

Llicència d'estudis curs 2004-2005

Modalitat : B2

Departament d'Educació

**“DIVERSITAT CULTURAL I ATENCIÓ EDUCATIVA.
ESTUDIS DE LES DUES CULTURES
MAJORITÀRIES A STA.COLOMA DE GRAMENET:
MARROQUINS I XINESOS”**

**Autora: Carme Torrents i Lombarte
EAP B-12 Sta. Coloma de Gramenet
Octubre 2005**

INDEX GENERAL

INDEX GENERAL	1
0.PRESENTACIÓ	3
1.INTRODUCCIÓ	4
1.1 CONTEXT HISTÒRIC DE LA CIUTAT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET	4
1.2. CONTEXT SOCIAL ACTUAL A CATALUNYA I SANTA COLOMA DE GRAMENET. UN NOU FENÒMEN: LA IMMIGRACIÓ INTERNACIONAL.	7
1.3. CONTEXT EDUCATIU ACTUAL A CATALUNYA I SANTA COLOMA DE GRAMENET: LA DIVERSITAT CULTURAL A LES ESCOLES.	9
1.4. OBJECTIUS DEL TREBALL DE RECERCA: DIVERSITAT CULTURAL I ATENCIÓ EDUCATIVA.	14
2.TRETS D'IDENTITAT DE LES DUES CULTURES MAJORITÀRIES A SANTA COLOMA DE GRAMENET : MARROQUINS I XINESOS.	16
2.1. MARROQUINS A CATALUNYA	16
2.1.1.Les relacions entre Espanya i el Marroc	16
2.1.2.Marc geogràfic	17
2.1.3.El sistema educatiu del Marroc	19
2.1.4.La immigració marroquí.....	20
2.1.5. L'alumnat marroquí a les escoles catalanes.....	22
2.1. ELS XINESOS A CATALUNYA.....	24
2.2.1. La immigració xinesa.....	24
2.2.2. Els xinesos en Origen. La ciutat de Qingtian (província de Zhejiang).....	27
2.2.3. La socialització del nens i nenes xinesos	30
2.2.3. La escolarització dels nens/es xinesos en origen. Consideracions sobre la seva escolarització en destí.....	31
2.2.4.Aspectes a considerar a l'hora de l'escolarització dels alumnes xinesos a Catalunya	32
3.ESTUDI SOBRE LA DIVERSITAT CULTURAL ALS CENTRES EDUCATIUS PÚBLICS DE STA. COLOMA DE GRAMENET	34
3.1. LES DADES QUANTITATIVES DE DIVERSITAT CULTURAL ALS CENTRES D'EDUCACIÓ INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA.	35
3.1.2. DADES EN RELACIÓ A LA DIVERSITAT CULTURAL DELS CENTRES.	37
3.2. DADES QUALITATIVES EN RELACIÓ A LA DIVERSITAT CULTURAL ALS CENTRES PÚBLICS D'INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA.	49
3.2.1. Dades en relació als recursos personals per atendre la diversitat cultural	49
3.2.2. Professionals Aules d'acollida i atenció dels especialistes LIC en els centres educatius públics..	53
3.2.3. Valoracions del mestres i professors en relació a l'adaptació dels alumnes nouvinguts al centre educatiu : aspectes positius i dificultats.....	55
3.2.4. Materials didàctics utilitzats en l'atenció educativa dels alumnes nouvinguts en els centres de Primària i Secundària.	61
3.2.5. Aspectes metodològics en l'atenció de l'alumnat nouvingut.	63
3.2.6. Organització del currículum dels alumnes nouvinguts	64
3.2.7. Adaptacions curriculars per als alumnes nouvinguts	67

3.2.8. <i>Avaluació del alumnes nouvinguts</i>	68
3.2.9. <i>Relació família-centre educatiu pel que fa als alumnes nouvinguts</i>	70
3.2.10. <i>Aspectes a millorar en la relació família-centre educatiu segons la procedència cultural dels alumnes.</i>	71
3.2.11. <i>Utilització dels serveis socials de la zona i de les beques de material escolar i menjador que fan les famílies dels alumnes nouvinguts segons procedència cultural</i>	72
3.2.12. <i>Estabilitat de la població escolar nouvinguda segons la procedència cultural</i>	73
4.RECULL DE CONCLUSIONS QUE S'EXTRAUEN DEL RECOMPTE I L'ANÀLISI DE LES DADES DELS QÜESTIONARIS QUE HAN CONTESTAT ELS CENTRES PÚBLICS D'INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA DE STA. COLOMA DE GRAMENET, PEL QUE FA A LA POBLACIÓ ESCOLAR DE 3-16 ANYS	74
5. DESCRIPCIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS DE LES ZONES A I B DE STA. COLOMA TRIATS PER ESTUDIAR AMB MÉS DETALL LES ESTRATÈGIES UTILITZADES PER ATENDRE LA DIVERSITAT CULTURAL. RESULTATS DE LES ENTREVISTES INDIVIDUALS A MESTRES, PROFESSORS I ALUMNES.	82
5.1. CEIP TANIT.....	82
5.1.1. <i>Característiques del Centre</i>	82
5.1.2. <i>Entrevista a la mestra de l'aula d'acollida del CEIP Tanit</i>	85
5.1.3. <i>Entrevistes amb els alumnes del CEIP Tanit de 4t i 5è de Primària.</i>	87
5.2. CEIP WAGNER.....	91
5.2.1. <i>Característiques de l'escola Wagner</i>	91
5.2.2. <i>Entrevista amb la mestra de l'Aula d'Acollida</i>	94
5.2.3 <i>Entrevista a una tutora de C. Superior del CEIP Wagner</i>	96
5.2.4 <i>Entrevistes amb alumnes nouvinguts de l'Escola Wagner.</i>	98
5.3. IES TORRENT DE LES BRUIXES.....	102
5.3.1. <i>Descripció del centre educatiu.</i>	102
5.3.2. <i>Entrevista a les dues professores del TAE</i>	103
5.3.3. <i>Entrevista als alumnes del centre Torrent de les Bruixes.</i>	105
5.4. IES PUIG CASTELLAR.....	108
5.4.1. <i>Descripció del centre educatiu.</i>	108
5.4.2. <i>Entrevista a la professora del TAE del Puig Castellar.</i>	110
5.4.3. <i>Entrevista a la professora de l'aula de transició de l'IES</i>	111
5.4.4. <i>Entrevista als alumnes de l'IES que assisteixen actualment al TAE</i>	112
5.5. ENTREVISTA A UNA ALUMNA DE PARES MARROQUINS NASCUDA A CATALUNYA. VISIÓ DE LA IMMIGRACIÓ DES DE LA PERSPECTIVA D'UNA SEGONA GENERACIÓ.	114
6. ANÀLISIS I ALGUNES CONCLUSIONS DE LES ENTREVISTES MANTINGUDES AMB MESTRES, PROFESSORS I ALUMNES DELS CENTRES D'INFANTIL, PRIMÀRIA I SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA PÚBLICS DE STA. COLOMA DE GRAMENET	115
7. ENTREVISTA AMB D'ALTRES PERSONES O ENTITATS LLIGADES AL MÓN DEL IMMIGRANTS A SANTA COLOMA DE GRAMENET.	122
7.1. ENTREVISTA AMB AMELIA SÁIZ LÓPEZ, PROFESSORA DEL CENTRE D'ESTUDIS INTERNACIONALS I INTERCULTURALS DE LA UAB I COAUTORA ENTRE D'ALTRES DEL LLIBRE “ XINESOS A CATALUNYA”.	122
7.2. ENTREVISTA AMB LA RESPONSABLE CENTRE D'INFORMACIÓ I ASSESSORAMENT A LA POBLACIÓ ESTRANGERA (CIAPE) A STA. COLOMA DE GRAMENET.	124
7.3. ENTREVISTA AL SR. RAFAEL CRESPO, ANTROPÒLEG DE L'ENTITAT “INTERCULTURA. CENTRE PEL DIÀLEG INTERCULTURAL A CATALUNYA” QUE TREBALLA PER L'AJUNTAMENT DE STA. COLOMA DE GRAMENET.....	125
8.PROPOSTES PER MILLORAR L'ATENCIÓ EDUCATIVA I SOCIAL DELS ALUMNES NOUINGUTS ALS CENTRES EDUCATIUS PÚBLICS DE LA CIUTAT DE SANTA COLOMA DE GRAMENET.	129

9. ESTUDI DEL RENDIMENT FINAL DELS ALUMNES ESTRANGERS PROCEDENTS DEL MARROC I LA XINA DURANT EL CURS 2003-2004 DELS CEIPS WAGNER I TANIT I DE L'IES PUIG CASTELLAR.....	136
1- LLISTAT D'ALUMNES ESTRANGERS PROCEDENTS DEL MARROC I XINA DEL CEIP WAGNER DEL CURS 04-05	136
2- LLISTAT DELS ALUMNES ESTRANGERS PROCEDENTS DEL MARROC I XINA DEL CEIP TANIT DEL CURS 04-05	139
3-ALGUNES REFLEXIONS AL VOLTANT DELS RESULTATS ACADÈMICS DELS ALUMNES D'INFANTIL I PRIMÀRIA DELS CEIPS WAGNER I TANIT	140
4- LLISTAT DELS ALUMNES ESTRANGERS PROCEDENTS DEL MARROC I XINA DE L'IES PUIG CASTELLAR DEL CURS 03-04.....	141
5. ALGUNES CONCLUSIONS DE L'ANÀLISI DE DADES DE L'IES PUIG CASTELLAR.....	144
11. CLOENDA	145
11- ANNEXOS	146
ANNEX 1 : QÜESTIONARI GENERAL SOBRE DIVERSITAT CULTURAL PASSAT A TOTS ELS CENTRES PÚBLICS DE SANTA COLOMA DE GRAMENET.....	146
ANNEX 2: MODEL ENTREVISTA A MESTRES I PROFESSORS-ES DELS CENTRES PÚBLICS DE SANTA COLOMA DE GRAMENET.....	154
ANNEX 3 : ENTREVISTA PELS ALUMNES NOUINGUTS DELS CENTRES PÚBLICS DE SANTA COLOMA DE GRAMENET.....	155
12- BIBLIOGRAFIA.....	156

0.PRESENTACIÓ

Aquest treball de recerca s'ha pogut dur a terme gràcies a una llicència retribuïda de modalitat B2, feta pública per Resolució EDC/2064/2004, de 16 de juliol de 2004 (DOGC núm. 4182 de 26.7.2004) i concedida pel Departament d'Educació durant el curs 2004-2005.

Vull agrair el suport dels meus companys de l'EAP B-12 i la seva col·laboració en els moments inicials de posar en marxa el treball de recerca. També vull donar les gràcies a tots els centres públics de Sta. Coloma de Gramenet per la seva bona predisposició i col·laboració, la qual cosa ha permès desenvolupar una part important d'aquests treball de recerca.

Les gràcies més sinceres són també pel Sr. Enric Castella (Tècnic de la Suddirecció de Llengua, Interculturalitat i Cohesió Social), supervisor d'aquest treball, el qual ha tingut la paciència d'escoltar-me i ajudar-me en tot el procés de construcció de la recerca.

Especial agraïment haig de manifestar als CEIPs Wagner i Tanit i als IES Puig Castellar i Torrent de les Bruixes, ja que la seva bona disposició i col·laboració m'ha permès entrar a les seves aules i parlar amb mestres, professors i alumnes nouvinguts.

També vull donar les gràcies a d'altres persones que han col·laborat en el treball, donant les seves opinions i suggeriments a fi de poder millorar els resultats de la recerca. Així agraijo les paraules de la Sra. Silvia Carrasco (Antropòloga social, Doctora en Antropologia i professora titular de la UAB, coordinadora del grup d'Investigació Elim-Giem sobre Infància, Educació i Minories), de la Sra. Amelia Sáiz (Sociòloga, membre del Centre d'Estudis Internacionals i Intercultruals de la UAB i del Programa Asia de la Fundació CIDOB de BCN, co-autora d'entre d'altres del llibre "Xinesos a Catalunya "), del Sr. Rafael Crespo (Antropòleg i mediador intercultural), de la Sra. Marisol Garrido (Coordinadora del CIAPE de l'Ajuntament de Sta. Coloma de Gramenet) i de la Sra. Begoña Ruiz (Mediadora –traductora de Xinès al CIAPE de l'Ajuntament de Sta. Coloma de Gramenet).

Finalment agreixo al meu marit i al meu fill el suport que m'han donat per destinar una part del meu temps familiar a tancar-me al despatx i poder escriure aquesta memòria.

Espero que la feina d'aquests mesos pugui ser útil per a tots els professionals que treballen en el camp de l'Educació i que en el seu dia a dia han de conuiuere i treballar amb persones de diferent procedència cultural.

1.INTRODUCCIÓ

1.1 Context històric de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet

Els primers pobladors de Santa Coloma de Gramenet els hem de situar en l'època prehistòrica i sobretot en el poblat ibèric del Puig Castellar. Aquesta agrupació de cabanes situades damunt d'un cim divisaven totes les terres del voltant plenes de boscos i de cacera. El poblat va ser destruït pels romans i la gent que no va morir durant l'invasió es va dispersar per les valls del voltant on formaren agrupacions agrícoles que més tard es van anomenar vil·les i que van seguir existint en forma de masies. Algunes d'aquestes masies encara es conserven avui , evidentment després de molts canvis i restauracions : la torre Baldovina, la Pallaresa o Can Zam. Sobre l'any 1000 es consagra l'església romànica de Santa Coloma i al seu voltant es van construir cases de pagès que van conformant un petit nucli de poble. Així va néixer Santa Coloma amb l'afegit de "Gramanedo", que ve molt probablement del mot "gram", espècie molt comuna en aquesta contrada en aquells temps.

A principis del segle XVIII el poble no sobrepassava els límits dels actuals carrers de Safaretjos i Major. La població es dedicava a la pagesia i aprofitava la proximitat del riu Besòs per conrear cultius d'horta, arbres fruites, cànem i lli. També hi havia secà més cap a la muntanya : blat, vinya, alguns garrofers i olivers. D'altra banda les pastures com podeu imaginar eren una altra font important de treball per aquells pagesos. La població va anar creixent i cap a mitjans del segle XVIII s'aixeca la nova església barroca on abans estava la romànica. Hi ha més riquesa i això es va anar notant en el propers anys. Es calcula que ver 1718 hi havia unes 30 cases i cent anys més tard aquestes van arribar a ser-ne ja 150. El poble es va anar extenent cap la dreta, donat que el riu quedava sempre a esquenes de les diferents ampliacions que es feien. A finals de segle XIX la població de Santa Coloma s'havia triplicat. Les terres eren propietat de 8 o 9 propietaris, famílies econòmicament fortes algunes d'elles originàries del poble i d'altres forasteres. Els propietaris deixaven la cura de les terres als masovers. La resta de gent era pobra i es mantenia arrendant les terres dels propietaris.

Cap a la meitat del segle XIX comencen a aparèixer petits tallers familiars del tèxtil, així cap a 1857 hi havia 8 fabricants de teixits i cent vint-i-tres telers manuals. Al cap de poc temps es van instal·lar algunes màquines Jacquard. En aquestes petites manufactures hi comencen a treballar sobretot les dones i el poble va creixent. Els seus pobladors comencen a viure també de comerços i artesanía.

Cap a finals del XIX s'inicia un nou fenomen: l'estiueig. La proximitat amb Barcelona fa que moltes persones per l'atractiu rural i pel seu clima trobin en Santa Coloma un lloc agradable per passar-hi les vacances. La majoria d'aquests nouvinguts eren senyors de la burgesia barcelonina i pels colomencs eren benvinguts, ja que suposava una millora econòmica pel poble. Algunes d'aquestes famílies van comprar finques on edificaven les seves residències d'estiu. Avui encara queden algunes d'aquestes cases que van canviar la fesomia de Santa Coloma, com per exemple : ca Roig i Torres, can Franquesa o can Cisterer. Algunes van ser engolides per l'especulació urbanística dels anys 60.

Cap a finals del XIX i començaments del XX començaran una sèrie d'innovacions en el camp de l'ensenyament, l'urbanisme, la demografia i la indústria. S'instal·len les primeres escoles per a nenes, la més coneguda de les quals és la que avui encara preveu : l'escola de les dominiques (Sagrat Cor). Es creà també la seu del nou ajuntament que es va construir al lloc anomenat l'era de Can Pascali. Tots aquests canvis van coincidir amb la vinguda de l'onada migratòria procedent de l'Aragó : els manyos. Era la primera emigració que va arribar a Santa Coloma. L'any 1890 trobem ja en el cens de la població 7 aragonesos procedents de Terol. Ja cap el 1945 es compten 45 aragonesos que es van instal·lar sobretot al carrer Vistalegre on hi havia el bar dels "manyos". Hem de parlar que aquesta població nouvinguda es va integrar ràpidament. A Santa Coloma la majoria dels aragonesos treballaven com a jornalers, tot i que durant aquests anys es van començar a instal·lar indústries vorejant el riu Besòs: can Baró, la del Paper i de can Sala. Aquestes fàbriques creen més riquesa al poble, donat que els homes continuen treballant la terra i les dones a les fàbriques. De totes maneres les condicions laborals eren precàries i es treballaven moltes hores per uns sous molt minsos.

A partir dels canvis econòmics la població també comença a canviar de fesomia. S'obren nous carrers i places i es construeix una nova església un tant allunyada del nucli urbà , la qual s'inaugura el 1915. Aquest mateix any es construeix també el pont sobre el riu Besòs que enllaça Santa Coloma amb Sant Andreu i facilita la comunicació amb Barcelona. També en aquesta època arriba l'enllumenat elèctric, es posen voreres i clavegueram en alguns carrers. Es produeix un cert benestar econòmic i els colomencs a part de treballar també tenen divertiments: el cinema, el teatre, les tertúlies en els bars...

Entre el 1914 i el 1918 a Europa es pateix la 1ª guerra mundial, aquest enfrontament no va afectar el nostre país, ans al contrari va fer que algunes indústries creixessin donat que subministraven productes per molts països en guerra. Un dels senyors que es van enriquir d'aquesta manera va instal·lar-se a Santa Coloma i produir canvis importants en la seva fesomia.

Per aquells anys molts propietaris de grans finques anaven perdent diners i poder. Aleshores aquest nou ric anomenat Sr. Anselm de Riu va fundar el 1916 "la Companyia Nacional de Tierras", amb aquesta empresa el que feia era comprar terres als propietaris del poble i les parcel·lava en finques de més reduïdes dimensions. Així molta gent que vivia a Barcelona i no trobava lloc on viure comprava aquestes terres per construir-s'hi la seva "casetta" i "l'hortet". Primerament tancaven la propietat i treballaven l'hort, posteriorment s'hi van anar construint poc a poc el que seria la seva casa. Molts d'ells a les primeries venien a passar els caps de setmana. Es van crear nous barris com: Riu, Singuerlín, Italians o Llatí, Fondo... Molts d'aquestes terres és on treballaven els pagesos que poc a poc van haver de marxar. Molts d'aquests jornalers van anar a buscar feina a les fàbriques de Barcelona i van començar a desplaçar-se diàriament per anar a treballar.

Un altre fet important que va marcar la vida de Santa Coloma va ser l'exposició de l'any 1929. A Montjuïc van haver-se d'expropiar molta gent que vivia en barraques i tots ells van anar a viure en unes cases al costat del riu Besòs, les cases barates, dins del terme municipal de Santa Coloma.

Amb tots aquests canvis n'hi ha d'altres, les persones benestants que tenien les cases d'estiueig comencen a marxar i arriben molts obrers en busca de vivendes. La població el 1930 se situa ja en 10.000 habitants.

Totes aquestes transformacions demogràfiques i urbanístiques coincideixen amb l'establiment de la Dictadura de Primo de Rivera. En aquella època hi ha canvis en la composició de l'ajuntament i comencen a manar els partidaris del nou dictador. En aquesta època, però, va passar un fet important i és la creació de l'escola Estudi Nou (fundada pel matrimoni Manet) que va fer possible que es fessin classes en català i que es posés en pràctica una nova pedagogia que facilitaria posteriorment la creació de l'escola activa. L'any 1931 es va proclamar la República i això va ser un canvi radical en la situació política del país. Tot va fer un gir i la composició municipal també evidentment. No obstant aquests canvis van durar poc perquè el 1936 va esclatar el conflicte de la guerra civil. Vénen uns anys difícils per Santa Coloma, en aquest període de postguerra pocs canvis es donen.

Hem d'esperar els anys 60 on realment va produir-se l'allau migratori més important fins aleshores. Aquests nousvinguts procedien majoritàriament del sud peninsular i la seva presència es deguda principalment al creixement econòmic produït en aquell moment. Totes aquestes persones van haver d'ubicar-se als barris on ja hi havia gent que procedia de l'àrea de Barcelona i van edificar-se blocs de pisos per tot arreu, sense una planificació urbanística adient. Quan els espais es van anar exhaurint es va començar a construir a les vessants dels turons, es així com van sorgir els barris de : Les Oliveres i Can Franquesa. El resultat de tota aquesta disbauxa va ser una ciutat plena de gom a gom, sense espais verds ni zones d'esbarjo i amb grans problemes de serveis. Santa Coloma va esdevenir un suburbi proletari, marginat, d'emigrants.

Amb tota l'especulació urbanística dels anys 60 i 70 les immobiliàries i molts polítics i administradors franquistes es van enriquir. Santa Coloma es va quedar sense espais verds i sense els serveis necessaris per atendre degudament a tota la població nousvinguda.

Cap l'any 1972 comencen a sentir-se les primeres veus veïnals que van donar lloc a manifestacions i protestes, evidentment reprimides per la policia franquista. De totes maneres els ciutadans de Santa Coloma van seguir amb les seves assemblees, que van ser possibles gràcies al suport de molts capellans del moment que van cedir les esglésies per poder fer les trobades veïnals.

En un article recentment publicat a "La Vanguardia (dimecres, 9 de febrer del 2005) trobem les següents declaracions del sacerdot Joaquim Trias Birba que va arribar a Santa Coloma de Gramenet l' 1958 : *" Los curas entonces no solían acomodarse sólo en las tareas propias de la parroquia, aunque en esa época tuve mucho trabajo en el templo con los bautizos, se calculaban a centenares y los inmigrantes que habían llegado a Catalunya eran gentes religiosas. Pienso que mi parroquia tuvo que atender las necesidades humanas y espirituales de unas veinte mil persona. Además de velar por estas personas, prestaba las instalaciones de la parroquia a las fuerzas de la oposición, básicamente a los miembros de las ilegales y clandestinas Comisiones Obreras"*. També

s'ha de fer esment a l'aparició de la revista Grama que va servir com a eina d'informació i conscienciació.

Amb l'arribada de la democràcia els diferents ajuntaments d'esquerres han anat donant a la ciutat una nova fisonomia, però és evident que encara s'arrossegueu les conseqüències de la mala gestió municipal franquista. Avui tenim una Santa Coloma més verda, amb millor planificació urbanística i més serveis per atendre una població d'aproximadament 250.000 habitants.

1.2. Context social actual a Catalunya i Santa Coloma de Gramenet. Un nou fenomen: la immigració internacional.

A començament del segle XXI ens trobem amb una Santa Coloma que no para de créixer i transformar-se. L'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea l'any 1986 augmenta l'atractiu d'àrees d'alta activitat econòmica, d'entre elles Catalunya i apareix un nou fenomen migratori: l'internacional.

La democràcia es consolida i a finals del segle XX Espanya i més concretament Catalunya es converteix en un país d'immigració. El nou model polític pressuposa diversitat: *"basada en la capacidad de construir espacios comunes a partir del debate y del consenso, tender puentes, buscar semejanzas en los objetivos y ser capaces de enriquecernos con la multiplicidad de creaciones y soluciones humanas para luchar contra la desigualdad"*¹.

A Catalunya la població immigrant va augmentar un 22% durant el 2002 amb un total de 341.688 persones estrangeres residents, segons dades de la Delegació del Govern, i es va situar en el 5 % de la població catalana. Tot i que el nombre d'immigrants de Llatinoamèrica ha estat superior a d'altres països, el col·lectiu marroquí segueix sent el més nombrós: una de cada tres persones estrangeres ve del Marroc.

Actualment Santa Coloma acull un nombre important de persones procedents de diferents països: Marroc, Xina, Equador, República Dominicana, Colòmbia, Pakistan, Romania, Armènia...

Segons dades extretes d'un Informe d'Execució del Pla per la Convivència Intercultural de l'Ajuntament de Santa Coloma (desembre 2003) la taxa de creixement de la població estrangera entre el mes de gener i octubre del 2003 va ser del 33%.

Citant la mateixa font ens trobem que el col·lectiu més gran d'immigrants és el de marroquins (3.462), seguit dels xinesos (2.798), equatorians (2.128) i ja més lluny dels pakistanesos (646) i colombians (462). Altres col·lectius, ja amb menys presència de persones, són els procedents d'Índia (258), Romania (258), Argentina (225), Bolívia (214), Perú (211), Armènia (180), Brasil (180) i República Dominicana (173).

A partir de les dades del Padró municipal d'habitants observem que el col·lectiu marroquí és el més majoritari, però alhora es el que presenta un índex de variació menor (16%)

¹ Sílvia Carrasco i altres, " Inmigración, contexto familiar y educación ". ICE (UAB)

respecta d'altres col·lectius, que durant l'any 2003 vam veure augmentada la seva presència al municipi. Així els xinesos tenen un índex de variació del 31%, els equatorians del 54%, els brasilers del 58% o els bolivians del 100%.

Aquest nou marc sociocultural en què es troba actualment la ciutat de Santa Coloma planteja nous reptes de futur, entre els quals està el buscar i trobar models de convivència interculturals, que facin possible una nova cohesió social. Aquesta s'hauria de basar en el nou concepte de ciutadania, on es conjuguen els elements d'igualtat amb els d'autonomia personal i diversitat.

Quan parlem d'interculturalitat ens referim al fet que les diferents cultures que conviuen en un mateix indret, han de trobar formules que permetin compartir amb reciprocitat elements lingüístics, culturals i simbòlics.

Estem davant d'una segona globalització a nivell mundial. La història n'està plena de fenòmens multiculturals i cal abordar-los adequadament. Les diferències sempre generen por i aquesta por pot derivar en situacions de conflicte, que s'hi no s'aborden adequadament, s'enquisten i difícilment es resolen.

Aquest fenomen que a Catalunya ha començat durant els anys 90, no es nou en d'altres països europeus. Societats com l'anglesa, l'holandesa, la francesa o l'alemanya ens porten uns quants anys d'avantatge. A Europa veurem que els diferents models d'integració utilitzats per cada país són diferents.

El model francès ha considerat que l'assimilació és el millor camí cap a la plena integració. S'aplica un procés en el qual s'equipara la població estrangera amb la població nacional en una societat laica, lliure i igualitària. Es considera que la població immigrant està interessada en la cultura francesa i que per tant no és necessari incidir en la cultura d'origen.

A Anglaterra s'ha preferit el multiculturalisme abans que la interculturalitat, és a dir, la població immigrant manté les seves diferències i ni es preocupa ni s'interessa per apropar-se a la població autòctona britànica.

El model francès i anglès ens fan veure que el model a seguir a Catalunya ha de ser propi, resultat de l'especificatiu de la zona i de l'aprofitament de les experiències d'altres països per no cometre els mateixos errors.

Segons expressa Mohamed Chaib en un article : *“ A vegades tinc la sensació que la immensa majoria dels països europeus no han aprofundit en les relacions i en l'acostament envers la població immigrant ni en el coneixement de la seva cultura i religió. És per això que no podem pensar en traslladar a Catalunya un model exclusiu d'un altre lloc, ja que, en aquests moments, fins i tot els països amb més tradició migratòria es troben al principi d'aquest camí. ”*²

El primer problema que planteja la situació de la immigració és que, tot i el seu desig d'integració, els immigrants es veuen abocats a una situació de marginació social, situació que comparteixen amb els sectors més desfavorits de la població autòctona. A aquest problema se n'afegeix un altre que complica encara més les coses : els immigrants tenen

² Mohamed Chaib (Associació Sociocultural Ibn Batura), “La diversitat cultural i la integració social de la població immigrant”. Article publicat en el recull fet a les jornades organitzades per l' IEMed sobre “Fills i filles de famílies immigrades a les escoles catalanes”. Novembre 2004.

uns estils de vida i uns sistemes de creences diferents dels autòctons i aquestes diferències obren la porta a un conflicte no ja social, sinó cultural:

“Val a dir que l’immigrant arriba amb els seus costums i les seves creences, però sap que s’incorpora a una societat diferent i que haurà de fer un esforç d’adaptació social i cultural, per exemple aprendre la llengua. Per al seva banda els membres de la societat d’acollida si consideren que els seus costums i creences són millors, estan disposats a acceptar la ignorància del foraster. El conflicte apareix en la mesura que els autòctons deixen de veure els nousvinguts com a individus singulars i comencen a considerar-los com una comunitat que amenaça les seves formes pròpies de vida i la identitat col·lectiva pròpia. I quan, al seu torn, els arribats de fora, sentint-se marginats o rebutjats entenen que l’única manera de mantenir la pròpia dignitat és afirmant la seva personalitat cultural. A partir d’aquí és fàcil passar a plantejaments radicals: els autòctons exigint que els nousvinguts, per integrar-se renunciïn a totes les seves característiques pròpies, i els nousvinguts reclamant que se’ls permeti mantenir-se com una societat culturalment diferent”³.

Cal trobar formules que permetin que en una mateixa estructura social convisquin persones de procedències diferents. És evident que el conflicte no és només entre els autòctons i els immigrants, sinó també entre diferents col·lectius d’immigrants. Aquesta recerca de formules ben segur que poder no tindrà èxit en la primera generació d’immigrants, però poder si en les següents generacions s’hi podrà trobar. És en aquest sentit que l’escola juga un paper molt important a fi de facilitar la convivència de cultures diferents i el respecte vers cadascuna d’elles.

1.3. Context educatiu actual a Catalunya i Santa Coloma de Gramenet: la diversitat cultural a les escoles.

Com ja hem expressat anteriorment és al voltant de l’inici dels anys 90 quan observem un augment importat de la immigració a Catalunya. En el curs 91-92 hi havia 9.868 alumnes d’origen estranger sobre una població escolar total (ensenyament obligatori i post-obligatori) de 1.218.879 i en el curs 2003-2004, n’hi ha 74.491 sobre un total de 974.381. S’ha passat del 0,81% de població estrangera al 7,6% del darrer curs escolar.⁴

Actualment en aquest curs 2004/2005 ja ens estem situant al voltant del 10%, i segons indiquen les xifres de les comissions de matrícula de diferents indrets de Catalunya, aquest fenomen encara anirà en augment. Queden per fer molts processos de reunificació familiar i és per això que continuament ens estan arribant alumnes de diferents procedències a les ciutats i pobles catalans.

Segons la consulta realitzada el mes de març del 2005 en la base de dades del Servei d’Estadística i Documentació del Departament d’Educació, el nombre d’alumnes matriculats a les escoles públiques catalanes d’origen marroquí és situa en 15.056 a

³ Miquel Siguan, “ Els immigrants a l’escola. Cap a una Educació pluricultural”, article publicat al resum de les jornades sobre “ Fills i filles d’immigrants a l’escola catalana” organitzades per l’IEMed el novembre de 2004.

⁴ Font: Departament d’Ensenyament. Servei d’Estadística i Documentació. Estadística de l’Ensenyament.

l'etapa infantil i primària i 5017 a l'etapa secundària obligatòria. Pel que fa als alumnes d'origen xinès i citant la mateixa font, observem 2769 alumnes a l'etapa infantil i primària i 1611 a l'etapa secundària obligatòria. En aquestes xifres cal que sumem també, els alumnes que estan a l'escola privada concertada : 1872 alumnes a infantil i primària i 1003 a la secundària d'origen marroquí i 740 a infantil i primària i 550 a l'ESO d'origen xinès.

En aquest moments el Departament d'Educació té enllestit un document anomenat "Pla per la llengua i la cohesió social", on els eixos sobre els quals gira són tres :

LLENGUA ----- INTERCULTURALITAT ----- COHESIÓ SOCIAL

Tal i com s'expressa en el document : *"La incorporació d'alumnat de nacionalitat estrangera ha experimentat un increment considerable en els últims deu anys, en termes absoluts i relatius. Cal considerar , a més, que la incorporació d'aquest alumnat presenta algunes característiques específiques a l'hora de definir estratègies per al seu acolliment i integració en el nostre sistema educatiu. Així, la incorporació no es produeix de manera equilibrada per tot el territori i a cadascun dels centres docents. L'arribada es produeix al llarg del curs escolar i, en determinats casos, presenta un important grau de mobilitat territorial".*

En una altra part del document es diu : *" Cal constatar, en primer lloc, que l'alumnat de nacionalitat estrangera s'incorpora al nostre sistema educatiu amb edats i amb un bagatge escolar i social molt diversos. Aquesta diversitat de circumstàncies obliga a elaborar estratègies educatives que tinguin en compte qüestions com l'edat d'incorporació, la llengua d'origen, el coneixement o no d'una o de les dues llengües oficials, quin és el bagatge escolar anterior o si es troba en una situació especial de risc d'exclusió social. Unes estratègies que tenen un doble objectiu : l'acollida i la integració "*

Els eixos vertebradors d'aquest **Pla per la llengua i la cohesió social** són : *l'ús de la llengua catalana, la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i el dret a la diferència.*

El principis del Pla es basen en :

- *Corresponsabilització i implicació de totes les institucions*
- *Descentralització, incentivació i promoció d'iniciatives locals*
- *Confiança i diàleg*
- *Innovació i qualitat educativa*
- *Participació i coordinació*
- *Cofinançament i copagament*
- *Normalitat i sostenibilitat*

Per tal d'impulsar el Pla, la Subdirecció General compta amb dues unitats administratives: el Servei d'Ensenyament del Català (SEDEC) i el Servei d'Interculturalitat i Cohesió social (SICS), que de manera coordinada impulsaran el pla en els territoris, on es comptarà amb un equip de suport i assessorament de llengua, interculturalitat i cohesió social (LIC).

El Departament d'Educació ha creat en aquest curs 04/05, 696 aules d'acollida en centres de Primària i Secundària tant públics com privats (603 centres públics i 93 a centres privats concertats). En aquestes aules s'ha acollit durant el primer trimestre del curs 12.516 alumnes a tot Catalunya.

En aquest nou document s'introdueix un nou concepte que serà l'eix de la política que aplicarà el Departament d'Educació a partir d'aquest curs 2004-2005 en relació a la població escolar nouvinguda. Aquest concepte és el de Pla Educatiu d'Entorn, que s'emmarca en la iniciativa de cooperació educativa entre diferents institucions tant locals com autonòmiques. Els objectius d'aquests Plans Educatius d'Entorn són bàsicament dos:

- **Aconseguir una Educació integral per a tot l'alumnat.**
- **Promoure la cohesió social a través de la Educació intercultural i l'ús de la llengua catalana en un marc plurilingüe.**

Els àmbits d'incidència en l'Educació són tres : Educació formal (escola), Educació informal (pares, persones de l'entorn proper), Educació no-formal (esplais, grups d'esport, associacions juvenils...)

L'alumne ha de tenir una continuïtat entre els diferents temps : l'escolar , l'escolar lectiu, l'extraescolar, el no-escolar. S'ha de potenciar des dels diferents temps l'èxit escolar, el desenvolupament de la personalitat i l'aprenentatge de la vida social.

L'objectiu general de l'Educació en els diferents contextos educatius ha de: "fer possible l'autonomia i el desenvolupament de tot l'alumnat en el marc d'una societat catalana plural".

" L'Educació s'ha d'obrir a la comunitat i tota la comunitat s'ha de corresponsabilitzar de l'Educació".

Els objectius dels Plans d'entorn ha garantir la igualtat d'oportunitats i promoure la convivència i tanmateix normalitzar l'ús de la llengua. Objectius específics :

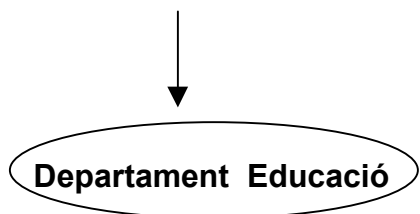
- Potenciar l'Educació més enllà de l'escola
- Facilitar la continuïtat de l'Educació en els diferents àmbits
- Coordinar tots els elements socioeducatius
- Promoure l'associacionisme educatiu i la participació juvenil
- Incentivar una bona orientació professional
- Optimitzar l'ús educatiu dels espais
- Atendre les necessitats familiars de la societat actual

El Marc general organitzatiu

Lleure, culturals..

de Municipis

El grup de treball interdepartamental estarà format pels departaments de: Presidència, Educació, Benestar i Família, Salut, Cultural i Justícia.

El Marc Local

Departament d'Educació

Ajuntament

Consellera Educació

Alcalde/essa

RECURSOS HUMANS DEL DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ: Funcions

Inspecció : Representació institucional i promoció del Plans d'Entorn

EAP : Assessorament i col·laboració

CRP : Difusió i recerca de recursos

LIC : Dinamització de les actuacions

Aquests Plans d'Entorn s'inicien l'any 2005 i tenen per objectiu durant aquest primer any el foment de treball en xarxa en totes les localitats i la creació de 25 Plans d'Entorn en fase de Pilotatge. Les poblacions triades per iniciar aquests plans pilot són : Cerdanyola, Ripollet, Ciutat Badia, Barberà del Vallès, Terrassa, Mataró, Vic, Manlleu, Salt, Girona, Banyoles, Viladecans, El Prat de Llobregat, Cornellà, El Vendrell, Sant Pere de Ribes, Tarragona, Reus, Tortosa, Amposta, Lleida, Cervera. Queden per decidir d'iniciar a dos barris de Barcelona.

Ja hem comentat que aquesta onada migratòria ens ha afectat també a Santa Coloma de Gramenet i segons dades de la regiduria d'Educació de l' Ajuntament de la ciutat, les

fluctuacions de l'índex de diversitat cultural als CEIP ha estat notable en aquests darrers cursos escolars.

Val a dir que al Municipi tenim establerta una divisió per zones educatives : zona A (barris de Santa Rosa, el Raval , Safaretjos, Can Mariner, Riu Sud i Riu Nord), zona B (barris del Fondo, Llatí, Centre, Riera Alta i Cementiri Vell), zona C (barris de Can Franquesa, Singuerlin, les Oliveres i Guinardera).

Fluctuacions de l'índex de diversitat cultural als CEIP

Zones educatives	Curs 97/98	Curs 98/99	Curs 99/00	Curs 00/01	Curs 01/02	Curs 02/03	Curs 03/04
A	7,1	8,1	9,3	10,1	12,6	15,2	24,9
B	5,6	7,2	8,7	11,3	14,4	18,5	24,5
C	11,5*	6,9	6,3	7,3	8,1	8,7	10,5

*En aquesta zona part de la població gitana que vivia en barraques va ser traslladada a una altra població i van tancar una escola on gairebé el 100% de l'alumnat era d'ètnia gitana.

Com es pot observar totes les zones educatives de la població s'hi ha donat un augment important de la diversitat cultural a través del diferents cursos escolars. Aquest augment és molt significatiu en la zona A i B.

Aquest present estudi té per objectiu recollir la realitat actual d'aquest curs 04/05 a tots els centre públics de Santa Coloma de Gramenet tant pel que fa als CEIP com als IES, en relació a la diversitat cultural que s'acull.

Per recollir dades tant quantitatives com qualitatives, sobre el nombre d' alumnes que hi ha escolaritzats i com s'atenen; he elaborat un qüestionari titulat " Diversitat Cultural i atenció educativa " que he tramès a tots els centres públics de primària i secundària de la zona (veure annex 1).

A més he demanat col·laboració a uns quants centres per tal de poder aprofundir una mica més tant pel que fa a les opinions que genera aquest nou fenomen social tant en els alumnes com en els professors /es. He triat 2 centres de secundària (un de la zona A i un de la zona B) i dos centres de primària (un de la zona A i un de la zona B) per poder passar unes enquestes tant a professors com a alumnes (veure annex 2 i 3) i a més poder fer observacions a les aules on estan acollits aquests alumnes nouvinguts.

Com el nom del treball indica només em centraré en dues cultures nouvingudes a la zona i que en el moment de fer el projecte teníem una presència més nombrosa a les aules dels centres públics de Sta. Coloma de Gramenet : la marroquina i la xinesa.

1.4. Objectius del treball de recerca: Diversitat cultural i atenció educativa.

Com heu pogut observar en iniciar aquest treball de recerca he volgut especificar en la introducció dades relatives al context històric, social i educatiu actual, perquè podéssiu entendre millor la motivació personal que m'ha dut a realitzar-lo i també per situar adequadament els objectius que pretenc assolir.

Fa set cursos escolars que desenvolupo la meva tasca com assessora i orientadora educativa des de l'EAP B-12 de Santa Coloma de Gramenet i durant aquest període he pogut observar grans canvis en la composició de l'alumnat de les nostres aules, tant a Educació infantil, primària o secundària. Això ha comportat que els professionals que estem en el món de l'Educació ens anéssim adaptant a aquests canvis, que alhora han estat molt ràpids.

En la nostra feina com a orientadors hem rebut moltes demandes referides a l'atenció d'aquests alumnes immigrants: com atendre'ls, com prioritzar els recursos personals i materials, quins objectius educatius s'han de prioritzar, com els acollim, com treballem amb les seves famílies, com fomentem la participació d'aquests alumnes en la dinàmica del grup, com fem entendre als altres companys les seves diferències i com creem a l'escola un clima afavoridor de convivència intercultural. Aquestes són només algunes de les preocupacions de mestres i professors i sovint ens trobem que no tenen una resposta fàcil.

Les escoles i els instituts s'han organitzant segons el tipus d'alumnat que han anat acollint i han fet grans esforços imaginatius per poder aprofitar al màxim els seus recursos tant personals com materials. Han reivindicat a les institucions educatives recursos específics per aquests alumnes. Donat que sovint els recursos han trigat un temps en fer-se realitat, molts equips directius han fet mans i mànigues per poder organitzar-se de manera que aquests alumnes nous podessin tenir algunes hores d'atenció més individualitzada i un seguiment tutorial més intensiu.

Aquest treball té 3 grans apartats dins dels quals es volen desenvolupar els objectius de la recerca. Una primera part més teòrica on s'especificaran els trets diferencials de les dues cultures: marroquina i xinesa. Parlarem dels valors socials i familiars, de l'Educació dels nens i nenes en el seu país d'origen, de la influència de la religió en ambdues cultures, des sistemes educatius del respectius països, de la llengua ... També s'especificaran les diferències socioculturals i lingüístiques més significatives que tenen aquestes dues comunitats respecte la nostra. Parlarem d'algunes situacions de conflicte que s'han donat en diferents barris de la ciutat per la convivència de persones que viuen i pensen diferent.

Volem també evidenciar les necessitats educatives i socials que tenen els alumnes marroquins i xinesos quan s'incorporen al nostre sistema educatiu.

En una segona part més pràctica, recollirem i analitzarem el resultat obtinguts en els qüestionaris que s'han passat a tots els centres públics de Santa Coloma de Gramenet, tant d'Educació infantil, primària i secundària obligatòria, i que pretenien recollir dades de tipus quantitatiu i qualitatiu respecte l'atenció dels alumnes nous.

El qüestionari utilitzat té 10 ítems i ens permetrà fer una recollida de les diferents respostes donades pels centres educatius, la qual cosa ens oferirà un retrat força aproximat de la realitat dels centres escolars públics de la nostra ciutat. A més disposarem també dels resultats de les entrevistes que s'han realitzat en alguns dels centres que tenen més alumnes immigrants a les seves aules (CEIP i IES de les zones A i B) i que seran contestades pels mestres, professors-es i els alumnes estrangers de procedència marroquí i xinesa.

Amb tota aquesta informació recollida tant teòrica com pràctica es realitzarà la tercera part d'aquesta recerca, que voldrà oferir unes conclusions que aniran enllaçades amb una proposta que pugui donar resposta a les necessitats emocionals, educatives i socials dels alumnes nous.

Per suggeriment d'una de les persones que ha col·laborat en l'assessorament del treball, la Sra. Silvia Carrasco (Doctora i Professora titular d'antropologia de la UAB i coordinadora del grup d'investigació Elima-GIEM sobre Infància, Educació i Minories) s'ha afegit un quart punt al treball de recerca.

En l'últim apartat podreu trobar un recull de dades sobre els resultats acadèmics del curs 03-04 dels alumnes de d'Infantil, Primària i Secundària obligatòria d'alguns centres que han col·laborat més intensament en la investigació.

2.TRETS D'IDENTITAT DE LES DUES CULTURES MAJORITÀRIES A SANTA COLOMA DE GRAMENET : MARROQUINS I XINESOS.

2.1. MARROQUINS A CATALUNYA

2.1.1.Les relacions entre Espanya i el Marroc

Les relacions entre la població marroquina i la catalana es remunten a èpoques llunyanes. Per entendre el contacte entre les dues cultures ens hem d'anar uns quants segles enrere. Fent un breu repàs històric direm que *“fins on arriba el nostre coneixement, sabem que al nord d'Àfrica, del Nil a l'Atlàntic, hi vivia un sol poble i que els individus d'aquest poble eren anomenats berbers, libis o nòmides. A través de Gibraltar van arribar a la península Ibèrica, on es van mesclar amb altres grups ètnics.”*⁵

Durant segles tant els fenicis com els grecs es van instal·lar a les dues bandes del Mediterrani. Quan els romans van conquerir Hispània, van tallar en part els vincles amb la riba meridional, que es van establir posteriorment quan es va crear la província de Bètica. L'aparició dels bàrbars va marcar la decadència de l'imperi romà i els visigots l'any 614 van unificar de nou aquest imperi amb l'ocupació de Melilla i l'estret de Gibraltar.

En aquesta època comença una transformació molt gran al Pròxim Orient :*“Mahoma va començar a predicar-hi una nova religió, l'islam. Des de que va fugir de la Medina l'any 622 fins al 700, la nova creença es va escampar per una gran part dels imperis Bizantí i Persa. L'any 671 va haver-hi la primera penetració al Magreb dels pobles àrabs, que durant dècades, fins que no van implantar-hi la seva dominació, van estar en conflicte amb berbers i bizantins”*⁶.

Els àrabs van anar conquerint terres i es van anar estenent des d'Egipte fins l'Atlàntic i també a la península Ibèrica. La islamització es va estendre, no sense dificultats, entre els berbers, i en acabat, entre els cristians hispànics. La dominació musulmana de la península Ibèrica va fer d'aquestes terres la més gran potència cultural europea. Després de moltes lluites l'any 1492 cau l'últim baluard islàmic de la península (Granada) i amb ella desapareixen els musulmans de la península.

Els contactes entre Espanya i el Nord d'Àfrica segueixen i les lluites continuen, podríem parlar que fins i tot actualment tenim encara el tema de Ceuta i Melilla pendent.

Als catalans i als marroquins ens uneixen anys d'història comuna i per tant la nostra cultura i la seva presenta aspectes força comuns. La gran diferència és en part la religió,

⁵ “Marroquins a Catalunya”, Colectivo Ioé, Institut Català de la Mediterrània. Barcelona 1994

⁶ “Marroquins a Catalunya”, Colectivo Ioé, Institut Català de la Mediterrània. Barcelona 1994

però sabem que ambdós pobles s'han influenciat mútuament i ho seguiran fent al llarg de la seva història futura.

El govern espanyol i el marroquí tenen signat un acord de Cooperació Cultural que data del 14 d'octubre de 1880. Aquest acord va ser publicat en el BOE número 243 amb data de 10 d'octubre del 1985 i entre d'altres qüestions volem mencionar-ne algunes: en l'article primer podem llegir :

“Los dos Gobiernos, conscientes de la importancia que reviste para cada uno de los dos países estimular, por todos los medios, su difusión en todas sus formas en sus territorios respectivos, facilitando a este efecto una fructífera cooperación entre sus instituciones culturales respectivas oficialmente reconocidas, así como la publicación conjunta de obras literarias, históricas y científicas que pongan de relieve los valores comunes de ambos pueblos.”

En l'apartat 1 i 2 de l'article 4 s'exposa : *“Cada una de las dos partes contratantes permitirá a los hijos de los nacionales de la otra parte residentes en su territorio el acceso a sus colegios e instituciones de enseñanza y de formación, en las mismas condiciones que a sus propios nacionales. El gobierno español facilitará la enseñanza de la lengua árabe a los alumnos marroquíes escolarizados en establecimientos primarios y secundarios españoles. A este efecto, las autoridades españolas competentes pondrán a disposición de los profesores marroquíes encargadas de esta enseñanza las aulas necesarias. De estos profesores se hará cargo íntegramente Marruecos.”*

En el conveni hi trobem coses tant curioses com : *“El régimen de vacaciones escolares se fijará anualmente de común acuerdo”*

De ben segur alguns del acords que figuren en el conveni encara no s'han fet realitat avui, però està bé saber-ne la seva existència ara que tenim molts marroquins entre nosaltres.

2.1.2.Marc geogràfic

Actualment la regió anomenada Magrib “ la regió on es pon el sol ”està dividida en setze províncies, totes elles molt heterogènies. La geografia física del país divideix el territori en sis regions :

- El Rif, caracteritzat per la serralada del mateix nom, que es desplega en forma d'arc tot al llarg de la costa mediterrània. Aquesta orografia dificulta les comunicacions entre les diferents comarques.
- La depressió de Taza, situada entre les cadenes del Rif i del Gran Atlas, recorreguda pel riu Sebou, és la base d'una agricultura pròspera. Aquest riu desemboca al port de Kenitra.
- L'altiplà i les planes costaneres: cap al sud el terreny s'eleva i forma altiplans de 200 a 700 m, un zona de pluja escassa i vegetació estepària. Els rius que baixen des de l'Atlas cap el mar la travessen, hi formen planes com la de Marràqueix i desemboquen en una plana fèrtil, que té una agricultura comparable a la de l'horta murciana o valenciana.
- La serralada de l'Atlas: més de 700 quilòmetres de muntanyes dividides en tres grans massissos.

- Tafilet: cap a l'est dels massissos de l'Atlas el terreny és pràcticament desèrtic, a part d'alguns oasis fèrtils com el de Talifelt.
- El desert, zona geogràfica de transició entre el Magreb i l'Àfrica negra, i que es compartit per diferents països : Marroc, Algèria, Tunísia, Libia, Mauritània i el Sudan.

Ètnies, llengües i religions

Els primers pobladors del Magreb eren berbers, envaïts al segle VII pels àrabs van anar adoptant la nova religió de Mahoma, l'islam. El procés d'islamització dels berbers va ser molt llarg i va durar fins el segle XIV. La unitat religiosa ha sigut l'element homogeneïtzador d'una població molt diversa, tant a nivell ètnic, com cultural i lingüístic.

Actualment tot i que des de 1960 l'àrab és la llengua oficial del Marroc, hi conviuen un seguit de llengües que són parlades a diferents zones del país. Així per exemple, hi ha:

- el rifeny, xelkha o zamazirt, propi de les tribus agrícoles i sedentàries del Rif;
- el tamazirt, dels transhumants de l'Atlas Mitjà i de les parts centrals i orientals del Gran Atlas;
- el tashilhit, propi de les tribus de la banda oest del Gran Atlas , del Petit Atlas i de la vall de Sous.

Aquesta diversitat lingüística fa que la població sigui bilingüe i que utilitzi les llengües familiars segons la zona on viuen en la seva vida més privada i l'àrab per tot el que és més oficial.

A més els anys de colonització francesa i espanyola, han deixat també en herència la presència d'aquestes dues llengües, tot i que de forma molt diferent. El francès s'utilitza a l'escola i és llengua de prestigi. L'espanyol està més en desús, però la influència es fa palesa en moltes de les paraules d'origen espanyol que es fan servir i que alguns dels pobladors dels protectorats espanyols encara la coneixen.

Actualment viuen al Marroc 30 milions de persones, amb una població molt jove. Hi ha diferències importants entre els pobladors de les ciutats i del camp. S'observa un augment de la pobresa que se situa al voltant del 60% de la població. L'índex de desenvolupament humà es troba en el lloc 123 d'entre 176 països del món.

Els sectors econòmics més desenvolupats els trobem en : l'extracció de fosfats, l'agricultura, la pesca, la indústria, el turisme i l'entrada de divises de residents a l'estranger (2 milions de persones).

El 40 % de la població és d'origen berber i el 50% viu al camp. Observem que el model familiar tradicional de família extensa convivint a la mateixa casa (família nuclear+avis paterns+ tietes paternes) està encara en ús a les zones rurals, però no tant a les ciutats. Les famílies marroquines es preocupen de l'Educació dels seus fills. Fins els 7 anys hi ha una estreta relació dels fills/filles amb la mare, així com força permisivitat. A partir d'aquesta edat i sobretot els nois, ja passen a dependre més del pare, el qual es mostra sever i disciplinari. No hi ha el concepte de joventut, es passa de ser nen a ser adult.

Cal dir que l'islam ordena l'esfera pública i privada.
L'islam té cinc pilars:

- La xahala o professió de fe
- La pregaria ritual o salat
- L'algoïna legal o Al-zakat
- El dejuni anual o sawan
- La peregrinació a la Meca o Al-hajj

2.1.3.El sistema educatiu del Marroc

L'escolarització és obligatòria i gratuïta des dels 5 als 13 anys. Amb un decret del 19 de maig del 2000 es va modificar l'edat i actualment s'estableix dels 6 als 15 anys. En aquest decret s'estableix l'Educació com a prioritat nacional en un Pla que cal desenvolupar entre el 2000-2010.

Així actualment s'ha establert dos cicles en l'escolaritat obligatòria i un cicle en la post-obligatòria:

6-12 anys ---- primària

12-15 anys ---- ensenyament col.legial

Batxillerat (3 anys)	Formació Professional
-------------------------	--------------------------

L'ensenyament pre-escolar un 68 % està encara portat des de les escoles coràniques, només un 31% és privat. La majoria d'escoles privades que imparteixen tots els cicles educatius es troben a les principals ciutats (Rabat, Casablanca, Keniya).

A les escoles públiques la llengua vehicular i d'aprenentatge és l'àrab i s'estudia el francès com a 2ª llengua. A les escoles privades (un 1.5% de les escoles del país) la llengua d'aprenentatge és el francès i s'estudia l'àrab com a 2ª llengua.

El model educatiu marroquí es força deficitari, sobre tot a les zones rurals. En aquestes zones, en no existir les infraestructures necessàries, s'han de fer torns per tal que els escolars puguin anar a classe.

L'escola marroquina no potencia gaire la creativitat i l'espai crític.

La funció principal de l'escola al Marroc és la de transmetre coneixements instrumentals, és a la família i als imans de les mesquites a qui correspon la formació en valors i normes comunitaris i socials.

Durant els primers anys de vida els nens són atesos per la mare, que és la màxima responsable de l'Educació. Existeix la idea que els nens/es no poden entendre el que se'ls explica i per tant no se'ls jutge ni se'ls castiga. A mesura que van creixent va intervenint la figura del pare, que en la tradicional família marroquí (molt jerarquitzada), és qui representa la màxima autoritat. Al pare se li deu obediència i respecte.

*“ De los niños y niñas se espera que actúen con pasividad, aceptando los consejos y prohibiciones del código social que sus padres les indican, pero si incumplen la hishma (el código de lo permitido o prohibido) les amenazarán con chantaje emocional”.*⁷

La separació per sexes es produeix des de petits, però és a partir dels 7 anys és fa més palesa. Els nois aniran amb el pare a la mesquita i les noies s'inicien en les tasques domèstiques amb la mare. La virginitat és extremadament valorada. El llinatge de la dona és un factor de prestigi. Mentre la dona és soltera el pare i els germans vetllen per ella i quan es casa és el marit qui ho continua fent. Els nens i nenes passen de la infantesa a l'edat adulta a edats molt primerenques. Als 14 anys els nois ja tenen una reconeguda autoritat, cosa que no obtenen les noies. Val a dir, però, que aquest model de socialització està en transformació tant en origen com en les famílies immigrades. La dona s'ha anat incorporant al món del treball i això ha suposat uns canvis importants en l'estructura de la societat marroquí.

L'Educació dels nens i nenes marroquins quan arriben al països d'acollida dependrà molt de les diferències de gènere, la classe social i el medi geogràfic (urbà o rural).

2.1.4.La immigració marroquí

Aquestes últimes dècades la immigració marroquí ha augmentat considerablement i el seu assentament s'ha consolidat més tard que en d'altres països de l'entorn europeu.

Des de l'any 1956, any de la independència del Marroc, fins el 1970, van arribar al territori espanyol els primers immigrants procedents del centre i del nord d'aquest país.

La majoria eren homes entre els 20 i 35 anys que buscaven feina a la construcció durant l'època del “desarrollismo” espanyol. Era una immigració inestable. Durant la primera mitat dels anys 70, la majoria de marroquins feia el seu pelegrinatge migratori cap a d'altres països d'Europa : França i Bèlgica. Per a ells Catalunya era un lloc de pas. Però a partir de 1975 fins 1986 coincidint amb la crisi econòmica i les restriccions de les polítiques migratòries de molts dels països de la CEE, es va modificar la tendència. Tal i com expressa Jordi Pàmies en el seu article *“La inmigración marroquí y la escolarización de los hijos e hijas en un proceso de diferenciación sociocultural”* : *“ España se convertirá en un país de por sí atractivo, al que será más fácil llegar e instalarse a la espera de unas mejores condiciones para acceder a los destinos tradicionales comunitarios”*.

En aquesta època comencen a arribar marroquins procedents del Rif i la Jbala, també alguns procedents de l'interior i la costa atlàntica. Aquests eren homes sols d'origen rural i que ens van instal·lar a la zona del Llevant peninsular, Catalunya i Madrid.

Des de l'any 1986 fins el 1991 comença una nova etapa migratòria donades les circumstàncies següents: segueixen les polítiques restrictives europees d'immigració, s'aguditzava la crisi econòmica i estructural del Marroc i a més no hi ha una política de visats

⁷ Jordi Pàmies, de l'article : “ La inmigración marroquí y la escolarización de los hijos e hijas en un proceso de diferenciación sociocultural” del llibre : “Inmigración, contexto familiar y educación” de Sílvia Carrasco y otros. ICE (UAB). Barcelona 2004.

a l'estat espanyol. En el procés de regularització fet l'any 1991 hi havia a tot Espanya 65.000 persones marroquins.

Des de l'any 91 fins el 2000 hi ha un nou increment de la població marroquí donat que es van consolidant els processos de reagrupament familiar i a més es regularitzen molts dels immigrants sense papers. Al padró fet l'any 2003, a Espanya hi havia 378.979 persones procedents del Marroc. En aquests moments és el col·lectiu més antic d'Espanya, tot i que ha deixat de ser el més nombrós, donat el creixement accelerat de la immigració equatoriana.

Parlant ara de Catalunya, hem de dir que l'any 92 la xifra de marroquins superava les 20.000 persones i representava el 30% de la immigració estrangera. Aquesta població ha augmentat progressivament a causa dels reagrupaments familiars. Tot i així els homes encara representen el 66% de la presència marroquí a Catalunya.

Pel que fa als sectors econòmics, el 35% dels homes treballen en la construcció, al voltant del 30% ho fan en el sector serveis: com a cambrers, vigilants, auxiliars de cuina... Entre el 25 i el 30 % es dediquen a l'agricultura i en la zona de l'àrea metropolitana de Barcelona un 10% treballen en la indústria.

Les dones marroquines poc a poc també es van incorporant al món laboral (a Espanya es situa la taxa laboral femenina en el 15%), sobretot en el servei domèstic i en llocs de treball de baixa qualificació en el sector de l'hosteleria.

Pel que fa a l'origen dels immigrants a Catalunya, la majoria són del nord del Marroc. Aquesta és una zona rural, a excepció del nuclis urbans de : Tànger, Tetuán, Larache i Alhucemas; amb un alt índex d'atur, analfabetisme i mancances importants a nivell d'infraestructures. La resta de la immigració procedeix d'àrees urbanes com la de Casablanca i Rabat, així com també de Tadla i altres ciutats del seu entorn (Beni Mellal, Ued Zem o Juribga).

Pensem que actualment al Marroc la taxa d'atur es situa per sobre del 23% i la immigració es considera una forma de buscar feina, però també perspectives de futur. El fet de sortir del país en busca de noves oportunitats, s'ha convertit en una obsessió per molts joves, que fins i tot arriquen la seva vida per poder-ho fer. Més que una decisió individual, és també un projecte familiar i col·lectiu.

El procés d'immigrar suposa uns costos econòmics que sovint es paguen amb l'ajuda de parents i familiars, això implica una relació de dependència vers els que han ajudat, i per tant representa que aquest suport serà retornat en forma d'ajudes diverses, quan l'immigrant torna al país en les successives visites.

Cal afegir, tal com diu *Jordi Pàmies* en el seu article, "La immigración marroquí y la escolarización de los hijos e hijas en un proceso de diferenciación sociocultural" :

" El papel del emigrante es clave en el mantenimiento de la economía doméstica en origen. Tal como señalaba la Encuesta Nacional sobre el Nivel de de Vida realizada en Marruecos en 1998-99, más de 600.000 hogares recibían fondos procedentes del extranjero, es decir el 12,5% de la población, lo que alimenta además la imagen del emigrante triunfador tan extendida en la actualidad en el país".

L'arribada de dones i nens ha suposat també entrar en contacte amb l'administració, el comerç , la sanitat, l'escola... ; es a dir en àrees de socialització i l'aprenentatge de noves

conductes i pautes són una constant. Així es van canviant també els valors que porten els immigrants en origen i el consum de roba, alimentació i oci comença a tenir un paper important i va fent canviar valors econòmics com ara l'estalvi.

Els marroquins residents a Catalunya solen practicar la religió musulmana, tot i que hi ha diferències entre les diferents pràctiques en origen o destí. Una de les tradicions que no deixen de practicar són les festes litúrgiques, donat que tenen molta importàcia per a la comunitat. Entre aquestes celebracions trobem : la del be o *Ait-el Kabir*, que recorda el sacrifici de Abraham; la de la fi del Ramadán, *Ait-el Fitr*, i la festa de celebració del naixement del Profeta, *mulud*. A més també es celebren els naixements, la circumcisió i el matrimoni.

Els hàbits alimentaris tenen també una importàcia cabdal en la comunitat islàmica. Amb aquest fi s'han obert carnisseries "halal", que asseguruen el sacrifici de la carn de forma ortodoxa, i en les que es poden trobar altres productes com la sèmola o les espècies, bàsics en la cuina marroquí. Hem de citar que el fet que la seva religió no els permeti menjar carn de porc, ha suposat reaccions diverses entre el col·lectiu d'immigrants. Mentrestant uns donen molta importàcia a aquest fet i exigeixen menjars especials en els menjadors escolars, altres són més permissius en aquest aspecte.

Una altra qüestió és la pràctica dels ritus religiosos. Tal i com expressa el mateix Jordi Pàmies en l'article abans citat : *"la mezquita no tan sólo es un lugar de oración sino también es el espacio de encuentro, de difusión de valores, de sociabilidad y de control comunitario. En ella se reúnen los hombres, en especial durante la oración de los viernes, día festivo de los musulmanes. Las mujeres asisten a la mezquita de forma opcional, en un espacio reservado y separado de los hombres, a escuchar al imán, miembro de la comunidad y profundo conocedor del Corán que, a menudo, suele realizar otro trabajo"*.

El fet que els centres d'oració s'hagin estès per diferents llocs de les poblacions catalanes, ha suposat sovint gran controvèrsia entre la població autòctona i la musulmana immigrant. Aquest tema s'ha barrejat interessos immobiliaris, amb actituds xenòfobes i racistes, que han fet sorgir tensions entre ambdós col·lectius. Tenim un exemple recent a la nostra ciutat amb l'oratori que es va obrir a Singuerlín i que va ocasionar diverses disputes entre els veïns immigrants i autòctons.

També ha despertat inquietud en alguns sectors de la població i ha obert un debat sobre l'exteriorització dels símbols identitaris, la utilització del mocador, vel o *hijab* entre les dones marroquines. La *gelava*, túnica típica de les dones també dóna que parlar entre la població autòctona. Per les dones marroquines el fet de fer servir el mocador i la gelava sovint és només un reflexa de voler mantenir la seva cultura d'origen.

2.1.5. L'alumnat marroquí a les escoles catalanes

A Catalunya, la xifra d'alumnat estranger durant el curs 91-92 era de 12.672 alumnes, del que 2.256 eren marroquins. En el curs 97-98 seguien sent el col·lectiu més nombrós, la seva presència s'havia triplicat i s'havia fet evident en totes les zones del territori català.

La presència d'aquest col·lectiu va ser especialment important entre els cursos 91-92 i 94-95, període en el que es va duplicar el nombre d'alumnes procedents del Marroc. També entre els cursos 93-94 i 95-96 hem de parlar d'un increment del 40% de la seva presència en les escoles catalanes. En els últims 3 cursos el ritme de creixement ha estat més baix i ha augmentat considerablement l'alumnat procedent de centro-amèrica i sud-amèrica. En el curs 2003-2004 hem de parlar de 20.224 alumnes a tot Catalunya, més d'un terç de l'alumnat marroquí de l'estat espanyol.

De moment hi ha una presència més important d'alumnes de primària que de secundària, però això evidentment s'anirà modificant en els propers anys. El 90% dels alumnes marroquins estan escolaritzats als centres públics.

Aquesta concentració en els centres públics, ha provocat en algunes zones conflictives entre la població autòctona, que ha vist com a problemàtics els nois escolaritzats a l'etapa secundària.

Darrera aquesta afirmació hi ha conceptes estereotipats respecte la població marroquí, els quals es manifesten en : la ralentització dels processos d'aprenentatge, a les dificultats acadèmiques i al baix rendiment escolar. Val a dir que la població marroquí a les aules és molt heterogènia i depèn molt de factors associats a : els processos d'escolarització en origen dels nens i nenes, de la procedència familiar (urbana o rural), de l'arrelament a la família dels costums i les tradicions d'origen, de l'edat d'arribada dels alumnes,...

Hem de parlar també de com valorem les famílies l'Educació en el nostre país. Ens trobem davant de dos posicions ben diferents:

Aquelles que valoren l'escola com instrument de desenvolupament personal i promoció social i que volen que el seu fill/a segueixi estudiant en acabar l'etapa d'ensenyament obligatori, i aquelles que valoren l'escola com a mitjà per facilitar la incorporació el més ràpida possible al mercat laboral.

Els nens i nenes que s'incorporen a l'etapa primària solen adaptar-se bé i amb poc temps, entenen la llengua catalana i comencen a expressar-se . El seu caràcter obert i la poca por al ridícul, fan que parlin abans que altres grups d'estrangers. A secundària necessiten una mica més de temps, però també acaben dominant la llengua si s'han escolaritzat durant el primer cicle de l'ESO.

Els alumnes marroquins solen ser bilingües, donat que a casa solen parlar la llengua de la seva regió i a més dominen l'àrab modern que s'ensenyava a les escoles. Alguns també tenen nocions de francès, la qual cosa facilita molt l'entesa amb ells i també el seu aprenentatge lingüístic.

L'àrab té un sistema consonàntic, no utilitzen les majúscules, ni tampoc fan servir els verbs ser i estar. Tenen 3 formes per expressar el nombre: singular, dual i plural. Sovint els nens i nenes tenen problemes amb el sistema vocàlic: solen confondre a/e, u/o i també i/e.

2.1. ELS XINESOS A CATALUNYA.

2.2.1. La immigració xinesa

La presència de xinesos en territori espanyol data d'inici del segle XX, en el cens de l'any 1902 de Barcelona ja se'n comptabilitzava cinc de ciutadans xinesos. Però fou a la dècada del 1920 al 1930 on s'inicia en realitat les primeres migracions des de Xina. Aquests primers immigrants eren comerciants ambulants que recorrien tot el territori espanyol venent diversos articles : corbates, mitges, bijuteria, sabons...També es van instal·lar alguns acròbates xinesos de diferents circs que feien circuits europeus. Aquests primers nousvinguts eren homes solters o casats que volien guanyar diners i retornar al país d'origen. Procedien tots del districte de Quingtian (província de Zhejiang) i formaven part d'un moviment migratori que tenia per objectiu Europa. Quan va iniciar-se la guerra civil espanyola, molts d'aquests primers xinesos van retornar al seu país, fora d'uns quants que es van quedar i que van donar origen més endavant a nou fluxos migratoris.

Durant 1953-1973 Espanya va mantenir relacions diplomàtiques amb Taiwan i això va suposar una nova arribada de ciutadans procedents d'aquesta zona, alguns dels quals van venir a estudiar al nostre país. Durant aquesta època van anar canviant les activitats econòmiques i van deixar la venda ambulants per començar a obrir els primers restaurants xinesos. Aquests es van obrir en primer lloc a Madrid i Barcelona, així com a zones turístiques del litoral mediterrani.

Amb l'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea l'any 1986 es nota com el nostre país comença a ser un destí atractiu pels immigrants xinesos, i es partir del 1991 quan es comença a notar un augment important de presència xinesa en la nostra societat: *“En 1990 apenas había 387 chinos en Catalunya (el 9% del total de España) de los cuales 261 estaban en la provincia de Barcelona, prácticamente todos ellos concentrados en la capital . Santa Coloma y Badalona eran buenos lugares para invertir y abrir empresas propias, concretamente restaurantes de comida china que entonces constituían el negocio familiar, sólido y con mayores expectativas de beneficios, aunque sin duda, también se necesitaba una considerable cantidad de capital para iniciarlo que muy pocos disponían”*⁸.

El jocs olímpics de Barcelona l'any 1992 van tornar a potenciar l'arribada d'immigrants de diverses procedències. La presència de xinesos a Barcelona i Madrid augmenta

⁸ Joaquim Beltran y Amelia Sáiz, “Trabajadores y empresarios Chinos en Cataluña”, article a internet publicat el 2003 sobre un treball de camp a Santa Coloma i Badalona fet el 2002.

considerablement i en aquesta època el 50% de la població xinesa a l'estat espanyol resta a les dues ciutats més grans del país: Madrid i Barcelona.

A partir de l'any 2001 la comunitat xinesa és la més nombrosa de totes les asiàtiques i ocupa el quart lloc de nacionalitats extracomunitàries darrera de Marroc, Equador i Colòmbia.

El xinès és un col·lectiu jove, amb un segment de població laboralment activa i amb notable presència de nens i nenes en edat escolar obligatòria. El procés de reagrupament familiar fa que continuament arribin dones, i nens i nenes amb edat de ser escolaritzats.

Xina és el país més poblat del món, la població es situa en aquests moments en 1.300 milions d'habitants i té una extensió de 9,6 milions de Km². La tradició migratòria Xina l'hem de situar en determinades zones de l'interior del país. Són comunitats que viuen essencialment dels diners que els hi envien de fóra.

La majoria de xinesos residents a Espanya (aproximadament el 70%) procedeixen d'un únic districte de Xina d'una extensió de 2.500 Km² i una població de 500.000 habitants. Aquest, com ja ho hem comentat abans, és el de Qingtian, província de Zhejiang.

El motiu principal per fer la migració és l'econòmic. Pels xinesos poder tenir una independència i una autonomia familiar i econòmica és converteix en el principal objectiu per iniciar un viatge sense retorn en la majoria dels casos. Entre els treballadors xinesos existeix una alta taxa d'autoocupació.

“ Lograr ser un trabajador autónomo, propietario de un negocio o empresa, es el ideal de todos ellos y hacia la consecución de ese objetivo orientan todas sus energías y estrategias dentro del marco familiar”⁹.

“ La familia, com a unitat de producció , posseix l'ideal de constituir una empresa autònoma i independent que procuri prou ingressos perquè tots els seus membres puguin viure del seu treball sense necessitat de dependre de l'exterior”¹⁰

Fins fa poc la majoria de treballadors xinesos es dedicaven a l'hosteleria, fonamentalment als restaurants de menjar xinès. A mitjans dels anys 90 es produeix un fenomen de saturació d'aquests mercat i els immigrants han de diversificar els seus negocis. Les noves activitats econòmiques es divideixen en dos grans grups : les orientades a la comunitat i les activitats comercials i industrials.

Així a mesura que augmenta la presència de la comunitat xinesa en diferents localitats catalanes veiem com també ho fan les botigues de clients ètnicament xinesos : supermercats de menjar xinès, d'utensilis de cuina xinesa, tendes d'herbes medicinals, locutoris telefònics, gestories, agències de viatges, cibercafès adaptats a la llengua xinesa...

També observem una diversificació dels negocis que van adreçats a tota la població bé sigui xinesa o autòctona o d'altres cultures: companyies d'importació/exportació, tendes al

⁹ Joaquim Beltran y Amelia Sáiz, “ La inmigración china y la educación: entre la excelencia y la instrumentalidad “, article publicat en el llibre “ Inmigración, contexto familiar y educativo” de Sílvia Carrasco y otros. ICE / UAB ,. Noviembre 2004.

¹⁰ Joaquim Beltran i Amèlia Sáiz, “Xinesos a Catalunya”, Fundació Jaume Bofill. Ed. Alta Fulla. Barcelona 2001.

por major de roba confeccionada o marroquineria, tendes de sabates, tendes de tot a cent...

Els negocis adreçats a la comunitat xinesa tenen un clar impacte a Santa Coloma de Gramenet on la població xinesa és actualment el 2n col·lectiu majoritari d'immigrants, el primer està format per la població marroquí.

Citant a Joaquim Beltran i Amèlia Sáiz en el seu article " La inmigración china y la educación: entre la excelencia y la instrumentalidad" afegirem : " *Un ejemplo de una considerable concentración de este tipo de negocios se encuentra en la ciudad metropolitana de Santa Coloma de Gramenet (Barcelona), donde la mayoría de los residentes chinos trabajan en talleres de confección. Por otra parte encontramos también todo tipo de actividades y empresas subsidiarias de sus ocupaciones principales:albañiles, carpinteros y fontaneros, transportistas, mercerías de hilos, ...* ".

En un article publicat al suplement de "La Vanguardia" : Vivir, el dia 15 de març del 2005 titulat : " China crece en Barcelona " hi podem llegir : " *Ya no sólo está de moda vender comida china y productos de bazar baratos. Ahora han irrumpido los negocios dedicados a un público con mayor poder adquisitivo, desde inmobiliarias hasta agencias de viajes, peluquerías, autoescuelas, centros médicos, centros de estética, consultorías o periódicos. Son las nuevas apuestas empresariales del colectivo de inmigrantes chinos en Barcelona*". En el mateix article s'hi pot continuar llegint : " *Los chinos nos marcamos un reto. Trabajar cinco años duro para poder poner un negocio propio, cuenta Lei Lei Ma, propietaria de una inmobiliaria china. Y pone un ejemplo : Una familia de cuatro miembros con unos ingresos de 2000 euros al mes gasta a lo sumo 300 euros en comida. El resto es capaz de ahorrarlo para invertirlo.*"

Podem afegir que la comunitat xinesa intenta ser el més autosuficient possible i no necessita interactuar gaire amb els ciutadans de la societat d'acollida. Quan arriben a un nou país sempre es senten convidats i per tant no esperen cap tracte de favor vers ells, això sí, s'adapten a les normes i lleis bàsiques acomplint-les sempre.

Donat que pels adults nouvinguts la llengua es converteix en una barrera important que els costa molt superar, alguns del ciutadans nouvinguts xinesos aprofiten aquest handicap per poder obrir negocis. Així citant el mateix article de "La Vanguardia", podem llegir : " *Precisamente la dificultad del idioma también ha contribuido a la proliferación de este tipo de negocios. Prueba de ello es el proyecto que Jie Guan quier poner en marcha el próximo año. Ella habla de un hotel de 200 plazas en la zona de Diagonal Mar. Quiere aprovechar el mercado turístico creciente: no en vano, el año pasado un total de 27 millones de chinos viajaron al extranjero....Su idea es crear la Casa de China, un lugar de reposo sólo para chinos porque el idioma y las costumbres son muy importantes.*"

Ens trobem que el perfil del turista xinès està canviant ja no només venen els més rics, ara ja poden fer-ho els de classe mitjana i necessiten paquets turístics que estigui dins les seves possibilitats econòmiques.

Els immigrants xinesos que viuen entre nosaltres no trenquen mai els llaços amb els seus familiars a la Xina. De fet la decisió de fer la migració ha estat presa pel grup familiar i no de forma individual. Tal com expressen Joaquim Beltran i Amèlia Sáiz en el seu llibre "Xinesos a Catalunya ": " *Una metàfora sovint emprada pels immigrants xinesos és la del estel: es consideren com estels lligats per un fil i, malgrat que volen molt alt i que viuen molt lluny, sempre serà la família la que en dirigirà les accions, la que des de terra estant farà anar la troca del fil que controla l'estel*".

La comunitat xinesa té una vida associativa força rica i alguns mitjans de comunicació propis (cinc diaris de tirada estatal). Les diferents associacions vetllen per mantenir els llaços entre la comunitat i per afavorir iniciatives com ara la de crear cursos per aprendre xinès per als fills dels immigrants, i que es realitzen en aquietes associacions en horari extraescolar. L'augment dels diferents negocis relacionats amb la confecció i el comerç també ha portat a crear l'any 2002 l' Associació d'Empresaris i Treballadors Xinesos de Catalunya.

Podem dir que els xinesos poden viure a Catalunya sense necessitat d'aprendre la nostra llengua, però és evident que per a determinades gestions necessiten que algú proper tingui un bon domini. Aquest objectiu és precisament el que volen que aconseguixin els fills i filles escolaritzats a les nostres escoles. Ells seran els que facilitaran el contacte amb els autòctons quan sigui necessari i facilitaran l'expansió del negoci en acabar els seus estudis obligatoris.

“ Els fill són socialitzats dins d'aquesta cultura migratòria. Són conscients del que hom n'espera i no dubten a ajudar l'empresa familiar; a més saben que la seva obligació futura serà mantenir el seus pares ancians i tenir-ne cura, i mentrestant obeeixen les seves ordres sense discutir-les ni oposar-s'hi. L'objectiu final dels pares sempre serà assolir com més aviat millor el benestar i la prosperitat familiar, que al seu parer passen inevitablement per l'autonomia laboral, és a dir, alliberar-se com més aviat millor del treball assalariat”¹¹.

En el mateix suplement de “La Vanguardia” citat anteriorment, però en un altre article titulat “ Empresas de alto estanding “, hi podem llegir : *“ Pero Jan casi no habla español, como la mayoría de profesionales de la peluquería Xin Lin Lin, ubicada en el 86 de Roger de Flor de BCN. De hecho este peluquero de Shanghai hace apenas cuatro meses que está en el país, uno más que el tiempo que hace que Lin Lin abrió su propio negocio. Los chinos tienen el pelo mucho más fuerte y cuando iban a las peluquerías de aquí les hacían los cortes que les daba la gana, porque no los entendían, cuenta Lin Lin. Este es uno de los motivos que llevó a Lin Lin a abrir su propia peluquería. Paga unos 1.140 euros de alquiler al mes que intenta sufragar trabajando de 10 de la mañana a 10 de la noche. No es necesario pedir hora. Esto, junto a los bajos precios que cobran por su trabajo y los masajes incluidos en él, están convirtiendo a las autóctonas en el 50% de su clientela”*

2.2.2. Els xinesos en Origen. La ciutat de Qingtian (província de Zhejiang)

La província de Zhejiang és troba situada a la costa central de la Xina. Té una població de 46 milions d'habitants i s'està convertint en una de les zones més riques d'un país, en transformació, modern i competitiu.

Set de cada 10 xinesos que viuen a Espanya i també a Catalunya són d'una ciutat d'aquesta província anomenada Qingtian.

¹¹ Joaquim Beltran i Amèlia Sáiz, “ Xinesos a Catalunya”. Fundació Jaume Bofill. Ed. Alta Fulla (2001)

Els xinesos diuen que Qingtian és “ *el poble dels que vénen de fora*”, no perquè hi hagi estrangers o turistes, sinó perquè la majoria de la seva població ha emigrat a Europa i en concret a Espanya. Es calcula que uns 200.000 qingtianesos viuran fora de la seva ciutat i solen tornar, els que poden, un cop a l'any de vacances a veure els seus familiars.

La ciutat té mig milió d'habitants, està situada al sud de la província i es troba envoltada de muntanyes. És una ciutat en procés d'expansió. Molts dels diners enviats pels immigrants està permetent obrir negocis, empreses tèxtils i constructores. També els diners *dels que venen de fora*, serveixen per oferir serveis a la població: escoles, hospitals...

Els orígens de la immigració d'aquesta ciutat de la Xina els hem de buscar en una petita població al costat de Qingtian, on es dediquen a la talla manual de pedres. Aquesta artesanía es va començar a exportar a Europa a l'inici del segle XX i per a molts qingtianesos es va convertir en una important font d'ingressos. Cap als anys 80 comença el fenomen migratori cap a Europa.

Per aquesta nova generació d'immigrants hi ha un fet molt diferencial. Són persones nascudes a la Xina, però que porten uns anys vivint a Espanya o Catalunya. Es consideren mitat xinesos i meitat espanyols. La seva cultura és de nova fornada, i cada individu viu la riquesa cultural que li suposa haver viscut una part de la seva vida a la Xina i una altra a Europa, de forma particular. Un noi nascut a la Xina i que ha viscut 15 anys a Màlaga, ens comenta que estigui on estigui sempre se'l considera estranger. Una curiositat que explica és que a la Xina als nois que com ell han passat tants anys a occident, se'ls anomena plàtans : grocs per fora i blancs per dins. Ell diu que a tornat a Xina per passar-hi una temporada, ja que sap parlar xinès, però no el sap ni llegir ni escriure i ho vol aprendre a fer.

L'alcalde de Qingtian el Sr. Lu Chu Zong, comenta que la ciutat, tradicionalment agrícola, està en ple procés d'industrialització. Aquest procés el fan a la seva manera, ja que conserven formes de vida que han fet servir durant molts segles. Així de matinada es veuen moltes persones grans practicant Tai Chi a moltes places o jardins de la ciutat. Per als xinesos és molt important mantenir l'harmonia del cos , la ment i amb tot allò que ens envolta.

A la província de Zhejiang hi també altres ciutats importants com ara Shaoxing, al nord de la província. Una ciutat amb 2.500 anys d'història i que l'anomenen la Venècia de la Xina. La ciutat està solcada per canals on la gent pesca o renta la roba. Avui encara es poden veure i fer servir barques, que anys enrera es dedicaven al comerç de la seda i que avui només són un reclam turístic. En aquesta ciutat es fa 1/5 part del vi groc que es consumeix a la Xina. Aquest és un vi de baixa graduació, dolç, fet de cereals.

Shaoxing concentra part del turisme coreà i japonès que visita Xina. En la ciutat hi ha més de 300 mercats de tot tipus. El més important és el del sector tèxtil. Cada any es produeixen 4.000 milions de metres de tela tenyida.

Altres coses que podem trobar en aquesta ciutat són els museus tradicionals, l'òpera xinesa i importants artistes de la calcografia xinesa (a la Xina la cal·ligrafia és considera un art).

La capital de la província de Zhejiang és Hangzhou, una ciutat de 1 milió i mig d'habitants, que es considera la ciutat jardí més bonica del món.

En aquesta ciutat hi trobem el llac de l'oest, el llac més famós de la Xina i on venen a celebrar els casaments mils de xinesos a l'any, per disfrutar de l'entorn natural dels seus paratges. Sovint també es diu de Hangzhou que és la ciutat de l'amor.

Els xinesos donen molta importància als casaments i es gasten molts diners en la celebració. Actualment els nuvis van vestits de forma occidental. Fa uns anys les núvies vestien de vermell, perquè es considera el color de la felicitat.

A la Xina hi conviuen 56 ètnies diferents, però la majoritària és la han. Fa uns vint anys el govern xinès va prohibir a les parelles d'aquesta ètnia majoritària no tenir més d'un fill. Les altres ètnies no estan afectades per aquesta prohibició.

A Hangzhou al costat de la ciutat antiga hi trobem una ciutat nova amb un desenvolupament imparable.

En aquesta ciutat hi ha els conreus de te verd més preciats pels xinesos: el te verd del dragó. Aquesta beguda és avui la més popular de la Xina i no falta en cap àpat o trobada entre amics. Aquesta ciutat té avui una important indústria de la seda, així com una Acadèmia de les Arts on es pot estudiar música, cant i òpera xinesa.

Per acabar amb aquesta breu exposició del que és avui la província que més immigració ens ha portat al nostre país, ho farem dient que part de les dades d'aquest apartat s'han extret d'una sèrie de 4 reportatges que TVE a Catalunya ha emès durant febrer i març d'enguany i que porten per títol "Descobrint Zhejiang". En aquest reportatge televisiu, hem pogut copsar com és l'entorn de les persones que decideixen emprendre aquesta aventura migratòria. Sorpren comprovar que els xinesos que viuen en aquesta ciutat o al seu voltant, tenen avui un bon nivell de vida. La ciutat ha sofert canvis espectaculars i les cases, els comerços, les escoles... donen una imatge de modernitat absoluta. Un imagina que quan algú decideix marxar del seu país és perquè allà hi ha pobresa i condicions de vida molt difícils. Veure el reportatge m'ha fet donar compte que segurament en un inici la ciutat no era pas com la veiem ara, i que gràcies a l'esforç de molts immigrants s'ha convertit en el que és avui: una ciutat actual, on es combinen amb harmonia les tradicions i la modernitat.

Com a darrera qüestió vull afegir que és calcula que d'aquí a quinze anys, Xina es converteixi en el primer destí turístic d'arreu del món, i que el creixement anual de l'economia xinesa s'està situant en el 8%. A més el fet que s'hi celebrin els jocs Olímpics durant l'any 2008 a Pequín (Beijing), genera entre els xinesos un gran optimisme. Ells voldran enlluernar el món i aprofitar aquesta ocasió única per donar-se a conèixer.

Finalment vull agrair als professionals del programa "Descobrint Zhejiang" de TVE a Catalunya la possibilitat que m'ha donat per veure els 4 documentals d'una sèrie que han fet sobre aquesta província de la Xina, i que m'han servit per poder extraure part de la informació que en aquest apartat us he exposat.¹²

¹² "Descobrint Zhejiang", programa de 4 reportatges de TVE a Catalunya. Realització Josep M^o Castellà, guió i presentació Arantxa Marculeta, camera i so Antoni Pàmies. Serveis informatius de TVE Sant Cugat del Vallès.

2.2.3. La socialització del nens i nenes xinesos

Els nens xinesos creixen convivint amb els adults, pares i parents i no estan segregats. Consideren molt positiu el fet que visquin diferents generacions sota un mateix sostre. Els nens i nenes participen de totes les festes, es tracti de casaments, funerals, celebracions religioses...Pares i fills comparteixen el mateix món. La transició de la infantesa a la vida adulta no so ser gaire brusca. Els nens aprenen molt aviat a comportar-se adequadament i a seguir les pautes que es consideren imprescindibles per ser un bon ciutadà. Sempre han de tenir en compte el que pensaran les altres persones de les seves conductes i que ells a més són els representants de la seva família allà on van i per tant han de fer-la quedar bé. Des de molt petits se'ls hi desenvolupen els sentiments de vergonya. Tendeixen a que hi hagi harmonia en la convivència diària i eviten qualsevol enfrontament o conflicte. Està molt mal vist que els nens no controlin els seus impulsos i els pares són molt estrictes davant les possibles actituds agressives dels seus fills. Es premia l'obediència i els fomenta la modèstia : *“El respeto y la obediencia se constituyen en los componentes imprescindibles de lo que se conoce como piedad filial (xiao), un sentimiento que permite anteponer las necesidades de los otros (padres y familia en general) a los deseos propios y al hacerlo la persona, lejos de sentirse frustrada o manipulada, se reafirma como buen hijo, y por extensión un buen miembro de la comunidad”*¹³

Sovint es comenta que els xinesos es mostren molt freds davant l'expressió de sentiments o emocions, de fet el que passa és que les emocions no tenen la transcendència social que aquí en la nostra cultura valorem. Pels xinesos l'expressió de sentiments no ha d'afectar mai l'ordre social. En l'àmbit privat poden expressar-los.

La xinesa és una societat jerarquitzada, on sempre prima l'edat i el sexe. Els fills deuen obediència als pares, les dones als seus marits, el germans petits als germans grans... El germà gran (gege ó xiong) té un paper d'una gran responsabilitat, ell s'ha d'encarregar dels seus germans més petits, és el que ha de col·laborar amb els pares per tirar endavant el negoci familiar, ha d'anar a l'escola i aprendre la llengua d'acollida. El germà petit també rep un altre terme per designar-lo : didi. També es diferencien la germana gran (jiejie) i la germana petita (meimei). Per referir-se al terme germans es fa servir una combinació de tots el mots : xiongdi jiemei.

Les creences religioses del xinesos es basen en tres pilars: el taoisme, el confucionisme i el budisme. En menor mesura hi ha persones que practiquen l'islamisme i altres el cristianisme.

Segons un article publicat a La Vanguardia el 16 d'abril del 2005 titulat: “ Católicos en la civilización sin Dios” , la població xina es reparteix de la següent manera segons les seves creences religioses :

- Sense religió 86.1%
- Budistes 8 %
- Musulmans 1.4 %
- Catòlics no

¹³ Joaquim Beltran y Amelia Sáiz, “ La inmigración china y la educación: entre la excelencia y la instrumentalidad “, article dins el llibre “ Inmigración, contexto familiar y educación “ de Silvia Carrasco y otros autores. ICE (UAB). Novembre 2004

Oficials	0.4%
• Catòlics oficials	0.4/0.8%
• Protestants	
No oficials	0.8/1.2%
• Protestants oficials	2.5%

2.2.3. La escolarització dels nens/es xinesos en origen. Consideracions sobre la seva escolarització en destí

L'escola a la Xina

A Xina fins a finals del segle XIX no va començar a existir un sistema públic d'ensenyament. Fins aleshores tot el que hi havia era privat i estava vinculat a l'escriptura i lectura de textos clàssics de Confuci. Accedien a l'Educació les classes més riques de funcionaris. Els exàmens per entrar a formar part d'aquesta èlit eren molt estrictes i l'aprenentatge es basava en la repetició i en la memorització dels caràcters ideogràfics i de les sentències dels savis.

Actualment el sistema educatiu xinès consta d'un període obligatori de 9 anys, dividits en l'Educació primària que va dels 6 als 11 anys i el primer cicle de secundària que va dels 12 als 14.

Quan s'acaba aquest període obligatori es poden fer 3 anys més del 2n cicle de secundària i després ja es pot accedir a la universitat.

Hi ha una diferència important entre les escoles urbanes i les rurals. La qualitat de l'ensenyament és molt millor a la zona urbana, perquè és allà on es troben els millors professors, que són els que estan més ben pagats i tenen més prestigi.

Els currículums escolars destinen la major part del temps a l'ensenyament de la llengua Xina i les matemàtiques. Recordem que un alumne per poder llegir un llibre de text ha de conèixer entre 2000-3000 ideogrames, i que això necessita temps i molta repetició. Pels alumnes xinesos i les seves famílies estudiar és un treball en si mateix i per tant requereix d'un esforç i una dedicació.

El bon comportament de l'alumne consisteix en escoltar el professor, no interrompre'l, obeir-lo, fer els treballs escolars amb netedat i ordre i preparar bé els exàmens. La competitivitat és un element clau del sistema educatiu, donat que hi ha molt poques places per accedir a la universitat.

El professor/a és l'autoritat moral, la seva funció no és només la de transmetre coneixements, sinó també la de educar per tal que els seus alumnes siguin bones persones. Es manté amb ell una relació de respecte, però també de confiança i se li poden consultar aspectes personals que preocupin a l'alumne. El professor té tota la confiança dels pares i són conscients que educar és una tasca difícil, per la qual cosa solen col·laborar des de casa, ajudant als seus fills en les tasques escolars.

A la Xina hi ha una llengua oficial que es la que s'utilitza a les escoles i en tots els mitjans de comunicació; és el xinès mandarí o pequinès, es tracte d'una variant del xinès

septentrional. Però Xina és un país on es parlen altres variants del xinès. Són llengües locals, tot i que els xinesos els anomenen dialectes, i quan més llunyanes són en l'espai més difícil és que dues persones s'entenguin. La llengua de prestigi és el mandarí.

Totes aquestes característiques del sistema escolar xinès fan que els alumnes arribin al nostre país amb una idea del que és l'Educació i l'escola, força diferent del que s'entén aquí.

2.2.4. Aspectes a considerar a l'hora de l'escolarització dels alumnes xinesos a Catalunya

Una de les primeres qüestions que els crida l'atenció és el fet que la llengua d'aprenentatge sigui el català, ja que per ells la llengua oficial de l'estat espanyol és el castellà, i la tenen com la llengua de prestigi. A més sovint les famílies poden trobar-se en situació de pas per Catalunya i no veuen tant imprescindible l'aprenentatge del català. Els pares solen dominar, si és que ho fan, la llengua castellana i es troben amb dificultats importants alhora d'ajudar als seus fills a fer deures.

També és diferent la relació professor-alumne, i els primers temps els alumnes xinesos segueixen les pautes que tenen assumides en el seu patró educacional xinès. Els sembla que les relacions escolars estan poc pautes.

El xinès és un alumne que li costa relacionar-se i parlar fins estar segur, per disciplina i perquè és perfeccionista. Segons sigui la seva incorporació al sistema educatiu poden diferenciar tres tipus d'alumnat:

- 1- **Primera escolarització** : únicament hi ha el problema de la llengua , són alumnes que s'integren fàcilment al cap d'un any i segueixen una evolució de característiques similars a la dels alumnes autòctons.
- 2- **Segona escolarització** : alumnes que vénen d'altres parts de l'Estat espanyol i que han estat escolaritzats en castellà. Aquests s'enfronten amb pocs anys amb l'aprenentatge d'una altra nova llengua. A més en altres indrets són alumnes minoritaris i han rebut una atenció molt individualitzada. Quan arriben aquí, on hi ha més concentració , no se senten prou atesos i baixen el nivell de motivació i esforç.
- 3- **Incorporació tardana**: alumnes que arriben amb edat de secundària, els coincideix amb l'entrada a l'adolescència. És un alumnat divers perquè depèn de les expectatives familiars que es tinguin amb aquests fills. S'integren de forma adequada en activitats que no necessiten un alt nivell comunicacional. Destaquen en matemàtiques. Segons l'edat a part de l'escola, també col·laboren en tasques domèstiques i/o laborals.

Moltes de les característiques de la cultura xinesa , ja expressades anteriorment, fan que els alumnes arribin als centres educatius amb uns valors centrats en : el principi de reciprocitat en les relacions humanes, l'afectivitat expressada a nivell sempre privat, el respecte vers els altres, la cortesia i la solidaritat. Un de molt important per ells: la pietat familiar, així com l'autonomia personal i la recerca de l'harmonia, juntament amb l'evitació

del conflicte i la confrontació. Tot aquest univers de valors es tradueix a que ens trobem amb uns alumnes que :

- No fan demandes, no pregunten
- No molesten, són disciplinats
- No es mostren incòmodes, sempre somriuen
- Intenten evitar el conflicte, no molesten als altres
- Els germans grans tenen una càrrega extra de responsabilitat i feina.

En referència a la llengua, com ja s'ha dit abans el mandarí és la llengua oficial, és la de prestigi i la que forma la base educativa, la resta de llengües són d'ús familiar i local i tenen menys prestigi. Això provocarà una certa manca de motivació per aprendre el català per part de l'alumnat i dels pares, Consideren el castellà com a llengua de prestigi, i a més és la que més utilitat té en les seves relacions.

L'aprenentatge lectoescriptor, sobretot pels més grans, té una gran dificultat, ja que en la nostra grafia un signe correspon a un so que no té significat.

El xinès mandarí és una llengua tonal (té 4 tons més el neutre). El to és el que dóna significat a moltes paraules que tenen la mateixa composició sil·làbica. És una llengua molt homòfona, amb pocs sons diferents en combinar-los s'obtenen les paraules. Així tenen 21 consonants inicials que es combinen amb 38 grups vocàlics finals. Aquestes combinacions donen lloc a més de 50.000 paraules que apareixen en els diccionaris xinesos. Les persones d'un nivell mitjà utilitzen unes 3000 paraules habitualment. Els xinesos per poder llegir un diari han de conèixer aquests 3000 mots escrits. El xinès és a més una llengua bisil·làbica, tot i que existeixen algunes paraules de més síl·labes, la majoria d'elles d'influència d'altres llengües.

A l'escola els alumnes aprenen entre els 6 i els 12 anys l'escriptura dels caràcters xinesos. També aprenen la transcripció fonètica dels caràcters, el que s'anomena pinyin. Aquest fet facilita l'ús del diccionari i a més l'aprenentatge d'altres llengües.

Hem de tenir en compte que als alumnes xinesos els costa més aprendre la llengua que a d'altres immigrants, els hi resulta difícil entendre els nostres girs. Observem dificultats centrades en els aspectes següents;

- La discriminació de sons: la r la confonen amb la l, tenen dificultats en discriminar les oclusives sordes i sonores : p/b, t/d, k/g, hi ha dos sons consonàntics inexistents en la seva llengua : ny, rr
- Tendeixen a simplificar les síl·labes o bé a inserir-hi una vocal : ploris ho simplifiquen per poris, i m'agrada es transforma amb m'agarada.
- En la seva llengua no fan servir articles, no fan el plural com nosaltres i fan una forma diferent per distingir el gènere. Així tindran tendència a tenir dificultats amb la utilització d'articles, plurals i masculins i femenins.
- Els verbs en xinès no tenen conjugació, és per tant un aspecte difícil d'aprendre i de fer servir en les seves comunicacions orals.
- En xinès no es fan servir les preposicions i les conjuncions, un altre element de dificultat per ells.
- L'ordre sintàctic de l'oració és diferent, alhora de construir-les en català tendiran a fer-ho segons l'ordre de la seva llengua.

És important aprofitar el costum del treball escolar a casa, molt arrelat en ells i en les seves famílies. D'aquesta manera poden treballar de forma individualitzada i també autònoma.

Cal tenir en compte també la diferent demanda d'esforç, el diferent tipus de disciplina. L'actual crisi de valors de la nostra societat que té un clar reflexa en l'escola, també els afecta. Cal ser molt exigents amb els alumnes per evitar la relaxació.

* Alumne xinès en una aula d'acollida.

3. ESTUDI SOBRE LA DIVERSITAT CULTURAL ALS CENTRES EDUCATIUS PÚBLICS DE STA. COLOMA DE GRAMENET.

INTRODUCCIÓ :Les dades que es recullen a continuació són fruit de la col·laboració de tots els centres públics de Primària i Secundària del municipi de Santa Coloma de Gramenet, els quals han completat un qüestionari on explicitaven la seva situació respecte la diversitat cultural. Vull agrair el suport i la col·laboració que han mostrat tots i que ha fet possible una part important d'aquest treball de recerca.

En els propers apartats podrem trobar el recull de dades, tant quantitatives com qualitatives, gràfics comparant-les i seguidament l'anàlisi que se'n deriva. Tot plegat ens

* Alumne xinès a l'aula d'acollida de l'escola Wagner situada al barri del Fondo de Sta. Coloma de Gramenet. Foto realitzada per Carme Torrents (maig 2005).

donarà un perfil molt aproximat de quina situació tenen en aquests moments els centres públics de Santa Coloma de Gramenet respecte de la diversitat cultural.

Algunes de les dades quantitatives les he hagut d'extraure de les estadístiques que m'ha facilitat el Departament d'Educació en relació a la població escolar de Santa Coloma de Gramenet del curs 2004-2005, donat que alguns centres no m'han lliurat a temps els qüestionaris (7 centres dels 30 que hi ha a la població).

3.1. Les dades quantitatives de diversitat cultural als centres d'Educació infantil, primària i secundària obligatòria.

3.1.1. Dades de tots el centres públics de Santa Coloma de Gramenet motiu de la recerca sobre diversitat cultural.

Nom del centre	Tipologia	Línies	Zona educativa	Barri on s'ubica	Número alumnes ensenyament obligatori
Antoni Gaudí	CEIP	1-2	A	Raval	243
Banús	CEIP	1	A	Santa Rosa	227
Tanit	CEIP	1	A	Santa Rosa	203
Miguel de Unamuno	CEIP	2	A	Santa Rosa	374
Sant Just	CEIP	1	A	Santa Rosa	213
Ferran de Segarra	CEIP	2	A	Riu Sud	417
Fray Luís de León	CEIP	2	A	Riu Sud	429
Torre Balldovina	CEIP	2	A	Riu Nord	381
Beethoven	CEIP	1	B	Fondo	211
Wagner	CEIP	1	B	Fondo	224
Ausiàs March	CEIP	1	B	Fondo	221
Joan Salvat Papasseit	CEIP	2	B	Fondo	400
Mercè Rodoreda	CEIP	1	B	Fondo	212
Rosselló Pòrcel	CEIP	1	B	Fondo	225
Palmeres	CEIP	2	B	Centre	447
Pallaresa	CEIP	1-2	B	Cementiri Vell	319
Serra de marina	CEIP	1	B	Centre/Llatí	219
Lluis Millet	CEIP	1	C	Les Oliveres	183
Primavera	CEIP	1	C	Guinardera	168
Sagrada Família	CEIP	2	C	Singuerlin	336
Jaume Salvatella	CEIP	2	C	Singuerlin	438
Total alumnes Infantil i Primària					6090
Josep Sol	CEE	-	Tot municipi	Singuerlin	114
Puig Castellar	IES	3	A	Can Zam	357
Can Peixauet	IES	5	A	Riu Nord	534
Terra Roja	IES	3-4	A	Santa Rosa	415

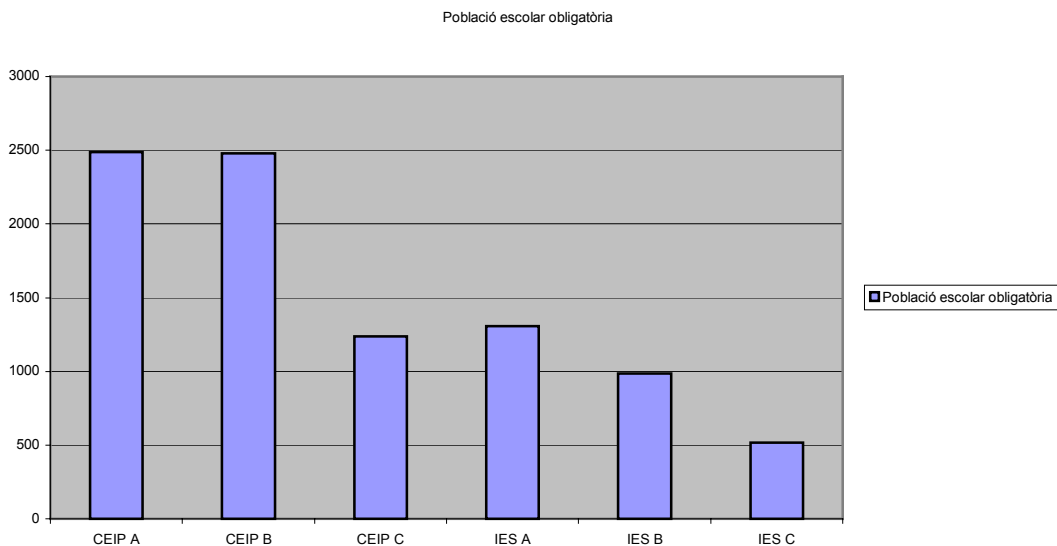
La Bastida	IES	2-3	B	Riera Alta	287
Torrent de les Bruixes	IES	3	B	Riera Alta	299
<i>Numància</i>	<i>IES</i>	<i>3-4</i>	<i>B</i>	<i>Riera Alta</i>	<i>401</i>
Les Vinyes	IES	2/3	C	Singuerlin	267
Ramón Berenguer	IES	3	C	Singuerlin	248
Total alumnes ESO					2808
Total alumnes població					9012

Anàlisi de les dades : Observem que a la ciutat de Sta. Coloma de Gramenet actualment hi ha 21 Centres públics d'Educació infantil i Primària, 1 centre públic d'Educació especial i 8 Centres públics de secundària. La ciutat divideix els serveis educatius en 3 zones diferenciades que engloben barris propers. Cada una de les zones té centres d'Infantil i Primària i de Secundària. Observem que a la zona A hi ha 7 CEIPs i 3 IES, a la zona B 9 CEIPs i 3 IES i a la zona C 4 CEIPs i 2 IES. El centre d'Educació especial engloba tota la població escolar del municipi. A cada zona els CEIPs estan adscrits als IES que hi ha, aquest fet facilita que pugui haver coordinació entre els diferents centres de Primària i Secundària.

La població escolar als centres públics de Sta. Coloma és en aquests moments de 6090 alumnes a Infantil i Primària i 2808 a Secundària obligatòria. El centre d'Educació especial atén alumnes de totes les etapes : infantil, primària i secundària , en edats compreses entre els 3 i els 21 anys i actualment té una població de 114 alumnes. En total comptem amb 9012 alumnes entre els 3 i els 16 anys (alguns en poden tenir més de 16 si estan al centre d'Educació Especial) escolaritzats als centres públics de Santa Coloma de Gramenet.

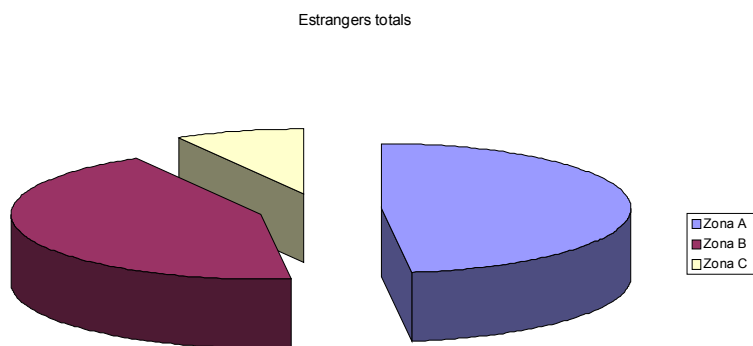
Si fem la valoració per zones educatives obtenim els següents resultats :

Total alumnes CEIP zona A	2487 alumnes
Total alumnes CEIP zona B	2478 alumnes
Total alumnes CEIP zona C	1239 alumnes
Total alumnes IES zona A	1306 alumnes
Total alumnes IES zona B	987 alumnes
Total alumnes IES zona C	515 alumnes

Gràfic 1: Dades totals població escolar de Santa Coloma de Gramenet de 3-16 anys segons zones educatives (A/B/ C). Dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Observant el gràfic veiem que la població escolar als centres públics d'Infantil i Primària a les zones A i B té un volum molt més elevat d'alumnes, que a la zona C. També és cert que en aquestes zones hi ha més centres escolars públics (8 CEIPs a la A, 9 CEIPs a la B i només 4 CEIPs a la C). Pel que fa la població escolar pública de l'ESO en els IES veiem que hi ha més població a la zona A seguida de la B i a força distància de la C. El nombre de centres de secundària a la zona A i B és de 3 en cadascuna d'elles, mentre que la zona C té només 2 centres.

Gràfic 2: Alumnes estrangers totals de 3 a 16 anys als centres públics de Santa Coloma de Gramenet, segons zona educativa, curs 2004-2005 (març 2005).

En el gràfic anterior podem veure que el nombre d'alumnes estrangers és molt superior a les zones A i B que en la zona C. Això s'explica per dues qüestions, en primer lloc ja hem

comentat abans que la població escolar total té molts més alumnes i centres a les zones A i B, però també és cert que en alguns dels barris que engloben aquests dues zones (Raval, Santa Rosa, Riu Sud, Riu Nord, Fondo) hi ha molta més presència d'immigració, per al preu més assequible de la vivenda i també perquè en el barri del Fondo, Raval i Santa Rosa hi ha molt comerç i també tallers que està en mans de la comunitat xinesa i marroquí i això fa que aquestes dues comunitats visquin en la majoria de casos en el barri on treballen.

3.1.2. Dades en relació a la diversitat cultural dels centres.

Nom del centre	Procedència Marroc	Procedència Xina	Procedència sudamèrica	Altres procedències	Total estrangers	Index diversitat cultural
CEIP Antoni Gaudí	24	27	15	24	90	37.03%
CEIP Banús	6	12	6	9	33	14.53%
CEIP Tanit	23	19	27	17	86	42.36%
CEIP Miguel de Unamuno	44	17	83	20	164	43.85%
CEIP Sant Just	31	16	29	4	80	37.55%
CEIP Ferran de Segarra	27	15	27	6	75	17.98%
CEIP Fray Luís de León	14	13	27	6	60	13.98%
CEIP Torre Balldovina	14	1	36	4	55	14.43%
Totals CEIP zona A	183	120	250	90	643	25.85%
CEIP Beethoven	34	31	44	14	123	58.29%
CEIP Wagner	13	27	26	7	66	29.46%
CEIP Ausiàs March	12	26	27	3	68	30.76%
CEIP Salvat-Papasseit	25	24	55	16	120	30%
CEIP Mercè Rodoreda	12	30	35	9	86	40.5%
CEIP Rosselló Pòrcel	6	14	15	3	38	16.88%
CEIP Les Palmeres	1	6	6	4	17	3.80%
CEIP Pallaresa	25	11	19	5	60	18.80%
CEIP Serra de Marina	11	12	5	8	36	16.43%

Totals CEIP zona B	105	181	232	69	587	23.68%
CEIP Lluís Millet	30	2	3	3	38	20.76%
CEIP Primavera	1	3	7	2	13	7.73%
CEIP Sagrada Família	8	6	9	5	28	8.33%
CEIP Salvatella	8	4	15	4	31	7.07%
Totals CEIP zona C	47	15	34	14	110	8.87%
CEE Josep Sol	8	-	6	3	17	14.91%
	IES	de	Sta.	Coloma		
IES Terra Roja	21	70	43	4	138	33.25%
IES Can Peixauet	22	18	34	14	88	16.47%
IES Puig Castellar	23	24	39	10	96	26.89%
Totals IES Zona A	66	112	116	28	322	24.65%
IES La Bastida	8	35	12	7	62	21.60%
IES Torrent de les Bruixes	10	39	14	3	66	22.07%
IES Numància	9	7	8	2	26	6.48%
Totals IES Zona B	27	81	34	12	154	15.60%
IES Ramón Berenguer	2	2	8	3	15	6.04%
IES Les Vinyes	8	2	6	4	20	7.49%
Totals IES zona C	10	4	14	7	35	6.79%
Totals població escolar pública	438	513	680	220	1851	20.53%

Anàlisi de les dades : En aquesta darrera taula de dades podem observar la situació dels centres escolars públics, amb data del març del 2005, respecte el nombre d'alumnes estrangers i en relació a la seva procedència; així com també els índex de diversitat cultural que tenen cadascun dels centres educatius, els índex dels totals de cada zona educativa i finalment la mitjana de diversitat cultural de la població escolar colomenca.

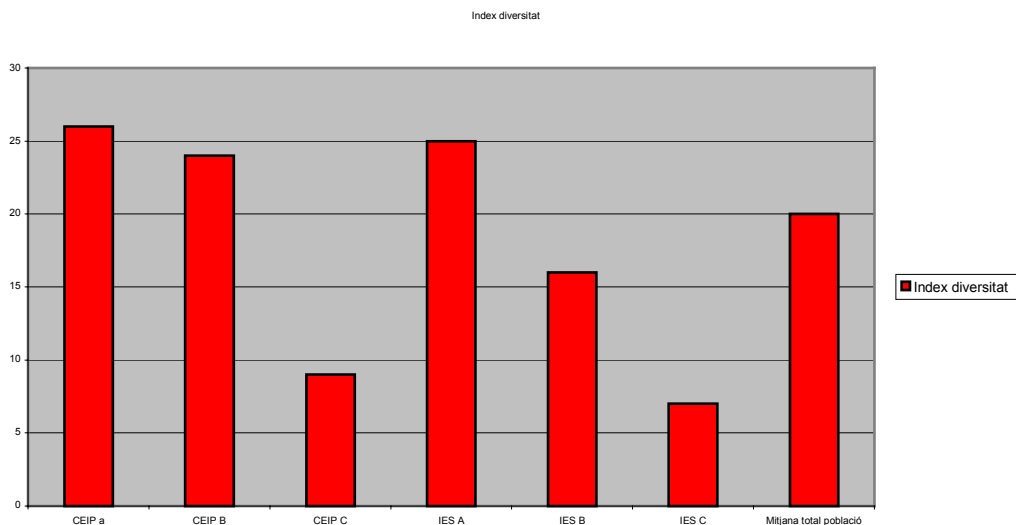
Començant pels centres ens adonem que a la zona A hi ha 4 centres d'Infantil i Primària que superen el 20% de diversitat cultural: Antoni Gaudí (37.03%), Sant Just (37.55%), Tanit (42.36 %) i Miguel de Unamuno (43.85%). El total de la zona pel que fa a l'índex de diversitat cultural dels CEIPs el situem en el 25.85 %, que és el més alt de tota les zones educatives de Santa Coloma. Aquest zona engloba els barris del Raval i Santa Rosa.

Observant els IES de la mateixa zona A també hi trobem dos centres que superen aquest 20%, en concret el Puig Castellar té el 26.89% de diversitat i el Terra Roja que té el 33.25%. El total de diversitat cultural de la zona A en referència a l'ESO és del 24.65 %.

Analitzant la zona B observem que té uns índex força elevats en diferents centres d'infantil i primària. Així 5 d'ells es trobem molt per sobre del 20%, destacarem el 58% que té el CEIP Bethoven, el 40% del CEIP Mercè Rodoreda, el 30.76% del CEIP Ausias March, el 30% del CEIP Salvat Papasseit i el 29.46% del CEIP Wagner. L'índex total pel que fa a la zona B en referència a les etapes d'infantil i primària el situem en el 23.68%. Cal remarcar que els CEIPs amb l'índex més alt de diversitat estan situats al barri del Fondo. Una dada que sorprèn és que el CEIP Les Palmeres tingui només el 3.80% de diversitat cultural, que és l'índex més baix de tots els centres educatius públics de la ciutat. Això pensem que ho podem atribuir a que és una escola situada en el centre de la ciutat on la vivenda no és gens assequible pels immigrants.

Si passem a observar els índex de diversitat del IES de la zona B veurem que estan més propers al 20% que hem marcat com a referència. Tenim l'IES Torrent de les Bruixes amb el 22.07% i l'IES La Bastida amb el 21.60%. El total de la zona B es situa en el 15.60%. Podem dir que en aquesta zona i amb data març del 2005 existeix més diversitat cultural en els CEIPs que en els IES.

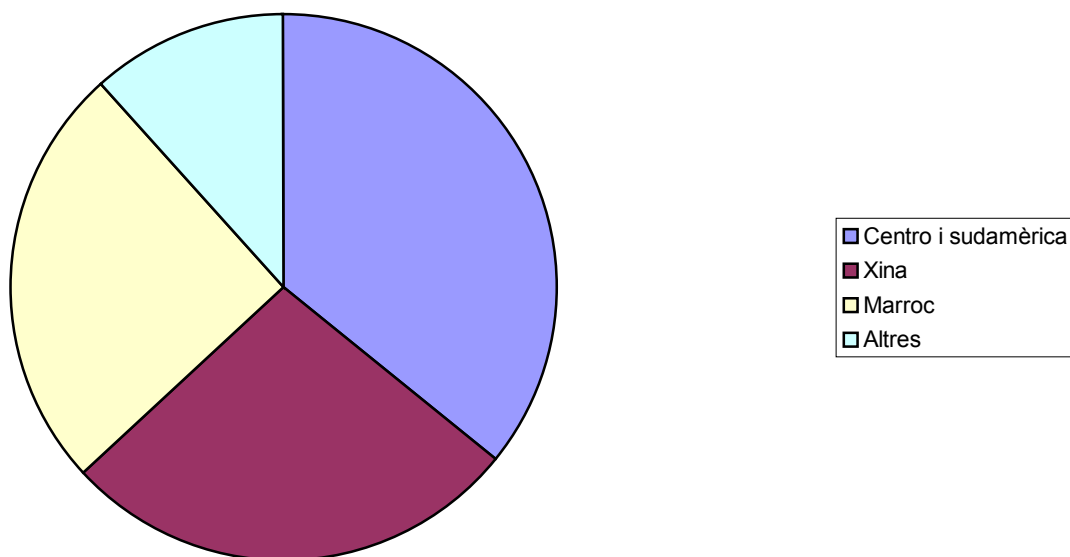
Si ens aturem i mirem les dades de la zona educativa C, evidenciem que tant pel que fa als CEIPs com als IES l'índex de diversitat cultural és el més baix de la població escolar. Els CEIPs es mouen al voltant del 7-8% de diversitat cultural, a excepció del CEIP Lluís Millet que compta amb el 20.76%. En els IES observem que es situen entorn del 6-7 %. L'índex total de diversitat cultural de la zona és del 6.79%, a gran distància dels índex de la zona A i B. Valoren aquests resultats hem de pensar que la majoria de centres de la zona C estan situats en el barri de Singuerlin, on aquests moments el preu de la vivenda és dels més cars de la ciutat. L'únic centre on hi ha més diversitat cultural és el CEIP Millet que està situat al barri de les Oliveres, lloc on les vivendes es mantenen a preus més econòmics i on tradicionalment hi ha més població gitana.

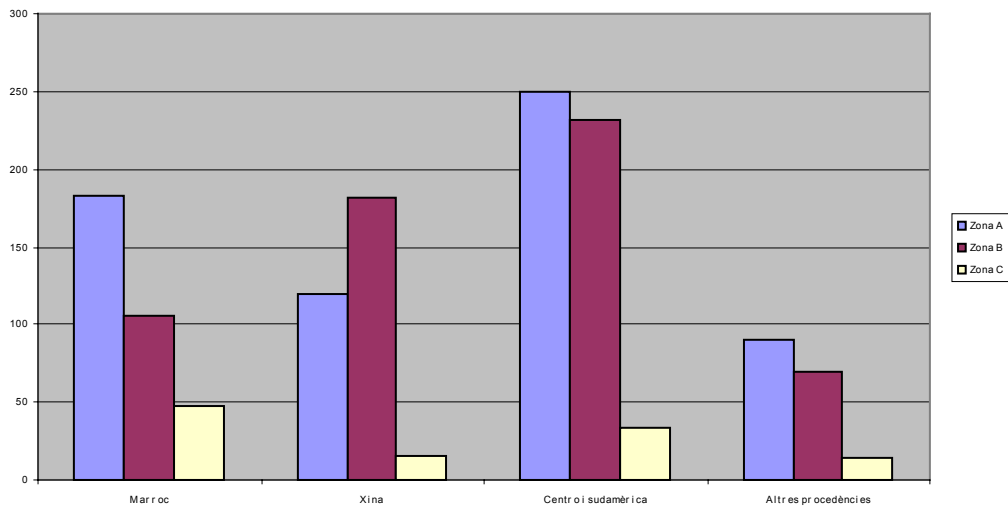
Gràfic 3: Índex diversitat cultural per zones educatives i tipus centre. Mitjana de l'índex de diversitat cultural del total de la població escolar pública de Santa Coloma de Gramenet del curs 2004-2005.

Fent una anàlisi més detallada pel que fa a l'origen dels alumnes podem veure com a les diferents zones, la població amb més presència als centres educatius és la de Centro i Sudamèrica. Quan vaig decidir fer aquest estudi i vaig consultar les dades de l'ajuntament respecte de la població escolar (dades del març del 2004) per tal de presentar el projecte a la convocatòria de Llicències d'estudi retribuïdes, la població escolar amb més presència a Sta. Coloma era la marroquí, seguida de la xinesa i en tercer lloc la de Centro i Sudamèrica. Sembla que això ha fet un gir important i la presència de població d'origen llatinoamericà està guanyant terreny a les nostres escoles i instituts. Parlant en xifres totals de població, amb data del març del 2005, les dades ens mostren que dels 1851 alumnes estrangers entre els 3 i els 16 anys, 680 són de Centro i Sudamèrica, 513 de la Xina i 438 del Marroc. El que representa en percentatges : 36.73% centro i sud-americans, el 27.71 % xinesos i el 26.09% marroquins; l' 11.88% restant procedeixen de diversos indrets (altres països d'Europa o bé de la resta d'Àfrica).

Percentatges estrangers

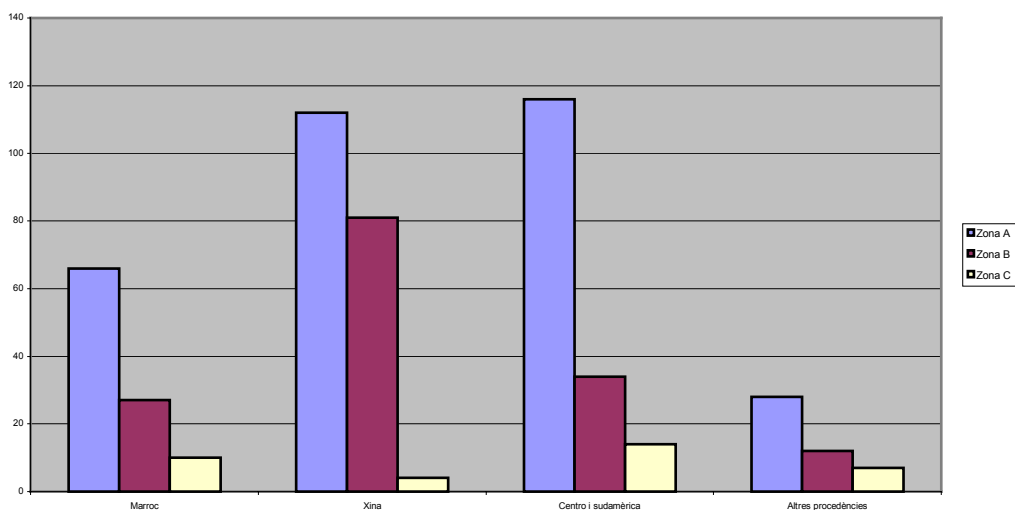
Gràfic 4: Percentatges població escolar estrangera entre 3-16 anys a Santa Coloma de Gramenet segons procedència cultural. Dades del curs 2004-2005 (març 2005).

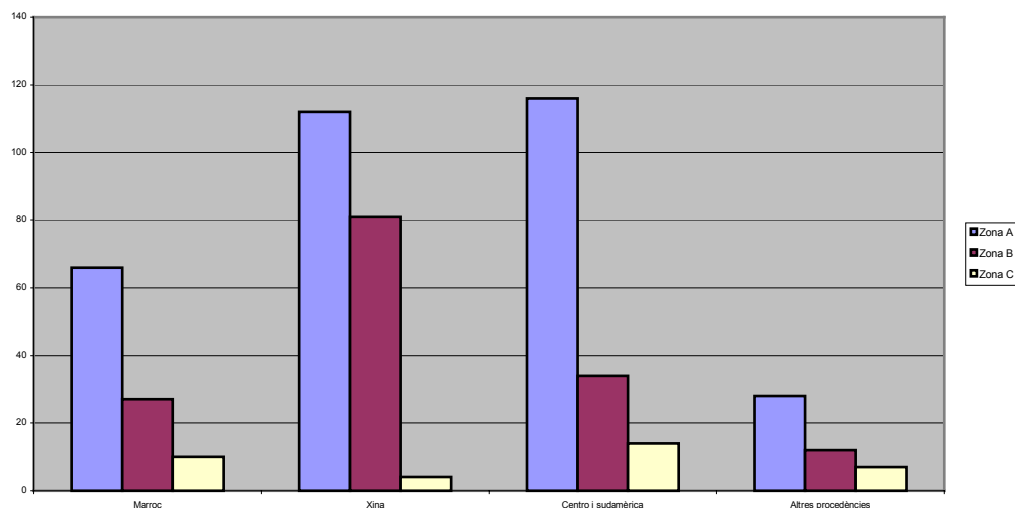
Gràfic 5: Nombre total d'alumnes als CEIPs segons procedència cultural en relació a les diferents zones educatives de Santa Coloma de Gramenet segons dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Si analitzem la procedència cultural dels alumnes per cada zona educativa observem que a la zona A respecte dels alumnes d'Infantil i Primària, hi ha més alumnes marroquins (183) que xinesos (120), però segueixen sent més nombrosos el que procedeixen de centre i sudamèrica (250). A la zona B hi ha més presència d'alumnes xinesos (181) que de marroquins (105), però també trobem que els de centre i sudamèrica guanyen en nombre a la resta (232). A la zona educativa C la població d'origen marroquí continua sent la més nombrosa amb 47 alumnes, seguida de la de centre i sudamèrica amb 34, i finalment trobem només 15 alumnes procedents de Xina.

Gràfic 6: Nombre total d'alumnes d'ESO segons procedència cultural en relació a les diferents zones educatives de Santa Coloma de Gramenet segons dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Fixant-nos amb els alumnes d'ESO veiem que a la zona educativa A hi ha una presència d'alumnes centro i sudamericans (116) i xinesos (112) semblant, sent més minoritària la població marroquí (66). A la zona B continuen sent els xinesos (81) els alumnes més nombrosos respecte d'altres procedències culturals, així els de centro i sudamèrica sumen 34 i els procedents del Marroc 27. A la zona C tenim poca presència d'alumnat estranger, però la població amb més alumnes és la de centro i sudamèrica (14), seguida de la marroquí (10) i la xinesa (4).

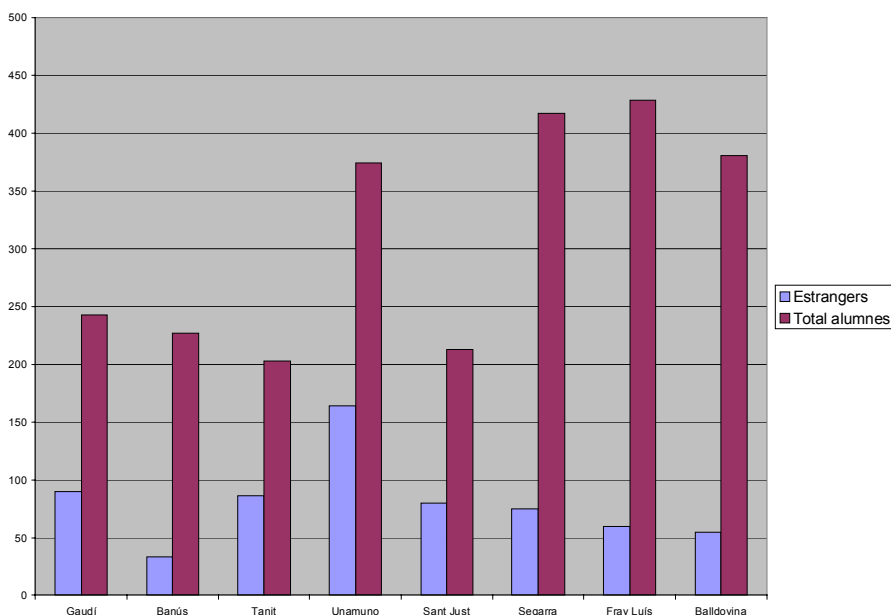

Gràfic 7: Nombre total d'alumnes població escolar d'ESO als IES, segons procedència cultural i zona educativa a partir de dades del curs 2004-2005 (març 2005).

La dada que per mi és també molt significativa és que en aquests moments dels 9012 alumnes matriculats en centres públics de Santa Coloma de Gramenet entre els 3 i els 16 anys, 1851 són estrangers. El que representa el 20.53% de la població escolar de la ciutat. Aquesta dada supera molt la mitjana a Catalunya d'alumnat estranger, que se situa en aquest curs escolar al voltant del 9% de la població.

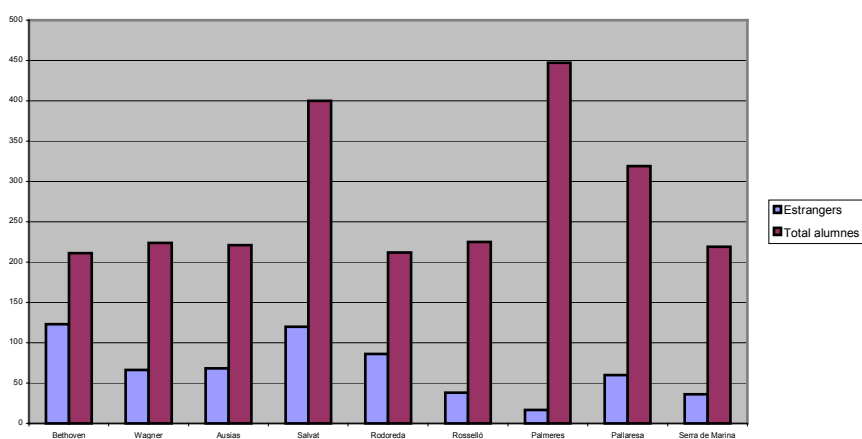
Gràfics en relació a les dades quantitatives de la població escolar als CEIPs de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet.

1- Població d'alumnes estrangers als CEIPs de la zona educativa A de Santa Coloma de Gramenet en relació a la població total d'alumnes dels centres, segons dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Observacions : Podem veure clarament en la gràfica que el centre amb més estrangers és el CEIP Unamuno i també el que té un índex de diversitat cultural més alt (43.85%). A poca distància es situen el CEIP Gaudí, el CEIP Tanit i el CEIP Sant Just. D'aquests darrers el que té un percentatge més alt d'alumnes estrangers és el Tanit (42.36%), seguit del Sant Just (37.85%) i el Gaudí (37.03 %). La resta de centres d'Infantil i Primària es situen entre el 18-14 % de diversitat cultural. A la zona A tenim una mitjana d'índex de diversitat cultural als CEIPs del 25.85%, el més alt de totes les zones educatives de Santa Coloma de Gramenet.

2- Població d'alumnes estrangers per CEIPs de la zona educativa B de Santa Coloma de Gramenent, en relació a la població total d'alumnes dels centres, segons dades de març de 2005.

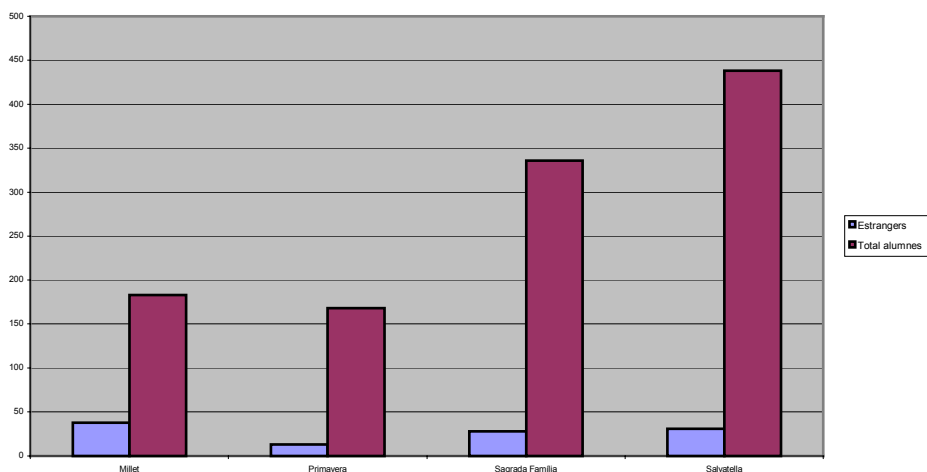

Observacions : Als CEIPs de la zona B destaca el volum d'estrangers que tenen el CEIP Bethoven i el CEIP Salvat Papasseit. Però d'aquests dos centres el que té un índex de diversitat cultural més alt és el Bethoven, amb un 58.29 %. Aquest és el centre públic de Santa Coloma amb més percentatge d'alumnes estrangers.

Podem destacar també els índex de diversitat cultural d'altres centres educatius com són : el CEIP Mercè Rodoreda amb un 40.50%, el CEIP Ausias March amb un 30.76 %, el CEIP Salvat Papasseit amb un 30 % i el CEIP Wagner amb un 29.46%.

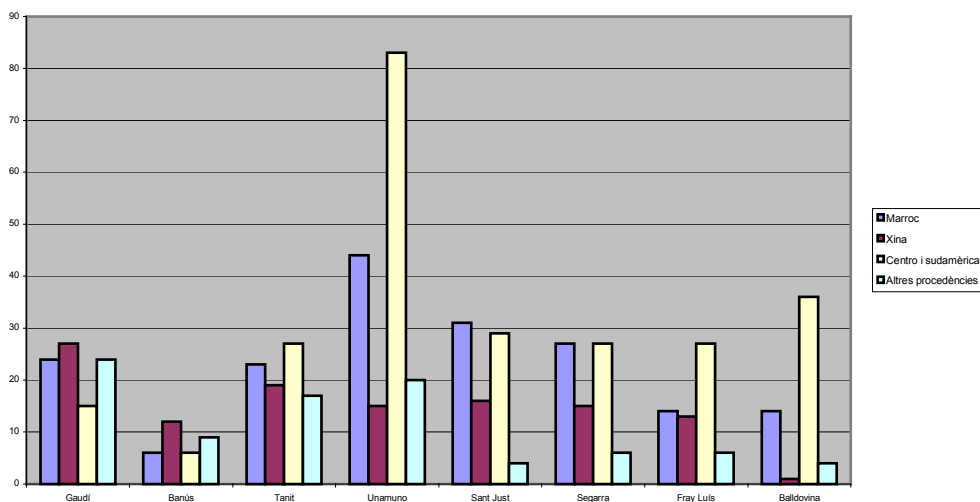
La resta de centres es situen entre el 18.80 % del CEIP Pallaresa i el 3.80 % del CEIP Palmeres. Aquest darrer centre és el centre públic de Santa Coloma amb menys estrangers. La mitjana dels CEIPs d'aquesta zona B pel que fa a l'índex de diversitat cultural es situa en el 23.68%.

3- Població d'alumnes estrangers per CEIPs de la zona educativa C de Santa Coloma de Gramenet, en relació a la població total d'alumnes dels centres, segons dades de març de 2005.

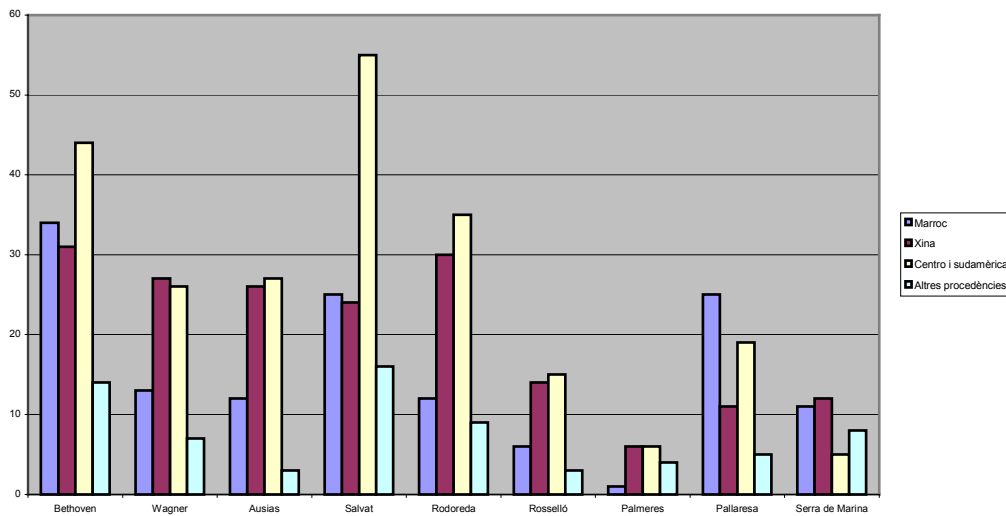
Observacions : Queda ben clar, observant el gràfic , que el volum de població escolar estrangera en els CEIPs d' aquesta zona és molt baix, si el comparem amb la zona A i B. Destaca el CEIP Millet que està situat al barri de les Oliveres on la vivenda té preus més baixos i on tradicionalment s'ha instal·lat la població gitana de Sta. Coloma de Gramenet. El CEIP Millet té un índex de diversitat cultural del 20.76% i la resta de centres es situen entre el 7 i el 8 %. La mitjana de la zona C és del 8.87 %, la més baixa de totes les zones educatives de la població.

4- Total població estrangera CEIPs zona A de Santa Coloma de Gramenet segons procedència cultural i a partir de les dades de març de 2005.

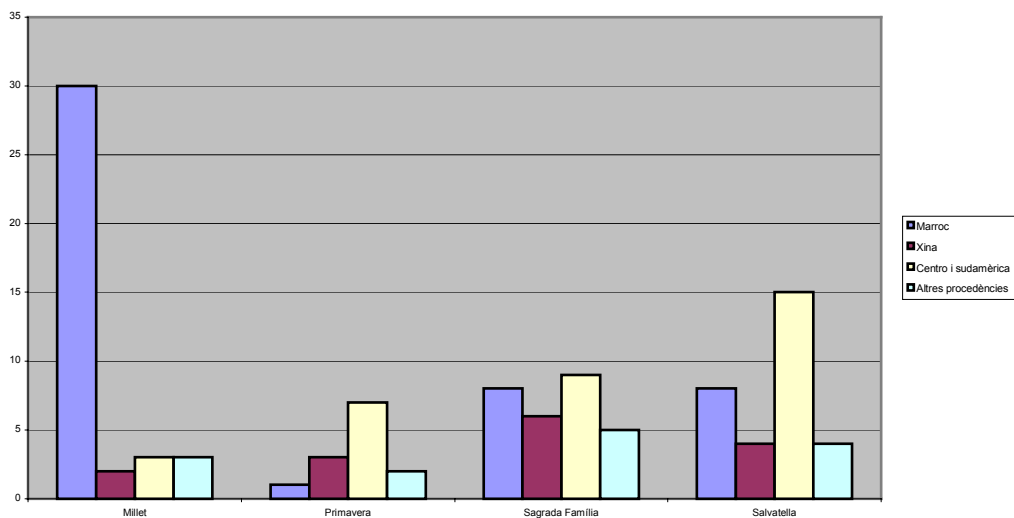
Observacions : En els CEIPs d'aquesta zona podem veure que la població d'origen centro i sudamericana és situa per davant de la resta de procedències. Destaquem el volum important d'aquesta població al CEIP Unamuno. A poca distància es troba la població d'origen marroquí que també té una presència important a l' Unamuno, al CEIP Sant Just, al CEIP Segarra i al CEIP Gaudí. Seguidament, la tercera procedència més nombrosa és la xinesa, la qual té un pes important en el CEIP Gaudí i al CEIP Tanit. Curiosament el CEIP Gaudí té poca presència de centro i sudamericans, essent les poblacions majoritàries la marroquí i la xinesa. En els CEIP Segarra i en el CEIP Sant Just les poblacions d'origen marroquí i llatinoamericà estan molt igualades. En canvi en el CEIP Balldovina destaca la presència important de la població escolar d'origen centro i sudamericà.

5- Total població estrangera CEIPs zona B de Santa Coloma de Gramenet segons procedència cultural i a partir de les dades de març de 2005.

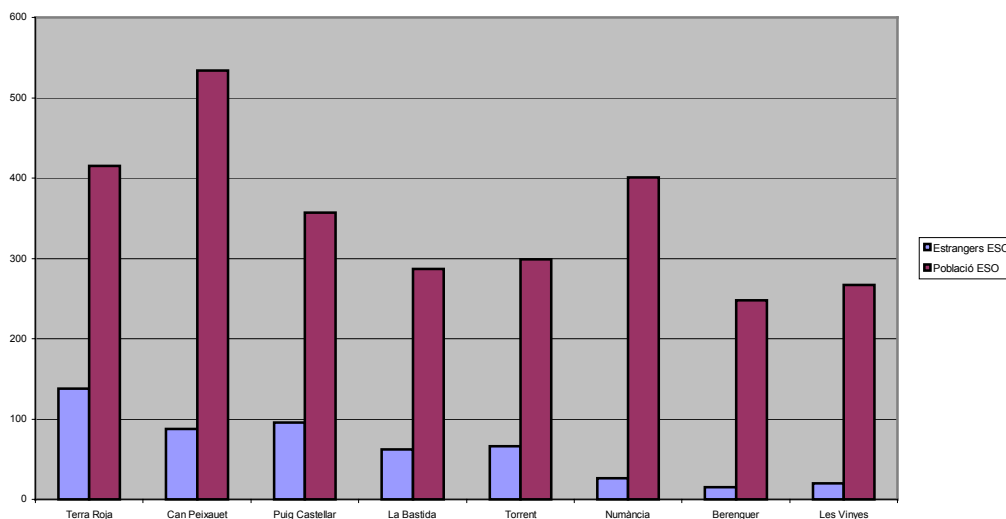
Observacions : En aquesta zona educativa destaquem també la presència significativa d'alumnat procedent de centro i sudamèrica. Podem observar en la gràfica com el CEIP Salvat compta amb un volum molt important d'alumnes d'aquest origen cultural, seguit del CEIP Bethoven i del CEIP Mercè Rodoreda. Com a segona presència important estrangera en la zona B destacaríem la procedent de la Xina. Podem veure en la gràfica que el centre amb més població xinesa és el Bethoven, seguit del CEIP Mercè Rodoreda, el CEIP Wagner, el CEP Ausias March i finalment el CEIP Salvat Papasseit. La població d'origen marroquí es situa en tercer lloc pel que fa a la seva importància en els CEIPs de la zona. On hi ha més marroquins és al CEIP Bethoven, i als CEIPs Pallaresa i Salvat Papasseit.

6- Total població estrangera CEIPs zona C de Santa Coloma de Gramenet segons procedència cultural i a partir de les dades de març de 2005.

Observacions : En la zona educativa C destaca com a primera procedència cultural la marroquina, seguida de la centro i sudamericana, i en tercer lloc la d'origen xinès. Destaquem el volum importantíssim de la població estrangera procedent del Marroc en el CEIP Millet. També volem parar atenció en la presència d'alumnes procedents de centro i sudamèrica en el CEIP Salvatella i en el CEIP Sagrada Família.

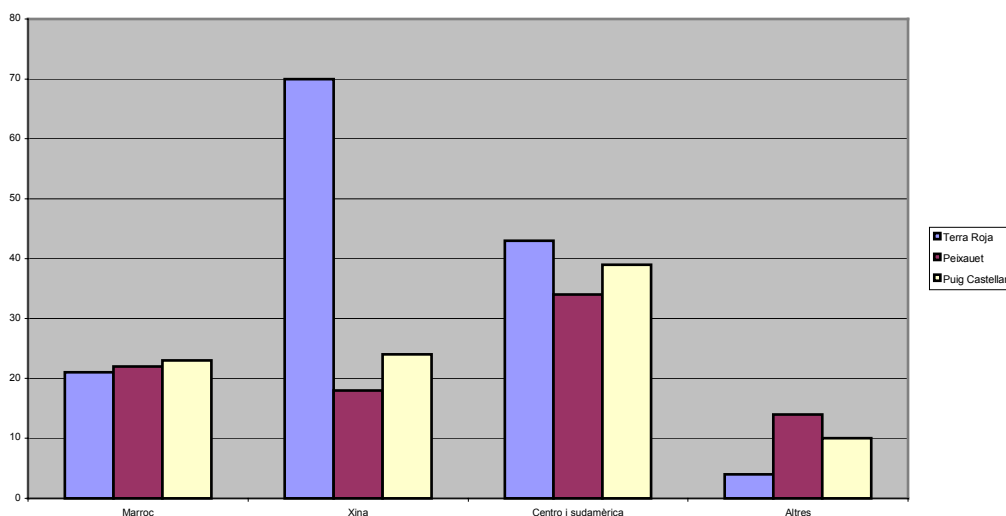
7 - Població escolar estrangera d'ESO als IES de Santa Coloma en relació a la població total d'ESO segons dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Observacions: En relació a la població escolar estrangera en edat d'escolaritat obligatòria (ESO) als IES de la població observem que l'IES amb més volum és el Terra Roja, seguit del Puig Castellar i de Can Peixauet. Aquests 3 IES estan tots ells situats a la zona educativa A, per la qual cosa és la que presenta una mitjana d'índex de diversitat cultural més alta, que es situa en el 24.65 %. Els IES d'aquesta zona A amb més percentatge de diversitat cultural són el Terra Roja (33.25 %) i el Puig Castellar (26.65 %). A Can Peixauet l'índex és del 16.47 %, ja que aquest IES té força població estrangera , però la seva població total és la més alta de tots els IES de al ciutat. A la zona B hi trobem 2 IES amb un volum important d'estrangers: el Torrent de les Bruixes (22.07 %) i La Bastida (21.60 %). L'IES Numància presenta un índex baix de diversitat, si el comparem amb els altres 2 IES de la mateixa zona., i el qual es situa en el 6.48 %. La mitjana de l'índex de diversitat cultural de la zona B és del 15.60 %.

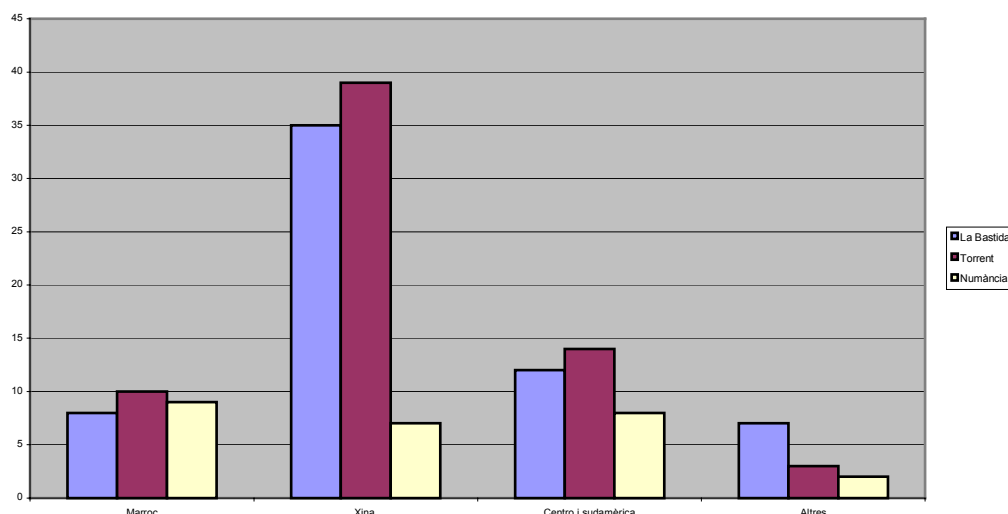
Observant els IES de la zona C (Berenguer i Les Vinyes), podem veure clarament el baix percentatge d'alumnes estrangers que tenen, respecte als IES de la zona A i B. L'índex de diversitat cultural de la zona es situa en el 6.79 % .

8- Població escolar estrangera d'ESO als IES de la zona A de Santa Coloma de Gramenet segons el seu origen cultural a partir de dades del curs 2004-2005 (març 2005)

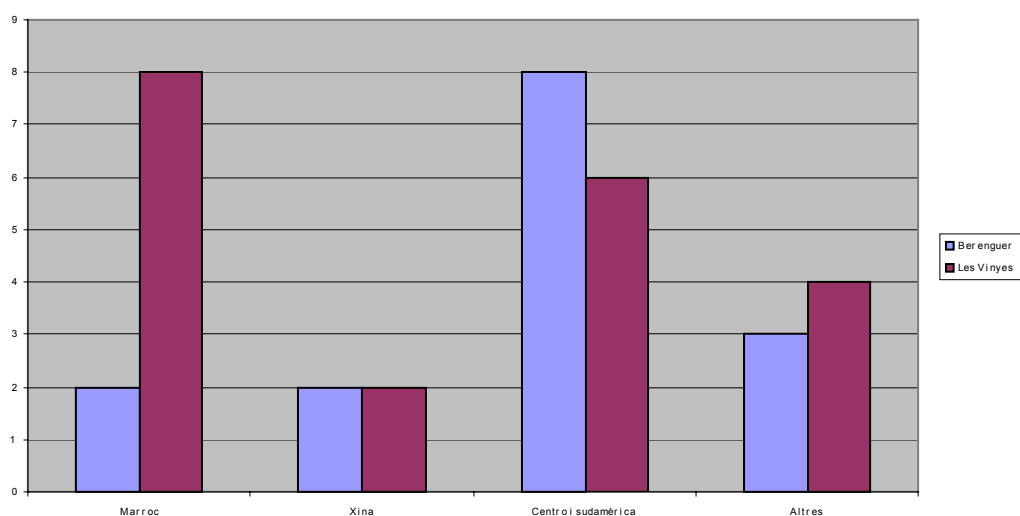
Observacions : Mirant la gràfica segons la procedència cultural dels alumnes a la zona A i respecte dels alumnes d'ESO, podem veure que les dues poblacions majoritàries a la zona són la centro i sudamericana (116 alumnes) i la xinesa (112 alumnes). El centre amb més població xinesa és el Terra Roja (70 alumnes). El segueixen a força distància el Puig Castellar (24 alumnes) i Can Peixauet (18 alumnes). La població de centro i sudamèrica està més repartida entre els IES de la zona, sent el Terra Roja el que en té més (43 alumnes), seguit del Puig Castellar (39 alumnes) i Can Peixauet (34 alumnes). La població marroquina està distribuïda de manera molt equitativa entre els 3 IES de la zona A.

9- Població escolar estrangera d'ESO als IES de la zona B de Santa Coloma de Gramenet segons el seu origen cultural a partir de dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Observacions : Els IES de la zona B amb més presència d'alumnat estranger són el Torrent de les Bruixes (66 alumnes en total) i La Bastida (62 alumnes). A gran distància es troba l'IES Numància (26 alumnes). En aquesta zona destacaríem el volum important d'alumnes de procedència xinesa (81 en el total de la zona), respecte dels altres orígens culturals : 34 alumnes centro i sud-americans i 27 alumnes marroquins. El centre que té més alumnes xinesos és el Torrent de les Bruixes (39), seguit de la Bastida (35).

10-Població escolar estrangera d'ESO als IES de la zona C de Santa Coloma de Gramenet segons el seu origen cultural a partir de dades del curs 2004-2005 (març 2005).

Observacions : En aquesta zona educativa la presència de població estrangera a les aules és molt minoritària. En el total de la zona tenim 14 alumnes procedents de centre i sudamèrica, 10 alumnes del Marroc i 4 alumnes xinesos, la resta d'alumnes estrangers (7) procedeixen d'altres cultures. A l'IES Les Vinyes hi ha majoritàriament marroquins i llatinoamericans. A l'IES Ramón Berenguer hi ha més presència de centre i sudamericans.

3.2. Dades qualitatives en relació a la diversitat cultural als centres públics d'infantil, primària i secundària obligatòria.

3.2.1. Dades en relació als recursos personals per atendre la diversitat cultural

Nom del centre	Índex diversitat cultural	Especialitat professor/a	Hores dedicació setmanal	Tipologia d'atenció
CEIP Gaudí	37.03%	Tutor-a AA EP (tutor 6è B) EP (tutor 6è A)	23.30h 6h 4h	Grups heterogenis llengua catalana Grup reduït (LI/Mat) At. Individual (català)
CEIP Banús	14.53%	EP EE	12.30 h 3.45h	Petit grup i intervenció aula Petit grup
CEIPTanit	42.36%	Tutor-a AA	25h	L'atenció es fa dins les aules
CEIP Unamuno	43.85%	EE EE EP	4h 16h hores lliures altres professors	Petit grup Petit grup Petit grup
CEIP Sant Just	37.55%	Tutor-a AA	25 h	Aula d'acollida
CEIP F. Segarra	17.98%			
CEIP Fray Luís	13.98%			
CEIP Balldovina	14.43%	EP	10.15h	Petit grup
CEIP Bethoven	58.29%	Tutor-a AA EP	25h 8h	Aula d'acollida Reforç llengua
CEIP Wagner	29.46%	Tutor-a AA EP	25h	Aula Acollida + Tallers Reforç llengua
CEIP A. March	30.76%			
CEIP J.Salvat P	30%	Tutor-a AA	18h	Aula d'acollida
CEIP Rodoreda	40.50%	Tutor-a AA (EP/EI)	25h	Aula d'acollida
CEIP Rosselló	16.86%			
CEIP Palmeres	3.80%	EE+EP	8h	Reforç llengua oral
CEIP Pallaresa	18.80%	Tutor-a AA+EE	9h AA Alumnes Ed. Infantil atesos per EE i desdoblaments	Petit grup/desdoblaments
CEIPSerra	16.43%	Tutor-a AA	24h	Aula d'acollida

Marina				
CEIP Lluís Millet	20.76%	Tutor-a AA	18h	Petit grup (12.45h) Desdoblament (3h) Dins aula (2.15h) Petit Grup
		EE	4h	
CEIP Primavera	7.73%	EE + EP	4h	Petit grup
CEIP S. Família	8.33%	EE	8.15h	Dins aula/adaptació materials
		EP	6h	Suport petit grup
CEIP Salvatella	7.07%			
CEE Josep Sol	14.91%	Tutor grup classe	-	Grup classe
IES Terra Roja	33.25%			
IES Can Peixauet	16.47%	Professor filologia catalana i castellana	20h	Aula nouvinguts
IES Puig Castellar	26.89%	Tutors TAE Professor-a llengua	20h 20h	Aula TAE Reforç petit grup català i castellà
IES La Bastida	21.60%	Tutor-a AA	12h	Aula Acol·lida
IES Torrent de les Bruixes	22.07%	Tutors TAE Aula d'AA	20h 20h	Aula TAE Aula d'acollida
IES Numància	6.48%			
IES R. Berenguer	6.04%	Professor-a Francès	3h	Atenció petit grup llengua catalana
IES Les Vinyes	7.49%	Professor català Professor Ed. Física Professora Moda	3h 2h 2h	Atenció petit grup llengua catalana

Anàlisi de les dades : Observem que a l'hora de donar recursos per atendre la diversitat cultural als centres educatius públics, l'administració educativa ha tingut en compte la concentració d'alumnes procedents d'altres cultures en els centres. Així pel que es desprèn de la taula anterior, en la que es relaciona els recursos educatius amb l'índex de diversitat cultural, podem dir que tots els centres que tenen un índex de diversitat cultural igual o superior al 20% disposen d'una aula d'acollida amb un mestre-a /professor-a tutor-a d'aquesta aula i de la dotació material necessària (ordinadors i programes educatius). Dues coses volem destacar que ens han cridat l'atenció : que el CEIP Unamuno amb un índex del 43.85% no tingui aula d'acollida i que per contra si la tingui el CEIP Serra de Marina que té un índex de diversitat cultural del 16.43%. Cal també fer un aclariment, el CEIP Pallaresa amb un índex de diversitat cultural del 18.80% té una aula d'acollida, però la destinació d'hores per l'aula per part del seu tutor és d'un quart de la seva jornada.

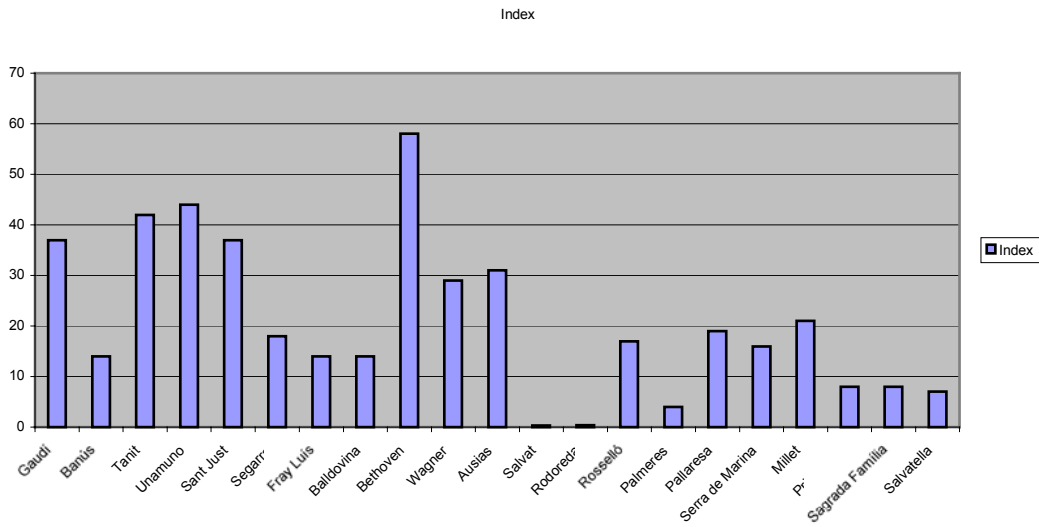

* Una escola oberta a la diversitat cultural

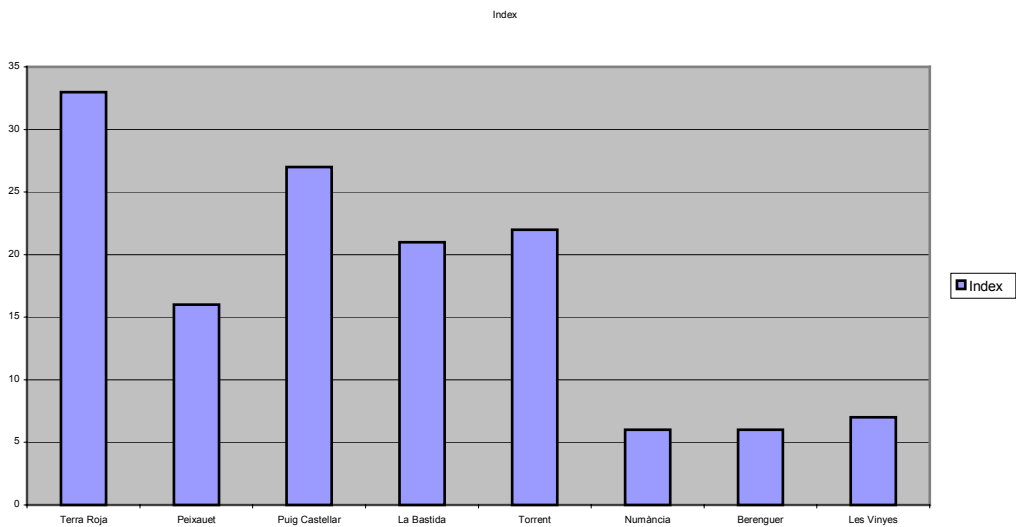
Entrada de l'escola Tanit amb les diferents salutacions de benvinguda. Foto realitzada per Carme Torrents*

Gràfics en relació a l'índex de diversitat cultural dels diferents CEIPs i IES en relació a la població de 3 a 16 anys de Sta. Coloma de Gramenet durant el curs 2004-2005 (març 2005).

Diversitat cultural en els CEIPs

Diversitat Cultural en els IES

3.2.2. Professionals Aules d'acollida i atenció dels especialistes LIC en els centres educatius públics.

Nom del centre educatiu Índex diversitat	Especialitat mestre/professor aula acollida	Temps al centre educatiu	Nombre alumnes que s'atenen a l'aula	Formació tutor-a A. Acollida	Hores atenció LIC	Altres recursos
CEIP Gaudí 37.03%	Primària	23 anys	48	Formació Departament Educació	3.30h quinzenals	-
CEIP Tanit 42.36%	E. Especial	17anys	Els alumnes s'atenen dins l'aula	Formació Departament Educació	4h quinzenals	EAP Claustre Voluntaris
CEIP Sant Just 37.55%	Primària	16 anys	36	Formació Departament Educació/ Curs ICE- UAB	3h quinzenals	EAP
CEIP Bethoven 58.29%	Primària	Set 2004	27	Formació Departament Educació	2.30h quinzenal	-
CEIP Wagner 29.46%	Primària	Set 2004 (havia estat 2 cursos al centre com a mestre de taller de llengua)	27	Formació Departament Educació	1.30h setmanal	EAP (en cas de nee)
CEIP Salvat 30%	Ed Infantil	20 anys	37	Formació Departament Educació/Altres seminaris	3.30h quinzenals	-
CEIP Rodoreda 40.5%	Ed. Infantil i Primària	2 anys	29	Formació Departament Educació	2.30h quinzenal	
CEIP Millet 20.76%	Ed Infantil i Primària	Set 2004	30	Des del 92 al Programa d'Educació Compensatòria	3h mensuals	EAP EE
CEIP	Educació Infantil	12 anys	14	Formació	2h	Mestra EE

Serra de Marina 16.43%				Departament Educació	setmanals	
CEIP Pallaresa 18.80%	Ed. Física	3 anys	11	Formació Departament Educació i autoformació	1h i ½ setmanals	Mestra EE EAP Mestres suport
IES Can Peixauet 16.47%	Filologia catalana i castellana	-	-	-	1h quinzenal	-
IES Puig Castellar 26.89%	Filologia catalana i castellana	TAE (2 cursos)			3h quinzenals	
IES La Bastida 21.60%	Filologia catalana	2 anys	58	Diferents cursos formatius	4h quinzenals	Psicopedagoga Equip docent

Anàlisi de les dades : Quan el Departament d'Educació va decidir crear pel curs 2004-2005 les aules d'acollida als centres educatius que tinguessin un alt percentatge d'alumnes estrangers nouvinguts, va donar instruccions als centres educatius, per tal que el tutor-a d'aquestes aules fos una persona amb experiència i mestre/professor definitiu en el centre. En les dades anteriors hem pogut observar que això ha pogut aconseguir-se en alguns dels centres educatius i en d'altres no ha estat així. Dels centres que han pogut ser valorats, donat que han contestat el qüestionari a temps, i que tenen aula d'acollida durant el present curs escolar, hem obtingut els següents resultats : Del total de 13 centres valorats, entre Primària i secundària, a 5 d'ells el tutor-a de l'aula d'acollida porta entre 12 i 23 anys com a mestre/professor en el centre educatiu; 4 són tutors-es que porten entre 2 i 3 anys com mestres/professors en el centre i finalment en 3 dels centres observem que el tutor d'aula ha estat nomenat el setembre del 2004.

Tots els tutors d'aula d'acollida han rebut una formació inicial per part del Departament d'Educació i a més compten també amb l'assessorament dels professionals del LIC, que atenen de forma periòdica les necessitats del centre respecte la diversitat cultural a les aules.

El temps de dedicació dels professionals del LIC es troba entre les 3 i 4 h quinzenals repartides de forma setmanal o bé quinzenal en la majoria de centres; a excepció del CEIP Millet que té una atenció de 3h mensuals i de l'IES Can Peixauet que té 1h quinzenal. Aquestes dues excepcions es poden explicar donat que el professional que atén l'aula al CEP Millet és una mestra que ha treballat durant molts anys a l'Educació compensatòria, i per tant té una gran experiència en aquests temes i perquè a l'IES Can Peixauet té un índex de diversitat cultural del 16.47%, sent dels més baixos en el conjunt de centres.

3.2.3. Valoracions del mestres i professors en relació a l'adaptació dels alumnes nouvinguts al centre educatiu : aspectes positius i dificultats.

Procedència dels alumnes : Marroc

Valoració	Adaptació al centre educatiu	Relació amb els companys	Relació amb els professors	Aprenentatge de la llengua catalana	Seguiment d'altres àrees
Bona	12	10	14	Aprenen a bon ritme-6. Igual que resta de companys.	Aprenen a bon ritme quan tenen competència-6 Dominen millor el castellà a nivell oral. En àrees pràctiques
Amb algunes dificultats	En relació als hàbits de treball (2), la higiene, les sortides i la manca de material (2) En relació a les normes-2 En relació al comportament. Aspectes culturals i econòmics.	En relació a la convivència(3). La interrelació amb el joc i a l'aula-2 Mostren caràcter fort i orgull. A vegades se'ls discrimina per raó del seu origen-2 Amb la comunicació	En relació a l'acceptació de normes(3). En relació a la comunicació. En la comunicació amb les famílies.	En relació als aspectes diferencials de la llengua-8 En relació a la parla (3). En relació a la lectura i escriptura-3. A vegades presenten un rebuig per la llengua.	En relació a la llengua-7 Hàbits de treball i estudi. A les àrees de socials i naturals. Els costa motivar-se i esforçar-se. A vegades presenten una escolarització irregular. A secundària preocupa el nivell acadèmic per les perspectives professionals o curriculars.
Amb dificultats importants				En relació a l'aprenentatge de la llengua.	En relació a les àrees d'aprenentatge. En relació a la comprensió dels textos.

Anàlisi de dades: El quadre anterior recull les respostes que han donat els ED i les persones més properes als alumnes nouvinguts: els tutors i el tutor de l'aula d'acollida. El qüestionari donava instruccions per tal que es podés respondre conjuntament entre una

persona de l'equip directiu, un mestre-a tutor i la persona que atén més directament els alumnes : el tutor-a de l'aula d'acollida i/o responsable d'atendre'ls. La resposta estava tancada i calia que respongueren segons la pauta especificada. Havien de valorar, adaptació al centre educatiu, la relació amb els companys, la relació amb els professors, l'aprenentatge de la llengua catalana i el seguiment d'altres àrees d'aprenentatge. La valoració podia donar-se en 3 categories : bona, amb algunes dificultats i amb dificultats importants. A més podien especificar de quines dificultats es tractava.

Seguint aquests criteris els centres van donar les seves respostes i a continuació valorarem aquests resultats. Val a dir que les valoracions les van fer diferenciades segons la procedència cultural dels alumnes : Marroquins i xinesos, ja que és així com se'l hi demanava.

Abans de res cal dir que cada alumne evoluciona segons les seves circumstàncies personals, familiars i d'entorn. Hi ha alumnes amb més bona disposició per l'aprenentatge i d'altres que presenten més dificultats, independentment del seu origen cultural, però aquí hem volgut copsar una opinió generalitzada del que pensen els professionals respecte de l'adaptació i evolució dels seus alumnes, tenint en compte el seu lloc d'origen.

Dels 22 centres de primària i secundària que van respondre el qüestionari, 12 d'ells opinen que l'adaptació dels alumnes marroquins és bona, 2 dels centres especifiquen que alguns mostren alguna dificultat en relació als hàbits de treball i en la manca de material a l'aula. Un centre cita problemes en els hàbits d'higiene i també en la poca participació dels alumnes a les sortides fora del centre. Hi ha també 2 centres que fan referència a algunes dificultats en relació a les normes i el comportament d'aquests alumnes a l'aula. Finalment es menciona per part d'un centre alguna dificultat en relació a les diferències culturals i als aspectes socioeconòmics.

Pel que fa a la relació amb els companys 10 centres opinen que aquesta és bona, 3 centres comenten que han aparegut algunes dificultats respecte als hàbits de convivència, dos d'ells citen també alguna dificultat en la interrelació al pati i en el joc. Un dels centres comenta que els nois presenten un caràcter fort i orgullós. Dos centres ens diuen que a vegades se'ls discrimina per raó del seu origen, i finalment un centre diu que a vegades tenen algun problema de comunicació amb els altres.

Seguint amb les valoracions en l'apartat de relació amb els professors, 14 dels centres comenten que aquesta és bona, 3 d'ells especifiquen que mostren algunes dificultats en l'acceptació de normes i 1 centre creu que els professors tenen alguna dificultat en la comunicació amb les famílies dels alumnes.

En relació amb l'aprenentatge de la llengua catalana, 6 centres ens comenten que aprenen a bon ritme, i un afegeix que igual que la resta de companys de l'aula. Dels 22 centres, 8 ens diuen que manifesten algunes dificultats en els aspectes diferencials de la llengua, 3 especifiquen que aquestes dificultats es centren més en la parla i 3 en la lectura i l'escriptura. Un dels centres opina que a vegades presenten algun rebuig per l'aprenentatge de la llengua. Només 1 centre ens comenta que alguns alumnes tenen dificultats importants en l'aprenentatge de la llengua.

Per acabar respecte el seguiment d'altres àrees, 6 centres manifesten que els alumnes aprenen a bon ritme quan tenen competència lingüística, que dominen millor el castellà a nivell oral i que obtenen millors resultats en les àrees pràctiques.

Set centres diuen que els seus alumnes marroquins manifesten algunes dificultats en relació a l'aprenentatge de la llengua catalana. Un centre diu que els falten hàbits d'estudi, un altre centre comenta que els costa les àrees de socials i naturals. Un altre comentari que fa un centre és que els costa motivar-se i esforçar-se i un altre opina que a vegades presenten una escolarització irregular. A secundària els preocupa el nivell acadèmic que mostren els alumnes, ja que això condicionarà les seves perspectives professionals o curriculars. Dos centres, finalment, expliciten que alguns alumnes tenen dificultats importants respecte les àrees d'aprenentatge i en relació a la comprensió de textos.

Procedència dels alumnes : Xina

Valoració	Adaptació al centre educatiu	Relació amb els companys	Relació amb els professors	Aprenentatge de la llengua catalana	Seguiment d'altres àrees
Bona	12	8	10 Són els referents a l'escola.	Aprenen a bon ritme-6 Segons l'edat i el nivell i l'alumne. Els hi falten referents fora de l'escola	Aprenen a bon ritme quan tenen competència lingüística-2 Bon nivell de matemàtiques-6
Amb algunes dificultats	En relació a la cultura i el sistema educatiu-2. Expressen poc el que senten. En els hàbits de treball. Comunicació amb la família.	En relació a la convivència-3 (a vegades es creen malentesos per les qüestions lingüístiques). En relació a la integració al grup i a relacionar-se amb els altres-8 Tendeixen a fer pinya entre ells-4	En relació a la comunicació-8 Mostren timidesa-2. Els hi falta espontaneïtat.	En relació a la llengua oral-9 En relació al grafisme-2 Els i costen les estructures, el vocabulari i la tira fònica-5	En relació a la llengua (9). Les matèries més abstractes els hi costa més.
Amb dificultats importants	En relació al treball de l'aula. En relació a la comunicació (2) i a entendre el funcionament social i del centre	En relació a la comunicació i la relació dels companys no xinesos(2)	En relació a la comunicació i l'acceptació de normes quan hi ha concentració d'alumnes xinesos. Les nenes s'adapten	Els costa l'aprenentatge en general. En relació a la fonètica i la llengua oral-4 Els costa la morfosintaxis. La llengua catalana els hi és aliena. No	La resta d'àrees per manca de competència lingüística-8 Els costa seguir naturals i socials. A cicle superior i l'ESO tenen

			millor.	té cap ús en el seu àmbit social.	més dificultats.
--	--	--	---------	-----------------------------------	------------------

Anàlisi de dades : Pel que fa als alumnes d'origen xinès i observant la taula anterior, podem adonar-nos-en que dels 22 centres que respongueren al qüestionari 12 pensen que l'adaptació al centre educatiu és bona, 2 d'ells expressen que hi alguna dificultat d'adaptació en relació a la cultura i el sistema educatiu . Un centre comenta que els alumnes xinesos expressen poc el que senten i un altre centre diu que tenen alguna dificultat amb els hàbits de treball. Finalment 2 centres diuen haver tingut dificultats en la relació i comunicació amb els alumnes i també perquè ells entenguessin el funcionament social i de centre.

Pel que fa a la relació amb els companys 8 centres opinen que aquesta és bona. Dels 22 centres, 8 d'ells pensen que presenten algunes dificultats en la integració al grup i a relacionar-se amb els altres i 4 d'ells ens diuen que tendeixen a fer pinya entre ells. Tres centres comenten que han tingut alguna dificultat en els hàbits de convivència i un afegeix que a vegades es creen malentesos per qüestions lingüístiques. Finalment 2 centres ens manifesten que alguns xinesos tenen dificultats importants de relació amb els alumnes que no són xinesos.

Si ens centre en la relació amb els professors 10 centres opinen que es bona i que pels alumnes xinesos, els professors es converteixen en els seus referents a l'escola. Vuit centres opinen que hi ha alguna dificultat en relació a la comunicació professor-alumne i dos que es mostren tímids i els falta espontaneïtat. Un centre ens comenta que quan existeix un volum important d'alumnes xinesos en una aula poden aparèixer problemes de relació i d'acceptació de normes. Les alumnes xineses s'adapten millor que els alumnes, comenta un altre centre educatiu.

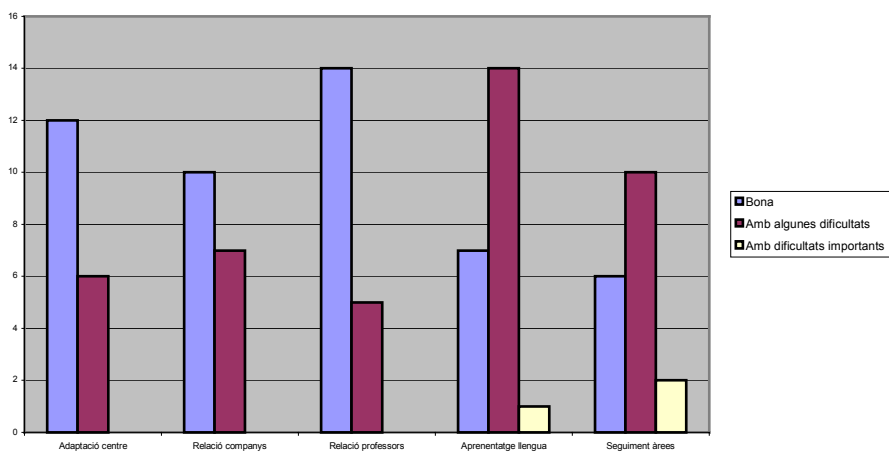
Pel que fa a l'aprenentatge de la llengua catalana, 6 centres opinen que els alumnes xinesos aprenen a bon ritme tenint en compte l'edat i el nivell de l'alumne. Els professionals d'un centre ens diuen que els hi falten referents culturals semblants fora de l'escola. Quan parlem de si mostren alguna dificultat lingüística, 9 centres manifesten que els xinesos la tenen en relació a l'expressió oral, i 2 centres també expressen que en tenen en el grafisme. Cinc centres ens comenten que a més els costen molt les estructures sintàctiques, aprendre el vocabulari i la tira fònica. Afegirem que 4 centres comenten que aquests alumnes tenen dificultats importants en relació a la fonètica i la llengua oral i la morfosintaxis. Per acabar un centre diu que la llengua catalana els hi és aliena i que no té cap ús social en el seu entorn immediat.

En relació al seguiment d'altres àrees 2 centres expressen que aprenen a bon ritme quan tenen competència lingüística i 6 comenten que tenen bon nivell en l'àrea de matemàtiques. Pel que fa a la manifestació d'algunes dificultats 9 centres ens diuen que en tenen sobretot en l'àrea de llengua i que les matèries més abstractes els hi costa més. Afegirem que 8 centres expressen la seva preocupació per les dificultats importants que poden tenir en seguir la resta d'àrees per manca de competència lingüística, i afegeixen que les àrees que més els costa són les socials i naturals. A cicle superior i a l'ESO és on tenen més dificultats.

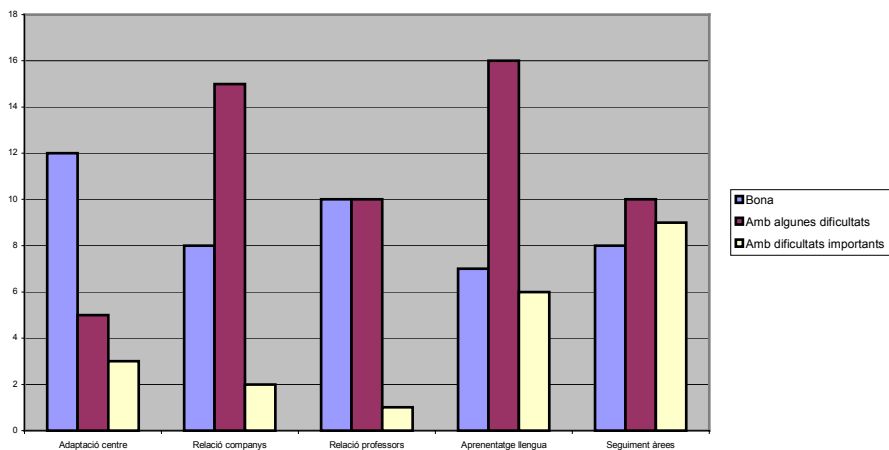
Gràfics respecte la valoració que en fan els mestres i professors de l'adaptació al centre, la relació amb la resta d'alumnes, amb el professors i respecte del seguiment de les àrees d'aprenentatge.

Observacions : Recordem que el nombre de centres educatius que han repòs el qüestionari és de 23 del total de 30 que hi ha en el municipi de Santa Coloma de Gramenet.

- Resultats de les valoracions que fan els mestres i professors dels CEIPs i IES en relació als alumnes procedents del Marroc.

- Resultats de les valoracions que fan els mestres i professors dels CEIPs i IES en relació als alumnes procedents de Xina.

Observacions : Si mirem les dades de les dues gràfiques i les comparem entre si podrem extraure algunes conclusions :

- L'adaptació al centre educatiu dels alumnes marroquins i xinesos es qualifica com a bona per la majoria de mestres i professors. Dels 23 qüestionaris, en 12 dels casos els professionals dels CEIPs i IES comenten que els alumnes s'adapten bé, el que representa en percentatges 52.17 %.
- En alguns dels centres es parla d'algunes dificultats en l'adaptació. Quan es refereixen al col·lectiu marroquí són 6 centres els que anomenen algunes dificultats i pel que fa al col·lectiu xinès 5 centres. En el cas dels alumnes marroquins, cap centre diu haver tingut dificultats importants en l'adaptació, mentre que en el cas dels alumnes xinesos 3 centres parlen de que han tingut dificultats importants d'adaptació.
- Si observem l'ítem que fa esment a la relació amb els companys 10 dels 23 centres parlen de que aquesta relació és bona en el cas del alumnes marroquins, i el mateix opinen 8 dels centres enquestats respecte els alumnes xinesos. Traduït a percentatges significa que el 43.47 % dels mestres i professors pensen que els alumnes marroquins tenen bona relació amb els seus companys i que el 34.78 % pensen el mateix respecte dels alumnes xinesos.
- Centrant-nos en el mateix ítem, podem veure que la manifestació d'algunes dificultats en la relació entre companys, els mestres i professors enquestats; pensen que els alumnes xinesos tenen més dificultats en aquesta relació que els marroquins. En percentatge el 65.21 % de mestres i professors pensen que els alumnes xinesos algunes dificultats de relació amb els companys. El tipus de dificultat que tenen els alumnes es centra en la integració en el grup i en la relació amb altres companys no-xinesos, ja que tendeixen a fer pinya entre sí quan en un grup-classe n'hi uns quants de la mateixa procedència cultural. La llengua també és un factor decisiu els primers temps per poder-se relacionar adequadament. En el cas dels alumnes marroquins el 30.43 % dels mestres i professors enquestats pensa que tenen algunes dificultats. Aquestes estan relacionades amb els hàbits de convivència i respecte a les normes, en la interrelació amb el joc al pati i també amb la comunicació per manca de domini de la llengua. En 2 dels centres enquestats ens han comentat que el col·lectiu marroquí rep a vegades algun tipus de discriminació pel seu origen cultural. Només en el cas dels alumnes xinesos els mestres i professors de 2 dels centres enquestats, ens comenten que aquests alumnes tenen dificultats importants de relació amb els companys. Aquestes dificultats es centren en el fet que tendeixen a agrupar-se entre si, deixant de relacionar-se amb la resta de companys.

Si ens fixem en l'ítem de relació amb els professors, observem que els mestres i professors valoren molt positivament aquesta relació en el cas dels alumnes marroquins

(60.86 % opinen que és bona) i poder no són tant positius en el cas dels alumnes xinesos (43.47% pensen que és bona). En observar si hi ha alguna dificultat en aquesta relació professor-alumne, les dades ens porten a dir que es veuen més dificultats en el cas dels alumnes xinesos i no tantes en el cas dels marroquins. Només el 21.73 % dels professionals pensa que els alumnes marroquins tenen alguna dificultat, mentre que el 43.47 % opinen que els alumnes xinesos mostren alguna dificultat en la relació professor-alumne. Si passem a veure de quin tipus són aquestes dificultats en els alumnes xinesos, ens adonem que es centren en la dificultat de comunicació, la seva tímida i la manca d'espontaneïtat. En el cas dels alumnes marroquins es parla de dificultats més centrades en l'acceptació de normes i també en la comunicació. Només en el cas dels alumnes xinesos 2 dels centres enquestats, pensen que tenen dificultats importants de relació amb els

mestres i professors. Aquesta dificultat es centra en l'acceptació de normes en l'etapa ja de secundària i quan hi ha molts nois d'aquest origen cultural junts en una aula. Les noies no presenten problemes en aquest sentit.

Si passem al següent ítem que es refereix a l'aprenentatge de la llengua, tant en el cas dels marroquins com en el dels xinesos els mestres i professors pensen que tenen algunes dificultats (en el cas del xinesos això ho pensa el 69.56 % dels professionals enquestats i en el cas dels marroquins el 60.86 %). En els cas dels xinesos, més centres pensen que aquestes dificultats són importants (26 %).

Si parlem de les dificultats més citades en referència als alumnes marroquins, aquestes es centren en : els aspectes diferencials de la llengua, la parla i l'escriptura. En el cas dels alumnes xinesos s'especifiquen algunes dificultats relacionades amb: la llengua oral, el grafisme, les estructures sintàctiques, el vocabulari i la fonètica.

Tant en el cas dels marroquins com dels xinesos, els mestres i professors pensen que el 30 % segueixen l'aprenentatge de la llengua a bon ritme.

Parlant de les dificultats en el seguiment d'altres àrees observem com tan un col·lectiu com un altre presenta algunes dificultats per seguir-les. El 43.47 % dels mestres i professors enquestats, pensen que tant els marroquins com els xinesos mostren algunes dificultats. Aquestes estan relacionades amb la poca competència lingüística dels alumnes, en les àrees de naturals i socials i en aquelles àrees que no són gaire pràctiques i que requereixen de més abstracció.

En el cas dels alumnes xinesos el 39 % dels centres pensen que tenen dificultats importants per seguir la resta d'àrees per la poca competència lingüística i també ens comenten que als cicle superior de Primària i a l' ESO aquestes dificultats són més importants.

3.2.4. Materials didàctics utilitzats en l'atenció educativa dels alumnes nouvinguts en els centres de Primària i Secundària.

Centres de Primària

Nom del recurs	Procedència	Utilització als centres
Treball de contes	Editorials diverses	2
Quaderns Nexa	Editorial Casals	8
Materials escrits: Comencem, Som-hi!, cartonets vocabulari	Educació compensatòria	10
Lector	Editorial Nadal	2
Programació model per les Aules d'Acollida	Departament Educació	1
Adaptacions curriculars	A partir dels llibres de text del curs.	2
Diccionaris visuals; català/àrab i català/xinès.	Edició Departament d'Educació	4

Diccionari xinès/català	Edicions 62	2
Viure a Catalunya	Edició Departament de Cultura	1
Hola !	Editorial Eumo	1
Primeres Planes (quaderns)	Editorial Eumo	2
Cartronets i làmines per treballar vocabulari	Editorial Eumo	1
Programes educatius informàtics (EDU 365, Jcllic, Galí...)	Departament d'Educació	10
Vincles	Suport informàtic i escrit (Edu 365)	4
L'estel	Material escrit i CD'S Interactius (Ed. Eumo)	4
Material oral i escrit elaborat pel centre	Centre educatiu	7
Quaderns escrits i làmines	Editorial Àlber	1
Tallers de llengua	Editorial Àlber	1
Materials orals i escrits	Professionals LIC	1
Diccimatges	Material audiovisual	1
Jocs i material manipulatiu	Ludoteca	1
Col·lecció Nou i mig	Quaderns de Matemàtiques (Ed. Teide)	1

Anàlisi de dades : Dels 16 centres de d'Infantil i Primària que han contestat el qüestionari, observem que la majoria (10) fan servir els materials escrits que el Servei d'Educació compensatòria els ha ofert aquests últims cursos escolars i els programes educatius informàtics (Edu 365, Jcllic, Galí...). També els quaderns de Nexe (Ed. Casals) són utilitzats en 8 dels 16 centres i veiem també que 7 centres elaboren el seu propi material oral i escrit. La resta de material que figura en la taula anterior és usat per diferents centres però no amb la mateixa freqüència que el citat anteriorment.

Centres de Secundària

Nom del recurs	Procedència	Utilització als centres
Programes educatius informàtics (EDU 365, Jcllic, Galí...)	Departament Educació	3
Material oral i escrit elaborat pel centre	Centre educatiu	2
Nivell Llindar llengua catalana	Editorial Àlber	2
Nivell inicial llengua catalana	Editorial Àlber	2
Vincles	Suport informàtic Departament Educació	2
Nexe (3 sèries)	Editorial Casals	2
Digui Digui	Material escrit i cassette	1
Materials escrits: Comencem, Som-hi!, cartonets vocabulari	Educació Compensatòria	2
Materials per a nouvinguts	Web Departament Educació	1
Imagier Photos	Editorial Nathan	1

Material audiovisual .Gravacions diferents	Gravacions diferents programes	1
Exercicis de pronunciació	Ed. Eumo (material escrit)	1
Ensenyar català i castellà a persones d'origen xinès	La Formiga	1

Anàlisi de dades : En el cas de secundària la utilització de diversos materials és més dispersa. No podem dir que hi hagi un material que destaquï per la seva freqüència en ser fet servir. Poder ens podem referir als programes educatius informàtics, que 3 dels 6 centres que han contestat l'enquesta, ens manifesten que fan servir.

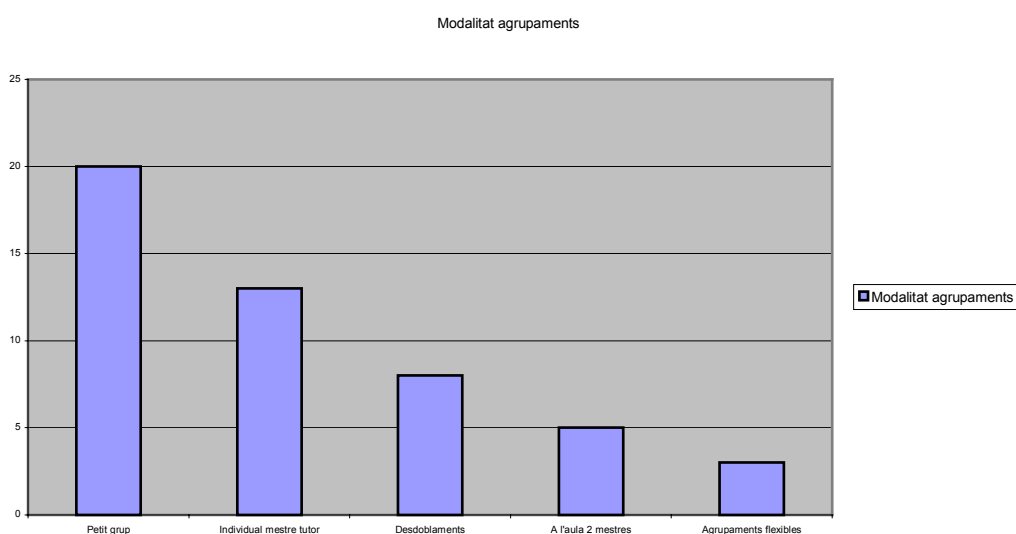
3.2.5. Aspectes metodològics en l'atenció de l'alumnat nouvingut.

Agrupament dels alumnes per atendre la diversitat

Tipus d'agrupament	Com i quan s'utilitza	Grau d'utilització
Petit grup	A l'aula d'acollida, casos d'EE, reforç	10
Petit grup	Fent grups homogenis per treballar la llengua oral i escrita	4
Petit grup	5h d'atenció setmanal pels alumnes nouvinguts	
Petit grup	2 sessions setmanals per nivell o cicle	1
Petit grup	Grups interactius nivells heterogenis	1
Petit grup	En llengua i matemàtiques	1
Individual	Casos d'EE , reforç del tutor	6
Individual	Dins l'aula (amb adaptacions)	6
Individual	Treball lectura en diferents cursos	1
Desdoblaments	Al CI, CM, CS	1
Desdoblaments	En franges horàries	1
Desdoblaments	Informàtica i matemàtiques	1
Desdoblaments	Per àrees	2
Desdoblaments	Llengua a educació infantil	1
Desdoblaments	Llengua i anglès Informàtica/llengua-biblioteca	1
Desdoblaments	A Educació infantil i C. Inicial	1
Agrupaments flexibles	Per fer reforços i dins l'aula d'acollida	2
Agrupaments flexibles	Ed. Infantil : tallers diversos Cicle inicial: tallers manualitats CM i CS :música, dibuix, macramé, fang...	1
Atenció dins l'aula	Alguns grups amb 2 mestres dins l'aula	5
Atenció dins l'aula	A partir de materials adaptats	1
Altres	Hores dels tutors en temps d'especialistes, atenció individual o petit grup.	1

Altres	Reforços de llengua oral i escrita per alguns alumnes (grups entre 6 i 12 alumnes unes 8h setmanals)	1
Altres	Els alumnes de CM i CS assisteixen 9h setmanals a l'Aula d'acollida	1
Altres	Dins l'aula d'acollida diferencien per 4 nivells de llengua.	

Gràfic en relació a la utilització de diferents tipus d'agrupament d'alumnes per atendre la diversitat cultural a les aules, en centres de Primària i Secundària.

Anàlisi de dades : En l'apartat d'aspectes metodològics per atendre els alumnes nouvinguts, observem que els tipus d'agrupament que fan servir els centres és molt divers i respon als recursos personals i materials de que disposa, i a les diferents formes organitzatives que el claustre de professors o els equips docents han decidit. La fórmula més utilitzada és la d'atendre'ls en petit grup, ja bé sigui a l'aula d'acollida, a l'aula de reforç o bé per part de l'especialista d'EE, en els casos que a més hi hagi unes necessitats educatives especials no derivades únicament del dèficit lingüístic. Disset dels vint-i-dos centres fan servir l'atenció en petit grup per atendre les diferents necessitats dels alumnes nouvinguts.

L'atenció individual es fa servir en 13 dels centres entrevistats i s'utilitza per atendre els alumnes dins l'aula amb adaptacions curriculars (en 6 dels centres), per atendre les nees que mostrin alguns alumnes i quan el tutor disposa d'unes hores per fer un reforç més personalitzat (6 dels centres).

Una altra fórmula utilitzada són els desdoblaments, que evidentment cada centre organitza de formes ben diferents (per cicles, àrees, franges horàries ...) Així la meitat dels centres docents entrevistats diuen fer servir aquests tipus d'agrupament per atendre les diferents necessitats dels alumnes del grup.

Els agrupaments flexibles també els utilitzen 3 dels centres per fer reforços en algunes àrees i dins de la mateixa aula d'acollida, per atendre els diferents nivells que hi poden haver. Una modalitat que també s'utilitza és l'atenció a l'aula per part de 2 mestres i això ho fan servir 5 dels 22 centres entrevistats.

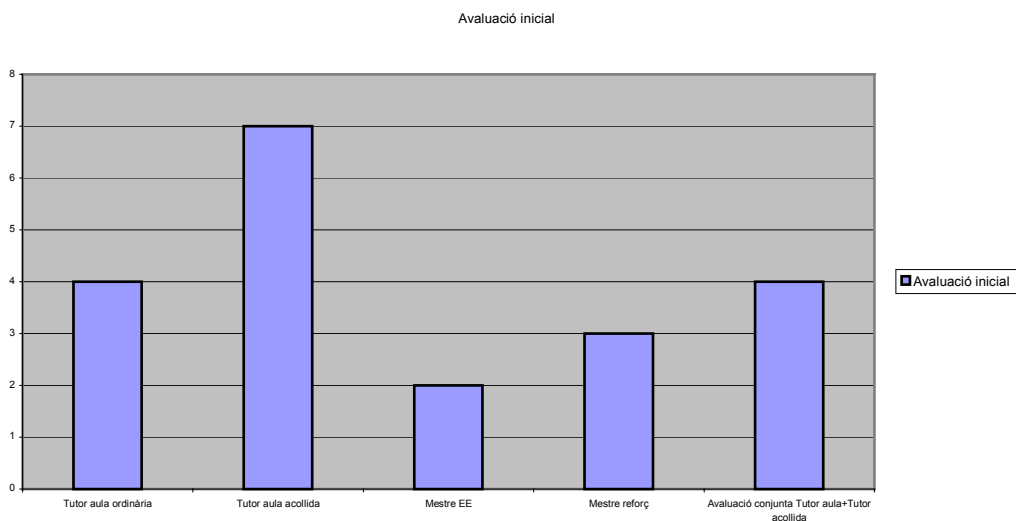
3.2.6. Organització del currículum dels alumnes nouvinguts

Educació infantil i Primària.

Avaluació inicial a càrrec de :	Decisions preses a nivell de:	Àrees que comparteixen amb el grup :	Observacions:
<p>Tutor-a aula (6)</p> <p>Mestra E. Especial (2)</p> <p>Tutora Aula Acollida (9)</p> <p>Mestra de reforç per nouvinguts (3)</p> <p>En alguns dels casos l'avaluació la fan conjuntament el mestre d'aula i el de l'aula d'acollida.</p>	<p>Equip docent de cicle(12)</p> <p>CAD (4)</p> <p>Equip d'atenció a la diversitat (2)</p> <p>Equip de coordinació (1)</p>	<p>E. Física (14)</p> <p>Educació visual i plàstica (14)</p> <p>Música(7)</p> <p>Llengua estrangera (2)</p> <p>Matemàtiques (9)</p> <p>Llengua catalana (4)</p> <p>Llengua castellana (4)</p> <p>Coneixement del medi natural i social (6)</p> <p>Tutoria (3)</p> <p>Tallers (1)</p> <p>Anglès (2)</p> <p>Comparteixen totes les àrees des d'un començament, això si amb adaptacions importants en llengua i coneixement del medi natural i social (1)</p> <p>Informàtica (1)</p>	<p>A mida que tenen millor coneixement de la llengua s'introdueixen àrees com : Coneixement del Medi natural i social (2)</p> <p>Comparteixen algunes sessions de Coneixement del Medi social i natural amb els companys de grup.</p> <p>Els alumnes d'origen xinès solen tenir facilitats per les matemàtiques.</p> <p>La resta d'àrees participen segons possibilitats. Sovint es fan adaptacions curriculars per aquestes àrees: Coneixement Medi social i natural, llengua castellana, llengua catalana, llengua anglesa (2).</p> <p>La participació amb el grup classe depèn molt de l'edat d'arribada del nen-a.</p> <p>A l'Educació infantil i cicle inicial</p>

			comparteixen totes les àrees. Es procura que assisteixin a l'AA a les hores de llengua catalana i castellana.
--	--	--	--

Gràfics en relació a l'organització del currículum dels alumnes nouvinguts en l'Educació Infantil i Primària.

Anàlisi de dades : En relació a l'organització del currículum dels alumnes nouvinguts a l'Educació infantil i Primària els centres ens donen les dades següents: l'avaluació inicial còrrer a càrrec del tutor-a de l'aula d'acollida en 7 dels 16 centres entrevistats, en la resta de centres la fa el tutor-a de grup (4) o bé es fa de forma conjunta entre el tutor de l'aula d'acollida, el mestre-a d'EE i el tutor-a de grup(4). Les decisions curriculars respecte als objectius, els materials i la metodologia es prenen a nivell d'equip docent de cicle en 12 dels 16 centres, en 6 dels centres també es parlen d'aquestes decisions a nivell de CAD (Comissió d'atenció a la diversitat) i en 1 cas l'equip de coordinació també hi intervé.

Les àrees que els alumnes solen compartir amb la resta de companys són : Educació física (14 centres), l'Educació visual i plàstica (14 centres) , la música (7 centres) , les matemàtiques (9 centres) , el coneixement del medi natural i social (6 centres) , la llengua castellana (4 centres) , la tutoria (3 centres) , anglès (2 centres) , tallers (1 centre), informàtica (1 centre) i llengua catalana (1 centre) .

Algunes de les observacions que els centres han fet respecte de les àrees d'aprenentatge per part dels alumnes nouvinguts es recullen a la taula anterior, però en podem destacar algunes: la participació en el grup classe depèn molt de l'edat d'arribada del nen-a, els alumnes d'origen xinès solen tenir facilitat per les matemàtiques, segons van tenint coneixement de la llengua se'ls va introduint en les àrees dins el grup.

Educació secundària obligatòria

Avaluació inicial a càrrec de :	Decisions preses a nivell de:	Àrees que comparteixen amb el grup:	Observacions:
Professor-a de reforç Professor-a aula de nouvinguts (2) Psicopedagog-a (2)	Equip docent de nouvinguts + coordinador pedagògic (1) Equip docent (2) Equip d'atenció a la diversitat (3) CAD (2)	Matemàtiques Educació Física (4) Educació visual i plàstica (4) Experimentals Tecnologia (2) Crèdits variables (3) Crèdit de síntesis (3) La incorporació a la resta d'àrees es fa de forma progressiva i està en funció de les capacitats i l'adaptació de cada alumne. Els IES que tenen poc alumnat nouvingut poden analitzar cada situació de forma individualitzada. Estan a l'aula en totes les matèries que l'horari de l'aula d'acollida els hi permet (2).	Hi ha un IES que té TAE, però no aula d'acollida. Ells han creat una aula de transició, on van els alumnes que acaben el TAE abans de poder compartir totes les àrees amb el grup. A un IES que tenen pocs alumnes nouvinguts, atenen els aquests en les aules obertes (aules per l'atenció dels alumnes amb nee i que tenen una adaptació curricular de grup. Allà fan totes les àrees menys E. Física, Visual i Plàstica, crèdits variables, música i crèdit de síntesis). Es respecte sempre l'hora de tutoria amb el grup.

Anàlisi de dades : A l'Educació secundària obligatòria el professor de l'aula de nouvinguts (2 centres) o els psicopedagog-a (2 centres) són els que s'encarreguen de fer l'avaluació inicial. En un centre dels 6 enquestats la fa el professor de reforç que tenen els alumnes nouvinguts. Les decisions curriculars es prenen en el si de l'equip docent (2 centres) i/o en la CAD (5 centres), en un dels casos ens comenten que ho fan en una reunió on assisteixen els professors de l'equip docent de nouvinguts i el coordinador pedagògic.

Les àrees que solen compartir són : Educació visual i plàstica (4 centres), l'Educació física (4 centres), els crèdits variables (3 centres), el crèdit de síntesi (3 centres), la tecnologia (2 centres), les matemàtiques (1 centre) i les experimentals (1 centre) . Algun dels comentaris que ens fan els professors de secundària en relació a les àrees d'aprenentatge són els següents : la incorporació a les àrees es fa de forma progressiva

segons les capacitats i l'adaptació de l'alumne, cal analitzar la situació personal i d'aprenentatge de cada alumne i anar prenent decisions segons es valori.

3.2.7. Adaptacions curriculars per als alumnes nouvinguts

Educació Primària

Persones implicades en les ACI	Horari i freqüència reunions	Temes tractats
Tutor aula + Tutor acollida	Coordinacions periòdiques (2)	Adaptació del currículum, de moment no s'ha posat per escrit (Unamuno) Es fan només pels alumnes que a més de nouvinguts presenten nee (Salvat)
Tutor aula+Tutor acollida+Cap d'estudis		
Equip de cicle +mestres suport llengua oral	Una reunió per trimestre i les que cal extraordinàries	En un centre elaboren Plans d'acollida individuals. Es planifica l'acció educativa i s'avalua. Temes tractats: seguiment dels acords, mesures noves, valoració del seu desenvolupament i integració de l'alumne (Les Palmeres)
Tutor aula + Mestre EE		Un altre centre fa les adaptacions de les àrees que li es més necessari (llengua, coneixement del medi social i natural...) (Tanit)
Mestres implicats amb les àrees a fer l'ACI		

Observacions : Centres que no fan adaptacions curriculars (9).Hi ha un centre que té previst fer-les el curs vinent.

Anàlisi de dades: Dels 16 CEIP's que han contestat el qüestionari, només 7 ens han comentat que fan adaptacions curriculars per als alumnes nouvinguts. Els demés centres ens expliquen que evidentment calen reajustaments en el currículum d'aquests alumnes, però tot i que els fan i se'n parla de com fer-ho en les reunions pedagògiques de nivell o cicle, no es fan per escrit i d'una manera formal.

Els centres que les fan per escrit , tenen diferents organitzacions per poder-les fer. Uns centres es diuen que és el tutor d'aula junt amb el d'acollida els encarregats d'elaborar-

les. D'altres ho fan a més a més amb la presència del Cap d'estudis. Un altre centre ens explica que és l'equip de cicle més els mestres que fan suport als alumnes nouvinguts els encarregats de fer-les i d'altres centres reuneixen a tots els mestres/professors que estan implicats en el currículum d'aquests alumnes. Sovint també hi participa el mestre-a especialista en EE.

En relació a l'horari i la freqüència de les reunions de coordinació per elaborar-les i avaluar-les, observem que solen fer-ne de 2/3 durant el curs escolar.

Educació secundària

Persones implicades amb l'ACI	Horari i freqüència reunions	Temes tractats
Els departaments didàctics corresponents i els professors implicats a petició del coordinador pedagògic	Trimestrals i quan sigui convenient	Adaptació de continguts i l'avaluació.

Anàlisi de dades : En el cas dels IES només 1 dels 6 centres entrevistats mitjançant el qüestionari, ens contesta que fa adaptacions curriculars per escrit. En el quadre anterior teniu l'organització utilitzada per fer-les.

Observacions : La resta d'IES no fan adaptacions curriculars (4).

3.2.8. Avaluació del alumnes nouvinguts

Educació Primària

Aspectes que es tenen en compte en l'avaluació dels alumnes nouvinguts
<ul style="list-style-type: none"> • L'avaluació es fa a partir del objectius de l'adaptació de l'alumne (3) • En les àrees de : matemàtiques, música, Educació física, plàstica, tutoria es fan servir els mateixos instruments d'avaluació que per la resta de companys de grup.(9) • Es fa un informe específic per els alumnes nouvinguts i s'utilitza el mateix informe que els altres alumnes per la qüestió d'hàbits i adaptació.(2) • Es fa un informe específic per l'àrea de llengua catalana (1) • Es fa un informe específic per als alumnes nouvinguts indicant els objectius treballats i el grau d'assoliment, l'adaptació i la relació amb els companys(11) • Es fa un informe específic per als alumnes adreçat als pares en la llengua de la família (habitualment xinès i àrab) (Bethoven). • En les àrees que comparteixen amb el grup s'utilitzen instruments específics pel que fa a la llengua i matemàtiques. • En les àrees que comparteixen amb el grup s'utilitzen instruments específics pel

que fa a les naturals, socials i anglès (2)

- Es fa el mateix informe que per la resta d'alumnes i s'afegeixen informacions respecte la llengua i l'adaptació (2)
- L'avaluació es fa a partir del Pla individual de cada alumne (Les Palmeres)

Anàlisi de dades : Fixant-nos en la taula anterior observem que en la majoria de centres públics d'Infantil i Primària (11 dels 16 entrevistats) fan un informe específic per als alumnes nouvinguts on s'indiquen els objectius que s'han treballat, juntament amb el seu grau d'assoliment, l'adaptació i la relació amb els companys.

En 9 dels 16 centres d'Infantil i Primària, també veiem que tendeixen a utilitzar els mateixos instruments d'avaluació que per la resta de companys en les àrees de : matemàtiques, música, Educació física, plàstica i tutoria.

En 4 dels centres ens comenten que fan l'avaluació a partir dels objectius de l'adaptació de l'alumne i d'aquest 1 d'ells ens parla de que fan un Pla individual (imaginem que es tracte d'una adaptació curricular com l'anomenen els altres 3 centres mencionats).

També ens comenten els centres, que per aquelles àrees que comparteixen amb el grup, si els objectius marcats són diferents de la resta d'alumnes, es fan servir instruments d'avaluació particulars.

Un dels centres ens comenta que l'informe d'avaluació que envien a les famílies es tradueix a la llengua familiar si es tracte d'alumnes marroquins o bé xinesos.

Educació secundària obligatòria

Aspectes que es tenen en compte en l'avaluació dels alumnes nouvinguts

- En les àrees que comparteixen amb el grup s'utilitzen instruments específics pel que fa al català i castellà.
- Es fa un informe específic per aquests alumnes si estan al TAE.
- S'utilitza el mateix tipus d'informe si ja estan compartint molts àrees amb el grup classe.

Anàlisi de dades : En el cas de secundària obligatòria observem que no hi ha tantes variacions i que la majoria de centres fan servir paràmetres similars per avaluar els seus alumnes. També hem de dir que el nombre total d'IES que han contestat el qüestionari (6 dels 8 que hi ha a la ciutat), és molt inferior al nombre de CEIp's que també ho han fet (16 dels 21 que hi ha en total).

3.2.9. Relació família-centre educatiu pel que fa als alumnes nous

Freqüència reunions	Grau col·laboració	Servei de traducció
Trimestrals (5)	Marroc : Alt (2)	CITE (2) CCOO
Mateixa que d'altres famílies (3)	Mitjà (5) Baix (10)	Alumnes immigrants que porten temps al centre i dominen la llengua catalana (8)
Mimin 2 al curs	Xina: Alt	Pares que tenen domini de la llengua castellana (4)
Quan és necessari (4)	Mitjà (8) Baix (10)	Dificultats en aconseguir traductors per les entrevistes (2)
Una quan es fa la matriculació i les altres segons necessitats (4)	Les famílies treballen i tenen problemes per assistir a les entrevistes.	ATIMCA (àrab) CONC (xinès) CIAPE (10)
Dues a l'inici quan es fa la matriculació i altres segons necessitats (1)		Familiars o amics de la família de l'alumne (5) Es reclamen més traductors /mediadors culturals pels centres educatius (3)
Es fa una reunió, a l'inici de curs, amb els pares d'origen xinès juntament amb la traductora i les tutores i ED.		Estan contents amb el servei que ofereix el CIAPE (5)

Anàlisi de dades : En relació a la relació família-centre educatiu podem dir que la valoració que en fan els centres és la que heu observat en la taula anterior. Resumint direm que : la freqüència de les reunions sol ser de 2/3 per curs i evidentment quan sigui necessari o bé la família ho demani. La majoria de centres valorem molt la entrevista inicial, en la que s'intenta que tant alumne com família se sentin acollits.

En un dels CEIP entrevistats ens comenten que aquest curs han iniciat un tipus d'entrevista inicial col·lectiva amb les famílies dels alumnes que tenen a l'aula d'acollida, de la qual en fan una valoració molt positiva. A la reunió hi assisteixen els tutors de grup i el tutor de l'aula, juntament amb els traductors necessaris (sovint de xinès i àrab) que fan de mediadors entre els mestres i els pares.

Pel que fa al grau de col·laboració de les famílies d'origen marroquí gairebé la meitat de centres, 10 de 22, comenten que el grau de col·laboració és baix. Cinc ens diuen que és mitjà i 2 que és alt.

En el cas de les famílies d'origen xinès, 10 centres també opinen que el grau de col·laboració és baix i 8 comenten que és mitjà.

En general els mestres i professors opinen que tant en el cas dels marroquins com dels xinesos, les famílies treballen moltes hores i tenen poc temps per dedicar-lo a l'assistència de reunions a l'escola. Poder el seu ordre de prioritats, en aquests moments, no els permet està massa temps dedicats a les qüestions que tenen a veure amb l'escola. També es cita que hi ha un inconvenient afegit, la llengua de comunicació. Sovint han de comptar amb el servei d'un familiar o un amic que domini la llengua del país d'acollida, o

bé el centre educatiu ha de demanar un traductor-mediador. Aquesta qüestió fa que a vegades no es puguin fer les entrevistes que un voldria, ja que està en funció de la disponibilitat d'una persona que faci de traductor-mediador entre la família i l'escola.

La majoria de centres ens comenten que hi ha dificultats per trobar els traductors-mediadors quan es necessiten. La majoria de centres prefereixen utilitzar, i utilitzen, els traductors-mediadors que té el CIAPE (Centre d'informació i assessorament a la població estrangera) com a servei municipal. Estan molt contents amb aquest servei i prefereixen esperar per poder obtenir un traductor-mediador d'ells, en les entrevistes amb les famílies. En 3 dels centres educatius entrevistats, reclamen ampliar el servei de traductors-mediadors del CIAPE.

3.2.10. Aspectes a millorar en la relació família-centre educatiu segons la procedència cultural dels alumnes.

Marroquins	Xinesos
<ul style="list-style-type: none"> • Més participació a l'AMPA i les activitats de l'escola (2) • Que s'impliquin més en l'educació, col·laborant en els hàbits personals i de treball i en la compra dels materials bàsics. • Que vagin al centre quan se'ls convoca. • Més implicació i responsabilitat (2) • Més implicació en la manera de fer, treballar i actuar del centre. • El baix nivell cultural de les famílies que queda manifest en els rols de gènere. • Més participació en el centre (3) • Donar més importància a l'Educació infantil, hi ha molt absentisme. • Estem contents amb el grau de col·laboració de les mares. Els pares no ho són tant. • La situació sociolaboral de les famílies dificulta la col·laboració amb el centre. • Els horaris laborals i la barrera lingüística dificulta la col·laboració. • L'interlocutor no és sempre el mateix i a vegades es tracte d'un cosí o un germà gran. • Millora dels hàbits d'higiene. • Més accessibilitat i més transparència. 	<ul style="list-style-type: none"> • Més participació a l'AMPA i les activitats de l'escola (2) • Que s'impliquin més en l'Educació, col·laborant en els hàbits personals i de treball i en la compra dels materials bàsics. • Més atenció als seus fills/filles. • Assistència en les festes de l'escola i assemblees de classe (2) • Més participació en el centre (3) • Apropar-se més al centre, participació en les activitats amb la resta de famílies. • En general treballen molt i els nens són molt independents. Sovint no entenen la nostra llengua. Ens agradaria que participessin més de la vida del centre. • Voldríem disposar més fàcilment d'un traductor-mediador per tal de conèixer més el que pensen les famílies sobre l'Educació dels seus fills i filles i també per explicar nosaltres el que pensem. • Les famílies no sempre poden assistir a les reunions periòdiques. • Més accessibilitat i menys rigidesa.

Anàlisi de dades : Observant les respostes que ens han donat els centres pel que fa als aspectes que voldrien millorar en la relació família-escola, podem dir que en la majoria de casos i en referència a les dues cultures d'origen, marroquí i xinesa, voldrien obtenir més col·laboració de les famílies. Citen que evidentment hi ha uns factors que incideixen en aquest grau de col·laboració, que es valora de baix o mig com hem vist en l'apartat anterior, i és que són famílies que treballen moltes hores i que parlen una llengua diferent a la nostra.

Aquests dos condicionats, llengua i temps lliure, incideixen de forma negativa en aquesta desitjada presència que demanen els mestres i professors a les famílies nouvingudes en els centres educatius.

En aquest punt m'agradaria mencionar el que la professora de la UAB, Amelia Sáiz va dir-me en una entrevista que vaig poder tenir amb ella : *“hem de respectar els diferents moments pels que passa una família quan arriba a un país estranger. Quan la família acaba d'arribar, el que més importa és trobar feina i tenir diners per les qüestions més bàsiques. Quan s'han resolt els temes de feina, habitatge, reunificació familiar... , poden començar a pensa en d'altres coses. Si ens deixen els seus fills a les escoles i ells no hi poden col·laborar gaire, ben segur que confien en la nostra feina. No poden portar tants temes a sobre, alguns els han de delegar. Ben segur que quan estiguin en un altre moment, els veure'm més sovint pel centre, això voldrà dir que tenen les qüestions més bàsiques resoltes i que la feina i la seva economia van per bon camí”.*

3.2.11. Utilització dels serveis socials de la zona i de les beques de material escolar i menjador que fan les famílies dels alumnes nouvinguts segons procedència cultural

Marroquins	Xinesos
<ul style="list-style-type: none"> • Demanen beques de menjador i materials (3) • En fan una utilització mínima. • Fan ús dels serveis socials i de les beques (5) • No solen fer gaires tràmits als serveis socials, els costa fer papers (2). Demanen beques de llibres. • Les famílies marroquines estan més habituades a fer-los servir (2) • Fan ús dels serveis socials i de les beques. • Alguns tenen beques de menjador. • Alguns tenen beques de material escolar (2) • Fan ús de serveis socials i beques de menjador. Uns quants tenen beques de material. 	<ul style="list-style-type: none"> • No fan ús d'aquests serveis (5) • Pràcticament inexistent. • Fan ús dels serveis socials i de les beques. • No ho sol·liciten habitualment, sembla que ells sols es resolen els assumptes (2). • Alguns tenen beques de menjador. • Els serveis socials els fan servir molt poc. També utilitzen beques de material escolar. No fan servir beques de menjador. • Només una alumna xinesa té beca de menjador.

Anàlisi de dades : Per les valoracions recollides en la taula anterior, sembla que les famílies marroquines fan ús més freqüentment de les beques de menjador i llibres i dels serveis socials. Les famílies xineses, demanen algunes beques de llibres i material, no tant beques de menjador i en general no fan tant ús dels serveis socials, semblen resoldre més elles mateixes els problemes. No hem d'oblidar que hi ha una forta xarxa solidària entre les famílies d'origen xinès.

Observacions : A secundària la petició de beques depèn més de la renda de les famílies que de l'origen.

A secundària un centre està tramitant amb serveis socials la participació dels educadors socials en casos d'absentisme.

3.2.12. Estabilitat de la població escolar nouvinguda segons la procedència cultural.

Marroquins	Xinesos
<ul style="list-style-type: none"> • Força estables (16) • Solen acabar la primària al centre (2) • Últimament han arribat als cursos de : 4t/5è i 6è. • Acaben fent tota l'ESO a l'IES. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hi ha més mobilitat (11) • No solen romandre al centre més de 2/3 anys (4) • Sembla que estiguin de pas, no solen estar més d'un curs escolar. • Solen estar 1 any o bé any i mig. • Algunes famílies són més estables, quan han instal·lat el seu negoci a Sta. Coloma o rodalies. • Solen acabar la primària al centre (2) • Últimament han arribat als cursos de : 4t/5è i 6è • Han tingut mobilitat per canvi de domicili de la família. • Hi ha de tot , alguns alumnes només estan un curs en el centre. • No ho podem valorar donat que és el primer curs que tenim un grup de xinesos.

Anàlisi de dades : Ja veiem que tots els centres opinen en la mateixa línia: hi ha més estabilitat en l'assentament a la població de les famílies marroquines, i que les famílies xineses tenen molta més mobilitat. Aquestes últimes solen estar un temps (1-3 cursos escolars) a la ciutat mentre estableixen la seva situació laboral. Si troben feina fora de la població es traslladen, sigui el moment que sigui del curs escolar. Actualment observem com la ciutat de Sta. Coloma de Gramenet, s'està convertint en ciutat d'acollida per la població immigrant xinesa i que s'està convertint en una ciutat de distribució de la immigració xinesa a Catalunya i fins i tot a Espanya

4. Recull de conclusions que s'extrauen del recompte i l'anàlisi de les dades dels qüestionaris que han contestat els centres públics d'infantil, primària i secundària de Sta. Coloma de Gramenet, pel que fa a la població escolar de 3-16 anys.

- 1- Els centres escolars públics de Sta. Coloma de Gramenet atenen durant el curs 2004-2005 (dades del març del 2005) una població de 9012 alumnes entre els 3-16 anys.
- 2- D'aquesta població escolar, 1851 alumnes són estrangers, la qual cosa suposa un índex de diversitat cultural als centres educatius de Santa Coloma del 20.53 %, de mitjana. Si ho comparem amb l'índex de tot Catalunya, que es troba al voltant del 10 % en aquest curs 2004-2005, ens adonarem que la ciutat està molt per sobre d'aquest percentatge.
- 3- La composició de les aules dels CEIPs i IES de la ciutat evidencia una realitat social i cultural complexa i molt diversa. A tots els centres hem trobat presència d'alumnes estrangers, això si, amb major o menor mesura segons la zona on s'ubiquen.
- 4- A la ciutat de Santa Coloma hi ha 3 zones educatives diferenciades. Si comparem la presència d'alumnat estranger en aquestes zones, observem que n'hi ha molt més a les zones A i B que a la C. Per una banda si que és cert que la població total escolar a les zones A i B és molt superior a la C , però si comparem els percentatges d'alumnes de procedència estrangera, ens trobem que a la zona A tenim un índex de diversitat cultural del 25.85 % de mitjana als CEIPs i d'un 24.65 % als IES; a la zona B un 23.68 % als CEIPs i un 15.60% als IES; mentre que a la zona C l'índex als CEIPs és del 8.87% i als IES del 6.79%.
- 5- Els barris que conformen les zones A i B són barris on, en general, la vivenda és més assequible i/o els estrangers han establert els seus negocis i la seva vivenda.
- 6- La procedència cultural amb més presència d'alumnes als CEIPs i IES és en aquests curss 2004-2005 (dades de març del 2005) a Santa Coloma, la centro i sudamericana (680 alumnes entre 3-16 anys). La segueixen de molt a prop la xinesa (513 alumnes de 3-16 anys) i la marroquí (438 alumnes de 3-16 anys). Hi ha també altres procedències (Pakistan, Índia ,Rumania, Rússia ...), però aquestes són més minoritàries i entre totes sumen un total de 220 alumnes d'entre 3-16 anys.
- 7- Si observem la procedència cultural dels alumnes per zones educatives, veiem que a la zona A hi ha una població de 366 alumnes de 3-16 anys procedents de centro i sudamèrica, 249 del Marroc i 232 de la Xina. En aquesta zona la procedència cultural amb més pes és la de centro i sudamèrica seguida de la procedent del Marroc i Xina. A la zona B trobem que la procedència centro i sudamericana (266 alumnes de 3-16 anys) està molt a prop, en xifres totals, de la procedent de Xina (262 alumnes de 3-16 anys) i a força distància es posiciona la població marroquí (132 alumnes d'entre 3-16 anys). A la zona C tenim més presència d'alumnes procedents del Marroc (57 d'entre 3-16 anys), seguit de la

població de centro i sudamèrica (48 alumnes de 3-16 anys) i finalment només 19 alumnes procedents de Xina.

- 8- A la zona B hi ha força presència d'alumnes procedents de Xina, donat que aquesta zona engloba els barris de Fondo, Cementiri Vell i Llatí. Com ja sabem, donat que han sortit diversos articles en premsa i també reportatges en TV, el barri del Fondo conforma el que es coneix com la nova "Chinatown". En aquest barri els xinesos han instal·lat els seus negocis, sobretot comerços, restaurants, tallers de moda i últimament, i donada l'elevada presència de la població xinesa; botigues destinades al consum intern (alimentació, perruqueria, internet ...). És aquest barri un dels punts d'acollida i distribució de la immigració xinesa a Catalunya i Espanya. Els xinesos del Fondo porten anys instal·lats en el barri i tenen ja força estabilitat laboral. Aquests ciutadans ajuden als compatriotes seus a fer la immigració, però quan ja tenen una certa independència econòmica, els nouvinguts s'instal·len a d'altres municipis catalans o espanyols.
- 9- La zona educativa A presenta la mitjana d'índex de diversitat cultural més alta de la ciutat, tant en els CEIPs (25.85%) com en els IES (24.65 %). A la zona B els CEIPs tenen una mitjana més alta de diversitat cultural (23.68%) que els IES (15.60 %). Com ja hem citat anteriorment la zona educativa C és la que té menys presència d'alumnes estrangers, situant-se la mitjana de l'índex de diversitat cultural en 8.87 % en els CEIPs i 6.79 % en els IES.
- 10- El centre d'Educació Especial, que acull població de tot el Municipi de Santa Coloma, té en aquests moments 114 alumnes, dels quals 17 tenen procedència estrangera (8 alumnes són del Marroc, 6 de centro i sudamèrica i 3 tenen altres procedències). No hi ha cap alumne xinès. L'índex de diversitat d'aquest centre es situa en el 14.91%.
- 11- Observem que en les zones educatives A i B hi ha centres que tenen una més elevada població d'alumnes estrangers que d'altres. Així en la zona A dels 8 CEIPs que hi ha, 4 d'ells es troben amb un índex de diversitat cultural que oscil·la entre el 43.85% i el 37.03%. Els altres 4 centres tenen una diversitat cultural entre el 17.98 % i el 13.98 %. Si observem el que passa a la zona educativa B dels 9 CEIPs, 5 d'ells tenen un índex de diversitat cultural que oscil·la entre el 58.29 % i el 30 %. La resta mostren índex que se situen entre el 18.80 % i el 3.80%. A la zona C i pel que fa als CEIPs veurem que només 1 dels 4 CEIPs que hi ha té una diversitat que se situa en el 20.76 %, en la resta oscil·la entre el 8.33% i el 7.07%.
- 12- Si ens fixem en els barris de la ciutat on s'ubiquen aquests CEIPs amb més concentració d'alumnes estrangers, podem adonar-nos-en que, a la zona A s'ubiquen, 1 al barri del Raval i els altres 3 al barri de Santa Rosa. A la zona B tots ells estan en el barri del Fondo. A la zona C el CEIP que presenta més alumnat estranger és el que hi ha al barri de Les Oliveres. Així podem concloure que els barris amb més presència d'alumnes estrangers als CEIPs són el del Raval, Santa Rosa, Fondo i Les Oliveres. És en aquests barris on les vivendes són més assequibles i on també se situen els negocis i comerços dels immigrants de diferents procedències.
- 13- Si la mateixa anàlisi la fem amb els IES, observarem que continua sent la zona A la que té els índex més alts de diversitat cultural. Tant a la zona A com a la B la concentració d'alumnes estrangers es situa en 2 dels 3 IES que hi ha a cada zona educativa. Els barris on estan ubicats aquests IES són : Santa Rosa i Can Zam a la zona A i Riera Alta a la zona B. Afegirem que tant al barri del Fondo com el de Les Oliveres no tenen IES i que aquests es troben en els barris propers de Riera Alta i Can Zam respectivament.

- 14- Fent una anàlisi més qualitativa de les dades dels qüestionari ens adonem que tots els centres que tenen un índex de diversitat cultural igual o superior al 20%, han estat dotats aquest curs escolar 2004-2005 amb un mestre-professor d'aula d'acollida i amb els recursos materials que això també comporta. Aquest professional té una dedicació de 25 hores als CEIPs i de 20 hores als IES. Hi ha algunes excepcions, que seran citades tot seguit. Hi ha un CEIP a la zona A que té un índex de diversitat cultural del 43.85% i que oficialment no disposen d'aula d'acollida, tot i que tenen 20h de dedicació setmanal per part dels 2 mestres d'EE. Especial i algunes hores que altres mestres del claustre disposen en tenir hores d'especialista a la seva tutoria. Citarem també el cas d'un CEIP situat a la zona B que disposa d'aula d'acollida amb un índex del 16.43%. Observem també que 2 CEIPs de la zona B, que tenen alts índex de diversitat cultural, a més de tenir les 25 h de mestre d'aula d'acollida, tenen també hores de reforç de llengua catalana. Això també passa en 1 CEIP de la zona A que a més de les 25 h de l'aula d'acollida disposa d'hores addicionals per fer reforç de català per part d'algun mestre del centre. En els CEIPs que no tenen mestre d'acollida, és un mestre de primària o el d'EE, o bé ambdós, els que s'encarreguen de l'atenció dels alumnes nous. Les hores dedicades a fer aquesta atenció varia segons el nombre d'alumnes estrangers que té el centre educatiu. En el cas del IES no tots tenen professors d'aula d'acollida, ja que en aquest curs encara conviuen els TAE amb les aules d'acollida. En 2 dels centres estudiats observem que hi ha 2 professors destinats al TAE amb una dedicació setmanal cadascun d'ells de 20h. En els casos de no disposar ni de TAE, ni d'aula d'acollida, són habitualment els professors del Departament de llengua catalana els que s'encarreguen de fer l'atenció d'aquests alumnes, dedicant part del seu horari setmanal a atendre'ls en petit grup. Les hores d'atenció varia en funció de la disponibilitat d'hores i del nombre d'alumnes estrangers.
- 15- Els mestres que s'encarreguen de les aules d'acollida són, en 5 dels CEIPs que han contestat el qüestionari, professionals que porten entre 23 i 12 anys treballant en el centre educatiu. En 3 dels CEIPs porten entre 2-3 anys en el centre i en la resta de centres han començat a treballar en el centre aquest setembre del 2004, tot i que en 1 dels centres és un mestre que havia estat feia uns anys i durant 2 cursos mestre de reforç de llengua.
- 16- En el cas dels IES els professors de TAE porten 2 cursos treballant en el centre i en el cas dels reforços en petit grup per als nous, són professors que porten temps en l'institut i estan adscrits al Departament de llengua catalana.
- 17- Els CEIPs i IES que disposen d'aula d'acollida o bé de TAE tenen també hores d'atenció per part dels professionals del LIC del municipi. Les hores d'atenció d'aquest nou professional es situen entre les 3-4 h quinzenals, repartides de forma setmanal o quinzenal segons horari i necessitats dels centres.
- 18- Pel que fa a la valoració que en fan els mestres i professors sobre l'adaptació al centre, la relació amb els professors i alumnes així com l'aprenentatge de la llengua i el seguiment de la resta d'àrees ; per part dels alumnes nous farem esment als elements més destacats. Respecte dels alumnes marroquins, els mestres i professors enquestats valoren positivament la seva adaptació en 60 % dels casos. El 9 % especifiquen que mostren alguna dificultat relacionada amb els hàbits de treball i en la manca de material a classe. Un altre 9% especifiquen que han tingut alguna dificultat per seguir les normes i mantenir una actitud adequada a l'aula. Un 5% cita alguna dificultat en els hàbits d'higiene i en la poca participació dels alumnes en les sortides fora del centre. El mateix ítem, però en relació als alumnes xinesos, ens permet dir que també en el 60% dels casos els mestres i

professors pensen que l'alumne s'adapta bé al centre. Hi ha un 9% que manifesten que els alumnes han mostrat alguna dificultat per seguir i adaptar-se al sistema educatiu i a la nova cultura. Un 5% comenten que els alumnes xinesos expressen poc el que senten i això els dificulta la seva adaptació i un altre 5% opina que han mostrat alguna dificultat en els hàbits de treball. Tanmateix un 9% dels mestres i professors enquestats, opinen que els alumnes xinesos manifesten dificultats importants de relació i comunicació, així com per entendre el funcionament social i educatiu del centre.

- 19- Seguint amb la relació que mantenen els alumnes marroquins amb els companys de classe, el 45 % dels mestres enquestats pensen que aquesta és bona. El 14% opina que han aparegut algunes dificultats respecte dels hàbits de convivència amb alguns alumnes. El 9% cita alguna dificultat en la interrelació i el joc al pati. El 5% comenta que els nois marroquins presenten un caràcter fort i orgullós que a vegades ocasiona problemes de relació entre els companys. Per acabar un 9% dels enquestats pensa que a vegades es discrimina als alumnes marroquins per raó del seu origen. Sense canviar d'ítem el 36 % dels mestres i professors pensen que la relació dels alumnes xinesos amb la resta de companys es bona. També hi ha un 36% que opina que presenten algunes dificultats per integrar-se en el grup de companys i el 18% dels enquestats pensa que els alumnes xinesos tendeixen a fer pinya entre ells i a relacionar-se poc amb la resta d'alumnes. Finalment només el 9% diu que aquestes dificultats són importants i es centren en la relació dels alumnes xinesos cap als que no ho són, donat que no es relacionen amb ells.
- 20- Pel que fa a la relació dels alumnes marroquins amb els mestres i professors el 64% dels enquestats manifesten que aquesta és bona. El 14 % diu que han tingut alguna dificultat en relació al seguiment de normes a l'aula. En el cas dels alumnes xinesos, el 45% dels mestres i professors opina que la relació amb ells és bona. Un 34.7 % pensen que tenen alumnes dificultats per comunicar-se obertament amb els professors i un 9% creu que mostren molta timidesa. Afegeixen que els falta espontaneïtat. Hi ha un centre de secundària que comenta que quan hi ha un alta concentració d'alumnes xinesos en un grup, a vegades es presenten dificultats importants en relació a l'acceptació i el seguiment de normes per part sobretot dels nois, amb les noies no tenen el problema, elles es comporten adequadament.
- 21- Centrant-nos en l'ítem que fa referència a l'aprenentatge de la llengua catalana, observem que els mestres i professors pensen que el 26 % d'alumnes marroquins aprenen la llengua a bon ritme. Un 35% opina que tenen alguna dificultat amb els aspectes diferencials de la llengua, el 13% diu que manifesten algunes dificultats de parla i un altre 13 % centra aquestes dificultats més, en la lectura i escriptura. Els professors d'un centre de secundària opina que els alumnes marroquins mostren dificultats importants en l'aprenentatge de la llengua catalana. Per altra banda, 26 % dels mestres i professors enquestats, pensen que els alumnes xinesos aprenen a bon ritme, sempre tenint en compte el nivell inicial de l'alumne i la seva edat (com més petits s'incorporen al sistema educatiu, menys dificultats mostren).El 39 % de mestres i professors opina que els alumnes d'origen xinès presenten algunes dificultats en relació a la llengua oral i el 9% diu que tenen alguna dificultat amb el grafisme. El 22 % creu que els costa aprendre les estructures, el vocabulari i la tira fònica. Finalment el 17 % dels mestres i professors creu que els alumnes xinesos tenen dificultats importants en relació a la fonètica i la morfosintaxis. En general els costa força aprendre la llengua oral i un centre de secundària opina que la llengua catalana els hi és aliena i per a ells no té cap ús en el seu àmbit social.

- 22- En relació al seguiment d'altres àrees del currículum el 26 % de mestres i professors pensen que els alumnes marroquins aprenen a bon ritme quan tenen una certa competència lingüística. També comenten que a nivell oral dominen millor el castellà que el català i que tenen millor rendiment en les àrees de tipus pràctic. El 30% pensa que el poc domini de la llengua influeix en el rendiment de la resta d'àrees i fa que manifestin algunes dificultats per seguir-les. Alguns comentaris que ens han fet mestres i professors en relació als alumnes marroquins és que a vegades els falta hàbits d'estudi, que els costa motivar-se i esforçar-se i que en els cursos més alts (cicle superior de primària i ESO a secundària) a vegades presenten una escolarització irregular. A secundària preocupa el seu nivell acadèmic pel que fa a les expectatives que puguin tenir per continuar estudiant i/o per incorporar-se al món laboral. Un centre de secundària comenta les dificultats importants que alguns alumnes tenen en relació a la comprensió de textos. Si observem els resultats en el cas dels alumnes xinesos, veurem que només el 9% de mestres i professors, creu que aprenen a bon ritme conforme van tenint competència lingüística. El 26 % dels enquestats comenta que tenen bon nivell en l'àrea de matemàtiques. El 39 % creu que tenen dificultats en les àrees, perquè els costa arribar a tenir un bon nivell de llengua i que les matèries més abstractes els hi costen més. Un 34% pensa que manifesten dificultats importants en les diferents àrees del currículum, per no tenir la competència lingüística necessària per fer un bon seguiment d'aquestes. Diuen que els costa seguir socials o naturals i que a cicle superior de primària o bé a l'ESO tenen més dificultats per seguir les àrees curriculars.
- 23- En general podem dir, observant les dades anteriors, que els alumnes marroquins s'adapten amb més facilitat que els alumnes xinesos i que tenen menys dificultats per aprendre la llengua i seguir el currículum. Els alumnes xinesos tenen una llengua i una cultura més allunyada de la nostra i necessiten de més temps per poder fer una bona adaptació i un aprenentatge de la nostra llengua. Els alumnes marroquins es mostren més oberts en les seves relacions amb els altres (professors i alumnes), però a vegades tenen més dificultats per acceptar les normes de convivència. Els alumnes xinesos es mostren més tancats i els costa establir comunicació amb les persones que no són de la seva cultura. Tendeixen a relacionar-se entre ells. Només quan tenen un bon domini lingüístic, poden mantenir relacions més fluïdes amb l'entorn. Si l'arribada al centre educatiu es produeix als cursos més baixos (Ed. Infantil, Cicle inicial , cicle mitjà), l'adaptació és millor i aprenen més ràpidament tant els marroquins com els xinesos . Observem més dificultats a partir del cicle superior de primària i sobretot si s'incorporen al 2n cicle de l'ESO.
- 24- En relació als materials didàctics més utilitzats en etapa d'infantil i primària citarem els que han elaborat els professionals d'Educació compensatòria els últims anys i que molts dels centres tenen ja fa temps a la seva disposició. Gairebé el 50% dels mestres els fan servir. També se'n fa força ús dels programes informàtics educatius que podem trobar a la xarxa telemàtica del Departament d'Educació (EDU 365, Jcllic, Galí ...), més de la meitat dels enquestats diuen fer-los servir. Un 35 % del mestres també utilitza els Quaderns Nexa (Editorial Casals) i un 17% fa servir els quaderns de L'Estel, tant el material escrit com el CD (Ed. Eumo) i també un 30% del mestres diu que confeccionen ells mateixos els materials que fan servir els seus alumnes nous. Un altre material que se'n fa bon ús són els diccionaris visuals de xinès i àrab . El material escrit i també el que podem trobar en l'EDU 365 de Vincles, el fan servir el 17% dels mestres enquestats. Després trobem altres materials d'editorials diverses que es citen com a utilitzats

pels mestres: Hola!, Primeres Planes i els cartonets i làmines per treballar el llenguatge oral, tot de l'Ed.Eumo; Tallers de llengua i quaderns escrits de l'Ed. Àlber...

- 25- A l'etapa secundària i a l'ESO concretament es fan servir en la meitat dels casos els programes educatius a nivell telemàtic del Departament d'Educació (EDU 365, Jcllic, Galfí ...), el nivell Llindar i Inicial de llengua catalana de l'Ed. Àlber, El Vincles (amb suport informàtic), el Nexxe (Ed. Casals), material que elabora el propi centre educatiu, els exercicis de pronunciació de l'Ed. Eumo i un llibre que es titula Ensenyar català i castellà a persones d'origen xinès de La Formiga.
- 26- En relació als aspectes metodològics podem observar, tant en la taula com en el gràfic que s'han dissenyat en l'apartat d'anàlisi de dades, que la fórmula més utilitzada per atendre els alumnes nous és el petit grup, ja sigui en l'aula d'acollida o bé en situacions de reforç per part d'un mestre-a d'EE, psicopedagog-a o bé un mestre de reforç. En 75% dels casos l'atenció en petit grup és la que més es fa servir. En un 60 % de les situacions també es fa servir l'atenció individual dins l'aula, ja sigui per part del mestre-a tutor-a, o bé d'una persona de reforç que col·labora amb el mestre-a tutor-a dins l'aula. Aquesta persona de suport pot ser el mestre-a d'EE i en alguns dels casos el mestre-a de l'aula d'acollida, o bé un altre mestre-a del centre. Seguidament podem veure que també es fan servir els desdoblaments en un 35 % dels casos. Aquests desdoblaments es realitzen de formes diferents segons les necessitats, els horaris i l'organització de cada centre. La fórmula 2 mestres a l'aula es fa servir en el 22% dels centres enquestats. L'altre agrupament que es fa servir són els agrupaments flexibles, però aquest només s'utilitzen en un 13% dels casos.
- 27- La planificació i organització del currículum dels alumnes nous en el cas d'Infantil i Primària es fa en el sí de l'equip docent (54% dels centres enquestats). El 27 % dels centres també ho fan en la CAD (Comissió d'atenció a la diversitat), i només un centre diu fer-ho en les reunions de l'Equip de Coordinació. L'avaluació inicial dels alumnes la fa el mestre-a de l'aula d'acollida en el 30 % dels centres. També ens trobem un 18 % de centres en que ho fa el tutor del grup classe. Només en un 9 % dels casos ho fa el mestre-a d'Ed. Especial, en un 13 % l'avaluació la fa un mestre de reforç destinat a l'atenció dels nous i finalment en un 18% de centres ho fan el mestre d'aula d'acollida i el tutor de grup de manera conjunta.
- 28- A Primària les matèries que comparteixen amb el grup de companys els alumnes nous són en un 64% dels casos l'Educació física i l'Educació Visual i plàstica, en un 40% de centres també comparteixen l'àrea de matemàtiques. La música també es compartida pels alumnes nous amb la resta de companys en un 34% de centres. El Coneixement del medi en un 27 % dels casos i la llengua estrangera en un 18 %.
- 29- En els cas de secundària obligatòria L'avaluació inicial dels alumnes còrrer a càrrec del psicopedagog-a de centre en el 34 % dels casos i en el professor-a de l'aula de nous també en un 34 % de casos. En el 17% ho fa un professor-a de reforç destinat a atendre els nous. Quan l'IES té un TAE, és la persona tutora d'aquest qui fa l'avaluació inicial. Pel que fa a les decisions curriculars en el 83% dels centres es prenen en les reunions de l'equip d'atenció a la diversitat /CAD. En alguns casos es fan també en les reunions d'equip docent (30 %) i només un centre diu que ho fan en una reunió on estan presents els professors que atenen els alumnes nous i el coordinador pedagògic.
- 30- Les àrees que comparteixen amb el grup de companys són en la majoria de casos l'Ed. Física i l'Ed. Visual i Plàstica (en el 66% dels centres) També comparteixen

Crèdits variables i el Crèdit de Síntesi en el 50 % dels centres enquestats. La Tecnologia (un 33 % dels casos) i les matemàtiques en un 17%. Alguns professors d'ESO comenten que la incorporació al grup classe es fa de forma progressiva i en funció de l'adaptació de l'alumne i del seu nivell curricular de llengua. En els centres on hi ha un volum imperant de nous, els alumnes resten 1 curs escolar al TAE i després el 2n curs fan un sistema mixt, en el que passen unes hores en una aula d'acollida (també anomenada de transició) i unes altres compartint les àrees amb la resta de companys de grup.

- 31- Si valorem la realització d'adaptacions curriculars per als alumnes nous, ens adonem que el 44% dels CEIPs i el 17 % dels IES les fan de manera formal. La majoria de centres, tot i fer adaptacions del currículum per aquests alumnes, no les posen per escrit i els diferents acords que es prenen en les reunions de mestres i professors són acords orals, que com a molt consten en les actes que es fan. Les persones que estan implicades en la realització de les adaptacions en el cas dels centres d'Infantil i Primària són el tutor-a de l'aula i el tutor-a d'acollida. En alguns dels casos també hi participa el Cap d'estudis i el mestre d'Ed. Especial. Es fan de 2 a 3 reunions anuals per poder parlar-ne. Hem pogut adonar-nos-en que els centres que tenen menys alumnes nous, disposen de més temps per poder fer les ACI i en canvi els que en tenen molts prenen decisions curriculars per atendre els seus alumnes nous, però no tenen el temps suficient per posar-ho per escrit. A secundària obligatòria resulta més complexa fer les ACI i només 1 dels 6 centres entrevistats les fa. En aquest centre són els departaments didàctics corresponents i els professors-es implicats en l'atenció, que a petició del coordinador pedagògic les realitzen. Les reunions de professors es fan de manera trimestral i si sorgeix la necessitat. Els temes que es tracten en les reunions són sobre l'adaptació de continguts i també sobre l'avaluació.
- 32- Respecte de l'avaluació dels alumnes nous ens trobem que a Infantil i Primària l'avaluació es fa a partir dels objectius de l'adaptació de l'alumne. En les àrees que comparteixen amb el grup, sovint, es fan servir els mateixos instruments d'avaluació que amb la resta d'alumnes; només en alguns casos i en relació a les naturals, socials i anglès s'utilitzen instruments específics d'avaluació per aquests alumnes. En el 70% dels centres es fa un informe específic per l'alumnat nou, indicant els objectius treballats, el grau d'assoliment, l'adaptació al grup i la relació amb els companys. En un dels centres entrevistats, l'informe que envien a les famílies d'aquests alumnes es tradueix, en els casos dels marroquins i xinesos, en la llengua pròpia de la família.
- 33- A la secundària obligatòria l'avaluació dels alumnes nous s'utilitzen instruments específics per la llengua catalana i castellana. En el cas de les àrees que comparteixen amb el grup, els instruments són els mateixos que per la resta d'alumnes. Els alumnes que assisteixen al TAE tenen un informe específic d'avaluació. En el cas que els alumnes ja es trobin compartint forces àrees amb el grup de companys es fa servir el mateix informe que la resta de companys.
- 34- Centrant-nos en la relació família-centre educatiu, observem que en el 50% dels casos la freqüència es situa entre 2-3 reunions /curs. L'altre 50% de centres en fan 1 inicial en fer la matriculació i la resta les convoquen quan es necessari. Si observem el grau de col·laboració de les famílies dels alumnes marroquins i xinesos, ens adonem que els mestres i professors fan una millor valoració de la participació de les famílies marroquines, tot i que també veiem que en el 45% dels casos el grau de col·laboració, tant de les famílies marroquines com de les xineses, es valora baix. Els centres educatius tenen consciència de que la majoria de famílies immigrades tenen problemes per assistir a les reunions sobretot per

problemes horaris. La majoria treballen moltes hores i tenen objectius prioritaris : no faltar a la feina, cobrir les necessitats econòmiques bàsiques...

- 35- En referència al servei de traducció, en el 45% dels casos els centres demanen la col·laboració d'alumnes que porten ja temps en el centre i que tenen prou domini lingüístic per fer de traductors. Quan els temes que es parlen amb la família són més delicats, es fa servir o bé un familiar dels pares que parla castellà o bé es demana la participació d'un traductor-a mediador-a del CIAPE o d'altres institucions que tenen traductors. La majoria de centres valora molt positiva la col·laboració dels mediadors-traductors del CIAPE (Centre d'informació i assessorament per estrangers) en la relació del centre amb les famílies marroquines i xineses. Els centres demanen que aquesta institució que depèn de l'ajuntament pugui ampliar els seus serveis de mediació-traducció, donades les necessitats que hi ha en els centres actualment. Alguns mestres i professors diuen que han d'esperar massa temps per fer entrevistes amb les famílies que tenen prou urgència.
- 36- La majoria de centres educatius pensa que la col·laboració de les famílies dels alumnes marroquins i xinesos hauria de millorar. Saben que hi ha dos factors que condicionen aquesta col·laboració : la llengua i les hores que passen les famílies treballant. En el cas de les mares marroquines, alguns centres comenten que estan contents amb la seva col·laboració. Aquestes mares estan més a casa i disposen de més temps per poder dedicar-lo a la família. En el cas de les famílies xineses, ambdós pares treballen i resulta molt més complicat poder tenir entrevistes amb ells. A més aquestes famílies tenen altres objectius prioritaris en el moment d'arribada a la nostra ciutat: situar-se econòmicament, trobar una casa en condicions, poder atendre les necessitats bàsiques dels fills i d'ells mateixos ... L'Educació la deleguen en l'escola i confien plenament en que aquesta farà la funció que li correspon de forma adequada. Les famílies que tenen resolts aquests temes prioritaris, poden dedicar més temps als seus fills. Cal que des dels centres es faciliti aquesta participació, però també cal que els centres disposin amb més facilitat de traductors-mediadors especialitzats per fer aquesta tasca d'apropament entre família i escola.
- 37- Pel que fa a la utilització de beques de material i menjador sembla ser que les famílies marroquines solen utilitzar aquest servei més freqüentment que les famílies xineses. Els xinesos solen resoldre dins la mateixa comunitat els temes de tipus social.
- 38- En relació a l'estabilitat o mobilitat de les famílies, podem dir amb tota claredat que les famílies marroquines s'estableixen de forma estable a la població. Les famílies xineses tenen molta més mobilitat. Hem pogut observar que en molts centres els alumnes xinesos s'estan uns mesos o 1-2 cursos escolars. En aquests moments la ciutat de Sta. Coloma de Gramenet s'ha convertit en una ciutat receptora de la immigració xinesa i alhora també és una ciutat distribuïdora d'aquesta immigració cap a d'altres poblacions catalanes, espanyoles o fins i tot europees. Els pares dels alumnes xinesos escolaritzen els seus fills en arribar a Sta. Coloma, però en el moment que han pogut independitzar-se econòmicament s'estableixen en d'altres municipis propers o més llunyans, amb el conseqüent canvi d'ubicació escolar.

5. Descripció dels centres educatius de les zones A i B de Sta. Coloma triats per estudiar amb més detall les estratègies utilitzades per atendre la diversitat cultural. Resultats de les entrevistes individuals a mestres, professors i alumnes.

5.1. CEIP Tanit

5.1.1. Característiques del Centre

Cente educatiu situat al barri de Sta. Rosa de Santa Coloma de Gramenet. Pertany a la zona A educativa. Té 1 línia i fins el febrer de 2005 compta amb 203 alumnes.

El centre Tanit d'Educació infantil i Primària està constituït en Comunitat d' Aprenentatge des de fa 5 anys. Ells mateixos ens expliquen els motius que els van dur a fer aquesta experiència:

“En el barri de Sta. Rosa hi ha una presència important d'ètnia gitana. Des dels seus inicis el centre, que s'anomenava Els Pins fins que el van fusionar amb un altre CEIP anomenat Pirineus i van constituir-se en el que avui s'anomena Tanit, ja comptava amb un alt índex de diversitat. L'arribada dels primers alumnes procedents del Marroc, van posar en evidència que calia fer alguna cosa per potenciar el centre i fer que els seus alumnes tinguessin les mateixes possibilitats d'adquirir experiències educatives enriquidores. La majoria d'alumnes comptaven amb famílies amb pocs recursos tant a nivell econòmic com cultural. L'índex de NEE del centre en aquell moment era ja d' un 40% i tenien poca matrícula, ja que moltes famílies autòctones del barri optaven per altres escoles amb menys diversitat educativa i cultural. Va ser aleshores quan es van plantejar que calia donar una resposta més enllà de l'escola i que impliqués a tota la comunitat educativa : mestres, alumnes i pares, i que podés comptar amb el suport d'altres institucions del barri”.

El projecte es va engegar amb la contribució del claustre de l'escola Tanit, amb la participació dels alumnes, de les famílies i la col·laboració del Fòrum IDEA de la UAB, l'EAP, l'IES Terra Roja (ex alumnes), gent del barri, CIAPE, Esplais, i d'un conjunt d'estudiants, de voluntàries i voluntaris de les Universitats Central, Autònoma i Ramón Llull.

Com defineixen ells mateixos una Comunitat d'aprenentatge ? Diuen que és l'enriquiment d'un entorn empobrit on tots els elements de la comunitat educativa hi són implicats, i prenen un paper actiu col·laborant per tal de millorar l'aprenentatge i l'entorn.

Un dels principals eixos de funcionament de les comunitats d'aprenentatge és la participació igualitària de tots els agents educatius (pares, mares, educadors, professors, serveis d'atenció psicopedagògica ...) La quantitat i, sobretot la qualitat de les seves

relacions determinaran la salut del projecte comunitari i el grau de desenvolupament socioeducatiu dels alumnes.

Els professionals del centre abandonen el seu paper d'experts amb uns coneixements específics intransferibles i adopten un paper de dinamitzadors i transmissors de coneixements per a la presa de decisions; es situen en un plànol tècnicament simètric i ideològicament igualitari. Aquesta manera de treballar comporta uns avantatges clars entre els quals destacarem :

- a. L'enriquiment mutu dels participants per les aportacions de tots.
- b. L'estímul a la solidaritat i a la responsabilitat.
- c. La millora en la qualitat del treball realitzat.
- d. L'acceleració en la formulació de plans.
- e. L'impuls a la dedicació a objectius comuns.

Segons ens explica una mestra implicada en el projecte des dels seus inicis : *"iniciar el procés de transformar l'escola va valer la pena des del principi. Quan l'escola s'obre i, en el nostre cas, arriba gent de la Universitat, joves estudiants, les primeres famílies... la il·lusió s'encomana. Recordo especialment l'experiència de somiar plegats, de compartir els somnis: somiar en veu alta, a vegades fa vergonya; atrevir-se a somiar i compartir-ho, trenca barreres "*.

En un principi es van organitzar en tres comissions : d'estudi, de famílies, de comunicació i imatge. Durant el curs 2003-2004 es va crear la comissió gestora, que en el present curs escolar s'integra dins el Consell Escolar del centre.

Aquestes comissions són mixtes i la formen els diferents membres de la comunitat educativa. Són les encarregades de tirar endavant els projectes que es van aprovant. Així, per exemple, la comissió d'estudi va proposar que la biblioteca i la sala d'informàtica restessin obertes després de l'horari escolar per fer activitats amb els alumnes i amb gent del barri. De seguida es va veure que tenia molt èxit. Aquestes activitats eren conduïdes per voluntaris formats per ex-alumnes i estudiants d'ESO de l'IES del barri.

Segons el testimoni d'una altra mestra : *" Tot plegat hem anat trobant una altra manera de treballar. És força corrent trobar més d'un adult a l'aula, a vegades fins i tot quatre adults. Ara col·laboren a les aules voluntaris, familiars o mestres en pràctiques. Això possibilita una altra manera de treballar, tot substituint les classes magistrals i facilitant l'atenció a la diversitat en el marc ordinari"*.

Algunes de les activitats que es realitzen a l'escola aprofitant la presència de voluntaris i de professionals en pràctiques són les que us detallem a continuació : lectures tutoritzades a P5 i cicle inicial de primària, grups interactius des d'Educació infantil fins a cicle superior, a l'hora d'esbarjo no cal que tothom surti al pati (es pot optar per anar a la biblioteca, informàtica), a les tardes l'escola resta oberta a fer activitats extraescolars per a nens i nenes i també per les famílies...

Els mestres de l'escola ens manifesten que estan contents de tot el que es va fent, però diuen : *"només anem fent camí. Encara no sabem com arribar a tothom perquè participi i es benefici d'allò que es va construint. Encara hem d'aprendre com fer la xarxa més tupida amb el barri a través d'objectius comuns, ens plantegem fusionar la comissió gestora amb el Consell Escolar... aquest any ho aconseguirem."*

Val a dir que durant els dies que va durar la meua presència a l'escola per parlar amb els mestres i amb els alumnes vaig poder copsar un ambient relaxat, unes relacions fluïdes entre mestres i alumnes, em vaig sentir acollida i atesa. Un s'adona que la filosofia d'aquest projecte ha anat impregnant a tots els membres de la comunitat educativa. Sovint entres a les aules i veus 2/3 persones interactuant amb els alumnes. Entres a la biblioteca i trobes alumnes i voluntaris treballant... , tot plegat dóna un clima diferent, de col.laboració mútua, l'escola és de tots els que es troben en ella en aquell moment.

Parlant amb l'Equip directiu del centre ens comenten el procés que han seguit: *“ la nostra escola procedeix de la fusió de dos CAEPs (Pins i Pirineus) i actualment es diu CEIP Tanit. Continuem sent un Centre d'atenció Educativa Preferent, donat que estem situats en un barri deprimat i amb una població amb un alt índex de risc social. En un principi teníem molts alumnes d'ètnia gitana, després van arribar els alumnes procedents del Marroc i últimament estem rebent força alumnes de Xina. La composició de les nostres aules és molt heterogènia. Estem acostumats a tenir molta diversitat. Les persones que venen a treballar al nostre centre ja saben a on van. El nostre projecte educatiu és molt específic, cal creure-se'l “.*

La pedagogia del centre es basa en tres pilars: escola inclusiva, currículum a l'alta i tractament de la diversitat de forma ordinària dins l'aula.

Respecten les necessitats educatives de tots els alumnes. Creuen que a ells la diversitat cultural els ha enriquit. Estan trobant fórmules per millorar la convivència dels alumnes, el treball cooperatiu.

Els recursos personals que tenen per atendre la diversitat: mestre d'EE, mestre d'aula d'acollida, mestres de suport, voluntaris, estudiants en pràctiques, familiars dels alumnes; els destinen a atendre els alumnes dins l'aula.

Durant les sessions de matemàtiques, llengua catalana i castellana i coneixement del medi sempre són dos persones a l'aula.

Els projectes que tenen engegats en aquests moments per atendre millor la diversitat cultural són : Els grups interactius (durant una sessió hi ha 4 persones atenent el grup i realitzant 4 activitats diferents, tots els alumnes passen per les 4 activitats en petit grup) que es realitzen al llarg de tota l'Educació infantil i l'etapa de primària; els reforços individuals de lectura per als alumnes de P5, i cicle inicial (aquests treball el fan alumnes voluntaris d'ESO de l'IES més proper al centre: Terra Roja); els tallers de plàstica a l'educació infantil; el treball per projectes i grups cooperatius a cicle mitjà i superior.

Durant aquest curs mestres i pares estan rebent un curs de formació de 15h organitzat per ICE de l'UAB sobre Competència social. Per les tardes hi ha classes de català per a les famílies que ho vulguin a càrrec d'una voluntària, també es donen classes d'informàtica per pares i alumnes organitzat per alguns pares voluntaris. Es fan també algunes xerrades per les famílies sobre temes diversos que els puguin interessar.

5.1.2. Entrevista a la mestra de l'aula d'acollida del CEIP Tanit

- 1- El Pla d'acollida a la diversitat del Centre, és útil ? Aspectes a millorar.
El Pla actual recull el que fem. Voldríem incloure alguns elements de l'entorn. Així, per exemple, la tasca dels serveis socials del barri. El paper de les famílies dins el centre també és un tema que el volem ressaltar en el nostre Pla. Pensem que estaria bé que persones immigrades que fa temps que estan aquí podessin ajudar i acollir les famílies nouvingudes.
- 2- Hi ha un programa d'activitats destinades a crear un clima de convivència favorable a la interculturalitat ?
Tenim un programa de competència social, però aquest programa parteix de la normalitat de tots els alumnes. Puntualment es fan algunes activitats destinades a tots els alumnes, per exemple la setmana de convivència cultural. També en les festes tradicionals intentem que estiguin presents totes les cultures i costums dels nostres alumnes. Les famílies ens ajuden quan fem festes a l'escola.
- 3- Teniu estipulat què cal fer quan arriba el primer dia al centre un alumne nouvingut? L'arribada dels alumnes nouvinguts és un fet que passa sovint. A l'escola es viu amb tranquil·litat. El primer que fem és conèixe'l per adaptar-nos a les condicions de cada alumne. Depèn del tarannà del nen-a, sovint la primera setmana estan força perduts. Els veiem una mica a l'expectativa.

Aula de 1r de CI de l'escola Tanit amb una voluntària de l'IES Terra Roja.

- 4- Com a mestra, què perceps en l'estat d'ànim d'un alumne nouvingut quan acaba d'arribar al centre ? Hi trobes diferències entre els alumnes marroquins i els xinesos? Hi ha alumnes que pateixen més i n'hi ha que no tant. Pels alumnes marroquins és més fàcil adaptar-se. Tot els hi és més proper. La dona àrab es vincula força a l'escola. La mare xinesa treballa tot el dia i no pot. Penso que les famílies marroquines vénen a viure i les famílies xineses a treballar. La llengua és una barrera per les famílies xineses. Participen poc de les festes. Les famílies marroquines són més participatives, sobretot les mares.
- 5- Quins aspectes destacaries durant els primers temps d'arribada al centre respecte dels alumnes marroquins ? i dels xinesos ?
A l'inici, quan ens van arribar els primers alumnes marroquins nois, vam tenir problemes de conducta a l'aula. Ara aquests han desaparegut. En general els alumnes xinesos són més disciplinats.
- 6- Com perceps la relació dels alumnes del grup classe vers els alumnes marroquins? I vers els xinesos ?
En les estones de joc solen barrejar-se força entre ells. En els jocs normatius, els xinesos són més respectuosos amb les normes, els marroquins i els alumnes d'aquí són més tramposos. A vegades els xinesos s'organitzen entre ells, fan una mica de guetto. Quan dominen la llengua i poden comunicar-se més, solen barrejar-se amb els altres.
- 7- Com es viu la diversitat en el centre educatiu? Ambient, actituds del professorat, actitud dels alumnes i les famílies.
Fa molts anys que tenim diversitat i per tant experiència en el tema. A nosaltres aquesta diversitat ens ha enriquit. A l'escola ha pujat el nivell dels alumnes. Estem contents amb els avenços. El clima de col.laboració entre els mestres i els alumnes és bo.

5.1.3. Entrevistes amb els alumnes del CEIP Tanit de 4t i 5è de Primària.

ENTREVISTA Nº 1 : Alumna de 13 anys procedent del Marroc (Tànger) i que actualment fa 5è curs de Primària. Va començar la seva escolarització a Santa Coloma de Gramenet al CEIP Tanit a 2n de CI. Fa 5 anys i mig que viu a Catalunya.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que et va cridar més l'atenció ?
Ho vaig veure tot diferent de Tànger. Em va sorprendre el col·legi, era molt diferent del que jo anava.
2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat? Quan vas arribar tu ?
Vam venir jo i els meus pares perquè aquí ja hi vivia la meva tieta i el meu tiet. Vam venir a treballar.

3. Per quins motius creus que vau marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?
El pare cosia roba amb un amic seu allà al Marroc. Vam venir per treballar aquí i millorar la nostra situació. Tinc 2 germans que ja han nascut aquí, un va a P4 i l'altre té 1 any.
4. En què treballen ara els teus pares ? En quina mesura hi col·labores ?
El pare treballa amb un taller de roba, la mare està a casa.
5. Quin record tens del teu primer dia en el centre educatiu ? Com et vas sentir ?
Em va costar. No entenien i no podia parlar amb ningú. Va haver alguns nens que en van molestar.
6. Quines impressions recordes de les primeres classes ? Què et van semblar els professors-es?
Em vaig sentir atesa pels professors. Em vaig anar adaptant a poc a poc als companys.
7. Vas trobar algun company-a de classe que et facilités la teva entrada al grup ?
Sí, una noia em va ajudar amb les feines de classe i també amb va facilitar contactar amb altres companys de classe.
8. Quins aspectes positius i negatius ha tingut la teva arribada a la ciutat ? i al centre?
Aquí m'hi trobo bé, enyoro el Marroc. La família i els amics, també les festes que allà es fan. M'agrada tornar a les vacances. Penso que m'agradaria estar al Marroc. A l'escola em costa seguir naturals i socials. Estudio, però a l'hora de l'examen em poso nerviosa i no m'enrecordo de les coses.
9. Has fet amics al centre ? Quina nacionalitat tenen ?
Tinc amics d'aquí i també del meu país. Amb les amigues del meu país em veig a casa meva o casa d'elles. A les amigues d'aquí les veig al cole i quedem per les festes d'aniversari.
10. T'has trobat amb companys-es que t'han creat problemes ? De quin tipus ?
Algunes noies es posen amb mi. Això em senta molt malament. Sé que puc buscar suport amb la mestra i ella m'ajuda.
11. Tens suport per poder fer els deures ? Fas alguna activitat extraescolar ? De quin tipus ?
La meva tieta m'ajuda a fer els deures. No faci cap activitat extraescolar , m'agrada anar a casa quant surto de l'escola. Faig els deures, jugo amb l'ordinador, veig una mica la tele o poso alguna pel·lícula de DVD (el tinc a la meva habitació).
12. Què fas els caps de setmana ?
Estic amb la família. Sortim a comprar i passejar. Anem a visitar algun familiar.
13. T'agradaria continuar estudiant ? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?
M'agradaria seguir estudiant. Voldria ser doctora.

En finalitzar l'entrevista li pregunto si segueix els preceptes de la seva religió. Em comenta que fa el Ramadan, però no tots els dies. Diu que el mocador se'l pensa posar el proper curs. Les noies se'l solen posar a partir dels 12 anys. Jo esperaré una mica més, em diu finalment.

ENTREVISTA Nº 2 : Alumna procedent de Xina de 13 anys actualment fa 5è curs de Primària. Va arribar a meitat de 3r curs de Primària a l'escola. Fa uns 3 anys que viu a Catalunya.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que va s arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?
L'escola la vaig trobar molt diferent. Santa Coloma em va agradar, la meva mare ja feia 6 anys que vivia aquí.
2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?
Primer va venir la mare, després va arribar el pare al cap de 2 anys i després els meus dos germans i jo. Tinc un germà de 18n anys i una germana de 17.
3. Per quins motius creus que vau marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?
El meu pare treballava les pedres, els donava formes. A la Xina va fer diners i a les hores va decidir venir cap a Catalunya.
4. En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura hi col·labores ?
La meva mare treballa en un taller cosint roba. El meu pare no treballa, està a casa. La meva germana gran treballa en un restaurant xinès.
5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?
M'avorria no entenia res i mirava el rellotge per veure com passava el temps de sortir.
6. Vas trobar algun company de classe que et facilités la teva entrada al grup ?
La meva millor amiga es diu Kataleline, és de l'Equador. Quan vaig arribar em va ajudar molt i ara també.
7. Quines impressions recordes de les primers classes ? Què et van semblar els professors-es ?
Al cap d'una setmana vaig començar a fer amigues i aleshores ja em vaig anar trobant millor a l'escola. Els mestres sento que l'ajuden molt, actualment faig les mateixes activitats que els altres. Tinc algunes hores de suport de català. A classe hi ha una companya de la Xina que fa mig any que ha arribat a Santa Coloma i jo l'ajudo tot el que puc. Penso, però, que està dos xinesos a la classe no va gaire bé. Jo vaig haver d'esforçar-me molt. No tenia a ningú que podés traduir-me les coses. Ara la meva companya em té a mi.
8. T'has trobat amb companys-es que t'han creat problemes ? De quin tipus ?

Alguna vegada algú m'ha insultat. No els faig cas.

9. Què fas els caps de setmana ?
Jugo amb amics i amigues xinesos, quedem a casa d'un o l'altre. També faig feines de casa, m'organitzo amb els meus germans.
10. T'agradaria continuar estudiant? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?
Sí, m'agradaria seguir estudiant. Voldria ser mestra.

ENTREVISTA Nº 3 : Alumne d' 11 anys procedent de Xina (Qingtian) fa 4t de Primària. Fa 4 anys que viu a Catalunya.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció?
Estic content d'estar aquí, em va agradar Santa Coloma. Un dia vaig anar a veure la Sagrada Família amb la meva mare i em va agradar molt.
2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a Santa Coloma ? Quan vas arribar tu ?
Primer va arribar el pare sol, després vam venir jo i la mare i al cap de 2 anys va arribar el meu germà. Quan vaig arribar em sentia una mica enyorat.
3. Per quins motius creus que vas marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?
Mai he parlat amb els meus pares del motiu de marxar. Allà teníem un taller de roba.
4. En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura tu hi col·labores ?
La mare està a casa. El pare té un taller de bolsos molt gran a Badalona.
5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?
Estava molt espantat. Recordo que la professora Anna (mestra d'EE) em va ajudar molt.
6. Quines impressions recordes dels primers dies de classe ? Què et van semblar els professors –es ?
Recordo que l' Anna (mestra EE) i la Isabel (tutora) em van ajudar molt al començament.
7. Quins aspectes positius i negatius ha tingut la teva arribada a la ciutat ? i al centre?
Ara m'agrada molt viure aquí. Abans volia viure a la Xina. He tornat un cop a veure els meus familiars. Ara hi estic molt bé a Santa Coloma, no vull viure a la Xina. M'agrada anar de vacances.
8. Has fet amics i amigues en el centre ? Quina nacionalitat tenen ?
Ara tinc amics catalans. M'hi trobo molt bé a l'escola. També tinc amics xinesos.
9. Tens algun suport per poder fer els deures ?
La mare m'ajuda, ella sap castellà.

10. Què fas els caps de setmana ?
Estic a casa, veig la tele o vaig a jugar a futbol amb els amics. Miro al televisió catalana i castellana.
11. T'agradaria continuar estudiant ? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?
M'agradaria ser futbolista.

ENTREVISTA Nº 4: Alumne de 10 anys procedent de Xina (Qingtian) fa 4t de Primària i només fa 1 any que és a Catalunya.

Per fer aquesta entrevista vaig comptar amb la col.laboració d'un company de classe que ja dominava el català i que també és d'origen xinès.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció ?
M'agrada està aquí. L'escola m'agrada. Quan vaig arribar no vaig sentir enyorança.
2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu?
Primer vam arribar jo i el meu pare. Després la meva mare i la meva germana petita que ara fa P4 a l'escola.
3. Per quins motiu creus que vau marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?
No sé el motiu. El pare treballava a la construcció i la mare estava a casa.
4. En què treballen els teus pares ara? En quina mesura tu també hi col·labores ?
El pare i la mare tenen un taller i fan roba.
5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?
No me'n recordo gaire, només sé que vaig jugar amb els companys al pati. Em va ajudar molt un company que ja feia 3 anys que estava a l'escola i que també era xinès.
6. Quines impressions recordes dels primers dies de classe ? i dels professors-es ?
Recordo a l'Armand que és el tutor de 3r que em va ajudar molt.
7. Quins aspectes positius i negatius ha tingut la teva arribada a la ciutat ? i al centre?
M'agrada més viure aquí, el clima és molt millor.
8. Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ?
Si he fet amics, però tots són xinesos com jo.
9. Tens algun suport per fer els deures ?
De moment no faig deures perquè encara tinc dificultats amb el català.
10. Què fas els caps de setmana?
Vaig a jugar al parc o vaig a comprar amb la mare. No veig la TV, perquè no tinc parabòlica.

11. Has pensat a què et vol dedicar professionalment en un futur ?
M'agradaria ser metge.

5.2. CEIP Wagner.

5.2.1. Característiques de l'escola Wagner

Centre situat al barri del Fondo de Santa Coloma que té 1 línia i que amb data de març de 2005 té 224 alumnes.

Els mateixos es defineixen com escola catalana, democràtica, plural multicultural i diversa. Treballen l'atenció a la diversitat, la tolerància, el tracte personalitzat a l'alumne i donen molta importància a l'acció tutorial. Tenen com a objectius desenvolupar activitats participatives, habilitats comunicatives entre els alumnes, comprendre les idees i les necessitats dels altres, fomentar els sentiments d'estima i d'amistat, el concepte d'un mateix i l'autoestima.

Compten amb un alt índex de diversitat cultural. En aquests moments tenen 13 alumnes procedents del Marroc, 27 de la Xina i 26 de diversos països de centreamèrica i sudamèrica; així hi ha 7 alumnes d'altres indrets i cultures.

Des de fa molts anys que acullen alumnes d'una gran diversitat cultural i lingüística. Disposen actualment d'una aula d'acollida que atén 27 alumnes. L'atenció a la diversitat és realitzada utilitzant diferents recursos personals i metodològics. La mestra de l'aula d'acollida no porta gaire temps en el centre educatiu, però disposa de formació i experiència. L'atenció dels nous alumnes es fa a l'aula d'acollida, però també dins la classe. Utilitzen els desdoblaments en les àrees de llengua catalana, castellana i l'anglesa. També fan servir els desdoblaments per fer biblioteca o bé informàtica. Per treballar les manualitats ho fan a través de tallers diversos que organitzen des de 1r fins a 6è. L'avaluació inicial dels alumnes nous la fa la mestra d'acollida juntament amb el tutor del grup.

Els alumnes marroquins porten temps en el nostre centre, només puntualment n'arriba algun de nouvingut. Actualment rebem molts alumnes xinesos. En el barri hi ha molt comerç i negocis d'aquests immigrants asiàtics. La permanència en el centre dels alumnes xinesos és molt variable. Hi ha alumnes que s'hi estan diversos cursos, però també n'hi ha que només es queden 1 trimestre. A Santa Coloma hi ha molta mobilitat a la població dels immigrants xinesos. En el barri del Fondo, comença a produir-se el fenomen de la saturació de comerç i negocis portats pels xinesos. Han de cercar nous mercats i marxar a d'altres poblacions catalanes o de la geografia d'Espanya.

Les famílies dels alumnes immigrants ens costa que col·laborin. Hi ha la barrera de la llengua i a més les famílies xineses treballen moltes hores i fins i tot ens trobem amb problemes perquè ens recullin els nens a les hores de sortida. N'hi alguns que se'n van sols a casa amb l'autorització dels pares.

Hem notat també, ens diuen, un canvi en les actituds de la població marroquí. Sembla que s'han tornat més exigents amb les qüestions relacionades amb el menjar i les festes que celebrem a l'escola. Sabem que hi ha un iman al barri i que les comunitats religioses influeixen en les posicions a vegades més tancades dels seus participants. En hem trobat amb alguna família que ens ha demanat que no donem cap tipus de carn als seus fills si no es tracta de carn "halal", és a dir sacrificada segons el ritual musulmà.

Aquest curs hem iniciat una experiència que ens ha resultat molt positiva. Durant el mes d'octubre vam celebrar una reunió amb totes les famílies dels alumnes de l'aula d'acollida, on amb l'ajuda dels traductors del CIAPE vam poder explicar a les famílies la nostra manera de treballar i aspectes de normativa escolar que ens semblaven importants. Ens van donar compte de la participació de les famílies i del seu interès per l'escolaritat dels seus fills.

Actualment i durant aquest curs escolar han revisat el seu Pla d'Acollida fet ja fa uns quants cursos escolars. Em comenten que la realitat del centre ha canviat molt aquests últimes 5 o 6 cursos i que van tenir la necessitat de poder adequar el Pla d'Acollida a les noves necessitats dels alumnes.

En la introducció del nou Pla podem llegir el testimoni d'una mestra que va tenir el primer alumne nouvingut a l'aula i per l'interès que crec que té us el detallaré a continuació :

"Quan vaig saber que a la classe de 5è de la qual jo era tutora, vindria un nen xinès, vaig pensar que ni jo ni els alumnes de la classe, ens en sortiríem. Però pensant quina seria la millor manera d'ajudar-lo a integrar-se i que els companys s'adaptessin a ell i ell als companys, vaig pensar :

- *Parla amb els alumnes sobre la vinguda del nen.*
- *Fer-los veure que no entendria res i que ni ells l'entendrien.*

Veien que no es situaven, vaig buscar un mapa del món perquè poguessin observar el lloc del que venia i la distància. Els vaig explicar que tot teníem que fer un gran esforç per ajudar-lo a ell i a mi; a ell perquè es sentís a gust i apreciat i a mi, perquè tindria que ajudar-lo molt.

El dia que Li va venir a l'escola amb els seus pares, vaig aprofitar per ensenyar-li l'escola ((estava molt nerviós i em va voler donar la mà). Quan vam arribar a l'aula, els companys van donar mostres d'alegria. Li vaig explicar amb gestos i paraules que aquella seria la seva classe i li vaig presentar als companys un per un.

Una altra vegada al despatx, vaig apuntar en un paper el material que tenien que comprar, veient que no entenien res, vaig anar a buscar el material i els hi vaig mostrar.

Aquell mateix dia, per la tarda, aprofitant que en Li no vindria fins l'endemà, a l'aula vam preparar entre tots un material per a ell (dibuixos d'objectes de l'aula amb el nom).

L'endemà el matí, abans de l'arribada dels alumnes, vaig buscar a la biblioteca enciclopèdies on es parlés de la Xina, perquè ell i tots veiessin fotos d'aquell país.

Així ho vaig fer , i amb gestos li vaig preguntar d'on venia. Quan va veure fotos que li recordaven el lloc d'on era, ho va senyalar amb el dit i jo vaig llegir el nom, i en el mapa d'Àsia vam buscar-lo, ell va ajudar.

Seguidament ens vam posar a treballar. Cada nen es va presentar: hola, jo em dic...

Al final del matí i després de que cadascú fer un dibuix d'ell mateix amb el nom, li vam donar; en Li ja mostrava estar una mica integrat.

Per la tarda tocava socials, tots van fer la feina prevista, i jo i en Li ens vam dedicar a veure els dibuixos fets per els nens, que els reconegués i repetís el nom. A partir d'aquest material vam començar a treballar les vocals, les consonants, la unió de lletres...

Durant la primera setmana i a l'hora de llengua es va insistir molt en aquesta feina, però ampliant el vocabulari amb uns cartrons que jo tenia fets (uns 200), amb un dibuix i la lletra. Procurava buscar paraules simples i que ell tingués al seu abast com : sabata, papa, mama, gos, gat ...

És important assenyalar que sempre hi vaig seure companys que poguessin ajudar-lo i que si en algun moment ell tenia algun dubte, pogués preguntar.

A l'àrea de matemàtiques pràcticament no hi havia problemes. He de dir que presentava un bon nivell i que quan s'explicava un nou concepte, ell es fixava molt en l'explicació de la pissarra i ho feia bé. A plàstica, música i Educació física tampoc tenia cap tipus de problema.

... Així, poc a poc, amb l'ajut dels seus companys i amb la implicació de tots els mestres, vam aconseguir que en Li aprengués força. Aquest treball ens va donar peu a plantejar-nos tot el claustre, una dinàmica de treball , que implicava reunions, el.laboració de materials i recerca d'informació diversa, que ens ajudes a tots a rebre d'una forma coherent a tots els alumnes nouvinguts que arribessin a l'escola."

Entrada de l'escola Wagner . Foto realitzada per Carme Torrents (maig 2005)

5.2.2. Entrevista amb la mestra de l'Aula d'Acollida

1. El Pla d'Acollida a la diversitat del centre, és útil ? Aspectes que caldria millorar.
És útil. És un centre que fa anys que tenen alumnat nouvingut. Hi ha una situació de bagatge amb els mestres i alumnes a acceptar la diversitat i el degoteig constant d'alumnes.

2. Quins recursos té el centre per l'acollida dels alumnes nouvinguts ? Quins hauria de tenir per tal de poder-la fer millor ?

Actualment en haver Aula d'acollida s'està comprant molts llibres i materials. S'està creant un fons de recursos. L'aula funciona com un centre de recursos pedagògics.

El servei de traducció és molt lent, a vegades l'espera és d'un o dos mesos, les entrevistes amb les famílies no es poden fer en el moment que volem. Penso que els alumnes haurien d'arribar al centre amb un informe on es recollissin les dades més significatives. La 1ª entrevista de la família en el centre hauria de ser sempre amb traductor. Cal vetllar pel procés d'acollida inicial abans d'arribar al centre educatiu. Caldria un servei d'acompanyament de la família al centre educatiu, un assessorament familiar. A vegades el tema de la llengua produeix malentesos amb la família i amb l'alumne. Valorem molt positivament la reunió de pares d'alumnes de l'aula d'acollida que van tenir el primer trimestre. Tant nosaltres com els famílies, tots vam quedar molt contents.

3. Hi ha una programació d'activitats destinades a crear un clima de convivència favorable a la interculturalitat ?

Quan celebrem les festes tradicionals catalanes intentem sempre lligar-les a les altres cultures. De manera transversal si que es treballa. Per exemple per carnestoltes vam treballar danses d'arreu del món, vam fer una dansa xilena, una xinesa, un de marroquina i una catalana. Nens i mares ens van ajudar. Les famílies i els nens i nenes van col·laborar amb l'ornamentació de l'escola, van portar objectes representatius de la seva cultura.

Els pares autòctons van entrar en conflicte en aquesta celebració. Va haver dificultats per que podessin entendre que en la dansa marroquina les nenes es posessin un mocador al cap o pel fet de fer una dansa d'origen xinès. El tema es va acabar bé, però va haver d'intervenir l'AMA i es va haver de parlar amb alguns pares.

4. Teniu estipulat què cal fer quan arriba el primer dia al centre un alumne nouvingut ?

El primer dia la mestra d'aula d'acollida li fa la rebuda. Un nena de la seva cultura li fa un suport durant alguns dies al seu grup classe.

S'anomena un company tutor (d'una cultura diferent a la seva). La majoria de nens de l'escola ja estan acostumats a fer de tutors acollidors. Els ajuden molt.

El 2n dia d'arribada del nen-a la mestra d'aula d'acollida li passa unes proves d'avaluació inicial. Després s'incorpora al seu grup. Hem vist que tenir nens de la mateixa cultura a l'aula facilita la integració a l'escola. Es pretén sobretot que els alumnes estiguin relaxats.

5. Com a mestra, què perceps en l'estat d'ànim d'un alumne nouvingut quan acaba d'arribar al centre ? Hi trobes diferències entre els alumnes marroquins i els xinesos ? Els primers dies angoixa i por. Però també depèn de l'alumne, n'hi ha que s'espavilen ràpid. Depèn del caràcter que tingui i del que la seva família els hagi explicat. S'adonen de les dificultats quan ja porten un temps a l'escola i veuen que és difícil aprendre al llengua. Sobretot això passa als alumnes de cicle superior.

En els xinesos els hi surt més tard l'angoixa. Amb aquesta comunitat tenim dificultats per accedir als seus sentiments. Són els que ho passen més malament. Tenen més dificultats que d'altres amb la nostra llengua i les diferències culturals són més grans. Nosaltres gesticulem i toquem molt a la gent, això als xinesos els atabala. Tot el procés d'integració és més lent amb els xinesos. Ens trobem que molts alumnes al cap de força temps d'estar a l'escola, un dia sense més ni més, es posen a plorar a la classe i no poden parar. Quan això passa, podem treballar com se senten i els podem ajudar més.

6. Com perceps la relació dels alumnes del grup classe vers els alumnes marroquins ? i vers els xinesos ?

En el joc hi ha força entesa. Entre xinesos i marroquins a vegades hi ha rivalitat. A través del joc fan molts bromes, això facilita l'entesa. Els alumnes xinesos són més competitius.

7. Quin itinerari teniu pensat que faci un alumne des de que arriba al centre fins que pot incorporar-se al grup-classe tot seguint les activitats pròpies de l'horari de la resta d'alumnes ?

L'atenció a l'aula d'acollida es fa per nivells educatius, s'intenta preservar l'horari de l'aula ordinària, així també els interessos dels alumnes són semblants. Un cop dins l'aula d'acollida es fan diferents nivells d'aprenentatge segons el domini de la llengua que tenen. Es prioritza l'atenció a cicle inicial (lectoescriptura) i el curs de 6è (pas a la secundària)

8. Han aparegut conflictes entre alumnes amb motiu de les diferències culturals ?

Conflictes greus de xenofòbia no n'hi ha al centre. Els nens no tenen tendència a insultar-se per motiu de cultura. Hi ha certa rivalitat entre xinesos i marroquins.

9. Com es viu la diversitat en el centre educatiu ? Ambient, actituds del professorat, actitud dels alumnes i famílies ?

Hi ha mestres que els costa més que d'altres. En general s'està acceptant força bé el fet de la diversitat cultural. Podem dir que costa treballar a l'aula amb 25 alumnes tant diferents entre si.

10. Què és el que aporta de positiu i negatiu la diversitat cultural a l'escola ?

Hi ha tendència a parlar més d'allò negatiu que del que és positiu. A les tutores els produeix angoixa el degoteig constant de nouvinguts. Jo penso que la diversitat cultural ens aporta molta riquesa i que ens fa aprendre molt. Possibilita l'apropament de les cultures, podem adonar-nos de les coses que tenim en comú. Per exemple m'he trobat amb alumnes musulmans que han trobat semblances entre el seu ramadà i la nostra quaresma. Crec que som diferents, però no desiguals.

11. Què es pot fer per millorar l'atenció educativa i personal dels alumnes arribats d'altres cultures ?

Ens cal un canvi de xip. És tracte d'un fenomen social no només escolar. Hem de pensar que són persones, que no venen a fer turisme. Tenen situacions difícils i tothom té dret a buscar-se la vida. Manca coneixement.

5.2.3 Entrevista a una tutora de C. Superior del CEIP Wagner.

La tutora de 5è curs també ha volgut col·laborar aportant la seva opinió personal i la seva experiència com a mestra que a més de treballar al barri del Fondo, també hi viu.

Va néixer a Santa Coloma i sempre ha viscut al barri. Filla de pares immigrants, va poder estudiar dues carreres universitàries (Magisteri i Antropologia) i actualment és el primer curs que treballa a prop de casa seva.

Quan va arribar a l'escola va poder ser la tutora del grup de 5è curs. El mes de setembre del 2004, el grup estava format per 17 alumnes i ja hi havia un gruix important d'estrangers. Durant el curs s'han incorporat alumnes al grup i fins i tot alguns d'ells ja han marxat. La tutora comenta que hi ha molta mobilitat d'alumnes xinesos. Alguns s'estan just uns mesos i al cap de poc n'arriben uns altres, els quals també és possible que s'estiguin només un temps breu.

Actualment (maig 2005) el grup té 21 alumnes. La procedència és diversa: 8 autòctons, 4 de Xina, 2 del Pakistan, 3 del Marroc, 1 de Polònia, 1 d'Equador, 1 de Cuba i un de Colòmbia. Si sumem el nombre d'alumnes estrangers, observarem que n'hi ha en total 13. Això suposa que el percentatge d'alumnes estrangers a l'aula de 5è és de 61.9%.

La tutora diu està esgotada a aquestes alçades de curs, ja que contínuament s'ha d'anar adaptant a les necessitats d'un grup canviant d'alumnes. Evidentment li preocupa força el poder atendre degudament totes i cadascuna de les necessitats dels seus alumnes. A més comenta que les famílies dels alumnes autòctons, tampoc faciliten gaire la seva tasca. Són molt exigents amb els mestres i tenen una actitud de sobreprotecció malentesa cap als seus fills.

Observa també un fet important, les famílies que són d'aquí, durant aquests 2 darrers cursos estan canviant els seus fills d'escola. Aquest fet fa que quedin vacants lliures, que alhora s'ocupen amb alumnes nous. Cada cop les aules són més diverses i hi ha menys alumnes autòctons. Les dinàmiques grupals són complexes. La tutora explica que hi ha alumnes autòctons que s'han anat quedant sense els seus amics i que han tingut que coniar o fins i tot fer-se amics d'altres alumnes, amb els que no tenen tantes coses en comú. Afegeix que durant els primers temps d'arribada, els alumnes procedents de països de llengües no-romàniques, tenen moltes dificultats de comunicació. Això i el volum cada vegada més gran d'alumnes de les diferents comunitats, fa que els d'un mateix origen s'agrupin entre si. Per exemple, l'escola Wagner té molts alumnes xinesos i aquest tendeixen a fer pinya entre sí.

Els alumnes marroquins, i sobretot els nens, solen jugar més amb la resta d'alumnes; ja que la pràctica de l'esport (el futbol) els dóna l' oportunitat de poder compartir joc amb diferents alumnes.

Els alumnes de centro i sudamèrica, mantenen més contacte amb els alumnes d'aquí. La mestra tutora comenta que en el grup de 5è hi ha un alumne marroquí que destaca com a líder positiu. És un noi estudiós, amb bona competència lingüística i que té unes bones habilitats socials. Això fa que aglutini força el grup i que el respecte del grup vers els marroquins sigui positiu.

La tutora, comenta, que gairebé té actualment més problemes amb els alumnes autòctons que amb els estrangers. Poder excepcionalment hi ha algun estranger que per causes socioambientals manifesta alguns problemes de conducta, però això és un fet aïllat.

La mestra es mostra angoixada i preocupada per mantenir una bona dinàmica a l'aula i sobretot per poder atendre tanta varietat de nivells i necessitats dels alumnes.

Parlant amb ella sobre el canvi que ha sofert el barri del Fondo durant els últims 6/7 anys, em comenta que com a veïna està molt sorpresa de la transformació que ha tingut. Explica que hi ha moltes botigues de "tota la vida" que han tancat i que tot seguit, els àrabs o els xinesos instal·lats al barri han obert una altra vegada, amb nous negocis.

Ella diu que molt veïns del barri que fa temps que hi són, i que alhora també van ser immigrants en els anys 60 i 70, tenen la sensació de que des que han arribat els nous immigrants internacionals al barri; els estan fent fora a ells.

Els carrers han canviat de fesomia. Els comerços en molts dels carrers del barri del Fondo són tots del xinesos o bé dels marroquins. Els comerços dels immigrants no segueixen els horaris comercials i obren moltes més hores i fins i tot en dies festius. Aquest fet comenta que preocupa a la resta de comerciants del barri.

Hi ha de moment bona convivència, l'ajuntament està potenciant molt les mediacions veïnals, quan hi ha conflictes. Però , comenta, que també hi ha un sentiment de sentir-se desubicats. L'entorn físic i les persones del barri han canviat molt i amb poc temps.

Aquesta mestra tutora, explica que les comunitats diferents que viuen en el barri, viuen de forma aïllada. Últimament hi ha negocis i comerços que són exclusivament per les persones immigrants. La comunitat xinesa, ja que té un pes econòmic i una presència important al barri; ha començat a obrir comerços i serveis adreçats únicament a ells.

Creu que hi ha respecte entre les diferents comunitats, però que ella es sent una mica estrangera en el seu barri de sempre.

5.2.4 Entrevistes amb alumnes nouvinguts de l'Escola Wagner.

ENTREVISTA N° 1 : Alumne procedent del Marroc (Tànger) té 11 anys i fa 5è curs de primària, va arribar a Catalunya fa 2 anys.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Em van agradar les botigues i els pisos. No em va semblar tant diferent de Tànger.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

El pare va venir primer, a Santa Coloma ja hi vivien uns tiets. Després vam venir la mare, jo i els meus dos germans. Els meus pares entenen el castellà, el pare el parla millor. La mare sap francès. Entre nosaltres parlem marroquí.

3. Per quins motius creus que vas marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?

Aquí hi teníem família, els germans del pare i la mare estan a Catalunya. També tinc dos tiets a Bilbao. El pare treballava a un restaurant.

4. En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura hi col·labores ?

El pare en un restaurant. Ara té també un taller i diu que vol canviar de feina. No sé què fa en el taller. La mare no treballa.

5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?

Tinc molts amics al cole. El 2n dia d'arribar ja vaig trobar algú amb qui poder parlar. Jo conec molta gent al carrer : dependents dels comerços del barri, amics del meu pare...; parlo molt amb tothom.

6. Quins aspectes positius i negatius ha tingut la teva arribada a la ciutat ? i al centre ?
M'agrada viure aquí. Els meus avis i altres tiets i cosins viuen al Marroc. A les vacances d'estiu anem a Tànger. Aquest any hi tenim dos casaments. Al centre m'hi trobo bé. També estic molt content de poder veure els partits del Barça, m'agrada molt el futbol.

7. Quins horari fas d'activitats al centre educatiu ?

Estic sempre a l'aula menys durant 1h al dia que estic a l'aula d'acollida amb la Montse. Entén força tot el que s'explica a la classe. Sóc el graciós del grup. A vegades em crida l'atenció la mestra.

8. Tens algun suport per fer els deures?

La mare m'ajuda i jo ajudo al meu germà que fa 2n.

9. Què fas el cap de setmana?

Vaig al parc, veig els amics, miro la TV, faig els deures i vaig de compres amb la meua mare.

10. T'agradaria continuar estudiant? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?

M'agradaria ser futbolista. Crec que el meu pare em deixarà fer l'ESO.

En finalitzar l'entrevista li comento si segueix les tradicions religioses del seu país. Em diu que sí, aquest any ja ha fet el ramadà i cada dia fa les oracions.

ENTREVISTA N°2 : Alumne de 10 anys procedent de la Xina (Qintiang), fa tres anys i mig que va arribar a Catalunya. Actualment fa 5è curs de primària.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

No ho vaig trobar gaire diferent. Em van sorprendre les lletres dels cartells que hi ha per la ciutat.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Primer va arribar el meu pare i després jo i la meua mare. Tinc una germana que ara té uns 4 mesos. El pare ja fa uns 6 ó 7 anys que està a Santa Coloma.

3. Per quins motius creus que vau marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?

El pare treballava en la construcció i la mare no treballava. No sé els motius de perquè van decidir marxar de la Xina.

4. En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura hi col·labores ?

El pare treballa en un restaurant de Barcelona (a Navas). Durant un temps la mare va treballar en un taller de confecció. La meua germaneta està a la Xina, la cuiden els avis. A mi m'agradaria que estigués aquí amb mi.

5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?

Quan vaig arribar a la classe hi havia dos nois xinesos i em van ajudar. Durant un temps feia classes de xinès el dissabte al barri . Aquest any no les faig.

6. Quins horari fas d'activitats al centre educatiu ?

Vaig cada dia 1h amb la Montse a l'aula d'acollida. Després estic sempre a la classe amb d'altres mestres.

7. Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ?

Tinc amics que parlen català : l'Alfonso. També en tinc que són del meu país : l' Abdul i l' Ibrahim.

8. Qui t'ajuda a fer els deures ?

La mare m'ajuda en mates, no pot ajudar-me en les altres coses perquè no sap ni català ni castellà.

9. Què fas els caps de setmana ?

Surto a jugar (amb el pare, vaig al cibercafé xinès, a casa... també vaig al restaurant del pare)

El pare viu a un pis que està sobre del restaurant i els dijous que és el seu dia de festa ve a Santa Coloma i està amb la mare i amb mi.

11. T'agradaria seguir estudiant ? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?
M'agradaria fer de traductor. Estudiar idiomes.

ENTREVISTA N°3 : Alumne xinès (Qintiang), té 11 anys i fa 5è de primària. Va arribar el setembre del 2004.

Per fer aquesta entrevista tinc el suport d'un company de grup d'origen xinès, que fa temps que està a Catalunya i que domina ja el català

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció ?
No sabia com seria, tenia una mica de por. Quan he estat més temps he vist que tot anava bé. Em va sorprendre molt l'edifici de l'escola.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?
La mare va arribar primer a Sta. Coloma estava treballant en un taller de confecció. Després vaig arribar jo amb la meva tieta. Els meus pares estan divorciats.

3. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?
Vaig trobar un amic que de seguida em va ajudar (l'Alfonso) i després el Jianyu sempre m'ajuda a traduir les coses quan no les entenc.

4. Quins horari fas d'activitats al centre educatiu ?
Vaig cada dia 1h amb la Montse a l'aula d'acollida. Després estic sempre a la classe amb d'altres mestres.

5. Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ?
El meu germà petit juga a pilota amb altres nens i jo vaig amb ell a jugar. La majoria d'amics són xinesos, també n'hi ha algun d'aquí.

6. Qui t'ajuda a fer deures ? No en tinc encara. No sé prou català.

7. T'agradaria seguir estudiant? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?
M'agradaria fer l'ESO. Tinc molta afecció per la papiroflexia i m'agradaria ser mestre i poder ensenyar-la a d'altres persones.

ENTREVISTA N°4 : Alumna d'11 anys procedent de Xina (Wanzhou), fa 5è de primària i va arribar a Catalunya el setembre de 2004.

Per fer aquesta entrevista he tingut l'ajuda d'un company de classe d'origen xinès i que porta temps a l'escola i domina el català.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Tenia molta curiositat per saber com era Espanya, vaig venir contenta. Estic bé a Santa Coloma, m'agrada.

2.Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Vaig arribar amb la meva mare i la meva germana gran. El meu pare està en un altre país fa uns 7 ó 8 anys. No m'enrecordo de quin país és. El vaig veure per última vegada quan jo tenia 6 anys i des de aleshores no l'he vist més.

3.Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?

Quan vaig arribar em va ajudar una noia xinesa que estava a la classe, ara ja ha marxat perquè la seva mare ha obert una botiga de roba en una altra ciutat.

4.Quins horari fas d'activitats al centre educatiu ?

Estic a l'aula d'acollida amb la Montse durant 1h cada dia. La resta de temps estic a classe amb la resta de companys.

5. Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ?

Tinc uns vens que tenen 2 fills i són amics de la meva família, són espanyols amb ells jugo força. Al cole tinc amics i amigues xinesos, també algun de català. Els caps de setmana jugo amb unes amigues xineses a la plaça.

6. Qui t'ajuda a fer deures ? No en tinc encara. No sé prou català.

7. T'agradaria seguir estudiant? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?

Faré l'ESO a l'institut. Vull ser mestra, però la meva mare em diu que sigui policia.

5.3. IES Torrent de les Bruixes

5.3.1. Descripció del centre educatiu.

Situat a la zona educativa B de Santa Coloma de Gramenet al barri de Riera Alta. Actualment té 3 línies i compte amb una població d'ESO de 299 alumnes.

És un centre educatiu amb un alt índex de diversitat cultural (22.07 %). Disposen d'un TAE que acull alumnes del mateix centre i d'altres situats a prop (IES Numància, IES Can Peixauet, IES La Bastida). Hi ha dos professores i atenen un total 18 alumnes de diferents procedències culturals (xinesos, pakistanesos i marroquins).Donat que hi ha alumnes de diferents nivells de català, ja que han arribat en diferents moments del curs, fan dos subgrups i cadascun d'ells els atén una de les professores. Resten en el TAE 20 h setmanals (tots els matins 4h) i el que queda d'horari el fan en els seus respectius instituts. Les professores comenten que el que és més important pels alumnes és l'establiment de la interacció entre ells i el professor. Des de molt aviat fan encàrrecs o corregeixen els treballs dels companys i els seus propis. En l'observació realitzada el mes de febrer del 2005 veiem com els alumnes àrabs tenen força fluïdesa verbal, mentre que als alumnes xinesos els costa força expressar-se oralment i construir adequadament les frases. Un dels aspectes que més els costa és conjugar els verbs i adequar l'article

masculí o femení als noms. Comenten que les noies a classe són més disciplinades i tenen molt interès en aprendre. Es troben més dificultats de conducta amb alguns nois tant àrabs com xinesos.

El centre també té una aula d'acollida a càrrec d'un professor. Aquesta aula funciona en el centre com a aula de transició. Quan els alumnes han passat 1 any al TAE aleshores van a l'aula d'acollida. En aquests moments hi ha 10 alumnes (9 xinesos i 1 pakistanès). Dins el grup hi ha, però, dos nivells ja que els alumnes s'hi van incorporant durant el curs segons la data en què van arribar al centre. Utilitzen un llibre del Llindar 1 i Llindar 2 de la Dolors Badia i de l'editorial Àlvar. Els alumnes del llindar 2 tenen un nivell força bo de comprensió. Manifesten més dificultats en l'expressió oral ja que molts tenen vergonya de no fer-ho prou bé. Amb suport visual els resulta més fàcil expressar-se oralment. Els alumnes d'aquest nivell passen 5h setmanals a l'aula d'acollida i la resta de l'horari el fan a l'aula ordinària. El professor em comenta que els alumnes xinesos tenen força dificultats en la pronunciació de la r i en dir les consonants dentals (t/d). Els costa utilitzar adequadament les preposicions, els articles, el gènere de les paraules i la conjugació dels verbs.

5.3.2. Entrevista a les dues professores del TAE .

Entrevista nº 1

1.El Pla d'Acollida a la diversitat del Centre, és útil? Aspectes que caldria millorar.

En aquests moments estem fent un a revisió del Pla d'acollida, nosaltres evidentment hi participem. Nosaltres tenim una sèrie de taques dins del Pla. Fem les proves d'avaluació inicial dels alumnes incidim en matemàtiques i llengua. L'acollida de la família el fa el professional del LIC juntament amb la mediadora-traductora en funció de la llengua de l'alumne-a. Nosaltres fem l'acollida de l'alumne. Els companys de la mateixa comunitat cultural participen també en aquest procés. Cada alumne té les seves estratègies per poder-se integrar poc a poc al grup. Nosaltres des del TAE participem de totes les activitats del centre educatiu.

2.Com professora, què perceps en l'estat d'ànim d'un alumne nouvingut quan acaba d'arribar al centre ? Hi trobes diferències entre marroquins i xinesos ?

Alguns els veiem tristos, però de seguida reaccionen. Intentem que s'ho passin bé. Fem activitats que facilitin la seva integració al grup. En general a nivell emocional els veiem bé. Tenim molt en compte aquesta part en l'atenció dels alumnes. Es van acostumant al contacte físic de professors i alumnes i això els va calmant.

3.Què és el que et preocupa d'aquest nou alumne ?

Aquest curs hem observat problemes d'absentisme. Els xinesos, alguns d'ells solen fer faltes sense justificar. Tenen unes circumstàncies personals difícils. Acaben d'arribar de la Xina amb 14 ó 15 anys, els pares treballen moltes hores. Hem detectat que molts dels alumnes surten de casa, però de camí a l'IES es paren en els cibercafès (són propietat de xinesos) i allà passen el matí. Tenim aquest problema amb els alumnes de 2n cicle d'ESO, ja que per ells no hi ha transport escolar específic. Han de pujar sols fins l'IES en transport públic o caminant. Aquest absentisme escolar, pot acabar sent un problema greu. Són nens que tenen les famílies treballant i no els poden controlar. Prefereixen jugar

a bàsquet o anar als cibercafès , abans d'anar al centre educatiu. Estant en situació de risc social. Pesem que l'escolarització és per aquest alumnes l'únic camí per poder tenir una oportunitat diferent de canvi d'integració social.

4.Quins aspectes destacaries durant els primers temps d'arribada al centre educatiu respecte dels alumnes marroquins ? i dels xinesos ?

Als marroquins els hi resulta més fàcil aprendre la nostra llengua. Els xinesos són més metòdics, a matemàtiques mostren un bon nivell. Pel que fa als hàbits de treball, ens trobem que les noies marroquines són molt bones estudiants, els alumnes xinesos també solen mostrar bons hàbits.

5.Com perceps la relació entre ells ?

Solen tenir una relació bona entre ells. Poder es relacionen més entre els d'una mateixa cultura.

6.Han aparegut alguns conflictes entre els alumnes amb motiu de les diferències culturals ?

Conflictes importants de convivència cultural no n'hi ha.

7. Com es viu la diversitat en el centre educatiu ?

Pels professors és un problema acceptar el repte de la diversitat a les aules. Acollir aquests alumnes és una dificultat afegida a les moltes que ja tenim. S'ha de canviar la manera de fer la classe. El curs passat vam tenir un boom en l'arribada d'alumnes, sobretot de xinesos.

8.Què es pot fer per millorar l'atenció educativa i personal dels alumnes arribats d'altres cultures ?

De cara els propers cursos l'administració vol eliminar els TAE i anar augmentant les aules d'acollida. Segons quins alumnes considero que aquesta mesura és un pas enrera, per exemple pels alumnes de procedència xinesa. Hi ha una diferència cultural molt àmplia entre ells i nosaltres. Penso que seria molt positiu tenir 3 aules d'acollida en els IES. Una d'iniciació, una altra de transició i una pels alumnes de llengües romàniques. El sistema de TAE és bo pel primer any d'arribada al país. El fet de tenir un referent únic en el tutor d'acollida els beneficia molt.

Entrevista nº2

1.Com a professora que perceps de l'estat d'ànim dels alumnes nouvinguts quan acaben d'arribar al centre ? Hi trobes diferències entre els alumnes marroquins i els xinesos ?
Desconcertats, desmotivats, tristos en general. Els canvis es veuen aviat. És un grup força compactat, hi ha molts alumnes xinesos. L'edat també és un factor important. Els que en tenen 12 s'adapten més fàcilment dels que en tenen 15 ó 16.

2.Què és el que et preocupa més d'aquests alumnes ?

Els alumnes que tenen problemes d'aprenentatge, poca escolarització o bé problemes cognitius o de tot una mica. Aquests alumnes tenen poques possibilitats d'adaptar-se. També em preocupa les dificultats dels alumnes xinesos per accedir als estudis superiors, sobretot per la dificultat lingüística. Quan ens arriben alumnes de 15/16 anys tenim moltes dificultats per motivar-los, ja que és força difícil que puguin treure's el graduat en ESO.

3. Quins aspectes destacaries dels alumnes marroquins i xinesos quan arriben al centre ? Els xinesos són força racistes amb els àrabs. Hi ha problemes entre les dues comunitats al barri del Fondo, això a vegades també arriba a l'IES. En alguns conflictes que hem tingut entre marroquins i xinesos hem hagut de demanar la intervenció dels mediadors-traductors de xinès i àrab al CIAPE.

4. Es relacionen alumnes de procedències cultural diverses ? Ara a l'aula tenim una alumna xinesa i una altra de pakistanesa que s'han fet molt costat entre elles. Seuen juntes i van a tot arreu plegades. Es veu que la dificultat crea punts d'unió.

5. Com es viu la diversitat al centre educatiu ? Què es pot millorar en l'atenció educativa i personal dels alumnes ?

El tema de la diversitat cultural es complexa. Hi ha moltes posicions entre els professors-es del centre. S'ha de fer un canvi d'actituds per part de professors i alumnes. Crec que les aules d'acollida per 1 curs escolar són una utopia. Els xinesos necessiten un parell de cursos per poder iniciar-se en un grup ordinari.

5.3.3 .Entrevista als alumnes del centre Torrent de les Bruixes.

ENTREVISTA N°1: Alumna xinesa de 13 anys d'edat procedent de la ciutat de Qingtiang, fa 1r d'ESO. Va arribar a Catalunya el novembre del 2001.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?
Quan vaig arribar ho vaig veure tot molt estrany, estava nerviosa. La ciutat em va agradar.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?
Primer va venir la mare amb unes amigues i la seva germana petita. Jo vaig quedar-me amb els avis materns, aleshores tenia 3 mesos. Al cap de 3 anys va venir el pare cap aquí. Quan jo tenia uns 9/10 anys va anar la mare a buscar-me a la Xina, perquè havia tingut una altra filla i la volia presentar a la família.
Ara tinc 2 germans més. El més petit té 1 any.

3. Per quins motius creus que vau marxar del vostre país ? En què treballaven els teus pares ?
El pare treballava de conductor d'autobús i la mare aprenia a cosir.
No sé perquè van decidir marxar.

4. En què treballen els teus pares ara ?
Els dos treballen en un taller de confecció. Ara volen muntar una botiga de roba.

5. Quin record tens del teu primer dia d'arribada al centre ?

Vaig anar a l'escola Ausias March. El primer dia estava molt nerviosa. Era la única xinesa que hi havia a classe. Vaig començar a 3r de primària el gener del 2002. Al finals de 3r curs ja entenia força. Va trobar difícil adaptar-se. Les professores la van tractar molt bé i les amigues també. Una companya de classe la va ajudar força.

6. Actualment com et trobes al centre ?

Ara m'hi trobo molt bé a l'IES. Tinc amigues xineses i també d'aquí. Conservo amigues de l'escola Ausias.

7. Què trobes a faltar de la teva estada al centre ?

Trobo a faltar la meva família de Xina i també els meus amics. El mes d'octubre passat vaig tornar al meu país, el meu avi estava molt malalt i es va morir.

8. T'has trobat amb companys-es que t'han creat problemes ?

A l'escola hi havia unes noies que hem deien que no sabia fer res. Ara a l'IES no m'he trobat en cap problema.

9. Tens ajut per fer els deures ?

Els faig jo sola.

10. Què fas els caps de setmana ?

Estudio, faig deures, m'agrada fer chats amb els meus amics xinesos. Però ara tinc problemes perquè en el cibercafé no hem deixen fer-ho perquè no tinc 16 anys. Surto amb els amics i amigues. Quan s'han de fer gestions de feina ajudo a la meva família i faig de traductora.

12. Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?

M'agradaria treballar en un despatx i també fer de traductora.

ENTREVISTA N°2 : Alumna procedent del Marroc (Barkan) de 12 anys d'edat fa 2 anys que va arribar a Catalunya, fa 1r d'ESO.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Primer vaig viure uns 10 mesos a Badalona i vaig anar a una escola d'allà. Només vaig anar uns mesos ja que faltava poc per acabar el curs de 5è. Després vaig començar el 6è curs al Salvat Papasseit i ara estic fent 1r d'ESO a l'IES. Quan vaig arribar ho vaig trobar molt diferent, jo vivia en un poble. Em va agradar.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Primer va venir el meu germà gran a buscar feina i després tota la família menys una germana que tinc que viu a França.

3. Per quins motius creus que vas marxar del vostre país? En què treballaven allà els teus pares ?

El pare treballava de paleta al Marroc, suposo que volia millorar. De moment, però, no té feina. Ara només treballa el meu germà gran. Tinc un germà una mica més gran que jo que encara està al Marroc amb els avis.

4. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?

Vaig pensar que no l'aprendria mai el català i que seria molt més difícil que el francès. Després et vaig adonar que el podia aprendre i ara, fixa't el parlo força bé.

5. Quines impressions recordes de les primeres classes ? Què et van semblar els professors ?

Els professors em van agradar. Allà al Marroc ens pegaven. Tothom feia els deures perquè no el peguessin.

6. Tens algun suport per fer els deures ?

Els faig jo sola, no tinc problemes per fer-los.

7. Què fas els caps de setmana ?

Sovint vaig a casa d'una tieta que viu a Viladecans. Allà puc estar amb la meva cosina.

8. Has pensat què faràs més endavant ? A què et vols dedicar professionalment ?

No, encara no ho he pensat.

ENTREVISTA N°3 : Alumne procedent de Xina (Zhengjian), té 15 anys i fa 2n d'ESO. Va arribar a Catalunya el Març del 2003.

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

La forma de fer la classe era diferent. Em va agradar Sta. Coloma, fins i tot més que on vivia.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Primer van arribar el pare i la mare. Després van arribar ell i els seus 2 germans, un de més gran i una germana més petita. Ara tots 3 estan a l'IES.

3. Per quins motius creus que vau marxar del vostre país? En què treballaven allà els teus pares ?

El meu pare tenia una fàbrica de pell a Xina, la mare l'ajudava. No sé perquè van venir cap aquí.

4. En què treballen ara els teus pares ?

Tenen una botiga .Els pares tenen amics de venda al major de sabates. El pare i la mare treballen junts.

5. Com et trobes al centre educatiu ?

Estic molt bé a l'IES. A classe vaig entenen una mica.

6. Tens amics al centre ? De quina nacionalitat són ?

Gairebé tots els meus amics són xinesos. Hi ha dues noies a classe que són catalanes i que són amigues meves.

7. T'ajuda algú a fer els deures ? Fas alguna activitat extraescolar ?

Els deures els faig sol. Jugo a bàsquet amb un equip del barri.

8. Què fas els caps de setmana ?

La meva família i jo som cristians i anem a l'església a cantar i llegir la Bíblia. Fem activitats diverses dins la comunitat.

9. Has pensat a què et dedicaràs professionalment?

No ho he pensat encara.

ENTREVISTA N°4: Alumna de 14 anys procedent de Xina (Zhejiang) fa 2n d'ESO i va arribar a Catalunya el maig del 2003

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ?

Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Em va agradar, no ho vaig trobar gaire diferent a la meva ciutat.

2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Primer va arribar la mare i després jo i el pare.

3. En què treballen ara els teus pares ?

La mare treballa en un taller cosint i el pare no treballa. La mare va estar vivint sola durant 5 anys a Santa Coloma, després vam venir el pare i jo. La mare, però, abans havia viscut en un altre país europeu.

4. Vas trobar algun amic que t'ajudés els primers dies al centre educatiu ?

Sí, els companys xinesos que hi havia a classe em van ajudar molt.

5. Tens amics al centre ? De quina nacionalitat són ?

Tots els meus amics són xinesos. Tinc un amic que és d'aquí que a vegades m'ajuda a fer els deures.

6. Què fas els caps de setmana ?

Miro la tele dibuixos, llegeixo novel·les en xinès. De vegades surto amb els amics.

7. Has pensat a què et vols dedicar quan siguis més gran ?

M'agrada estudiar, vull seguir estudiant.

5.4. IES Puig Castellar

5.4.1. Descripció del centre educatiu.

Situat a la zona educativa A, al barri de Can Zam , té 3 línies i compte actualment amb 357 alumnes.

El centre Puig Castellar està situat al barri de Singuerlin a prop del parc de Can Zam. Compte actualment amb un índex de diversitat cultural del 26.89%. Majoritàriament els alumnes estrangers procedeixen del Marroc, Xina i Equador. Tenen 18 nacionalitats diferents a l'IES. Compten amb un TAE i amb una aula de transició portada per una professora del centre del Departament de filologia castellana. En una conversa mantinguda amb el director del centre ell expressa així les seves opinions respecte aquesta nova realitat que té l'IES des de fa uns quants cursos.

“ Els marroquins s'integren fàcilment, sobretot els nois a través de l'esport : futbol, bàsquet. Les noies quan ens tenen confiança també es van incorporant al grup, però els costa una mica més. Els marroquins es llencen més fàcilment a parlar. No es tallen per res, no els importa equivocar-se.

Els xinesos són molt prudents i respectuosos, fins que no estan ben segurs que dominen la llengua, no la parlen. En el joc sempre busquen algú de la seva comunitat que els faciliti la participació en grups de joves. Els nois xinesos juguen a bàsquet, no són “futboleros”.

Hi també un altre fenomen que hem observat, sovint els alumnes s'agrupen els de les diferents cultures entre sí per fer pinya, es donen suport mutu en front les dificultats.

Quan s'incorporen al nostre sistema educatiu durant l'etapa de secundària, n'hi ha molt pocs que segueixin amb els estudis post-obligatoris. Hem vist algunes noies que ho fan”.

Pel que fa a l'organització pedagògica per atendre les necessitats dels alumnes nouvinguts l'IES té un TAE i com hem dit abans també una aula de transició, a més hi ha professors que col·laboren en l'atenció a la diversitat a partir de cues horàries que permeten atendre els alumnes en petits grups.

En el TAE s'incorporen els alumnes que arriben de nou al nostre sistema educatiu i s'hi estan un curs escolar. Se'ls fa una prova de nivell i es comença a treballar amb ells a partir dels resultats d'aquesta prova.

Quan l'alumne ha restat un curs escolar al TAE si és de 1r cicle d'ESO rep unes hores de suport setmanals en llengua castellana (4h), llengua catalana (4h), reforç de matemàtiques (1h) i reforç per altres àrees (2h). En total estan 13h setmanals atesos de forma més personalitzada i la resta d'horari el comparteixen amb el grup classe. Això és així amb els alumnes de llengües no-romàniques (majorment són marroquins i xinesos).

Si l'alumne ja està a 2n cicle de l'ESO, aleshores l'atenen a l'aula de transició. Els que hi assisteixen són també alumnes de llengües no-romàniques i aleshores fan totes les àrees en aquest agrupament amb l'objectiu de poder aconseguir el graduat.

En opinió del director i la coordinadora pedagògica del centre no es poden generalitzar algunes idees sobre el comportament i l'evolució dels alumnes nous, sempre hem de comptar amb el bagatge que porta l'alumne del seu país d'origen, la seva edat d'incorporació a l'IES i les característiques personals. Podem dir, però que en relació a la llengua els xinesos mostren algunes dificultats més que els marroquins. Als xinesos els costa el nostre sistema fonètic, la conjugació dels verbs, la utilització del gènere i el nombre...Als marroquins els resulta més accessible l'aprenentatge de la llengua, hi ha estructures que són comunes, alguns saben francès i el tipus de pautes de relació són més semblants a les nostres.

L'arribada d'alumnes durant el curs de procedències diverses és una realitat que tenim avui i l'hem d'acceptar. Hem de tenir fórmules d'atenció a la diversitat cultural molt flexibles.

Actualment al TAE hi ha dos grups d'11 alumnes cadascun atesos per un professor cada grup. En el primer grup hi ha alumnes de 2n cicle d'ESO (3 noies xineses, 4 nois xinesos, 1 noi pakistanès, 1 noia pakistanesa, 2 nois àrabs). En el segon grup els alumnes són de 1r cicle d'ESO i procedeixen de: Xina (7), Marroc (2) , Bangladesh (2).

En l'aula de transició hi ha 9 alumnes (1 Bangladesh, 1 Ucraïna, 3 marroquins, 4 xinesos).

Els alumnes disposen d'un llibre : Nivell Inicial de Llengua Catalana de la Dolors Badia i la Conxita Sal. Iari d'edicions Àlber. Els alumnes quan arriben a l'aula de transició fa 1 any que estan al centre i han fet l'escolarització al TAE. Segons la professora que els hi dona classes de llengua catalana cal donar molta importància a la parla i la bona pronunciació dels sons. Fan moltes activitats orals i també comencen a treballar textos escrits, a fi de millorar la comprensió lectora.

5.4.2. Entrevista a la professora del TAE del Puig Castellar.

1.El Pla d'acollida del centre , és útil ? Aspectes a millorar

Els passos per fer l'acollida de l'alumne els fa cada centre, donat que nosaltres en el TAE tenim alumnes de diferents centres del nostre entorn. Quan arriben els alumnes ja han passat per una entrevista inicial amb el seu tutor de referència a l'IES i també han entrevistat al seva família.

2.Quins recursos té el centre per fer l'acollida dels nous ?

De fet l'acollida inicial la fa el tutor de grup, nosaltres fem el seguiment a partir de que entra al TAE i aleshores ens convertim en un tutor més del grup i som referents importants per l'alumne. Després de restar un any al TAE si els alumnes són de llengües no-romàniques resten 1 curs més a l'aula de transició i finalment quan s'incorporen a l'aula ordinària tenen suport en grups de reforç pel que fa a la llengua.

3. Com a professora, què perceps en l'estat d'ànim d'un alumne nouvingut quan acaba d'arribar al centre? Hi trobes diferències entre els alumnes marroquins i xinesos?

Si crec que hi ha diferència entre la resposta que donen els marroquins i els xinesos. Els xinesos se'ls veu espantats i bloquejats durant els primers dies d'estada. Els marroquins tenen més recursos i s'adapten amb més facilitat. Agafen la dinàmica del grup amb més rapidesa.

4. Què és el que et preocupa més d'aquest nou alumne?

El que no et puguis comunicar amb ell-a. Quan ens arriba l'alumne-a ens falta informació sobre les seves circumstàncies personals i familiars.

5. Quins aspectes destacaries durant els primers temps d'arribada al centre respecte dels alumnes marroquins i xinesos?

Als xinesos els costa parlar. No participen tant de les activitats de l'aula. Inclòs he notat que mostren molta enyorança. Els marroquins venen més tranquils.

6. Ens pots explicar alguna anècdota que t'hagi passat a l'aula?

A mi em va impressionar molt una noia xinesa que es va posar a plorar a l'aula i després de poder comunicar-me amb ella a través d'una companya que portava més temps aquí, ens va dir que estava molt enyorada del seu país.

7. Com perceps la relació entre els alumnes del grup?

Els magrebins es mostren més oberts, fan pinya entre si. Es mostren menys inhibits. Els xinesos es mostren més tancats, els altres companys han de ser molt insistents per aconseguir la relació. Els nois xinesos es mostren molt autosuficients. Els marroquins necessiten més de la relació amb els altres. L'habilitat lingüística també és diferent. El marroquí xerra abans, es llença a parlar, no l'importa equivocar-se. El noi-a xinès tenen molt sentit del ridícul i els costa parlar, no ho fan fins que no es senten segurs. Per a ells aprendre la nostra llengua és més difícil que pels àrabs. Hi ha una gran distància entre la seva llengua i la nostra.

8. Com es manifesten a nivell d'actituds i relació amb els altres els xinesos i els marroquins?

Els marroquins com que interactuen més generen més conflictes, a vegades algunes situacions de joc es compliquen. Els xinesos pel tipus de relació que manifesten no hi ha tants conflictes.

9. Què és el que aporta de positiu i negatiu el fet de la diversitat cultural a les aules?

És desitjable i enriquidor, però evidentment genera problemes. Cal que ens anem coneixent. A vegades hi ha conceptes que no veiem de la mateixa manera. Per exemple fa poc vam convocar una mare marroquí a una entrevista i ella va arribar força tard. Per a ella no va ser una falta de respecte, no li va donar importància al fet d'arribar tard. Ens trobem que les famílies procedents del Marroc deleguen força el tema de l'Educació dels seus fills quan estan al centre. Els costa entendre que els demanem ajut quan tenim algun problema de disciplina amb el seu fill, ho veuen com un problema nostre i no d'ells.

5.4.3. Entrevista a la professora de l'aula de transició de l'IES

1. El Pla d'acollida a la diversitat del Centre, és útil ? Aspectes que caldria millorar.
Jo he participat en la seva elaboració i redacció, és un pla funcional, que reflexa el que estem fent al centre. Penso que cal refer-lo contínuament, donat que les circumstàncies van variant contínuament.

2. Com professora, què perceps en l'estat d'ànim dels alumnes nouvinguts quan arriben al centre ? Hi trobes diferències entre marroquins i xinesos ?

Penso que els alumnes magrebins són més propers. Tenen més facilitat lingüística i fonètica. Els xinesos es mostren impenetrables. Les actituds de les noies en general són més correctes, tenen més interès per aprendre. Els nois ens donen algun problema de disciplina. Els alumnes xinesos són força disciplinats. Ara ens trobem que els de 2n cicle comencen a donar-nos algun problema. Els xinesos més grans mostren més rebuig a l'escola. Els alumnes xinesos tenen més dificultat per accedir a la nostra cultura i també la llengua. Mostren un cert bloqueig davant l'aprenentatge de la llengua. Amb el càlcul numèric, en canvi són molt bons i molt ràpids.

Entre la cultura xinesa i la nostra hi ha poques similituds. Per a ells és un xoc cultural fort.

3. Què és el que et preocupa més d'aquest nou alumne ?

Penso que a l'escola podem fer coses per tal que l'alumne pugui aprendre la nostra llengua i pugui entendre la nostra manera de fer, però també tenen un pes molt important per la seva integració tots els diferents serveis per a joves que hi ha en el barri. La vida associativa té molt que oferir a aquests joves immigrants. Els professors hauríem de conèixer els recursos per a joves que hi ha al barri on treballem.

4. Es relacionen entre ells els alumnes de procedències culturals diverses ?

Els nois xinesos i marroquins tenen una certa rivalitat, a vegades han sorgit alguns conflictes. Pel que fa a les noies hi ha més harmonia en les relacions. De totes maneres els conflictes importants els tenim més fora del centre. Aquí els professors actuem sovint com a mediadors i també hi ha una normativa. Els problemes es donen fora del centre.

5. Què es podria millorar de la l'atenció educativa i personal de l'alumnat nouvingut ?

Trobo a faltar més materials editats. A vegades els professors ens trobem em manca de material. A mi m'agrada treballar amb diferents materials i sovint tinc que buscar-los molt. Amb els alumnes fem un treball de llengua molt divers : exercicis escrits de completar, treball sobre textos molt senzills, memoritzem poemes, cançons, treballem a partir de notícies de diaris...

5.4.4. Entrevista als alumnes de l'IES que assisteixen actualment al TAE.

ENTREVISTA N°1 : Alumna de 15 anys de nacionalitat xinesa (Hangzhou) fa 11 mesos que va arribar a Catalunya. Fa 3r d'ESO a L'IES Puig Castellar.

1.Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Em va agradar la ciutat. Em costa aprendre les dues llengües alhora. El que més em va agradar va ser el menjar d'aquí i també les persones que vaig conèixer.

2.Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ? Aquí hi vivia un germà del meu pare i ens va animar a venir.

3.Per quins motius vau marxar del vostre país ? De què treballaven allà els teus pares ? A la Xina teníem una botiga i aquí també.

4.En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura tu hi col·labores ? Ara tenen una botiga de "tot a cent" a Santa Coloma. Quan acabo l'escola vaig a la botiga i ajudo en el que puc.

5.Quin record tens del teu primer dia d'arribada a l'IES ? Com et vas sentir ? Em va agradar l'IES, em va ajudar molt una amiga xinesa que portava més temps que jo .

6.Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ? Sí, tinc amics. Tots són xinesos. De moment no en tinc d'aquí.

7.T'has trobat amb algun company-a que t'ha creat problemes ? Algun company de classe ha dit en algun moment coses poc agradables sobre les noies xineses, ell és marroquí.

8. Tens ajuda per fer els deures ? Faig els deures sola.

9. Què fas els caps de setmana ? Els dissabtes ajudo els pares a la botiga. El diumenge quedo amb els amics.

10.T'agradaria continuar estudiant? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ? M'agradaria seguir estudiant, no he pensat a què vull dedicar-me.

ENTREVISTA N° 2 : Alumne procedent del Marroc (Tànger) de 14 anys fa 5 mesos que ha arribat a Catalunya. Fa 3r d'ESO a l'IES Can Peixauet.

1.Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Què és el que més et va cridar l'atenció ?

Em va sorprendre que fos tant gran, que tingues tants cotxes i molts carrers.

2.Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?

Jo visc amb una cosina meva i el meu germà d'11 anys. La meva mare passa temporades aquí i altres al Marroc. El meu pare treballa al Marroc, allà fa peces per cotxes. El nòvio de la meva cosina treballa aquí, ell també és marroquí. Jo he vingut a estudiar i el meu germà també.

3.Com et vas sentir el primer dia d'arribada al centre ?

Vaig veure molta gent, vaig poder parlar amb algun amic del Marroc.

4. Quin horari fas d'activitats ?

Durant els matins estic al TAE del Puig Castellar i a les tardes vaig a Can Peixauet que és on estic matriculat.

5.Tens amics en el centre ? De quina nacionalitat són ?

Tinc amics marroquins i també xinesos.

6. Tens ajuda per fer els deures ?

Els faig sol.

7.Què trobes a faltar de la teva estada al centre ?

A vegades em parlen i jo encara no els entenc, aleshores m'enfado.

8.Què fas els caps de setmana ?

M'agrada molt el futbol, jugo amb els meus amics el dissabte i el diumenge. Fins i tot un dia vaig anar al Camp Nou a veure el Barça.

9.T'agradaria continuar estudiant? Has pensat a què et vol dedicar professionalment en un futur ?

Jo vull estudiar i també treballar.

En acabar l'entrevista m'explica que té asma i que s'està vacunant i quan ho necessita pren ventolin. Un dels motius de la seva vinguda a Catalunya està vinculat a la millora de la seva salut.

5.5. Entrevista a una alumna de pares marroquins nascuda a Catalunya. Visió de la immigració des de la perspectiva d'una segona generació.

En el meu treball quotidià durant el 1r trimestre del present curs escolar, vaig haver de fer una intervenció amb una alumna de l'IES on jo desenvolupo la meva feina com a orientadora. Al llarg de l'entrevista vaig descobrir a una noia madura i amb idees força clares sobre la seva condició de filla d'una segona generació d'immigrants marroquins. Tot i que l'IES Les Vinyes no ha estat escollit com a centre per fer-hi un seguiment més acurat dins el meu estudi, si que he trobat interessant poder incloure les opinions d'aquesta noia. Li vaig demanar si volia mantenir una entrevista amb mi per col·laborar en

l'estudi que estava realitzant i va oferir-se de bon grat a mantenir-la. Vam tenir una conversa interessant i fluïda i aquí us faig cinc cèntims del que em va explicar.

“Tinc 13 anys i estic fent 1r d'ESO, els meus pares són del Marroc. La meua mare de Mkenes i el meu pare de Nador. Els pares porten 14 anys visquen a Catalunya. Jo vaig néixer aquí, sóc catalana. Tinc 2 germans més de 9 i 4 anys. Els meus pares van arribar de forma regular, amb el seu passaport i a l'aeroport de Barcelona.

El meu pare té una carnisseria al barri del Fondo de Santa Coloma. Fa uns 5 anys que es dedica a aquest món. Primer va tenir la carnisseria a Mataró i després la va muntar aquí. La meua mare també està a la carnisseria, l'ajuda. La carn que venen es “halal”, li porten al pare ja morta.

A la botiga tenim clients procedents de molts llocs diferents, vénen sud-americans, catalans, marroquins, pakistanesos... El pare entén el català i parla el castellà. La mare no en sap tant, entén, però li costa parlar.

Dins la família parlem àrab, però entre els germans parlem castellà. Al pare no li agrada gaire que passi això, ell preferiria que parléssim entre els germans també en àrab. El meu germà petit fins i tot té més tendència a parlar català. A la mare ja li està bé que parlem castellà.

A mi el Marroc m'agrada per estar-hi de vacances, però allà a vegades em trobo estranya. Jo em sento catalana. Quan estic amb els meus amics o familiars al Marroc, tothom em diu que sóc rara, que parlo diferent. A la ciutat del pare parlen una llengua diferent a l'àrab i jo no l'entenc. Allà a la ciutat del pare hi ha molta natura i és molt bonic tot, però a mi m'agrada més viure aquí.

Hi ha dos dies a la setmana que em reuneixo al Centre Cívic del Fondo amb uns amics i cantem. Preparem les cançons de les festes que celebrem durant l'any. Allà ens trobem gent del Marroc, però també s'apunten gent de Santa Coloma. Per exemple, jo tinc una amiga que és catalana i que segueix la religió musulmana. S'ha posat el mocador i ara també va a la mesquita a resar. Ara si vols seguir el corán no hi ha problema, ja que està traduït al castellà. Els pares d'aquesta amiga estan enfadats amb ella, no entenen que porti el mocador i que segueixi la religió musulmana. Aquesta amiga creu que el fet de portar el mocador no l'afavoreix gens per trobar feina.

Els dissabtes ajudo al meu pare a la carnisseria. Els diumenges fem alguna sortida familiar i cap a les 18h anem a la mesquita i allà ens trobem amb tota la comunitat. Llegim el coran i en parlem del que diu. Jo sé àrab, però a vegades tinc dubtes amb els escrits del corán, aleshores agafo el que està en castellà i ho aclareixo.

Durant l'any celebrem especialment dues festes la que nosaltres diem “ led hal sajer” o festa petita i que es fa després del Ramadán i després la del “ led hal Kabir” que és la festa del corder, que la fem cap allà el mes de març.

M'agrada molt poder preparar aquestes festes i participar-hi.

Jo sóc musulmana i porto el mocador perquè és un símbol de la meua fe. Posar-se el mocador no és el més important. El que si és important és tot el camí que has hagut de fer abans de posar-te'l. El mocador és l'últim pas, abans has hagut d'aprendre moltes coses sobre el que està escrit en el Coran. Quan pots entendre i fer teus molts dels

ensenyament que hi ha, aleshores pots posar-te el mocador. Cal estar segura de que te'l vols posar, jo no estic d'acord de jugar amb el mocador, ara me'l poso i ara me'l trec. Tinc amigues que són marroquines i no porten el mocador. Ara si volen anar a la mesquita, allà si que és obligat posar-se'l, és un signe de respecte.

A l'institut sóc única noia marroquina que porto mocador. Alguns nois de 3 i 4t algunes vegades em diuen coses com : castanyera o àvia. També alguns m'estiren del mocador cap enrera. Això em molesta més que el que em diuen, perquè a vegades em fan mal en estirar-me'l.

A classe tinc bons amics i també tinc amistat amb nois i noies de l'escola de primària. Els meus amics són marroquins i també d'aquí o d'altres cultures. Els meus pares també tenen molts amics de diferents llocs del món. Jo trobo molt bé que tots siguem diferents, podem aprendre moltes coses els uns dels altres, això ens enriqueix. A mi m'agrada saber coses de la seva religió, dels seus costums i de la seva cuina”.

6. Anàlisi i algunes conclusions de les entrevistes mantingudes amb mestres, professors i alumnes dels centres d'Infantil, Primària i Secundària obligatòria públics de Sta. Coloma de Gramenet.

Vull agrair especialment al CEIP Tanit , al CEIP Wagner , a l'IES Torrent de les Bruixes i a l'IES Puig Castellar les facilitats que m'han donat per poder realitzar les entrevistes a mestres, professors i alumnes en el centre. Sense la seva col.laboració aquest treball no tindria la dimensió humana i no podria recollir les opinions dels principals protagonistes de la nova escola catalana : els mestres, els professors, i els alumnes de diferents procedències culturals.

En aquest apartat vull analitzar quines han estat les principals aportacions de mestres i professors i quines visions ens han transmès els alumnes procedents de Marroc i Xina. En primer lloc parlaré d'algunes de les opinions dels mestres dels CEIPs Tanit i Wagner que coneixen ben a fons la realitat d'aquests alumnes nouvinguts. Els dos centres triats tenen en comú que en l'entorn on es troben s'han donat canvis importants en la composició de la població.

Grup d'alumnes de 2n de CI de l'escola Tanit. Foto realitzada per Carme Torrents .

L'escola Tanit està al barri de Santa Rosa, barri on s'han instal·lat des de fa anys una població amb pocs recursos econòmics i amb forces problemàtiques d'origen socio-ambiental. Famílies desestructurades, famílies d'ètnia gitana... De fet, aquest centre té la condició de CAEP i des de fa uns 4 cursos funciona com a Comunitat d'aprenentatge. Aquestes mesures es van prendre per poder atendre millor les necessitats de la població autòctona. Ara amb el nou fenomen migratori internacional, han continuat treballant en la mateixa línia i les mesures que havien pres per la població autòctona els hi serveixen per poder atendre les necessitats de tots els alumnes que hi ha actualment. Segons paraules de la mestra d'EE: *"la diversitat cultural ens ha enriquit i en molts casos ha fet pujar els nivells acadèmics dels nostres alumnes"*. Amb data març del 2005 l'índex de diversitat cultural del centre és del 42.36 %. Ells estan molt contents de com poden donar resposta a les necessitats dels alumnes Respecten els seus ritmes d'aprenentatge i busquen solucions per atendre la diversitat de la forma més normalitzada possible. La mestra d'aula d'acollida, és una mestra més i fa les atencions dins l'aula, juntament amb el tutora de grup. Participa dels agrupaments flexibles o dels desdoblaments com la resta de mestres del centre. Al CEIP Tant es respira un clima de tranquil·litat. Quan et passeges pels seus passadissos, sempre trobes alumnes que fan encàrrecs, mestres que es desplacen d'una aula a una altra. A les classes sempre hi ha 2 o 3 persones. A part del tutora de grup, sol haver-hi un alumne-a de pràctiques, el mestre-a de suport o bé el mestre-a d'acollida o el d'Ed. Especial. També si poden trobar alumnes d'ESO de l'IES Terra Roja que estan fent tasques de voluntariat (2 tardes a la setmana quan no tenen classe a l'IES).

L'escola Wagner, situada al barri del Fondo, ha vist com la població immigrant (xinesa sobretot) anava incorporant-se a les aules; mentre que part de la població autòctona les deixava. Actualment tenen una diversitat cultural del 30% de mitjana . Els mestres s'han adaptat als canvis i actualment tenen una organització pedagògica que els permet atendre les necessitats dels seus alumnes. Aquest curs han tingut una aula d'acollida, organitzada de forma que van passant els alumnes dels diferents cursos per ella, intentant sempre respectar l'horari de l'aula ; a fi i efecte que els alumnes nous perdin poques hores d'estar a l'aula ordinària i surtin quan els seus companys fan llengua. L'aula d'acollida s'està convertint en una aula de recursos i a part d'atendre directament els alumnes, atén també les necessitats dels mestres tutors. Tot i que l'escola té força experiència en temes de diversitat cultural, les necessitats tant diferents dels alumnes i el degoteig constant al llarg del curs de nous, fa que encara molt mestres es vegin sobrepassats pels diferents canvis i adaptacions contínues que han de fer per anar atenent alumnes tant diferents entre sí. Demanen més formació i també més recursos per atendre els alumnes i les seves famílies. En aquesta escola es respira un clima de respecte, tolerància i bona convivència entre els alumnes de les diferents cultures. Les activitats que s'hi organitzen a diari tenen en compte aquesta diversitat cultural.

Els mestres entrevistats en els dos CEIPs comparteixen algunes opinions respecte dels alumnes marroquins i xinesos. Creuen que pels alumnes marroquins és més fàcil d'adaptació al centre i també l'aprenentatge de la llengua. La seva cultura és més propera a la nostra, es mostren més comunicatius, de seguida que poden intenten expressar-se en la nova llengua. Se'ls veu amb més facilitat per jugar i fer amics. Quan no entenen les feines pregunten al mestre-a. Els alumnes xinesos tenen més dificultats per poder entendre la nostra cultura i poder-se adaptar al que se'ls demana. La llengua és molt diferent, la manera de relacionar-se també. Els xinesos es mostren més tímids, tenen molt sentit del ridícul i fins que no es senten segurs de parlar amb certa correcció no s'atreveixen a fer-ho. Necessiten més temps els alumnes xinesos que els marroquins per poder sentir-se còmodes al centre i poder comunicar-se adequadament amb els mestres i els alumnes.

Quan un alumne-a arriba nou al centre ambdós centres tenen previst tot un seguit d'intervencions per tal d'acollir-lo: l'entrevista inicial amb la família (si pot ser amb la presència del traductor-a/mediador-a), la visita al centre dels pares i l'alumne, l'acompanyament fins l'aula i la presentació de tots els companys, l'explicació d'on ve l'alumne a la resta de companys. Habitualment la 1ª setmana l'alumne nou, té un alumne-a de la seva cultura que li dona suport inicial en totes les activitats. La mestra d'aula d'acollida li fa l'avaluació inicial i un seguiment molt proper durant aquesta 1ª setmana. Passat aquests primers dies, s'anomena un alumne-a que li farà de tutor al nou alumne-da. Aquest alumne-a tutor no és de la mateixa cultura, per tal d'afavorir que el nou alumne s'esforci per poder-se comunicar i vagi buscant estratègies per fer-se entendre.

En l'organització de les activitats de centre sempre s'intenta tenir presents totes les manifestacions culturals dels alumnes. En un dels centres organitzen una setmana de Convivència cultural, en l'altre quan fan festes a l'escola sempre troben la manera de que hi hagi la participació de les famílies i dels alumnes nous, aportant aspectes significatius de la seva cultura .

També ens comenten els dos CEIPs que els alumnes xinesos tendeixen a fer pinya entre ells, sobretot a l'inici quan no dominen la llengua. Conforme passa el temps i porten 2-3 cursos es van obrint una mica més als altres companys-es. Quan juguen al pati, a vegades sorgeixen algunes rivalitats entre els alumnes marroquins i xinesos. Els xinesos quan fan jocs reglats són molt seriosos amb les normes, cosa que no passa amb els alumnes marroquins i amb els autòctons; i això a vegades crea algunes discussions.

El clima que es viu a les dues escoles és de bona convivència i els mestres estan fent un treball constant per mantenir un bon equilibri, afavorint el diàleg, afrontant els petits conflictes diaris a través d'estratègies mediadores que facilitin la bona entesa. Aquesta feina no només la fan amb els alumnes, sinó que sovint també l'han de fer amb les famílies.

En aquests dos CEIPs vaig poder realitzar un total de vuit enquestes als alumnes de 4t i 5è de Primària. Majoritàriament eren d'origen xinès, donat que actualment arriben més nouvinguts d'aquest país que del Marroc. La població marroquí ja fa temps que està instal·lada a Sta. Coloma de Gramenet i els alumnes que ens trobem als centres porten ja un temps escolaritzats. Les entrevistes s'han fet amb alumnes que ja tenien un cert domini de la llengua i que portaven entre 2-3 cursos a l'escola. En algun cas s'ha entrevistat algun alumne que feia només un curs que estava al centre, aleshores s'ha demanat que un alumne de la mateixa cultura fes de traductor-a en l'entrevista.

Evidentment les històries que ens han explicat els alumnes sobre els processos migratoris de les seves famílies han estat molt diverses; però els uneix un fil conductor : poder millorar la situació econòmica, social i educativa.

En tots els casos primer ha arribat un dels membres de la família, sovint el pare, tot i que en alguns casos ha estat la mare. Després quan la persona que ha emigrat primer s'ha situat, a trobat feina i un habitatge, s'ha iniciat el procés de reunificació familiar. Aquests processos han tingut temps diferents segons les famílies.

En el cas de les famílies marroquines, sovint el pare és el que treballa i la mare està a casa i té la cura dels seus fills. Les famílies xineses, solen treballar ambdós pares i disposen de poc temps per dedicar-lo als fills.

Els nois i noies tant marroquins com xinesos, ens comenten que quan van arribar a la ciutat els va agradar. Alguns la trobaren diferent, d'altres (que venien de medis urbans) poder no van trobar tanta diferència. Els va sorprendre molt a tots, tant xinesos com marroquins, l'escola. Tant l'edifici, com les aules , com el tracte que rebien per part dels mestres. Tots els nens i nenes entrevistats comenten que es van sentir molt ben acollits pel tutor-a de l'aula i per altres mestres que els van ajudar. Tots diuen que els primers dies estaven perduts i una mica atemorits. El període més dur per a ells, va ser la 1ª setmana. En general tots van trobar un company-a que els va ajudar des del primer dia. També ens comenten que els primers mesos tenien enyorança del seu país. Després de passar un curs a l'escola, ja se senten millor i quan en porten 2 ó 3, expliquen que se senten ja d'aquí i que ja els agrada viure a Santa Coloma i que els resultaria difícil tornar al seu país. Si que els hi agrada tornar de vacances i veure la família i els amics, però ara ja estan més arrelats aquí.

A l'escola fan amics, poder primer es comuniquen més amb els de la seva mateixa cultura, donat que no tenen la llengua per poder-se comunicar amb la resta. A poc a poc

es van obrint i van relacionant-se amb els d'altres cultures i amb els autòctons. Els xinesos tendeixen a fer més pinya entre sí, els costa més obrir-se als altres. Ha de passar més temps perquè facin amics d'aquí.

Tant xinesos com marroquins, expliquen que a l'escola tenen amics de tot arreu, però alhora de convidar a casa solen fer-ho amb els amics del mateix origen cultural. Van a les festes d'aniversari dels companys de grup, però juguen més a casa dels amics del seu país.

La majoria d'alumnes entrevistats ens comenten que volen seguir estudiant. Sobretot les nenes tenen clar que volen fer : algunes volen ser mestres, altres metgesses, també traductores... Els nois comenten que els agradaria ser futbolistes, sobretot els que procedeixen del Marroc.

Gran part dels alumnes entrevistats als CEIPs d'origen xinès no coneixen els motius que han dut a la seva família a immigrar. Aquest és un tema que no es parla en el si de la família. Els alumnes marroquins, poder coneixen més els motius. Comenten que allà al seu país els pares guanyaven pocs diners i ells no podien tenir les mateixes oportunitats per estudiar que tenen aquí.

La majoria de nens i nenes quan arriba el cap de setmana fan activitats similars: surten amb la família a fer compres, queden amb els amics per jugar, veuen la TV, els nens queden per jugar a futbol, fan alguna visita a familiars...

Els dos IES que han col·laborat en el treball de recerca tenen força població escolar immigrant. El Torrent de les Bruixes es troba situat al barri de Riera Alta, pertany a la zona educativa B i rep últimament una nombrosa població d'alumnes xinesos. El percentatge de població estrangera és actualment del 22% a l'ESO. L'IES es troba a les afores de la ciutat i s'hi arriba amb transport, ja sigui transport escolar (només pel 1r cicle d'ESO) o transport públic. Tenen un TAE que acull alumnes del centre i d'altres IES propers (La Bastida, Numància i Can Peixauet). Aquest curs tenen també aula d'acollida.

L'IES Puig Castellar està situat al barri de Singuerlin, prop de Can Zam i pertany a la zona educativa A. Té un percentatge d'alumnes estrangers a l'ESO del 27%. Tenen un TAE que acull alumnes del centre i d'altres IES propers. Compten amb una aula de transició que està atesa per una professora del Departament de llengua, i no tenen aquest curs la dotació de l'aula d'acollida.

Els professors-es que hem pogut entrevistar en els dos centres educatius es han fet palès alguna de les seves impressions i opinions, que en la majoria de casos solen coincidir força. Destacaríem les següents: els alumnes marroquins s'adapten més fàcilment, els resulta més assequible la nostra llengua i també la nostra manera de fer. Els xinesos són molt metòdics, aprendre la llengua els costa molt, la seva cultura és molt diferent i l'adaptació és sempre més lenta. Cal cuidar l'acollida, els alumnes quan arriben estan molt negitosos, se'ls veu tristos. Els primers dies s'han de dedicar a que es trobin còmodes i a que puguin confiar amb el tutor-a. Cal tenir en compte la part emocional, facilitar-lis la relació i comunicació, encara que sigui només gestual.

Els professors-es d'ambdós centres creuen que els alumnes de parla no –romànica i sobretot els xinesos, necessiten dos anys ben bons per poder defensar-se amb la llengua i incorporar-se a les aules al 100% de l'horari escolar. Creuen que el plantejament que fins ara hi havia de 1 any de TAE i 1 any per poder estar en una aula de transició (algunes

hores les comparteixen amb el grup i d'altres tenen reforços d'algunes àrees en petit grup) serveix per poder atendre adequadament als alumnes nouvinguts.

En relació a l'aprenentatge de la llengua, els professors-es dels dos centres coincideixen a dir que els alumnes marroquins tenen més facilitat per aprendre-la. Alguns saben francès i això els facilita molt l'aprenentatge del català i castellà. Les estructures amb la llengua àrab no són tant diferents com en el cas de la llengua xinesa. Als alumnes xinesos els costa molt més aprendre la nostra llengua. Tenen dificultats per aprendre el sistema fonètic, la conjugació dels verbs, la utilització del gènere i el nombre, l'estructuració de les frases...

Els dos centres de secundària coincideixen a dir que la composició de les aules amb alumnat tant divers, és una realitat social que cal acceptar. S'han de valorar els aspectes positius que porta la diversitat cultural als centres educatius. Cal cercar fórmules per atendre aquesta diversitat que siguin molt flexibles, donat que la composició de les aules va variant al llarg del curs.

Comenten també els professors-es que els alumnes de 1r cicle d'ESO tenen més possibilitats d'adaptar-se millor i fins i tot de poder acabar l'ESO amb el graduat. Si l'alumne arriba a 2n cicle, sovint li costa molt l'aprenentatge de la llengua i necessita els dos cursos per poder tenir un nivell que li permet accedir al currículum. Aquests alumnes tenen poques possibilitats d'acreditar l'ESO i això els desmotiva molt.

Una altra qüestió que preocupa als professors de secundària és l'absentisme d'aquests alumnes, sobretot dels d'origen xinès. Així ens expliquen a l'IES Torrent de les Bruixes que donada la inexistència de transport escolar al 2n cicle d'ESO, els alumnes han de pujar de forma autònoma i com que els pares tenen un horari laboral molt ampli i no els controlen; sovint es perden pel camí. Alguns d'ells es queden als cibercafès o a jugar a bàsquet. Són alumnes amb baixa motivació per els estudis i que a més compten amb temps lliure i amb uns pares que treballen totes les hores que poden.

També coincideixen en comentar que amb els nois xinesos i marroquins més grans, a vegades han sorgit alguns conflictes per una qüestió de rivalitat. Aquesta rivalitat la viuen al carrer, al barri on viuen, i això a vegades acaba esclatant també en el centre educatiu. En el cas d'un dels IES ens comenten que en alguna ocasió han demanat als traductors-mediadors de xinès i àrab que participessin en la resolució d'alguns conflictes que han sorgit entre nois d'ambdues procedències.

Una altra aportació interessant és la que ens fa una professora que atén aquests alumnes. Ella diu que les associacions juvenils del barri on s'ubica l'IES també tenen una feina a fer. La col.laboració de professors i educadors de temps lliure, seria una bona iniciativa per motivar aquests nois i noies a fer activitats al barri i a relacionar-se amb els nois i noies d'aquí. Alguns d'aquests nois-es viuen en situacions de riscs social i hem de tenir en compte la col.laboració de totes les entitats que treballen al barri, ja siguin educatives, socials, sanitàries, culturals i de lleure.

En relació a les entrevistes que he mantingut amb els alumnes d'ESO marroquins i xinesos puc extraure algunes conclusions a partir de les opinions que m'han manifestat els alumnes.

Tots ells manifesten que quan van arribar els va agradar la ciutat de Sta. Coloma. Alguns que venien de zones rurals, van trobar la ciutat molt diferent d'allà on vivien. Els alumnes procedents de zones urbanes comenten que no van trobar gaire diferència. Els primers temps d'estar al centre es trobaven inquietos i nerviosos, després d'un temps s'han adaptat i ara els agrada estar a l'IES i viure a la ciutat.

Les històries que expliquen sobre el procés migratori són totes ben diferents. En alguns casos el primer en marxar del país va ser el pare i en d'altres la mare. Sovint ja tenien parents a Sta. Coloma o a ciutats properes i van ser ells qui els van animar a marxar del país d'origen. Els alumnes xinesos no saben respondre al motiu que va dur a la seva família a fer la migració. Els marroquins sembla que ho han compartit més amb els pares i comenten, en la majoria de casos, que ha estat per millorar la situació econòmica i social de la família.

Els pares dels alumnes entrevistats d'origen xinès treballen en la confecció o bé tenen botigues. En el cas dels marroquins, un dels pares no té feina i el germà gran treballa a la construcció i en l'altre els pares són al Marroc i aquí viu amb una cosina seva.

La majoria d'ells enyora la família i els amics que han deixat al seu país. Diuen que els agrada tornar de vacances i ho intenten fer un cop l'any.

Els alumnes xinesos comenten que la majoria dels seus amics són també del seu país. Alguns diuen tenir companys de classe que els ajuden i que hi mantenen una bona relació, però els caps de setmana solen trobar-se amb amics i amigues del mateix país d'origen.

Observem que alguns d'aquests nois i noies, que ja dominen la llengua, col·laboren amb les seves famílies quan aquestes necessiten parlar o fer negocis amb gent d'aquí.

Si els pares tenen botiga, els alumnes xinesos col·laboren amb ells els caps de setmana. Durant el temps de lleure fan activitats pròpies dels nois i noies de la seva edat: queden amb els amics, juguen a futbol (els nois marroquins), juguen a bàsquet (els nois xinesos), fan compres o encàrrecs amb la seva família, veuen la TV...

Les noies manifesten amb més claredat el que pensen fer després d'acabar l'ESO. La majoria d'elles volen seguir estudiant i fins i tot alguna manifesta que li agradaria treballar de traductora . Els nois encara no ho tenen tant clar.

7. Entrevista amb d'altres persones o entitats lligades al món del immigrants a Santa Coloma de Gramenet.

7.1. Entrevista amb Amelia Sáiz López, professora del Centre d'estudis Internacionals i Interculturals de la UAB i coautora entre d'altres del llibre "Xinesos a Catalunya".

Vull agrair especialment a l'Amelia Sáiz el que em dediqués unes hores del seu temps a poder conversar amb mi, en l'últim cafè modernista que queda al barri de Sant Andreu, on vam poder fer una tertúlia com la que devien mantenir temps enrera els clients del cafè i on es continua respirant l'ambient adequat per conversar amb tranquil·litat.

L'Amèlia coneix la realitat de Santa Coloma, ja que part de l'estudi que van fer ella i el Joaquim Beltran i que van publicar en el llibre "Xinesos a Catalunya", el van realitzar en el barri del Fondo de la ciutat.

Comentem alguns temes que avui estan canviant respecte l'emigració xinesa a Catalunya. L'Amelia em comenta : *"Actualment el temps de reunificació familiar ha disminuït. Ara les famílies xineses triguen com a molt 4 ó 5 anys a reunificar-se. Abans, i et parlo de 8/9 anys enrera, trigaven molt més. Això és degut a que els negocis d'ara: els tallers de roba o les tendes de "tot a cent" permeten que les famílies puguin arribar a la independència econòmica abans. Fer diners més depressa i sense tanta inversió prèvia. Penso que l'experiència de la comunitat xinesa que ja porta uns anys instal·lada a Catalunya, va permeten als que venen de nou fer processos de reunificació més ràpids.*

La família xinesa passa per diferents moments des de que arriba a Catalunya. Primerament han de prioritzar la feina i l'acumulació de capital per poder fer la reunificació familiar. Després passen uns anys on cal que es dediquin amb molta exclusivitat al negoci i hagin de delegar part de l'Educació dels fills en les escoles. La família fa un vot de confiança en el centre que han escollit per portar els seus fills. En aquest període de temps el primer objectiu és l'economia. Quan aquesta hagi millorat i se sentint més tranquils a nivell econòmic, podran dedicar-se a d'altres temes, entre ells l'Educació dels fills. Podem dir que com millor els va el negoci, més es poden dedicar als seus fills.

Des de l'escola no s'ha de viure aquesta aparent falta de col.laboració dels pares com un desinterès cap a l'Educació dels seus fills, sinó com una manifestació del moment socioeconòmic que estan vivint.

Hi ha un altre tema interessant a comentar. Hem de tenir en compte que quan els pares eren infants i van passar a ser joves, a la Xina no existia aquest període que nosaltres anomenem adolescència. La societat xinesa, avui i sobretot en les ciutats més grans, comença a tenir adolescents. Quan els pares veuen els comportaments dels seus fills, no entenen res. Ells no han passat per això i no poden entendre moltes de els conductes dels seus fills i filles.

La inexistència de l'adolescència en els pares fa que aquests no tinguin eines per poder controlar els seus fills. No saben què han de fer, com han d'actuar.

Els processos de socialització de pares i fills són molt diferents. Crec que els pares agrairien que els donéssim orientació sobre l'adolescència, les principals manifestacions de la conducta adolescent i també sobre com tractar als seus fills adolescents.

Però, com fer una escola de pares si els pares es passen tot el dia treballant ? Poder en aquest moment cal facilitar-los molt les coses. Podríem pensar en una escola de pares molt a prop de l'empresa familiar o bé en la mateixa empresa. Crec que ara els xinesos necessiten que els professionals ens acostem a ells. Segurament això afavorirà que d'aquí a un temps ells s'acostin a nosaltres.

Parlem també d'un altre tema, com és que els fills que tenen aquí sovint els envien un temps a Xina amb els avis ? Crec que això obeeix a una raó purament econòmica. Poder ells ho vesteixen de temes culturals, però si els dos pares han de treballar, no es poden dedicar a la cura dels fills petits i tampoc tenen recursos econòmics per pagar algú que se'n faci càrrec, així que decideixen que mentre no tinguin edat escolar estiguin amb els avis.

Algunes famílies amb més recursos busquen un cangur o bé alguna família d'acollida catalana, mentre ells estan pel negoci.

La familiaritat i la confiança costa guanyar-la amb els xinesos. Quan aquesta apareix, és per sempre. Et converteixen en un familiar més i et poden arribar a dir que ets un "tiet" o una "tietta". Quan s'inicia una relació amb una família xinesa cal primer parlar de temes superficials, mai es pot entrar en temes que es consideren privats o íntims. Allò que és personal té un gran valor i no es pot parlar en públic.

Els alumnes quan arriben a l'escola parteixen d'unes habilitats socials i afectives diferents dels nostres alumnes. Amb el temps les aniran tenint, però hem de donar-lis temps.

Estem en una societat occidental que està en crisi de valors. Quan arriben els immigrants els culpen de que poden fer perdre'ns la nostra identitat. No ens adonem que la nostra identitat està en crisi, i que ells no són els que l'han provocat. Tenim molta inseguretat davant del canvi. Hem de comptar que l'essència de la vida és el canvi.

Davant nostre tenim uns grans reptes:

A l'escola hem de transmetre als nostres alumnes alguns valors com aquests:

- *Educar en la diversitat*
- *Som diferents, però iguals*
- *La vida és canvi*
- *La vida és incertesa*
- *Els conflictes formen part de la vida*
- *Constantment ens hem d'anar acomodant als canvis*
- *Anem cap a una igualtat total entre els gèneres*
- *Pares i fills-es han de trobar punts d'encontre.*

Aprofitaré aquesta conversa per comentar el que estem fent al Centre d'estudis Internacionals i Interculturals de la UAB.

Tenim un Graduat superior en estudis internacionals que és de 2n cicle universitari. Cal tenir un 1r cicle o sigui una diplomatura universitària. Hi ha tres especialitats: Amèrica , Mediterrània i Àsia. En cada una de les 3 especialitats s'estudia una llengua diferent. A la d'Amèrica: Portuguès , a la de Mediterrània: Àrab i a la d'Àsia :xinès, coreà o japonès”.

7.2. Entrevista amb la responsable Centre d'informació i assessorament a la població estrangera (CIAPE) a Sta. Coloma de Gramenet.

El CIAPE comença a funcionar l'any 93, en aquell moment la població nouvinguda eren homes sols que venien a buscar feina a la ciutat. L'origen del servei l'hem de buscar en el Casal de Cultura del barri de Santa Rosa, que estava lligat a la parròquia del barri. Es dedicaven a l'alfabetització d'adults. Des del servei van adonar-se'n que arribaven persones estrangeres i que aquestes necessitaven orientació i també aprendre la nostra llengua.

Des del Casal de Cultura neix el Centre d'acolliment per estrangers. En el centre fan acompanyaments i també classes de castellà per adults. A partir del Centre d'acolliment i junt amb d'altres entitats del municipi: Creu Roja, SOS racisme, YMCA (entitat juvenil cristiana) comença a funcionar el CIAPE. En el seus inicis tenia un funcionament molt autònom, no depenia de l'ajuntament. La Creu Roja tenia molt pes a l'hora de prendre decisions. El servei funcionava gràcies a les ajudes del Fons Europeu.

L'any 96 coincidint amb un canvi de legislatura l'ajuntament de Sta. Coloma es planteja què fa amb el CIAPE. En aquell moment comença a dependre de l'ajuntament i la persona que el coordina és una funcionària de la institució municipal.

El CIAPE s'ubica en uns nous locals i també hi ha canvis en la seva composició: l'YMCA no segueix col·laborant i Creu Roja tampoc. Es mantenen els contactes amb SOS racisme i el Centre d'acolliment continua funcionant. El CITE associat a CCOO entra com a servei que ofereix serveis jurídics.

Actualment el Centre d'acolliment és una entitat autònoma, que rep subvencions de l'ajuntament i que està situat en els locals municipals. La seva principal funció és la d'organitzar classes de català i castellà per adults estrangers.

SOS racisme col·labora com a oficina de denúncies i també dóna suport en temes de formació.

El CIAPE com a servei va canviant a mesura que les necessitats de la població també ho fan.

Els objectius bàsics del servei són dos : atendre els nouvinguts al municipi i atendre els professionals de diferents àmbits que hi treballen.

Té un Punt Informatiu on s'atenen les peticions de les persones nouvingudes, disposant d'una traductora-mediadora d'àrab i d'una traductora-mediadora de xinès. Quan és necessari també col·labora un traductor-mediador d'hindú.

Reben moltes demandes, tant de les persones que s'adrecen al Punt Informatiu, com dels professionals que treballen en els àmbits de l'Educació, la salut i serveis socials d'entre altres.

Recentment s'ha creat una Xarxa de transmissió de valors, on hi treballen 3 persones: 1 antropòleg, i 2 tècniques a mitja jornada cadascuna. La funció principal de la Xarxa és treballar per la convivència a la ciutat. De les diferents activitats que organitzen en citarem algunes: Taula interreligiosa (formada pels representants de les 4 religions majoritàries a la ciutat : cristians, musulmans, evangèlics i silks) aquesta taula es troba 1 cop al mes i comparteix les diferents preocupacions que poden observar en les seves comunitats. Des de la Taula interreligiosa s'ha organitzat una activitat adreçada als IES, són tallers de diversitat religiosa que s'oferten com a crèdit variable i on els diferents representats de les

4 religions expliquen als nois les seves creences i valors. També està funcionant un taller de dones on dones de diferents cultures (també autòctones) realitzen intercanvis i apropen els seus punts de vista i el coneixement mutu. Una altra activitat són els Tallers de mediació veïnal que es faran pròximament amb el suport de la Federació Catalana de Municipis.

A Santa Coloma hi ha dèficits estructurals, molta densitat de població i molta diversitat, però la ciutat és especial. Sap donar respostes diferents als conflictes. Els ciutadans tenen una forma de resoldre les situacions de canvi que permeten la convivència, tot i que sovint es viuen situacions de malestar. L'experiència de les immigracions dels anys 60 els hi serveix per poder donar respostes ajustades als problemes que es van vivint a la ciutat.

7.3. Entrevista al Sr. Rafael Crespo, antropòleg de l'entitat "Intercultura. Centre pel diàleg intercultural a Catalunya" que treballa per l'Ajuntament de Sta. Coloma de Gramenet.

Fa 1 any que l'Ajuntament de Sta. Coloma de Gramenet va encarregar a l'entitat privada, sense ànim de lucre, "Intercultura. Centre de diàleg intercultural a Catalunya" ; l'elaboració d'un projecte per crear una "**Xarxa de transmissió de valors**". Aquest projecte s'emmarcaria dins del Pla d'Acció per la convivència intercultural que l'ajuntament va iniciar a l'any 2001.

La Xarxa agrupa a diverses entitats del municipi de Sta. Coloma i també persones que volen treballar a favor del diàleg i la convivència intercultural. El projecte pretén aprofitar les diferents entitats i associacions existents a la ciutat, així com persones de qualsevol procedència cultural que estiguin interessades en el diàleg entre cultures; per impulsar accions que afavoreixin la coneixença entre les persones de diferents cultures.

El coordinador de la Xarxa és el Sr. Rafael Crespo, antropòleg, i coneixedor de la realitat sociocultural de Santa Coloma. Des de l'equip tècnic format pel coordinador i dos persones més, a mitja jornada tots ells, s'impulsen els diferents projectes que poder ser proposats pels representats de les entitats, associacions, o persones que integren la xarxa.

Un cop engegats els projectes, són les mateixes entitats o associacions els encarregats de donar continuïtat als mateixos.

Al llarg d'aquest primer any s'han desenvolupat ja alguns grups de treball que han impulsat activitats diverses, totes elles encaminades a afavorir una millor coneixença entre les diferents cultures i religions que conviuen en un mateix espai : la ciutat de Santa Coloma.

El primer grup que es va formar va ser el de **Diàleg Interreligiós**.

Aquest grup es troba mensualment en l'espai que ha cedit l'ajuntament en l'antic CEIP "Els Pins", situat al carrer Pirineus (barri de Santa Rosa), lloc on també s'ubica el CIAPE i l'oficina d'informació a les persones estrangeres.

El grup de Diàleg interreligiós a dut a terme diverses actuacions:

- Tallers als IES sobre les diferents religions que conviuen a la ciutat : catòlics, musulmans, evangèlics i silks. Aquests tallers s'han impartit a alguns IES de la ciutat en l'horari de l'alternativa de la religió i a permès al llarg de 5 sessions conèixer les 4 principals religions que hi ha convivint a Sta. Coloma. Els nois i noies han sentit de primera mà el que els hi ha explicat els representats de les diferents religions, i han pogut participar també d'una taula rodona final on han estat els 4 representats junts. Els IES participants en aquesta experiència han estat : el Ramon Berenguer, el Puig Castellar i el Numància. El proper curs el farà a Les Vinyes. Aquesta activitat a comptat amb el suport de la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya.
- També s'han potenciat trobades entre els membres de les diferents comunitats religioses. Per exemple la comunitat musulmana va convidar a les altres a participar a l'Oratori que la comunitat té a Can Zam, a una trobada de diversitat religiosa, que va acabar amb un dinar per tothom.
- Una altra activitat ha estat el crear un grup de treball per reflexionar al voltant dels espais de culte i diversitat religiosa. En aquest grup hi participen no només els membres de les comunitats religioses, sinó també associacions veïnals o altres entitats interessades en el tema.
- També s'han potenciat tallers de diversitat religiosa adreçats a tots els membres de la xarxa.

Aquest grup de treball, anomenat de Diàleg religions, volen crear un projecte per donar cos i fer sostenible aquest tema a la ciutat.

- El segon grup de treball que s'ha creat ha estat el de la **Convivència**. Fins ara s'ha dut a terme un taller per la convivència al grup de dones del barri Llatí. Aquest grup multicultural a volgut aplegar a dones de diferents procedències cultural i fer trobades 1 cop cada 15 dies. Ha funcionat d'octubre del 2004 a gener del 2005. L'experiència d'aquestes primeres trobades fa possible que el mateix grup de dones del barri Llatí continuï realitzant l'activitat, ja de forma independent i sense necessitat de comptar amb els tècnics de la xarxa.
- Una altra iniciativa està lligada al món de l'**Educació** i pretén crear un grup format per diferents persones : FAPAES (Federació d'associacions de pares i mares dels centres educatius de la ciutat), professors d'IES, Mestres d'alguns CEIPs. Els objectius d'aquest grup encara s'han de perfilar, però un tema que està damunt la taula i pel qual mostren gran interès les persones del món educatiu, és el de la relació família-escola.
- El col·lectiu de persones de procedència centro i sud-americana, està molt preocupat pel tema **adolescents i violència**, i estan també pensant en realitzar activitats per poder fer una tasca preventiva i de suport als adolescents i a les seves famílies.

Després d'un any la Xarxa vol donar difusió dels seus objectius i activitats, i és per això que estan preparant un díptic i un espai Web dins la Web de l'Ajuntament. Encara tenen molt camí per recórrer i diferents projectes per a realitzar. Actualment també pensen crear un grup de Reflexió sobre valors. Totes les iniciatives volem "consientitzar"(prendre consciència de manera activa) als ciutadans del fet Intercultural i dels valors positius que

pot tenir aquest fenomen, si possibilitem el coneixement, el diàleg el respecte entre cultures.

Mesquita al barri de Sta. Rosa de Santa Coloma de Gramenet. Foto realitzada per Carme Torrents (maig 2005).

8.Propostes per millorar l'atenció educativa i social dels alumnes nouvinguts als Centres educatius públics de la ciutat de Santa Coloma de Gramenet.

És evident que la realitat sociocultural de Sta. Coloma ha fet un gir de 180° durant els últims 10 anys. L'arribada de persones procedents de països llunyans, ha canviat la fisonomia dels carrers, de les botigues, de les escoles, i de molts d'altres indrets de la ciutat.

Aquests canvis s'ha produït d'una manera més intensa en alguns dels barris de la ciutat. En el Fondo i a Santa Rosa podem veure aquest canvi tot passejant pels seus carrers. Persones de diferent raça, cultura, llengua, ... les veiem anar amunt i avall, fent les seves activitats diàries. Quedant-nos uns minuts a la sortida del metro d'El Fondo, podrem fer-nos una idea de la població que viu i treballa a Santa Coloma de Gramenet.

Aquesta nova immigració, anomenada internacional, ha fet també que els centres educatius anessin rebent un flux important d'alumnes de procedències culturals diverses. Els reagrupaments familiars han omplert les escoles i els instituts de nens i nenes de països ben diferents.

Segons heu pogut llegir en el present estudi, actualment la població estrangera amb més pes als centres és la procedent de centre i sudamèrica, seguida de la xinesa i la marroquina. Hi ha també d'altres nacionalitats : pakistanesos, hindús, russos, romanesos, polonesos.... Voldria fer esment que en el moment de plantejar-me el projecte objecte d'aquest estudi (febrer-març 2004), la població majoritària a la ciutat era la marroquina, seguida de la xinesa i finalment de la sud i centroamericana. Com podeu observar aquesta immigració és molt dinàmica i fa que la configuració de la població colomenca variï en mesos.

Els alumnes nouvinguts arriben als centres educatius al llarg de tot el curs escolar. Aquells centres que tenen vacants i que a més es troben en barris on l'afluència de persones immigrants és notable, veuen com es van omplint les aules d'alumnes de procedències ben diverses durant tot el curs escolar.

Tal i com hem vist a l'inici de l'estudi, el percentatge durant el curs 2004-2005 d'alumnes estrangers a les aules és un 20% de mitjana a la ciutat de Sta. Coloma de Gramenet. Tot i així, hi ha molts CEIPs i IES que tenen un índex de diversitat cultural que supera aquest percentatge. Així en les zones educatives A i B tenim centres amb percentatges que es troben entre el 25 i el 45 %, arribant un centre de la zona B a tenir el 58% de diversitat cultural a les seves aules.

Està clar que amb aquesta nova realitat social i cultural, els centres públics de Santa Coloma necessiten d'un suport tècnic, humà i material, que els ajudi a poder treballar a partir d'aquesta nova situació.

Cal afegir que aquesta nova composició social crea una alarma social clara: hi ha una por a tot el que és desconegut per part de la població autòctona i a més es tenen una sèrie d'estereotips culturals que fan que hi hagi un cert recel respecte de l'altre.

A Santa Coloma a més hi ha una població autòctona important que compte amb situacions socials desfavorides i que reben suport i ajuts dels diferents organismes públics. Les necessitats d'aquests nous immigrants, generen també situacions semblants. Uns i altres es converteixen en competidors potencials per poder utilitzar els diferents serveis socials, educatius, sanitaris, culturals, econòmics... que hi ha en el barri o municipi.

El col·lectiu de mestres i professors dels centres públics de Sta. Coloma de Gramenet, tenen una llarga experiència en afrontar situacions complexes en els centres escolars. L'activitat pedagògica de molts centres és d'una gran qualitat i els seus professionals estan avesats a lluitar per aconseguir que els seus alumnes tinguin les mateixes oportunitats que d'altres, en situacions socials i personals més privilegiades.

Els centres escolars colomencs des de fa molts anys tenen alumnes molt diversos i amb unes necessitats educatives, derivades en molts casos, de situacions socials desfavorides.

Els reptes que han tingut que afrontar els centres per poder atendre adequadament totes aquestes diferents necessitats, ha fet que ara hagin tingut també una bona disposició per adaptar-se a una nova diversitat : la cultural.

Hem de felicitar a tota la comunitat educativa de Sta. Coloma de Gramenet per l'esforç que ha fet tots aquests anys, per anar trobant eines adequades per afrontar els nous reptes d'aquesta societat canviant.

Dit això, passaré a fer algunes reflexions que al llarg de l'elaboració d'aquest treball de recerca he pogut anar fent.

Primer de tot m'agradaria deixar clar que els nous reptes de l'escola del segle XXI no són exclusivament responsabilitat dels mestres i professors, ho són també de les institucions educatives i socials. És al conjunt de tota la societat i de totes les seves institucions, a qui correspon poder fer front als nous reptes educatius. La complexitat de les dificultats que ens podem trobar als centres educatius és tal , que cal comptar amb la co-responsabilitat de tots els membres de la comunitat educativa (mestres i professors, pares i alumnes) així com de les administracions local, autonòmica i estatal; per fer front a les mateixes.

Si fem possible que mestres i professors no es trobin tant sols davant d'aquests nous reptes, els podran afrontar amb més serenitat i tranquil·litat i això repercutirà positivament en l'Educació dels alumnes.

En aquells centres on la majoria del claustre de professors-es ha fet seva la nova realitat escolar, s'han buscat alternatives innovadores, s'ha fet partícips dels problemes a d'altres institucions (de temps lliure, socials, culturals, de la salut ...) del barri i s'hi ha posat una dosi alta de paciència i bona voluntat; s'han aconseguit millores importants tant en la

convivència, com en el rendiment dels alumnes, la participació de tots els membres de la comunitat educativa i en el benestar emocional de cadascun d'ells.

Les intencions de la nova administració educativa de potenciar els Plans d'entorn, sembla que van en la línia d'afrontar l'Educació d'infants i joves des de la col·laboració de les diferents institucions que treballen en un mateix barri, ciutat o poble.

Les alternatives per atendre la diversitat cultural han de basar-se en els principis de normalitat, les mesures excepcionals sempre han de ser temporals i han d'afavorir la plena integració de l'alumne a la dinàmica del centre educatiu. Són a més, mesures que cal prendre pensant que la immigració internacional només ha fet que començar i per tant han de ser accions no conjunturals, sinó pensades per que puguin tenir continuïtat i flexibilitat .

Aula de 2n de CM de l'escola Tanit en una classe de Coneixement del Medi. Foto realitzada per Carme Torrents (maig 2005).

Aquest ha estat el primer curs en que s'ha iniciat el funcionament de les Aules d'Acollida en molts dels centres públics i en alguns de concertats. Haurem d'esperar la valoració que en faran els centres en acabar el present curs. En les visites que he fet a alguns dels centres educatius de Santa Coloma he pogut copsar algunes opinions sobre aquestes aules.

La creació de les aules d'acollida s'ha vist amb bons ulls per gran part dels mestres i professors dels centres. Segons el volum d'alumnes nouvinguts, l'organització pedagògica del centre, la sensibilització i la implicació del claustre; s'han organitzat de forma diferent.

Pensem que als CEIPs poden resultar una bona eina per atendre els alumnes nouvinguts, sempre i quan, el conjunt de mestres es plantegin com donaran continuïtat a la feina iniciada a les aules d'acollida, per tal que l'alumne que ja s'ha incorporat progressivament a l'aula ordinària, s'incorpori a temps total i pugui seguir com la resta d'alumnes el currículum ordinari. L'organització d'un centre de Primària facilita el bon funcionament de les aules d'acollida i també cal afegir que hi ha més conscienciació entre els mestres, de que a l'alumne nouvingut se l'ha d'incloure a l'aula ordinària des del començament i com un més.

Als IES els resultats els veurem segurament el curs vinent, ja que durant el present curs encara s'han continuat els TAE i només en alguns IES s'ha començat amb alguna aula d'acollida.

Els professors de secundària estan a l'expectativa del que passarà amb el canvi de TAE a l'aula d'acollida. Les experiències recollides en molts dels TAE de Santa Coloma, s'han de tenir en compte a l'hora d'organitzar les aules d'acollida a la ciutat el curs vinent.

Les necessitats dels alumnes nouvinguts de secundària són diferents als de primària.

L'edat de l'alumne és un condicionant important per a la seva adaptació i per l'adquisició de la llengua i dels aprenentatges. Els alumnes nouvinguts arriben amb 12 anys a l'IES i tenen un bagatge cultural i escolar que condiciona la seva adaptació al centre.

Fins ara els TAE permetien que l'alumne nouvingut fes durant 1 curs escolar una immersió lingüística plena i una primera aproximació a la cultura del país d'acollida. Ara poder no hi haurà tantes hores disponibles per atendre els alumnes a l'aula com en el TAE. Caldrà facilitar des del claustre de professors i des de l'Equip directiu dels centres, tots els esforços humans i materials per garantir l'atenció d'aquests alumnes sobretot durant el primer any d'estada al centre.

També caldrà pensar fórmules per atendre aquests alumnes progressivament a les aules ordinàries i plantejar-se quines coses caldrà modificar en l'organització pedagògica per donar resposta a la plena integració d'aquest alumnes a l'aula ordinària.

En tots els casos, tant en els alumnes dels centres de primària com en els de secundària, hem de pensar en els objectius bàsics que ens marquem per aquests alumnes en el moment de la seva arribada al centre educatiu.

Pensem que el primer que s'han de sentir és acollits, compresos i atesos des de la vessant emocional. Els mestres i professors que hem pogut entrevistar sempre ens han parlat de la importància de la bona relació i comunicació entre el mestre-a/professor-a i l'alumne i del fet que per als nouvinguts és molt important tenir un tutor-a referent al centre. Els primers temps, aquest tutor-a, constitueix un punt de referència insubstituïble i que facilita la integració de l'alumne al centre escolar.

Aquest tutor-a ha de tenir en compte que l'alumne no a pres cap decisió per si mateix alhora d'immigrar. És la seva família la que per diferents circumstàncies decideix emprendre aquest viatge, sense retorn immediat, i l'alumne es veu immers en una sèrie de canvis que ell no ha escollit per si mateix. A més alguns alumnes han restat en el seu país d'origen, mentre els pares estaven ja treballant en els diferents països d'acollida, i han estat sota la cura d'uns avis, uns tiets o alguns altres familiars. Sovint quan arriben es troben que a més d'altres canvis importants, s'han d'adaptar a una nova realitat familiar, ja

que molts d'ells fa temps que no conviuen amb els pares i han de reincidir de nou la relació amb ells.

Gran part dels centres entrevistats en el present treball, ens han explicat que després d'un parell de setmanes on un alumne-a del mateix país de procedència (si és que n'hi ha a l'aula) ajuda intensament a l'alumne nouvingut a fer-se càrrec de moltes de les novetats que hi ha per a ell en el centre educatiu; anomenen un alumne-a tutor o guia, com vulgui anomenar-se, per tal que pugui ajudar a l'alumne-a en algunes de les tasques escolars. Aquest alumne tutor-guia és d'un país diferent al de l'alumne-a nouvingut-da, ja que el que volem aconseguir és que el nou alumne faci un esforç per comunicar-se i vagi poc a poc entenent algunes de les coses que s'expliquen i passen a l'aula.

Hem de dissenyar programes educatius individualitzats que permetin accelerar els aprenentatges en aquest alumnes a fi de que puguin conèixer la llengua, però també l'entorn social i natural on viuen. Hem de comptar que els alumnes ja porten un bagatge escolar i que aquest també és una eina per a ells a fi de poder comprendre els nous aprenentatges als que ha de fer front.

Potenciar a l'aula el treball cooperatiu i la personalització dels aprenentatges es permetrà facilitar el procés educatiu de l'alumne nouvingut, però també de la resta d'alumnes del grup.

També hem de tenir en compte on es troba l'alumne quan arriba al centre: el nivell de competències que té en relació a l'escolaritat del seu país, la seva procedència cultural , la seva edat, les condicions socio-econòmiques de la seva família... A partir de l'avaluació inicial de totes aquestes variables, podrem anar construint una programació d'activitats que permeti l'alumne anar coneixent l'entorn on ha de viure a partir d'ara i el més important : començar a familiaritzar-se amb la llengua del país d'acollida.

Tant important és que nosaltres coneixem l'alumne-a, com que la família i ell mateix-a conegui també com funciona el centre educatiu. Només arribar, és molt important fer un recorregut pel centre amb la família i l'alumne. Explicar-li el nostre sistema educatiu, les normes bàsiques de convivència del centre, la importància de participar en totes les activitats que s'organitzen, els materials que necessitarà l'alumne... Evidentment que per poder fer tot aquest acolliment de l'alumne-a i la seva família, necessitem de la participació dels mediadors-traductors.

Segons la professora de TAE Dolors Sabater els objectius prioritaris que hem de tenir en compte a l'hora d'atendre els alumnes nouvinguts es centrarien en :

- Facilitar el domini de la llengua per comunicar-se i aprendre
- Tenir en compte que la immigració millori el seu projecte acadèmic.
- Permetre que l'alumne-a no perdi els hàbits escolars adquirits en el país d'origen.
- Facilitar que incorpori els nous hàbits de treball i convivència del país d'acollida.
- Vetllar per una bona socialització de l'alumne-a.
- Tenir cura de la seva acollida emocional.

L'arribada dels alumnes nouvinguts pot ser una bona motivació per tal que els professors-es busquin maneres d'atendre la diversitat que beneficiïn als altres alumnes, també diversos, que tenim als centres de secundària.

De ben segur que els alumnes de llengües no-romàniques, no en tindran prou amb 1 curs per poder adquirir un mínim domini lingüístic que els permeti incorporar-se a les aules ordinàries plenament. Hauran de buscar-se alternatives que facilitin incorporacions progressives d'aquests alumnes.

Els professors dels TAE que hem entrevistat i també els equips directius dels IES, ens han manifestat que els alumnes de llengües no-romàniques i sobretot els xinesos, necessiten com a mínim de 2 cursos escolars per tenir un domini lingüístic que els permeti seguir les classes a l'aula ordinària. Tot i així continuaran necessitant classes de suport de llengua que millorin les seves habilitats en la comprensió i expressió oral i escrita.

Com ja he fet esment abans, aquest nou repte de la diversitat cultural, s'afegeix a molts d'altres que té l'Educació d'avui. Ens trobem amb alumnes que hem d'educar i ensenyar i això ho hem de fer conjuntament amb la família. Les relacions família-centre educatiu, és un altre tema que tenim pendent per millorar en l'escola del segle XXI. L'Educació en valors i normes que afavoreixin climes de convivència basats en el diàleg i el respecte a la diferència, n'és un altre. Així en podríem fer una llarga llista.

S'ha de produir un canvi qualitatiu partint sempre de la voluntat dels mestres i professors, i de la realització de projectes globals de centre, lligats a projectes de ciutat o barri. Cal unir esforços entre totes les institucions vinculades als infants i joves.

Cal també que els mestres i professors tinguin la formació adequada. Només un coneixement de quins són els processos migratoris d'aquestes famílies, quines les dificultats que han de superar en un país que els hi és estrany, l'esforç que han de fer els seus fills per adaptar-se a noves realitats socials i escolars...; fa que el professorat pugui tenir sentiments d'empatia que faciliten l'acollida d'aquests alumnes, la comprensió de les seves necessitats i el treball diari amb ells.

Aquesta formació hauria d'anar destinada a tots els membres del claustre de mestres i professors i hauria de permetre conèixer les dificultats que comporta el fet de la immigració, el coneixement de trets culturals significatius dels diferents països d'on procedeixen els alumnes, les dificultats que poden tenir en l'aprenentatge de la llengua segons sigui la llengua de procedència, les dificultats d'aquests alumnes nous quan arriben amb edats d'etapa secundària i també hauria de possibilitar el poder compartir experiències docents entre professorat de centres diferents.

Quan es posin en marxa els Plans d'Entorn caldria tenir en compte alguna experiència que alguns centres han fet en aquest sentit. Així per exemple l'experiència de l'escola Tanit, constituïda en Comunitat d'Aprenentatge, és un bon model per poder iniciar experiències similars en centres que puguin tenir unes necessitats semblants. En aquest centre els agrada parlar més que d'aula d'acollida, de tutor d'acollida. Ells creuen que el tutor de l'aula ordinària, juntament amb el tutor d'acollida vetllaran des del primer moment de la rebuda al centre perquè el procés sigui el més normalitzat i significatiu possible. Aquest plantejament suposa la presència de dos mestres a l'aula sempre que sigui possible (tutor d'acollida, mestre d'Educació especial, mestre de reforç...). En paraules seves : *“El mestre tutor o el mestre de reforç proposaran les mesures que faciliten la comprensió de l'alumne en cada activitat. La presència de dos adults a l'aula,, suposa plantejar aprenentatges a partir de la realització d'activitats més que d'exposicions magistrals. El treball cooperatiu, el treball per projectes, els grups interactius, són metodologies que permeten un aprenentatge més actiu i al mateix temps afavoreixen la dinàmica de l'aula i la integració de tots”*.

Altres centres també col·laboren amb les diferents institucions educatives o socials del barri on estant ubicats. Donar continuïtat a l'Educació dels alumnes fora de l'horari lectiu ha de permetre que aquests es puguin sentir uns ciutadans més i tinguin les mateixes oportunitats que d'altres.

Una figura també molt important a potenciar en els centres escolars i demés institucions educatives, socials i culturals del barri són els mediadors culturals. A Santa Coloma tenim una molt bona experiència amb el treball dels mediadors-traductors que el CIAPE, que depèn de l'ajuntament de la ciutat, ha posat a disposició dels centres educatius i d'altres serveis de la ciutat. La seva tasca permet establir una bona comunicació, relació i comprensió entre la família, l'alumne-a i el mestre-a. Donat que no només són coneixedors de les dues llengües, la familiar i l'escolar, sinó que també coneixen la cultura d'ambdós països i també el seu sistema educatiu; facilitant la bona comunicació i entesa entre els membres de la comunitat educativa.

Des d'aquí voldria demanar a les administracions locals i autonòmiques la potenciació d'aquests mediadors a la ciutat. En aquests moments, em consta, que estan carregats de feina i més en tindrien. Hi ha moltes demandes que no poden atendre o bé les peticions tenen resposta després de molt temps d'haver presentat la demanda. Crec que val la pena esmerçar esforços per facilitar l'apropament entre família i centre educatiu i en part ho podem aconseguir si disposem de suficients mediadors-traductors.

Ja que hem introduït el concepte de mediació, vull també proposar que des de l'administració educativa es potenciïn les experiències necessàries en el camp de la mediació escolar. Sé que hi ha centres que ja han començat experiències en aquest sentit i sobretot en alguns IES s'estan duent a terme experiències de mediació entre iguals. La resolució alternativa de conflictes és una bona eina per treballar també els conflictes que puguin sorgir per desconeixement de la forma de ser, pensar i actuar de persones de diferent procedència cultural.

Creiem que bona part dels conflictes sorgeixen per desconeixement de quins són els interessos i les necessitats dels altres. Només una actitud de respecte cap a la diferència, i la creació d'espais de diàleg, permetran una bona entesa entre els diferents persones que formen la comunitat educativa.

Pensem que la cultura de la resolució alternativa de conflictes es pot introduir des dels inicis de l'Educació dels infants. S'haurien de potenciar també experiències en l'Educació infantil i primària. Desenvolupar programes d'Educació en valors, que es tinguessin presents en el context de l'aula i com a eix vertebrador de les diferents àrees d'aprenentatge.

Treballar la prevenció dels conflictes des de que els infants són petits ens evitarà haver-los de resoldre quan són més grans.

Un altre aspecte que preocupa als docents i en concret als de secundària, són les dificultats que tenen els alumnes immigrants quan s'incorporen sobretot al 2n cicle d'ESO per promocionar els cursos i poder obtenir el graduat escolar. S'haurien de pensar amb alternatives que afavorissin aquests alumnes per poder acreditar o bé oferir-los una formació que els permetés continuar la formació professional o l'accés al treball.

De la mateixa manera que des dels IES es pensen projectes per als alumnes autòctons que tenen dificultats per poder seguir els currículums ordinaris, caldria també pensar en incloure aquests alumnes en projectes similars o fins i tot aprofitar els mateixos projectes (sempre en funció dels alumnes que tinguem i les necessitats que mostrin) per donar resposta a les seves necessitats acadèmiques i professionals.

9. Estudi del rendiment final dels alumnes estrangers procedents del Marroc i la Xina durant el curs 2003-2004 dels CEIPs Wagner i Tanit i de l'IES Puig Castellar.

Un cop finalitzada la recollida de dades del qüestionari que vaig passar a tots els centres educatius públics de Santa Coloma de Gramenet, vaig pensar que estaria bé observar el rendiment acadèmic dels alumnes estrangers d'origen marroquí i xinès dels 4 centres on he pogut fer una observació i valoració més acurada.

Els hi vaig demanar que m'omplissin una graella amb algunes dades dels alumnes estrangers que tenien matriculats al centre durant el curs 04-05 d'origen xinès i marroquins. Gràcies a la seva col.laboració he pogut extraure algunes conclusions més en el meu estudi i que penso que són prou rellevats com per que constin en aquest últim apartat del treball de recerca.

Veureu que només consten les dades de 3 centres educatius. La petició que els vaig fer va ser just en el mes de maig, quan els centres estan ja força saturats de feina. Un dels centres estava preparant el seu 25è aniversari i tenien prou feina com per entretenir-se a comptabilitzar aquestes dades. Agradeixo l'esforç que tots ells han fet per col.laborar en aquest estudi.

1- Llistat d'alumnes estrangers procedents del Marroc i Xina del CEIP Wagner del curs 04-05.

Alumne-a	Nivell	País	Data ingrés	Temps	Avaluació final curs 03-04
	1P3	Marroc	15/09/2004	1curs	- H
	2P3	Marroc	02/07/2004	1curs	- H
	3P4	Xina	21/12/2004	6mesos	- H
	4P4	Xina	20/04/2005	1mes	- H
	5P5	Marroc	10/09/2002	3cursos	PA D
	6P5	Marroc	10/09/2002	3cursos	PA D
	7P5	Marroc	27/05/2002	3cursos	PA H
	8P5	Xina	28/09/2004	1curs	- H
	9P5	Xina	22/01/2003	2cursos i mig	PA H
	10P5	Xina	13/09/2004	1curs	- D
	111r CI	Xina	06/02/2004	1curs i mig	PA D
	121r CI	Xina	26/02/2004	1curs i mig	PA H
	131r CI	Xina	02/01/2003	2cursos i mig	PA H
	142nCI	Marroc	31/01/2002	3cursos i mig	Cast/música NMH

152nCI	Marroc	15/09/2000	5cursos	PA	H
162nCI	Xina	17/09/2001	4cursos	PA	H
171rCM	Marroc	15/09/1999	6cursos	PA	H
181rCM	Marroc	24/03/2003	2cursos i mig	PA	D
191rCM	Xina	26/01/2005	6 mesos	-	H
202nCM	Marroc	28/09/2004	1curs	-	H
212nCM	Marroc	01/09/1998	7cursos	PA	D
222nCM	Xina	11/05/2004	1curs	Plas/Mat NM	D
232nCM	Xina	25/02/2005	5mesos	-	D
242nCM	Xina	26/02/2004	1curs i mig	Plas/Mat NM	H
251rCS	Marroc	01/09/1997	8 cursos	PA	H
261rCS	Marroc	01/09/1997	8 cursos	NM	H
271rCS	Marroc	31/10/2002	3 cursos	NM	H
281rCS	Xina	13/09/2004	1 curs	-	D
291rCS	Xina	10/09/2004	1 curs	-	H
301rCS	Xina	14/09/2001	4 cursos	NM	H
311Rcs	Xina	29/09/2004	1 curs	-	H
321rCS	Xina	25/02/2005	5 mesos	-	H
332NcS	Xina	15/09/2004	1 curs	-	H
342NcS	Xina	06/02/2004	1 curs i mig	Mus/Pla/Mat NM D	

Anàlisi de les dades de la taula : Mirant la taula observem les següents qüestions:

- Els alumnes estrangers procedents del Marroc o Xina de P3 i P4 de l'escola Wagner fa com a molt un curs que estan a l'escola i per tant encara no se'ls ha fet la valoració final en aquests moments del curs (maig 2005).
- Els sis alumnes de P5 estrangers, tenen situacions i procedències diferents. Els 3 marroquins fa ja 3 cursos que estan al centre i l'avaluació del curs passat té per resultat final un Progressa adequadament. Els altres 3 alumnes vénen de Xina. N'hi ha un que fa ja 2 cursos i mig que està al centre i que en l'avaluació final del curs passat se'l va valorar amb un Progressa adequadament. N'hi ha 2 que acaben d'arribar aquest curs i per tant encara no se'ls ha fet l'avaluació final.
- Els tres alumnes de 1r de CI són xinesos i tenen una valoració final de Progressa adequadament. Fa entre 2 cursos i mig i 1curs i mig que estan al centre educatiu.
- A 2n de CI hi ha dos alumnes marroquins i un de xinès. Tots ells fa temps que estan en el centre educatiu entre 3 i 5 cursos. L'alumne marroquí que va arribar fa 3 cursos i mig té una valoració del curs passat on es manifesta que Necessita millorar en les assignatures de castellà i música. Els altres dos alumnes Progressen adequadament.
- A 1r de CM hi ha dos alumnes, un de Xina i un altre del Marroc, que fa un temps que estan al centre educatiu i que tenen una valoració de Progressa adequadament. L'altre alumne, del Marroc, fa només 6 mesos que està a l'escola i no s'ha pogut fer la valoració final.
- A 2n de CM hi ha cinc alumnes, 2 del Marroc i 3 de Xina. Hi ha dos alumnes xinesos, que fa 1 curs i mig que estan a l'escola, que tenen una valoració final el

curs passat de Necessita millorar en matemàtiques i plàstica. Hem de pensar que quan se'ls va avaluar només feia uns mesos que havien arribat al centre.

- A 1r de CS tenim 8 alumnes , 3 del Marroc i 5 de Xina. Observem que 4 d'ells fa poc temps que estan al centre i no tenen valoració del curs passat. Dels 4 que si la tenen, descobrim que 3 d'ells van ser valorats el curs passat amb un Necessita millorar. Aquests alumnes ja fa temps que estan al centre educatiu, dos d'ells són del Marroc (un fa 8 cursos i l'altre 3 que sona al centre) i n'hi ha un de Xina (fa 4 cursos que està al centre). Només un alumne del Marroc que ja fa 8 anys que és al centre té un Progressa adequadament.
- A 2n de CS Hi ha 2 alumnes xinesos, un d'ells fa un curs i mig que està a l'escola i en l'avaluació del curs anterior té un Necessita millorar en música, plàstica i matemàtiques. Hem de comptar que aquest alumnes només feia uns mesos que era al centre quan se'l va avaluar. L'altre alumne ha arribat el setembre d'aquest curs i encara no s'ha fet la valoració final.
- Si fem la valoració observant el sexe dels alumnes podem adonar-nos-en que l'alumne de 2n de CI marroquí que té dificultats en castellà i música és un nen. Si passem a 2n de CM els dos alumnes xinesos amb dificultats són un nen i una nena. A 1r de CS tots tres alumnes (2 marroquins i 1 xinès) són nens i finalment l'alumne de 2n de CS que presenta dificultats per seguir el currículum és una nena.

Conclusions que es poden extraure de les dades analitzades:

Els alumnes estrangers de procedència marroquí o xinesa de l'escola Wagner tenen una adaptació i un rendiment favorable durant els cursos d'Educació infantil i també durant el Cicle Inicial de Primària. Només trobem un alumne a 2n de CI de procedència marroquí, manifesta alguna dificultat en les àrees de castellà i música, tot i que quan se'l va avaluar ja portava 2 cursos i mig al centre educatiu.

Durant el Cicle mitjà i també en el CS observem que hi ha més dificultats per poder superar adequadament els cursos escolars. Dos alumnes en el CM de 2n curs i 3 alumnes de 1r de CS tenen dificultats alhora de superar els cursos. Curiosament els alumnes de 2n de CM són d'origen xinès i tenen un Necessita millorar en l'àrea de matemàtiques i també de plàstica. Aquesta valoració trenca amb el que es sol afirmar de que els alumnes xinesos obtenen un bon rendiment en l'àrea de matemàtiques.

A 1r de CS hi ha 3 alumnes del total de 8 que manifesten dificultats per seguir el currículum, tot i que porten ja temps al centre educatiu. Dos d'ells són del Marroc i 1 de la Xina.

A 2n curs de CS només hi ha 2 alumnes i són xinesos. Un d'ells, quan se'l va avaluar només portava 6 mesos al centre, manifesta dificultats per poder seguir el currículum de música, plàstica i matemàtiques. Tornem a tenir unes dificultats similars a les que ens hem trobat amb els alumnes de 2n de CM.

Si hem de fer alguna valoració respecte el sexe dels alumnes i les dificultats que manifesten a nivell escolar, observem que 5 són nens i hi ha 2 nenes. Si a part del sexe mirem també el temps d'estada al centre, ens adonem que les nenes fa entre 1 curs i 1 i mig que estan al centre, mentre que 4 dels 5 nens porten entre 3-8 cursos al centre educatiu. Podem comentar que sembla que hi ha una certa tendència a que els alumnes nens puguin presentar alguna dificultat més respecte de les nenes.

L'escola Wagner durant aquest curs 2004-2005 han rebut forces alumnes nous de procedència marroquí i xinesa. Dels 34 alumnes del llistat, 14 sou nouvinguts d'aquest curs. D'aquests 14 alumnes, 3 són de procedència marroquí i els 11 restants vénen de Xina. En aquest centre, que està ubicat al barri del Fondo, tenen força població xinesa. Aquesta població té molta mobilitat, donat que els xinesos estan poc temps al barri. Ens han comentat els mestres del centre, que durant el curs han marxat alguns alumnes xinesos i s'han anat incorporant d'altres.

2- Llistat dels alumnes estrangers procedents del Marroc i Xina del CEIP Tanit del curs 04-05.

Alumne	Nivell	País	Data Ingress	Temps	Avaluació final curs 03-04	
	1P3	Marroc	08/06/2004	1curs	-	H
	2P4	Marroc	15/05/2003	2cursos	PA	D
	3P4	Marroc	18/09/2003	2cursos	PA	H
	4P4	Marroc	15/05/2003	2 cursos	PA	D
	5P4	Marroc	13/05/2003	2 cursos	PA	D
	6P5	Marroc	15/05/2003	2cursos	PA	H
	7P5	Marroc	27/05/2002	3 cursos	PA	H
	8P5	Marroc	27/05/2002	3 cursos	PA	H
	9P5	Marroc	20/01/2004	1 curs i mig	PA	D
	101r CI	Marroc	15/05/2003	2 cursos	PA	H
	111r CI	Marroc	06/09/2001	4 cursos	PA	D
	121r CI	Marroc	06/09/2001	4 cursos	PA	D
	131r CI	Marroc	05/11/2001	4 cursos	PA	D
	142n CI	Marroc	30/03/2004	1 curs i mig	PA	H
	152n CI	Marroc	27/05/2002	3 cursos	PA	D
	161r CM	Marroc	04/10/1999	6 cursos	PA	H
	171r CM	Marroc	15/09/2000	5 cursos	PA	H
	181r CM	Marroc	04/10/1999	6 cursos	PA	D
	191r CS	Marroc	19/10/1998	7 cursos	PA	H
	201r CS	Marroc	20/01/2004	1 curs i mig	PA	D
	212n CS	Marroc	15/09/2000	5 cursos	PA	D
	22P3	Xina	08/06/2004	1curs	-	H
	23P4	Xina	13/05/2003	2 cursos	PA	D
	24P4	Xina	08/06/2004	1curs	-	H
	251r CI	Xina	08/06/2004	1curs	-	D
	261r CI	Xina	15/09/2001	4 cursos	PA	D
	271r CI	Xina	01/02/2002	3cursos i mig	PA	H
	281r CI	Xina	16/01/2003	2cursos i mig	PA	H
	292n CI	Xina	28/01/2005	6 mesos	-	D
	301r CM	Xina	17/06/2004	1curs	-	D
	311r CM	Xina	17/02/2004	1 curs i mig	PA	D
	322n CM	Xina	08/01/2004	1 curs i mig	PA	H
	332n CM	Xina	20/01/2004	1 curs i mig	PA	H
	342n CM	Xina	09/10/2001	4 cursos	PA	H
	351r CS	Xina	11/05/2004	1 curs	NN	H

362n CS	Xina	15/10/20014 cursos	PA	D
372n CS	Xina	17/06/20041 curs	PA	D

Anàlisis de les dades de la taula i conclusions: Del total de 37 alumnes estrangers procedents de Marroc i Xina, 7 són nous d'aquest curs i per tant no tenim dades sobre la seva avaluació final. Dels altres 30 alumnes, 6 es van incorporar al curs passat i els altres 24 fa més de 2 cursos que estan al centre educatiu.

Tots els alumnes avaluats els cursos passats tenen una valoració positiva sigui quin sigui el curs i el temps que fa que estan al centre. Només 1 alumne, de procedència xinesa i nen, que va arribar el maig del curs 03-04 té un Necessita millorar, ja que només va poder estar 1 mes i mig al centre i per tant va poder aprendre poques coses.

En aquest centre valoren positivament l'evolució dels alumnes marroquins i xinesos.

Val a dir que la forma que tenen d'organitzar l'atenció a la diversitat, tal i com s'ha explicat en l'apartat corresponent del present treball, difereix en molt de la resta de centres. L'escola Tanit està constituïda en Comunitat d'Aprenentatge i compte amb una organització pedagògica que fa possible atendre qualsevol tipus de necessitats educatives. Tenen uns recursos humans (recordem que a part de la dotació del Departament d'Educació compte amb voluntaris i alumnes en pràctiques) específics que els permet atendre de manera molt individualitzada als seus alumnes.

3-Algunes reflexions al voltant dels resultats acadèmics dels alumnes d'Infantil i Primària dels CEIPs Wagner i Tanit.

Com hem pogut observar en les taules adjuntes, la situació dels dos centres és ben diferent. Cal afegir que difícilment es podran comparar els resultats acadèmics sense tenir en compte moltes variables. Entre elles trobem: el temps que porta l'alumne al centre educatiu i també el curs d'incorporació. També cal tenir en compte que en el CEIP Wagner han tingut moltes incorporacions durant tot aquest curs escolar, més que el CEIP Tanit. A més, a l'hora d'avaluar els alumnes, claustrats diferents apliquen també criteris diferents, i això cal tenir-ho en compte.

Per altra banda cada centre té una organització pedagògica diferent que també incideix en el rendiment dels alumnes, ja que segons se'ls atengui i se'ls doni ajuts podran avançar amb més facilitat o no.

El CEIP Wagner compta amb els suports educatius establerts i normalitzats pel Departament d'Educació i és a partir d'aquests que pot planificar l'atenció a la diversitat. En el cas del CEIP Tanit a banda de comptar amb aquests suports normalitzats, té el suport d'altres persones: pares, alumnes de pràctiques, voluntaris, ex-alumnes... Aquest volum extra de reforços personals ajuda, de ben segur, a poder atendre de forma més individualitzada les necessitats educatives dels alumnes.

Cal afegir, tal i com ja hem dit abans, que els alumnes que s'incorporen a Ed. Infantil o bé al 1r cicle de Primària tenen una bona adaptació i rendiment acadèmic. És a partir del CM i del CS quan comencen algunes de les dificultats. Els nens i nenes que a partir dels 9/10 anys s'incorporen al nostre sistema educatiu, tenen ja un bagatge educatiu que condiciona la seva adaptació i també el seu rendiment acadèmic. El temps que han estat escolaritzats en el seu país, la llengua d'origen, els hàbits de treball que han adquirit, ... facilita o no el que se'n puguin sortir amb més bons resultats o no dels cursos escolars.

Creiem que els dos primers cursos escolars els necessiten per aprendre la llengua, ja no només per comunicar-se, sinó també per poder estudiar les altres matèries i poder convertir-se en llengua d'aprenentatge. A partir dels dos cursos poden anar normalitzant els seus aprenentatges i poden adquirir nivells semblants als seus companys autòctons. Evidentment que el procés dependrà molt del nen-a i n'hi haurà que abans dels dos cursos ja podran seguir amb total normalitat el currículum escolar i n'hi haurà d'altres que necessitaran d'algun curs més per poder compensar les seves necessitats educatives.

4- Llistat dels alumnes estrangers procedents del Marroc i Xina de l'IES Puig Castellar del curs 03-04.

Alumne	Sexe	Curs	Ingrés	Temps	Primària	País	Aval.03-04
1	H	1r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	1 Insf.
2	H	1r ESO R	set 02	2 cursos	si	Marroc	8 Insf
3	D	1r ESO	set 03	1 curs	si	Marroc	6 Insf
4	D	1r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	Aprovat
5	H	1r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	3 Insuf
6	H	1r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	Tot suspès
7	D	1r ESO	set 03	1 curs	si	Marroc	Aprovat
8	H	1r ESO R	set 02	2 cursos	no	Marroc	7 Insf.
9	D	1r ESO R	set 02	2 cursos	no	Marroc	7 Insf.
10	H	1r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Tot suspès
11	H	2n ESO	set 02	2 cursos	si	Marroc	2 Insf.
12	H	2n ESO R	set 01	3 cursos	no	Marroc	Tot suspès
13	D	2n ESO	set 02	2 cursos	si	Xina	Aprovat
14	H	2n ESO	set 02	2 cursos	si	Marroc	Tot suspès
15	D	2n ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Aprovat
16	H	2n ESO	set 02	2 cursos	no	Marroc	7 Insf.
17	D	2n ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Aprovat
18	H	2n ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Aprovat
19	D	2n ESO R	set 02	2 cursos	no	Xina	5 Insf
20	H	2n ESO	set 02	2 cursos	no	Marroc	7 Insf.
21	D	2n ESO	set 02	2 cursos	si	Marroc	1 Insf
22	H	2n ESO	set 02	2 cursos	no	Xina	9 Insf.
23	H	2n ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Tot suspès

24H	2n ESO	set 02	2 cursos	no	Xina	Tot suspès
25D	2n ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Tot suspès
26D	3r ESO	set 01	3 cursos	no	Xina	4 Insf.
27H	3r ESO	set 01	3 cursos	si	Marroc	Aprovat
28H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Aprovat
29D	3r ESO	set 01	3 cursos	no	Xina	2 Insf.
30H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	3 Insuf
31H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	Aprovat
32D	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	1 Insuf
33H	3r ESO	set 02	2 cursos	no	Xina	Tot suspès
34H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	Aprovat
35H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Marroc	Tot suspès
36H	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	3 Insuf
37H	3r ESO	set 01	3 cursos	no	Xina	Tot suspès
38D	3r ESO TAE	set 03	1 curs	no	Xina	3 Insuf
39H	3r ESO	set 01	3 cursos	No	Xina	Tot suspès
40H	3r ESO	set 01	3 cursos	No	Marroc	9 Insf.
41H	3r ESO	set 01	3 cursos	No	Marroc	4 Insuf
42D	4t ESO	set 00	4 cursos	Si	Marroc	Tot suspès
43H	4t ESO TAE	set 03	1 curs	No	Xina	Tot suspès
44D	4t ESO	set 00	4 cursos	No	Marroc	7 Insf.
45D	4t ESO	set 00	4 cursos	Si	Marroc	2 Insf.
46H	4t ESO TAE	set 03	1 curs	No	Marroc	Aprovat
47H	4t ESO	set 00	4 cursos	No	Marroc	8 Insf
48D	4t ESO	set 02	2 cursos	No	Marroc	6 Insf
49H	4t ESO	set 00	4 cursos	Si	Marroc	6 Insf
50D	4t ESO TAE	set 03	1 curs	No	Marroc	Aprovat
51H	4t ESO TAE	set 0'3	1 curs	No	Marroc	Aprovat

Anàlisi de les dades : Abans de fer una anàlisi de les dades de la taula volem explicar alguns conceptes que hi apareixen. Els alumnes que en el curs s'especifica TAE vol dir que durant tot el curs escolar 03-04 van restar en el TAE del centre. En aquest Taller de llengua per als alumnes estrangers es segueixen només 4 àrees : llengua catalana, llengua castellana, matemàtiques i coneixement del medi. Per tant els alumnes que han aprovat el TAE són alumnes que han superat els objectius marcats per aquestes 4 àrees. Els que diu tot suspès són alumnes que no han superat cap de les 4 àrees. La resta d'alumnes han seguir el curs ordinari amb alguns reforços a les àrees de llengua catalana i castellana.

Allà on diu Primària volem especificar si l'alumne ha cursat estudis de primària a Catalunya i per tant ja porta un temps en el nostre país.

Dit això passaré a valorar i analitzar les dades. Primerament volem fer esment que durant el curs 03-04 un total de 22 alumnes xinesos i marroquins van passar pel TAE de l'IES Puig Castellar. D'aquests, 13 alumnes eren de procedència xinesa i 9 de procedència marroquí.

A 1r d'ESO 5 alumnes (3 marroquins i 2 xinesos) van restar al TAE durant el curs escolar 03-04. D'aquests alumnes 1 va aprovar totes les àrees (marroquí). Un altre en va suspendre 1 (marroquí), un alumne va suspendran 3 (xinès) i finalment 2

alumnes ho van suspendre tot (un xinès i un marroquí). Els dos alumnes amb millor rendiment podem observar que són d'origen marroquí.

Els 5 alumnes que van estar al TAE i feien 2n d'ESO eren tots de procedència xinesa. D'aquests alumnes, 3 d'ells ho van aprovar tot i 2 ho van suspendre tot.

Els alumnes que feien 3r d'ESO al TAE eren 8 (5 de Xina i 3 del Marroc). D'aquests alumnes 3 d'ells ho van aprovar tot (2 xinesos i 1 marroquí), 1 ho va suspendre tot (marroquí), 3 alumnes en van suspendre 3 assignatures (tots ells de Xina) i un va suspendre 1 assignatura (marroquí).

A 4t d'ESO hi havia 4 alumnes de TAE (3 del Marroc i 1 de Xina) dels quals 3 van aprovar-ho tot (marroquins) i 1 ho va suspendre tot (xinès).

Del total del 22 alumnes del TAE 10 van aprovar totes les àrees, el qual suposa un percentatge del 45.45 % d'aprovat. D'aquests alumnes 6 ho van suspendre tot, la qual cosa suposa un 27.27% del total. Que suspenguessin 1 assignatura n'hi ha 2, el que suposa el 9 % del total. Finalment 4 van suspendre 3 assignatures, el que suposa el 18 % del total.

La procedència dels alumnes que van aprovar totes les àrees del TAE es reparteix a parts iguals entre xinesos i marroquins (5 xinesos i 5 marroquins aproven tot). Dels que ho suspenen tot el repartiment és diferent per les dues comunitats. Dels 6 alumnes , 4 procedeixen de Xina i 2 del Marroc. Els que suspenen 1 assignatura del TAE són tots dos del Marroc. Finalment els que en suspenen 3 tots quatre procedeixen de Xina.

Hi ha sembla, un lleuger avantatge en el rendiment acadèmic dels alumnes marroquins del TAE, enfront dels alumnes xinesos.

Per sexes, dels 10 aprovats del TAE, 6 són nois i 4 són noies. Dels 6 alumnes del TAE que ho suspenen tot 5 són nois i 1 és una noia. Dels 4 alumnes que suspenen 3 assignatures, 3 són nois i 1 és una noia. Els dos alumnes que suspenen només 1 assignatura, 1 és un noi i 1 és una noia.

Sembla que les noies avantatgen lleugerament als nois pel que fa al rendiment acadèmic del TAE.

Ara ens fixarem amb els alumnes de l'IES que han seguit un curs normalitzat i que procedeixen o bé del Marroc o bé de Xina. En primer lloc volem fixar-nos amb aquells alumnes que han aprovat el curs sencer. Observem que els alumnes que han aprovat tot el curs només són 3. D'aquests 3 alumnes, 2 són marroquins i 1 és xinès. Dos són noies i un és noi. Un alumne és de 1r d' ESO, un altre és de 2n i n'hi ha un de 3r d'ESO. Tots 3 alumnes han fet l'escolaritat primària al nostre país. No sabem exactament el curs d'incorporació, però com a mínim han fet tot el cicle superior de Primària a Catalunya.

Els alumnes que han suspès 1 o 2 assignatures fent un curs normalitzat, n'hi ha en total 4. D'aquests 2 han fet 2n d'ESO, un ha fet 3r i l'altre 4 t. Per sexes 3 són dones i 1 és un home. Segons la procedència observem que 3 són marroquins i 1 és xinès.

D'aquests, 3 han fet part de la seva escolaritat Primària a Catalunya i un ha arribat al nostre país fa 3 cursos.

Dels alumnes que suspenen entre 4 i 9 assignatures, 12 són del Marroc i 3 de Xina. Del total dels 15 alumnes, 9 són nois i 6 són noies. Seguint amb aquests alumnes, observem que només 3 han fet part de la seva escolaritat de primària al nostre país i els altres 12 s'han incorporat a l'ESO.

Dels alumnes que van suspendre el curs sencer n'hi ha 7. D'aquests 3 procedeixen del Marroc i 4 de Xina. D'aquests alumnes 5 d'ells s'han incorporat a secundària i només 2 d'ells havia fet algun curs de primària al nostre país. Per sexes 6 són nois i 1 és una noia.

Finalment dels 10 alumnes matriculats a 4t d'ESO el curs 03-04, de procedència marroquí i xinesa, només van promocionar els 3 alumnes marroquins que van aprovar el TAE i 1 alumne marroquí que va suspendre 2 assignatures i que havia fet part de la primària al nostre país i tota l'ESO a l'IES.

5. Algunes conclusions de l'anàlisi de dades de l'IES Puig Castellar.

- Fer el curs de TAE facilita poder tenir més oportunitats de promocionar de curs. El fet d'adaptar el currículum a les seves necessitats, tenir un tutor de seguiment, només 4 àrees bàsiques (català, castellà, matemàtiques i coneixement del medi social i natural); assegura un millor aprofitament de l'escolaritat.
- El rendiment de les noies és lleugerament superior al dels nois, tot i que també compte haver fet part de l'escolaritat primària a Catalunya.
- Els alumnes que han fet part de l'escolaritat primària al nostre país tenen més possibilitats de promocionar en els cursos d'ESO.
- Els alumnes marroquins tenen una lleugera avantatge en el seu rendiment acadèmic a l'ESO. També en general són alumnes que porten més temps entre nosaltres.

11. CLOENDA

Al llarg dels cinc mesos que ha durat aquesta llicència d'estudis he pogut llegir, reflexionar, parlar amb persones properes o afectades pel nou fenomen de la immigració internacional. Molts han estat els pensaments i les converses al voltant del que suposa el fet de marxar del país d'origen i arribar a un altre d'acollida. També hem valorat i compartit amb els directors-es, mestres i professors-es les seves preocupacions i les diferents alternatives que han fet servir per poder atendre aquesta nova diversitat que tenim al centres educatius : la cultural.

En aquesta memòria es recull una part dels pensaments, reflexions i converses; sóc conscient que algunes altres s'han quedat en els nostres pensaments i en els nostres cors. La meva idea era poder copsar la situació dels centres públics de Sta. Coloma de Gramenet durant un curs escolar, el 2004-2005, respecte la nova diversitat cultural que tenim en la nostra societat actual i poder oferir algunes reflexions per millorar la pràctica educativa en relació a les necessitats dels alumnes nouvinguts, espero haver-ho aconseguit.

Agrafeixo la possibilitat que he tingut de poder estar aquests mesos fent un treball de recerca, aprofundint en una nova realitat social i escolar, com és la nova immigració : la internacional.

11- ANNEXOS

Annex 1 : Qüestionari general sobre Diversitat cultural passat a tots els centres públics de Santa Coloma de Gramenet.

QUESTIONARI DIVERSITAT CULTURAL I ATENCIÓ EDUCATIVA Adreçat als Centres Públics de Sta. Coloma de Gramenet curs 04/05

Elaborat per Carme Torrents Lombarte de l'EAP B-12 de Santa Coloma de Gramenet

Data : _____

Càrrecs que ocupen les persones que contesten l'enquesta :

1- Dades del centre educatiu:

Nom del centre	Tipologia (CEIP/IES)	Número de línies	Zona educativa A/B/C	Barri on està ubicat	Número total alumnes de 3-16 anys

2- Dades quantitatives dels alumnes de nacionalitat estrangera:

Número d'alumnes en relació a l'etapa educativa i la seva procedència

Etapa educativa	Procedència Marroc	Procedència Xina	Procedència centreamèrica i sudamèrica	Altres procedències
Educació infantil				
Primària				
ESO				

3- Dades en relació als recursos personals del centre per l'atenció dels alumnes nouvinguts (entenent com a nouvinguts els arribats els cursos 03-04 i 04-05) :

Especialitat professor/a	Hores de dedicació setmanal	Tipologia d'atenció

4- Indiqueu els recursos específics que disposa el centre en relació a l'atenció dels alumnes nouvinguts:

- **Pla d'acollida** elaborat durant el curs _____ i en funcionament des del curs _____.
- **Aula d'acollida** on s'atenen actualment _____ alumnes.
- **Assessorament del professional del LIC** amb una atenció de _____ h / _____ (setmanals / quinzenals).
- **TAE en funcionament** des del curs _____ on actualment s'atenen _____ alumnes _____ (feu constar si els alumnes són tots del centre o s'atenen alumnes de la zona també).
- **Altres** (feu constar altres serveis o recursos personals del centre que col·laboren en l'atenció dels alumnes nouvinguts: EAP, psicopedagog-a centre, professor-a de pedagogia terapèutica; indicant el tipus de suport que fan):

5- En cas de tenir aula d'acollida :

Perfil professional de la persona que se'n fa càrrec:

Especialitat : _____

Cos procedència (primària , secundària) : _____

Temps que porta en el centre educatiu : _____

Experiència prèvia en l'atenció de l'alumnat nouvingut :

Formació específica per a dur a terme aquesta tasca :

6- Valoreu segons la procedència cultural dels alumnes nouvinguts alguns aspectes educatius que fan referència a :

Procedència alumnes	Valoració
Marroc	<p>L'adaptació al centre:</p> <ul style="list-style-type: none">- bona- amb algunes dificultats en relació a _____- amb dificultats importants en relació a _____ <p>La relació amb els companys:</p> <ul style="list-style-type: none">- bona- amb algunes dificultats en relació a _____- amb dificultats importants en relació a _____ <p>La relació amb els professors:</p> <ul style="list-style-type: none">- bona- amb algunes dificultats en relació a _____- amb dificultats importants en relació a _____ <p>L'aprenentatge de la llengua catalana:</p> <ul style="list-style-type: none">- aprenen a bon ritme- tenen algunes dificultats en relació a _____- tenen forces dificultats en relació a _____ <p>El seguiment d'altres àrees:</p> <ul style="list-style-type: none">- aprenen a bon ritme

	<ul style="list-style-type: none"> - tenen algunes dificultats en relació a _____ - tenen forces dificultats en relació a _____
Xina	<p>L'adaptació al centre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bona - amb algunes dificultats en relació a _____ - amb dificultats importants en relació a _____ <p>La relació amb els companys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bona - amb algunes dificultats en relació a _____ - amb dificultats importants en relació a _____ <p>La relació amb els professors:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bona - amb algunes dificultats en relació a _____ - amb dificultats importants en relació a _____ <p>L'aprenentatge de la llengua catalana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprenen a bon ritme - tenen algunes dificultats en relació a _____ - tenen forces dificultats en relació a _____ <p>El seguiment d'altres àrees:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprenen a bon ritme - tenen algunes dificultats en relació a _____ - tenen forces dificultats en relació a _____

Observacions que voleu afegir :

7- Recursos materials i metodològics per atendre els alumnes nouvinguts:

7.1. Principals materials didàctics utilitzats en l'atenció educativa dels alumnes nouvinguts pel que fa a l'aprenentatge de la llengua catalana:

Nom del recurs	Tipus (material escrit, suport informàtic, vídeo)	Procedència (editorials, internet, elaboració en el centre...)

--	--	--

7.2. Aspectes metodològics que teniu en compte per l'atenció dels alumnes nouvinguts:

7.2.1. Agrupament dels alumnes:

Indiqueu com i quan utilitzeu el recurs

Atenció en petit grup: _____

Atenció individual : _____

Desdoblaments : _____

Agrupaments flexibles : _____

Atenció dins l'aula : _____

Altres : _____

7.2.2 Organització del currículum:

- A fi de prendre decisions en relació al currículum de l'alumne nouvingut feu una avaluació inicial :

- Si (qui s'encarrega de fer-la : _____)
- no

- Les decisions respecte el currículum de l'alumne nouvingut es prenen en el si de :

- l'equip docent de cicle o curs
- l'equip d'atenció a la diversitat
- en les reunions de CAD
- Altres : _____

- En general quines àrees de coneixement comparteixen amb els companys de grup:

- matemàtiques	- experimentals
- Educació física	- tecnologia
- Educació visual i plàstica	- socials
- llengua castellana	- crèdits variables
- llengua catalana	- crèdit de síntesis

Observacions:

7.2.3 Realització d'ACI

Indiqueu si feu ACI pels alumnes nouvinguts i quin procediment utilitzeu per fer-les:
(persones implicades, horari de les reunions i freqüència, temes tractats)

7.2.4 Avaluació dels alumnes nouvinguts:

Indiqueu quins aspectes teniu en compte en fer l'avaluació dels alumnes nouvinguts:

- L'avaluació es fa a partir dels objectius marcats en l'ACI de l'alumne
- En les àrees que comparteix amb el grup s'utilitzen instruments d'avaluació específics (indiqueu en quines àrees passa això : _____)
- En algunes àrees que comparteix amb el grup es fan servir els mateixos instruments d'avaluació que la resta d'alumnes del grup (indiqueu en quines àrees passa això _____)
- Es fa un informe específic per aquests alumnes.
- S'utilitza el mateix tipus d'informe que els altres alumnes.
- Observacions

8. Relació família – centre educatiu pel que fa als alumnes nouvinguts:

- Freqüència de les reunions amb la família dels alumnes nouvinguts :

- Servei de traducció més utilitzat (expliciteu si teniu algun acord amb el servei i si heu tingut alguna dificultat o per contra esteu satisfets amb el seu funcionament) . Si utilitzeu

altres mitjans per poder entendre-us amb les famílies o amb els alumnes indiqueu-ho també .

- Indiqueu el grau de col·laboració de les famílies dels alumnes nous diferenciant segons la procedència cultural :

Procedència Marroc	Procedència Xina
<ul style="list-style-type: none">- Alt- Mitjà- Baix	<ul style="list-style-type: none">- Alt- Mitjà- Baix

- Citeu algun aspecte que voldríeu que millorés en la relació família-centre educatiu respecte les famílies dels alumnes nous diferenciant la procedència cultural:

Marroquins: _____

Xinesos: _____

9- Utilització dels serveis socials de la zona i de les beques de material escolar i menjador que fan les famílies dels alumnes nous segons la seva procedència cultural:

Marroquins: _____

Xinesos: _____

10- Estabilitat de la població escolar nouvinguda segons la procedència cultural :

Concreteu el temps mitjà de permanència al centre educatiu i la mobilitat o estabilitat de la població escolar segons l'origen de les famílies :

Marroc	Xina

Annex 2: Model entrevista a mestres i professors-es dels centres públics de Santa Coloma de Gramenet.

¹⁴Autora Carme Torrents EAP B-12 Santa Coloma de Gramenet.

Dades personals :

Cos professional : _____ Especialitat : _____

Càrrec : _____ Sexe : _____ Temps d'estada al centre : _____

Entrevista semiestructurada per a mestres i professors

1. El Pla d'Acollida a la diversitat del Centre, és útil ? Aspectes que caldria millorar.
2. Quins recursos té el centre per l'acollida dels alumnes nous ? Quins hauria de tenir per tal de poder-la millorar?
3. Hi ha una programació d'activitats destinades a crear un clima de convivència favorable a la interculturalitat ?
4. Teniu estipulat què cal fer quan arriba el primer dia al centre un alumne nou ?
5. Com a professor-a , què perceps en l'estat d'ànim d'un alumne nou quan acaba d'arribar al centre ? Hi trobes diferències entre els alumnes marroquins i els xinesos ?
6. Què és el que et preocupa més d'aquest nou alumne ?
7. Quins aspectes destacaries durant els primers temps d'arribada al centre respecte dels alumnes marroquins ? i dels xinesos ?
8. Pots explicar alguna anècdota que hagi passat amb algun alumne xinès o marroquí ?
9. Com perceps la relació dels alumnes del grup classe vers els alumnes marroquins ? i vers els xinesos ?
10. Es relacionen entre ells els alumnes de procedències culturals diverses ? Quines són les principals afinitats ?
11. Quin itinerari teniu pensat que faci un alumne des de que arriba al centre fins que pot incorporar-se al grup-classe tot seguint les activitats pròpies de l'horari de la resta d'alumnes?
12. Han aparegut conflictes entre alumnes amb motiu de les diferències culturals ?
13. Com es viu la diversitat en el centre educatiu ? Ambient, actituds del professorat, actitud dels alumnes i de les famílies ?
14. Què és el que aporta de positiu i de negatiu la diversitat cultural a la teva aula ?
15. Què es pot fer per millorar l'atenció educativa i personal dels alumnes arribats d'altres cultures ?

¹⁴ Entrevista elaborada a partir d'un qüestionari cedit per la Sra. Begoña Ruiz (Mediadora cultural i traductora de xinès a Santa Coloma de Gramenet)

Annex 3 : Entrevista pels alumnes nouvinguts dels centres públics de Santa Coloma de Gramenet.

Entrevista semiestructurada per alumnes nouvinguts

Dades personals :

Edat : _____ Sexe: _____ Nacionalitat: _____

Llengua familiar : _____ Data d'arribada a la ciutat : _____

Data d'arribada a Catalunya : _____ Llengua de comunicació amb

els amics : _____ Llengua de comunicació en el centre : _____

1. Quines impressions vas tenir el primer dia que vas arribar a la ciutat de Santa Coloma ? Que és el que més et va cridar l'atenció ?
2. Com s'ha produït l'arribada de la teva família a la ciutat ? Quan vas arribar tu ?
3. Per quins motius creus que vas marxar del vostre país ? En què treballaven allà els teus pares ?
4. En què treballen els teus pares ara ? En quina mesura tu també hi col·labores ?
5. Quin record tens del primer dia d'arribada al centre educatiu ? Com et vas sentir ?
6. Vas trobar algun company/a de classe que et facilités la teva entrada al grup ?
7. Quines impressions recordes de les primeres classes? Què et van semblar els professors/es?
8. Quines aspectes positius i negatius ha tingut la teva arribada a la ciutat ? i al centre ?
9. Actualment, com et trobes en el centre educatiu ? Quin horari fas d'activitats ?
10. Has fet amics i amigues al centre ? Quina nacionalitat tenen ?
11. Què trobes a faltar en la teva estada al centre ? Quines coses podrien millorar ?
12. T'has trobat amb companys/es que t'han creat problemes ? De quin tipus ?
13. Tens algun suport per poder fer els deures ? Fas alguna activitat extraescolar ? De quin tipus ?
14. Què fas els caps de setmana ?
15. T'agradaria continuar estudiant ? Has pensat a què et vols dedicar professionalment en un futur ?

¹⁵. Autora Carme Torrents i Lombarte.

¹⁵ Qüestionari realitzat per l'autora de l'estudi Carme Torrents (EAP B-12 Santa Coloma de Gramenet)

12- BIBLIOGRAFIA

1. Ait-Baala, Latifa. “ **La doble identidad de las jóvenes inmigrantes** “.Opinion Jeunesse-youth Opinion (gener 1994) .
2. Alvarez Dorronso, Ignasi.” **Diversidad Cultural y Conflicto Nacional** “.Madrid. Ed. Talasa (1993).
3. **Apunts de les jornades organitzades pel Campus Universitari de la Mediterrània sobre “ Fills i filles d’immigrants a l’escola catalana”**, celebrades a Barcelona el Desembre del 2004.
4. Beltrán, Joaquín i Sáiz, Amelia . “**Els xinesos a Catalunya** “. Fundació Jaume Bofill. Editorial Altafulla 2001.
5. Beltrán, Joaquín i Sáiz, Amelia. Ponència : “ **Treballadors i empresaris xinesos a Catalunya**”. Centre d’Estudis Internacionals i Interculturals. UAB. 2003.
6. Beltrán, Joaquín . “**La presencia asiática en España a comienzos del siglo XXI**” Centre d’estudis Internacionals i Interculturals UAB. Scripta Nova. Revista electrònica de Geografia i Ciències Socials. Universitat de Barcelona Vol.VII, núm 134, 1 de febrer de 2003. (www.ub.es/geocrit/sn/sn-134.htm).
7. Bonal, Xavier i Essomba, M. Àngel. “ **Política educativa i igualtat d’oportunitats**”. Prioritats i propostes. Ed. Mediterrània. Fundació Jaume Bofill. Barcelona 2004
8. Cabré, A. “ **El futur de les migracions estrangeres a Catalunya : apunts per a una perspectiva escolar** “, dins Perspectiva Escolar, núm 147, pàg. 23-27 (1992).
9. Carbonell, Mª Mercè i altres “Santa Coloma : de poble pagès a ciutat obrera “. Editat per l’Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet (Servei de Cultura i Joventut). Novembre 1988.
10. Carrasco, Silvia. “ **Estrategias de concentración y movilidad escolares de los hijos de inmigrantes extranjeros y de minorías étnico-culturales en Barcelona**”, ponència presentada dins el VII Congrés de Població Espanyola (Madrid 2000).
11. Carrasco, Silvia i altres. “**Inmigración, contexto familiar y educación “ Procesos y experiencias de la población marroquí, ecuatoriana, china y senegambiana.** . Publicacions de l’ ICE de l’ UAB. Novembre 2004.

12. Cheng, Anne. **“Historia del pensamiento chino “**. Barcelona. Ed. Bellaterra (2002)
13. Col·lectiu Ioé. **“ La Inmigración extranjera en Catalunya”. Balance y perspectivas**. Barcelona. Institut Català d’Estudis Mediterranis (1992).
14. Diversos autors. **“ Fills i filles de famílies immigrants a les escoles catalanes”**. Resum de les ponències fetes durant les jornades que sota aquest títol va organitzar l’IEMed durant el mes de novembre del 2004.
15. **“Descobrint Zheijang”** , sèrie de 4 reportatges sobre la província xinesa realitzats pels Serveis Informatius de TVE de Sant Cugat, sota la realització de Josep Mª Castellà, amb guió i presentació d’ Arantxa Marculeta , càmera i so d’ Antoni Pàmies.
16. El Hachmi, Najat **“ Jo també sóc catalana “**. Ed. Columna. Barcelona, octubre 2004.
17. Karrouch, Laila. **“ De Nador a Vic “**. Ed. Columna. Barcelona, febrer 2004.
18. Llevot, Núria. **“ Els mediadors interculturals a les institucions educatives de Catalunya”**. Pàges editors . Lleida 2004.
19. Módenes i López. **“ Els joves catalans en el 2011 : els canvis que vénen”**. Barcelona. Secretaria General de la Joventut. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2000).
20. Montón Sales, Mª José. **“La integració de l’alumnat immigrant al centre escolar”**. Ed Graó. Biblioteca de Guix, n° 132. Barcelona 2003.
21. Pernau, Gabriel i Luque, Carme. **“ El nostre petit Chinatown ”**. Barcelona. Metropolis Mediterànea, núm. 40, pàg. 83-90 (1998).
22. Pons, Carme. **“Reflexions per a centres docents receptors d’alumnes d’incorporació tardana”**. (www.pangea.org/acte/maleta/nouvinguts/nou-tardana.htm).
23. Ruiz de Infante, Begoña. **“ Bali. Jo sóc de la Xina “**. Col·lecció Jo sóc de... Barcelona (Ed. La galera) (1997).
24. Sáiz López, Amelia. **“Utopía y género. Las mujeres chinas en el siglo XX”** Barcelona. Ed. Bellaterra (2001).
25. Sayols Lara, Jesús .**“La Xina, un immens mosaic”**El punt de vista eurocentrista dels elements culturals xinesos.. Doctorat en Teoria de la Traducció. Estudis interculturals i traducció . Curs 2001-2002.
26. Soriano Ayala, Encarnación. **“ Diversidad étnica y cultural en las aulas”**. Ed. La Muralla, S.A. Madrid 2003.

27. Torres, Rafael. **“Yo, Mohamed : Historias de inmigrantes en un país de emigrantes”**. Madrid. Temas de Hoy (1995). España Hoy núm. 33 .

Altres materials :

28. Diccionari Català-Xinès/ Xinès-Català. Enciclopèdia Catalana. Barcelona 1999.

29. Diccionari visual català-xinès. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Barcelona 2001.

30. Diccionari infantil il·lustrat català-xinès. En la pàgina web de Punt d'Intercanvi. Associació Sociocultural.

31. Diccionario español de la lengua china. Espasa-Calpe. Madrid, 1997.

32. Ensenyar català i castellà a persones d'origen xinès. Full d'orientacions al docent del mètode d'ensenyament. Associació cultural La Formiga. Barcelona 2003.

Pel·lícules :

El rey de los niños (Haizi Wang). Director : Chen Kaige (1987)

Ni uno menos (yige dou runeng shao). Director : Zhang Yimou (1999)

El camino a casa (Wo de fuqin muqin). Director : Zhang yimou (1999)

Documentals :

China : El dragón milenario . Direcció : Francisco Aguirre . TVE Catalunya (1995)

Karakia : Programes sobre cuina de diferents països (TV3) (2001-2005).

Pàgines Web :

www.xtec.net

www.xtec.net/sgfp/crp/index.htm

www.xtec.es/lic

www.xtec.es/crp-santacolomaq

www.xtec.es/sgfp/llicencies

www.pangea.org/edualter/material

www.peretarres.org

www.laformiga.org

www.eurosur.org

www.ub.es

www.cidob.org

www.chinavista.com

www.chinapage.org

www.sinologic.com

www.asiaobserver.com